

17.10.2016

Kokousaika 17.10.2016 16:00 - 16:52

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu
Pajamäki, Osku
Kivekäs, Otso
Karhuvaara, Arja
Kolbe, Laura
Modig, Silvia
Männistö, Lasse
Oskala, Hannu
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Torsti, Pilvi
Arhinmäki, Paavo
Rantanen, Tuomas
Taipale, Kaarin
Luukkainen, Hannele

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
poistui 16.43, poissa: 891 - 908 §:t
saapui 16:09, poissa: 883 - 885 §:t
poissa: 887 §
varajäsen
varajäsen
varajäsen
varajäsen
saapui 16.43, poissa: 883 - 890 §:t

Muut

Puoskari, Mari
Bogomoloff, Harry
Paavolainen, Sara
Pajunen, Jussi
Sinnemäki, Anni
Sarvilinna, Sami
Pohjaniemi, Marju
Saxholm, Tuula
Summanen, Juha
Kari, Tapio
Peltonen, Antti
Andersson, Victor

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
kaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
kansliapäällikkö
henkilöstöjohtaja
rahoitusjohtaja
hallintojohtaja
viestintäpäällikkö
hallintopäällikkö
poistui 16:43, poissa: 892 - 908 §:t
kaupunginsihteri

17.10.2016

	Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteeri
	Härmälä, Timo	kaupunginsihteeri
	Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
	Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
	Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
	Tapiolinna, Hilikka	vs. kaupunginsihteeri
	Thodén, Annikki	vs. kaupunginsihteeri
	Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri
	Villeneuve, Anna	hallintoasiantuntija
	Lindén, Timo	vs. apulaiskaupunginsihteeri
	Menna, Lauri	hallintoasiantuntija
	Salmikivi, Heikki	yleiskaavasuunnittelija asiantuntija saapui 16:26, poistui 16:43, läsnä: osa 890 §:ää
	Åhglren, Harry	
Puheenjohtaja		
	Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja 883 - 908 §:t
Esittelijät		
	Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja 883 - 887 ja 891 - 897 §:t
	Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja 888 - 890 ja 898 - 908 §:t
Pöytäkirjanpitäjä		
	Lauri Menna	hallintoasiantuntija 883 - 908 §:t

17.10.2016

§	Asia	
883	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
884	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
885	Kj/3	Kaupunginvaltuuston 12.10.2016 tekemien päätösten täytäntöönpano
886	Kj/1	V 26.10.2016, Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäsenen valinta
887	Kj/2	V 26.10.2016, Periaatepäätös lausunnoksi sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta maankuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi
888	Sj/1	V 2.11.2016, Jätkäsaaren alueen peruskoulun perustaminen
889	Kaj/1	V 2.11.2016, Katajanokan Satamakatu 7 - 11 asemakaavan muuttaminen (nro 12341, tontit 147/7, 9 ja 11)
890	Kaj/2	V 26.10.2016, Helsingin uuden yleiskaavan - Kaupunkikaavan hyväksyminen
891	Kj/4	Kaupunginhallituksen edustajan valinta eräisiin lauta- ja johtokuntiin
892	Kj/5	Valtuutettu Asko-Seljavaaran toivomusponsi Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön vuokralaisten aseman turvaamisesta
893	Kj/6	Avustuksen myöntäminen kaupunginhallituksen käyttövaroista Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiön Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen
894	Kj/7	Määrärahan myöntäminen liikuntavirastolle Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamiseen
895	Kj/8	Pääkaupunkiseudun kasvupalveluiden järjestämistä koskevan erillisen ratkaisun valmistelun käynnistäminen
896	Kj/9	Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä
897	Kj/10	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
898	Kj/11	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
899	Ryj/1	Valtuutettu Dan Koivulaakson toivomusponsi kokonaisselvityksen laatimisesta bussiliikenteen kilpailutuksesta

17.10.2016

900	Ryj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
901	Sj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
902	Kaj/1	Linnunlaulun eräiden puisto, rautatie- ja katualueiden rakennuskiellon pidentäminen (nro 12412)
903	Kaj/2	Lauttasaaren koillisosan kortteleiden eräiden tonttien rakennuskiellon pidentäminen (nro 12418)
904	Kaj/3	Lauttasaaren tontin 31099/3 rakennuskiellon pidentäminen (nro 12417)
905	Kaj/4	Maankäyttösopimus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa (asemakaava nro 12341, Katajanokka)
906	Kaj/5	Maankäyttösopimus Asunto Oy Helsingin Lopinkulman kanssa (asemakaava nro 12396, Vanha Munkkiniemi)
907	Kaj/6	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
908	Stj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

17.10.2016

Kj/1

§ 883

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Hannu Oskalan ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Laura Rissasen ja Otso Kivekkään.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti valita pöytäkirjantarkastajaksi Terhi Peltokorven sijasta Marcus Rantalan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Hannu Oskalan ja Terhi Peltokorven sekä varatarkastajiksi Laura Rissasen ja Otso Kivekkään.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Kj/2

§ 884

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 885

Kaupunginvaltuuston 12.10.2016 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 12.10.2016 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

1 - 4 Ei toimenpidettä.

5 Kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkansliaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kaupunginhallitukselle sekä Taloushallintopalvelut-liikelaitokselle.

Kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

6 Kaupunginhallitus päätti kehottaa kulttuuri- ja kirjastolautakuntaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle sekä Taloushallintopalvelut-liikelaitokselle.

7 Kaupunginhallitus päätti kehottaa nuorisolautakuntaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

17.10.2016

Kj/3

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi nuorisolautakunnalle sekä Taloushallintopalvelut-liikelaitokselle.

- 8 Kaupunginhallitus päätti kehottaa opetuslautakunnan ruotsinkielistä jaostoa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi opetuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle sekä Taloushallintopalvelut-liikelaitokselle.

- 11 Aloite kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 12 Aloite rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 9-10 Tiedoksi kiinteistölautakunnalle.

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 13 Aloite sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Kj/3

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/1

§ 886

V 26.10.2016, Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäsenen valinta

HEL 2016-010841 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Laura Kolbelle eron suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Terhi Peltokorven uudeksi jäseneksi suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan toukokuun 2017 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto toteaa, että uuden jäsenen henkilökohtainen varajäsen johtokunnassa on Pekka Airaksinen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Laura Kolben ehdotuksesta esittää Terhi Peltokorpea suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäseneksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Laura Kolben eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Otteen liitteet

17.10.2016

Kj/1

Päätöksessä mainitut

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Laura Kolbelle eron suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ uudeksi jäseneksi suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan toukokuun 2017 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto toteaa, että uuden jäsenen henkilökohtainen varajäsen johtokunnassa on Pekka Airaksinen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 11.2.2015 (§ 42) Laura Kolben (Kesk.) suomenkielisen työväenopiston johtokunnan jäseneksi vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Laura Kolbe pyytää 5.10.2016 eroa johtokunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen johtokuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Laura Kolben eronpyyntö

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

17.10.2016

Kj/1

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

17.10.2016

Kj/2

§ 887

V 26.10.2016, Periaatepäätös lausunnoksi sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Lasse Männistö

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle puheenjohtajan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto tekee seuraavan periaatepäätöksen sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle annettavasta lausunnosta.

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Esitykseen sisältyy terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistäviä toimenpiteitä, jotka ovat toteutettavissa erityisesti suurimmissa maakunnissa. Tavoitteen toteuttamiseksi on tärkeää varmistua siitä, että järjestäjällä on riittävät keinot huolehtia ohjauksesta ja palveluketjujen ja -kokonaisuuksien toimivuudesta. Palvelujen tuottajien ohjaaminen toteutuu parhaiten, kun terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioitavaksi jo sopimuksissa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuunjaon tulee olla selkeä ja toimijoiden määrittelyn konkreettista erityisesti maakunnan ja kunnan välisessä yhteistyössä.

Esityksessä mainitaan, että kuntien ja maakuntien välisen yhteistyön toteutumiseksi tarvitaan sitä tukevat yhteistyörakenteet ja -tavat.

Kunnan muiden toimijoiden rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä kasvaa, mikä edistää kuntalaisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista. Kun sosiaali- ja terveystalouksissa siirrytään kohti suurempia keskitetyksi ohjattuja kokonaisuuksia, tulevat kunta- ja aluekohtaiset erot mahdollisesti tasoittumaan. Vahvimmat edellytykset terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiselle on suurimmissa maakunnissa.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista on tarkoituksenmukaista tarkastella asiakastarpeiden ja niihin perustuvan asiakassegmentoinnin näkökulmasta. Tähän liittyvällä toiminnan suunnittelulla ja seurannalla on mahdollista tarvittaessa kohdentaa ja priorisoida palveluita tavoitetta edistävällä tavalla. Priorisoimalla oikein valittuja asiakassegmenttejä on mahdollista paitsi kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja, myös lisätä palvelujen tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen näkökulmasta on varmistuttava yhteistyövalmiuksista toimijoiden välillä ja palveluntuottajien sitouttamisesta asetettuihin tavoitteisiin. Keskeistä on, että lainsäädäntöä uudistetaan siten että tietoa voidaan saada, käyttää ja hyödyntää nykyistä paremmin.

Esityksessä palvelujen tasa-arvoinen tuottaminen on huomioitu. Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää usein erityisen tuen tarpeessa olevien asiakasryhmien kohtaamista yksilöivän tarpeen tunnistavasti. Erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden palvelujen osalta tärkeää on palveluneuvonnan ja -ohjauksen tai muun ohjaavan tuen tehostaminen siltä osin kuin tällä asiakasryhmällä on haasteita asioida itsenäisesti uudistetussa toimintaympäristössä.

Palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta Helsinki ja pääkaupunkiseutu muodostavat luontevan palvelukokonaisuuden, eikä Uudenmaan maakunnan kokonaisuuteen kuuluminen tuo erityistä lisäarvoa ainakaan peruspalvelujen osalta.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä, jossa on huomioitu myös työterveyshuolto. Aikuisikäisten työssä käyvien palvelut on nähtävä osana samaa palvelukokonaisuutta sekä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen että rahoituksen näkökulmasta. Kustannusten kasvuvauhdin tavoiteltu hidastuminen edellyttää rakenteiden uudistamisen lisäksi ennen kaikkea radikaaleja toimenpiteitä palvelujen ja toimintamallien uudistamiseksi. Kustannusten kasvun hallintaan on vahvemmat edellytykset pääkaupunkiseudulla ja suurissa maakunnissa. Esitetyt maakunnat ovat väestöpohjiltaan hyvin erikokoisia, mikä vaikeuttaa kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämistä.

Esityksen arviointia vaikeuttaa lainvalmistelun eriaikaisuus valinnanvapauslainsäädännön sekä ns. monikanavarahoituksen yksinkertaistamiseen liittyvän lainsäädännön valmistelun ja arvioinnin kanssa.

Ehdotettu malli, mm. alueellisen jaon sekä palvelukeskusten palvelujen käyttövelvoitteen osalta, vaarantaa monen nykyisen kuntien keskinäisen yhteistyön pohjalta toimivan yhteistyömallin toimintaedellytykset jatkossa. Ehdotettu alueellinen jako ei kaikilla alueilla perustu nykyisiin toimiviin ja kustannusten kasvua hillitseviin yhteistyöratkaisuihin ja siten mm. Uudenmaan laajuinen alue rikkoo monta pääkaupunkiseudulla nykyisin toimivaa yhteistyöratkaisua. Näiden yhteistyöratkaisujen myötä jo saavutettu tehokkuus ja kustannusten hidastaminen saatetaan menettää, jos uudistus toteutetaan tiukasti esitetyn mukaisena mm. valtakunnallisten palvelukeskusten käyttövelvoitteineen. Nykyiset toimivat palveluiden tuotantoratkaisut saattavat rikkoontua.

Valtakunnallista kustannusten kasvun hillinnän tavoitetta saattaisi edistää esityksessä ehdotettua väljempi valtakunnallisten palvelukeskusten käyttövelvoite ja siten nykyisten toimivien ja kustannustehokkaiden palveluntuotantomallien jatkamisen mahdollistaminen. Ns. väljemmän käyttövelvoitteen tilanteessa maakunnalle, maakuntakonsernin tytäryhteisölle tai maakunnan palvelulaitokselle jäisi mahdollisuus valita palveluntuottajakseen kustannustehokkain ja laadultaan paras palvelunostoratkaisu eikä tuottajaksi olisi sidottu yhtä ainoaa julkisomisteista tuottajayhtiötä.

Esitetty maakuntaratkaisu heikentää pääkaupunkiseudun kasvun edellytyksiä ja vaikutukset heijastuvat koko maahan.

Pääkaupunkiseutu on asukasluvultaan, yritysten määrältään ja talouden kooltaan yksin suurempi kuin mikään maakunta Uudenmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Kasvuennusteiden mukaan ero muuhun maahan tulee kasvamaan seuraavien vuosikymmenten aikana. Vertailua tehdessä on myös huomioitava, että pääkaupunkiseutua ei tule verrata kooltaan ja palveluiltaan vain muihin maakuntiin vaan myös sen kansainvälisiin kilpailijoihin.

Suomen kasvusta merkittävä osuus tapahtuu pääkaupunkiseudulla. Sen osuus koko maan BKT:sta on 36 % ja osuus koko maan yritysten liikevaihdosta 44 %. Pääkaupunkiseudun tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat noin 44 % koko maan t&k-menoista (2013). Pääkaupunkiseudulla on poikkeava väestörakenne muuttovoiton vuoksi. Suomen vieraskielisistä lähes puolet asuu pääkaupunkiseudulla. Vieraskielisiä on noin 149 000 henkilöä. Pääkaupunkiseudun erillisratkaisun näkökulmasta on huomioitava, että vieraskielisten työttömyysaste on huomattavasti korkeampi kuin suomen- ja ruotsinkielisten. Pääkaupunkiseudun väestönkehitys korostaa maahanmuuttajien työllistymisen merkitystä. Vuoden 2016 alussa julkaistun väestöennusteen mukaan seudun työikäisestä (16-64 -vuotiaat) väestöstä on vuonna 2030 vieraskielisiä 28 prosenttia.

Pääkaupunkiseudulla on runsaasti avoimia työpaikkoja, mutta myös paljon työttömiä. Pääkaupunkiseudun työvoimatarve on vuoteen 2030 mennessä 340 000 henkilöä (PKS ennakointi). Alueen osuus kaikista Suomen työpaikoista on 32 % ja yksityisen sektorin työpaikoista 35 % (2013). Työttömiä on 66 500 eli 19 % kaikista Suomen työttömistä. Kohtaanto-ongelma on pääkaupunkiseudulla merkittävä.

Kaikkien kasvuennusteiden mukaan pääkaupunkiseudun osuus Suomen bruttokansantuotteesta, työvoimasta ja maahanmuuttajista tulee kasvamaan seuraavien vuosikymmenten aikana. Pääkaupunkiseudun toimivien kasvu- ja työvoimapalveluiden toiminnassa on kyse kansallisesta kasvusta. Kun samaan aikaan mm. automatisaation ja tekoälyn aiheuttama työnmurros muuttaa työelämää ja yritysten vaatimuksia osaavalle työvoimalle yhä kiihtyvään tahtiin, on osaavan työvoiman tarjonnasta pidettävä huoli.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Maakunnista on tarkoitus tehdä toimialaltaan rajattuja, mutta kuitenkin itsehallinnollisia yhteisöjä. Maakunnilla ei ole omaa verotusoikeutta. Laskiluonnoksen perusteella sääntely ja valtion ohjaus ja rahoitus ovat niin

pitkälle yksityiskohtiin menevää, että itsehallinnolliset elementit tosiasianssa puuttuvat. Tämä on ristiriidassa luotavan vaaleihin perustuvan hallintoalueen kanssa.

Kansanvaltaisuus ja maakunnan asukkaiden osallisuusmahdollisuudet eivät toteudu samalla tavalla kuin itsehallinnollisessa kuntahallinnossa.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta. Itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia ovat mm. erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa sekä investointien ohjaus. Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategiaan kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

c. ei pääosin

Maakuntalakiluonnos perustuu kuntalain sääntelylle. Se on siksi perusrakenteeltaan tuttu. Sääntelyn noudattaminen tulisi olemaan teknisesti erityisen ongelmallista. Valmistelun aikataulun kannalta valmiin mallin käyttäminen on ollut perusteltua.

Maakunnalle kaavailtu itsehallinnon malli tulee kuitenkin poikkeamaan merkittävästi kunnallisesta itsehallinnosta sellaisena kuin se on vuosikymmenten aikana kehittynyt. Maakuntalakiluonnos olisi voinut olla huomattavasti esitettyä yksinkertaisempi ottaen huomioon, ettei maakunnalla ole yleistä toimialaa ja että valtion monin eri keinoin toteuttama maakuntien ohjaus tulee olemaan erittäin tiukkaa. Itsehallinnollisen yhteisön toimintaa sääntelevän lainsäädännön omaksuminen myös sellaisessa yhteisössä, jonka itsehallinto vaikuttaa jäävän näennäiseksi, saattaa jopa johtaa väärinkäsityksiin. Maakunnan valtuustoon ja muihin toimielimiin valittavat henkilöt eivät käytännössä tule olemaan samantyyppisessä valta- ja vastuuasemassa kuin kunnalliset luottamushenkilöt. Siksi maakuntalain ja kuntalain soveltamisympäristöt tulevat olemaan erilaisia, vaikka säännökset ovat likimain identtisiä.

Valtion monin eri keinoin toteuttama maakuntien ohjaus, myös maakuntien talouden ja investointien järjestämisen kysymyksissä, tulisi olemaan erittäin tiukkaa esityksen mukaisesti toteutettuna.

Yleisesti on arvioitavissa maakuntien talouden ohjauksen osalta, että koska:

- (1) maakuntien rahoitus perustuu lähes pelkästään trendinomaisesti kehittyvään valtionosuusrahoitukseen, ja
- (2) maakunnat eivät voi hakea talouteensa ajallista joustoa velanotosta, omaisuuden myynnistä tai säätämällä kertyvää verorahoitusta omin päätöksin, ja
- (3) maakunnat eivät käytännössä voi itse suunnitella investointejaan, vaan investointisuunnitelmat (uudis- ja korjausinvestoinnit) laaditaan ministeriöissä ja päätetään valtioneuvostossa

niin maakuntalain sekä maakuntien rahoituslain antamat mahdollisuudet maakunnan talouden ohjaukselle ja lähes minkäänlaiselle omalle merkittävälle taloudelliselle päätöksenteolle ovat käytännössä olemattomat.

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

c. ei pääosin

Sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta esitetty tehtäväkokonaisuus on pääosin tarkoituksenmukainen. Kunnan ja maakunnan välinen vastuunjako kohdan 2 tehtävien osalta ei ole täysin yksiselitteinen. Ehkäisevien palveluiden käsitettä on syytä määritellä tarkemmin muun muassa suhteessa lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden ehkäiseviin terveyden ja hyvinvoinnin palveluihin. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta alueellisen alkoholihallinnon tehtävien sijoittaminen maakuntaan edistää lain tavoitteiden saavuttamista.

Maahanmuuton ja muun väestön kasvun lisäksi pääkaupunkiseutu kantaa vastuuta erityisistä sosiaalisista ongelmista kuten segregatiosta ja asunnottomuudesta. Vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen metropolialueella edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä muun muassa kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa. Maakuntaratkaisu vaikeuttaa tätä tehtävää, kun pääkaupunkiseudun haasteita on käsiteltävä osana maakuntaa pääkaupunkiseudun sijaan.

Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käsitteen tulisi olla yhdenmukainen muualla esitettyssä lainsäädännössä käytettyihin termeihin nähden.

Maakuntien liikuntaa koskevat tehtävät ovat lakiluonnoksessa kannatettavia. Helsinki kannattaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon kuntien

peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän liikuntaa koskevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen indikaattoreita.

Helsingin näkökulmasta pelastustoimi tulee säilyttää kaupungin omana toimintana maan suurimman väestökeskittymän turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi on huomioitava metropolialueen erityispiirteet valtionhallinnon toimipisteiden, maanalaisen ja korkean rakentamisen sekä lentoasema- ja satamatoiminnan vuoksi. Pelastustoimella on erityinen rooli Helsingissä osana kunnan toimintaa liittyen mm. pääkaupunkiasemaan ja – instituutioihin ja niiden turvallisuuskysymyksiin. Kaupungissa järjestettävät kansalliset ja kansainväliset tapahtumat edellyttävät tiivistä yhteistyötä pelastustoimen, kaupungin muiden toimintojen ja poliisin kanssa.

Ympäristöterveydenhuolto tulee jatkossakin hoitaa Helsingin kaupungin toimesta eikä siirtää maakuntaan. Kaupungilla on riittävä osaaminen ja voimavarat tehtävään maan suurimpana ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkönä. Toiminta on mahdollista järjestää myös PKS-yhteistyönä Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kanssa. Kaupungeilla on säännöllistä yhteistyötä mm. valvontaprojekteihin liittyen sekä yhteiset toimintaohjeet talousveden valvontaan ja sitä koskevien erityistilanteisiin varautumiseen.

Maakuntiin siirrettäviin tehtäviin kuuluvat löytöeläintoiminta ja nikotiini-korvausvalmisteiden lupamenettely ja valvonta olisi selkeää sisällyttävä osaksi ympäristöterveydenhuoltoa, jota Helsinki tai PKS-seutu voisi jatkossakin hoitaa itse.

Lakiluonnoksen mukaan valtion korvaamat valvontaeläinlääkäreiden tehtävät siirtyisivät joka tapauksessa maakuntaan, vaikka Helsinki tai PKS-kunnat yhdessä järjestäisivät ympäristöterveydenhuollon. Esitys ei ole tältä osin tarkoituksenmukainen, koska valvontaeläinlääkäreiden tekemä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta on kiinteässä yhteydessä jokapäiväisissä työtehtävissä sekä eläinlääkintähuoltoon että löytöeläintoimintaan. Em. tehtäviä ei tulisi siirtää eläinlääkintähuollosta ja löytöeläintoiminnasta erillisenä tehtävänä maakuntaan.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä ei ole esitetty siirrettäväksi maakuntaan eli jatkossakin kaupunki hoitaa koko kunnan ympäristönsuojelutehtävien kokonaisuuden. Yhteistyö eri tehtävien hoidossa Helsingin kaupungin ja maakunnan kesken on ensiarvoisen tärkeää.

Kaavoituksen ja maankäytön osalta maakunnalle osoitettu tehtäväkokonaisuus on pääpiirteittäin tarkoituksenmukainen. Maankäytön suunnittelujärjestelmä pysyy uudistuksessa samanlaisena eikä kuntien rooliin näiltä osin tule muutosta. ELY-keskusten ja maakuntien tehtävänjakoa ja toimivaltuuksia tulee kuitenkin selkeyttää. Maakuntien roolia kun-

takaavoituksen edistämisessä tulisi täsmentää, jotta ei synny tilannetta, jossa maakunnalla on maankäytön suunnittelussa kunnille kuuluvaa toimivaltaa.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu mainitaan perusteluissa, mutta ei laki-luonnoksessa. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelu tulee edelleen toteuttaa Helsingin seudun toimesta nykyisen alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain mukaisesti. Nykyisiä rajoituksia maakuntaliittojen tehtäviin ei tule muuttaa siirryttäessä itsehallintoalueelle. Kunnille ja niiden yhteistyöelimille kuuluvia joukkoliikennetehtäviä ei tule tässä yhteydessä muuttaa. Myöskään raideliikenteen järjestämistä ei ole syytä lukea Helsingin seudulla maakunnan tehtäväksi. Sen sijaan ELY-keskuksilta siirtyvät joukkoliikennetehtävät tulee kuvata lakiin selkeämmin.

Uudenmaan maakunnan tämänhetkinen kulttuurinen voimavara on Helsinki tai pääkaupunkiseutu, joten maakuntatason kulttuuristrategioille ei ole tarvetta. Kulttuurin tehtävät tulisi poistaa ehdotuksesta kokonaan tai vähintään siirtää maakuntien vapaaehtoisiin tehtäviin.

Lakiesityksessä maakunnan tehtävät ja toimiala on yksityiskohtaisesti kirjattu 6 §:n yli 20-kohtaiseen luetteloon monessa kohdassa tulkinnanvaraiseen ja epämääräiseen muotoon. Erityisesti selvyttä tarvitaan niin kohtiin, jotka liittyvät läheisesti kunnan tehtäviin ja toimivaltaan muun lainsäädännön nojalla. (esim. ”kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen” tai ”alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja kulttuurin ja osaamisen kehittäminen...”)

Kunnilla on elinvoima- ja kilpailukyky politiikkaan liittyviin tehtäviin yleinen toimivalta eikä kuntien oikeutta kaavoitukseen tule heikentää. Maakunnat eivät voi tehdä kaavoitusta tai muita sitovia suunnitelmia siten, että kunnat kantavat niiden taloudelliset seuraamukset. Maakuntien kulttuuri- ja liikuntatoimialoihin liittyviä tehtäviä tai toimivaltaa ei tule laajentaa uudistuksessa, koska ne ovat merkittävässä osassa kuntien laajaa elinvoimapolitiikkaa sekä hyvinvoinnin laajaa ennaltaehkäisevää palvelukokonaisuutta.

Lakiluonnoksen 6 §:n maakunnan hoidettavaksi ottamat tai sopimustenvaraiset tehtävät kunnilta tulisivat olla kokonaan erillisessä pykälässä ja luettelon viimeinen kohta siirtää edellisen momentin viimeiseksi tehtäväksi muodossa ”hoitaa muita sille erikseen laissa säädettyjä tehtäviä”. Tämä ei ole maakunnan omassa harkinnassa (ei voi olla siis 2 momentissa, kohdassa jossa ”maakunta voi hoitaa..”)

Kohdat 24 (romaniasiat) ja 25 (yhteispalvelujen järjestäminen):

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Näiden tehtävien osalta hoitamista koskevien säännösten tarpeellisuus tulee uudelleen arvioida.

Viranomaiselle on hiljattain säädetty velvoite yhdenvertaisuuden edistämiseen suunnitelmallisesti ja kaikkien vähemmistöjen osalta tulisi olla vastaavan tasoiset velvoitteet. Alueelliset romaniasioiden neuvottelut ovat käsitelleet kotimaan romaniväestön asioita ja toimineet keskeisten tahojen keskustelu- ja tiedonvaihtoforumina.

Maakunta ja sen alueen kunnat voivat keskenään sopia tarvittaessa yhteispalvelujen järjestämisestä ilman maakunnalle erikseen osoitettua tehtävää laissa. Jos säännös jää lakiin niin sitä tulee täydentää seuraavasti: "... maakunnan järjestämisvastuulla olevien tehtävien osalta".

Alkoholihallinnon tehtävät liittyvät elinkeinonäkökulmasta etenkin lupa- ja valvontatehtäviin. Yrittäjien, asukkaiden ja asiakkaiden kannalta keskeistä on yhdenmukainen linja soveltamisohjeiden käyttämisessä koko maassa. Alkoholihallintoa on hyvä hoitaa maakunnallisessa kokonaisuudessa. Alkoholihallintoa tulee kuitenkin rajata nykyisestä siten, että paikallinen viranomaispäättää yhteistyössä maakunnan kanssa esimerkiksi terassilupien mukaisista aukioloajoista. Tällä hetkellä Helsingissä terassien aukioloajoista päättää yhdessä poliisi ja AVI.

Tulevaisuudessa maakunnan ja poliisin tehtävä tulee rajata vain alkoholin anniskelun lainmukaisuuteen liittyviin lupa- ja valvontatehtäviin. Esimerkiksi terasseista aiheutuva melu on paikallinen ilmiö, joten meluun liittyvistä rajoitteista on päätettävä paikallisen viranomaisen. Työnjaon tulee noudattaa samaa työnjakoa kuin esimerkiksi tapahtumien osalta, joissa meluilmoitus tehdään paikalliselle viranomaiselle.

Esitetty malli ei luo selkeää työnjakoa eikä järjestelmää, joka pystyy nykyistä selkeämmin ja yksinkertaisemmin vastaamaan ihmisten ja yritysten palvelutarpeisiin kohdan 9 tehtävien osalta, joten tavoite ei täyty ja maakuntien tehtäväkokonaisuus ei siten ole esityksen eli "alueen ja elinkeinojen kehittäminen" mukaisena tarkoituksenmukainen.

Käytännössä pääkaupunkiseudun kaupungit vastaavat jo tällä hetkellä valtaosasta kilpailukykyyn ja elinkeinopolitiikkaan liittyvistä kehittämis-tehtävistä omilla vaikutusalueillaan. Ne kykenevät toteuttamaan merkittäviä kehittämistoimistoja, vahvaa elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa sekä omia investointien houkuttelun (invest-in) ja viennin edistämisen (export-out) toimintoja.

Kansainvälinen kilpailukyky perustuu yhä enemmän toimiala- ja klusterirajat ylittävään kehittämiseen, käytäntölähtöiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan, vahvaan, paikkaan sitoutuneeseen innovaatio- ja yritysekosysteemiin sekä laajaan elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan. Laa-

jassa elinkeino- ja innovaatiopolitiikassa hyödynnetään laajasti kaupungin voimavaroja, kuten kaupunkien yhtiöiden konserniohjausta, julkisia hankintoja ja syntyviä edelläkävijämarkkinoita, vetovoimaa ja kilpailukykyä tukevia investointeja, maapolitiikkaa, kaavoitusta sekä tiiviitä, kaupunkien välisiä kansainvälisiä suhteita.

Maakuntalaissa esitetty tehtävän jako on, varsinkin elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittämiseen ja rahoittamiseen liittyvien tehtävien osalta epäselvä ja kilpailukyvyn kehittämisen kannalta epätarkoituksenmukainen. Maakunta- tai aluetasoinen elinkeino- ja innovaatiopolitiikka tarkoittaa käytännössä a) politiikan laatimista tasolla joka ei ole toiminnan kannalta relevantti ja jossa strategisen tahdon löytäminen on mahdotonta, b) luopumista laajasta elinkeinopolitiikasta sekä c) kilpailukyvyn kehittämiseen käytettävien resurssien ohentamista.

Tehtäväkohdan 9 tarkoittama kulttuurin edistäminen liittyy tiiviisti toteutettavaan yritys- ja elinkeinopolitiikkaan. Aineettoman tuotannon syntyminen, kasvu ja luovan työn tekemisen edellytysten ja kulttuurimatkailemisen edistäminen kuuluvat samoin kuin muutkin yritys- ja elinkeinopalvelut tällä hetkellä useammalle toimijalle ja esitetty malli vastaa käytännössä nykytilaa, jossa pääkaupunkiseudun kaupungit käytännössä toteuttaa ja rahoittaa näitä tehtäviä alueellaan.

Maakunnan tehtäväkokonaisuus ja työnjako kunnan kanssa yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisessä sekä kotoutumisen edistämiseksi sisältää asiakkaiden ja palvelujärjestelmän kannalta samat ongelmat kuin nykyinen malli, jossa toimijoina työllisyys-, yritys- ja kotoutumispalveluissa ovat kaupungit, TE-toimisto ja ELY-keskus. Nykymalliin parannuksena tulee maakuntaliittojen tehtävien yhdistäminen TE-toimiston ja ELY:n tehtävien kanssa. Esitetyssä mallissa kuntien tehtävät säilyvät yritys-, työllisyys- ja kotoutumistehtävissä samanlaisena kuin nykyisin. Nykyiset ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävät siirtyvät mallissa maakunnille, joten toimijoita on esitetyssä mallissa edelleen useampi kuin yksi. Malli vastaa hyvin pitkälle nykytilaa.

Työllisyys-, kotoutumis- ja elinkeinopalveluiden tulee muodostaa tiivis kokonaisuus elinvoimaisuuden ja taloudellisen kasvun lisäämiseksi. Yhden toimijan mallissa saavutetaan joustavuutta, nopeaa reagointikykyä ja palveluiden yhteensovittamista kasvupalveluiksi. Yhden toimijan mallissa byrokratian ja tiedonvaihdon määrä on nykyistä huomattavasti vähäisempi ja palveluiden yhteenlaskettu kokonaisbudjetti saadaan kohdennettua työmarkkinoiden ja yrittäjyyden tukemiseen tehokkaasti. Palveluiden kehittämisen ja suuntaamisen tulee lähteä läheltä asiakastarpeita ja niihin liittyvät viranomaistehtävät tulee pystyä hoitamaan tehokkaasti asiakkaan lähellä.

Vaihtoehtona on, että sektorikohtaisessa erillislainsäädännössä säädetään järjestämisvastuu pääkaupunkiseudun kaupungeille yhdessä tai erikseen, kuten maakuntalakiesityksen yleisperustelujen (s. 183) mukaan olisi mahdollista: ”Lisäksi joissakin tehtävissä kuten työ- ja elinkeinopalveluissa ja ympäristöterveydenhuollossa mahdollistettaisiin maakunnan järjestämisvastuun siirtäminen laissa edellytykset täyttävälle kunnalle.”. Yleisperustelujen kirjauksen työ- ja elinkeinopalveluihin on sisällytettävä myös muut tehtäväkohdan 9 tehtävät, koska ne muodostavat selkeän kokonaisuuden yhdelle toimijalle.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteisen näkemyksen mukaan Uudenmaan maakunta on liian suuri ja hajanainen varmistamaan kohdan 9 tehtävät parhaalla mahdollisella tavalla, joten maakunta yhtenä toimijana on pääkaupunkiseudun kaupunkien esityksen mukaan poissuljettu vaihtoehto.

Hallituksen esitys ei sisällä arvioita julkisten kasvupalveluiden osalta erilaisista alueellisista vaihtoehdoista. Valmistelu on tältä osin ollut puutteellista ja siinä ei ole huomioitu pääkaupunkiseudun erityispiirteitä palvelutarpeissa, kasvupotentiaalia, merkitystä koko maan taloudelliselle kasville ja ennusteita, joiden mukaan pääkaupunkiseudun kasvu ja siten kokoero verrattuna muihin maakuntiin tulee kasvamaan tulevina vuosikymmeninä.

Maakuntalakiesityksen mukaan kuntien työllisyydenhoidon tehtävät säilyvät nykyisten periaatteiden mukaisena (s. 135 yleisperustelut). Kuntien rooli työllisyyspalveluiden palveluiden tuotannossa rinnastetaan maakuntalakiesityksessä kuitenkin yrityksiin ja järjestöihin. Kuntien roolia työmarkkinatuen kuntaosuudessa on perusteltu myös kuntien järjestämisvastuulla sosiaali- ja terveystaloukselta. Nyt maakuntalaissa esitetynlaisena toteutuessaan kuntien rooli tulee rajoittumaan nykyisestä ja työmarkkinatuen kuntaosuus tulee siirtää palveluista järjestämisvastuulliselle maakunnalle tai kokonaan valtion maksettavaksi.

Jos maakuntalakiesityksessä mainittu tuleva julkisia kasvupalveluita (nykyiset ELY-keskuksen ja TE-toimiston tehtävät julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain, kotoutumislain ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaan) koskeva erillislaki mahdollistaa Helsingin kaupungin laajan järjestämisvastuullisen roolin julkisissa kasvupalveluissa, on samalla arvioitava koko julkisten kasvupalveluiden kokonaisuus mukaan lukien työmarkkinatuen kuntaosuus.

Helsingin lähtökohta erillislain valmistelulle on, että palveluiden järjestämisvastuu ja palveluiden toimintamenojen ja palveluostojen resurssit siirretään Helsingin kaupungille tai pääkaupunkiseudun alueen kaupungeille yhteisesti.

Nykyisin Helsingin kaupunki käyttää pelkästään työllisyyspalveluihin 45 miljoonaa euroa vuodessa. Kunnan roolin kaventaminen järjestöjen ja yritysten kaltaiseksi maakuntalakiesityksen mukaisena leikkaa myös kunnan nykyisen osuuden käytettävissä olevista resursseista pois. Valtion resurssit julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaisiin ja yritysten kehittämispalveluihin (TE-toimiston ja ELY:n toimintamenot, palveluostot ja tuet) arvioidaan koko pääkaupunkiseudulla olevan noin 130 miljoonaa euroa.

Maakuntalain ja siihen liittyvien erillislakien esityksestä on vaikeaa lausua kohdan 9 tehtävien osalta, koska aineisto on kokonaisuudessaan puutteellista ja valmistelu on ollut epätasaista ja vaikeasti ennakoitavissa.

Lakiluonnoksen tausta-aineistosta ei selviä, mihin analyysiin valittu 18 alueen malli perustuu. Tausta-aineistossa on vain arvio sote-alueiden määrästä, jossa päädytään 5-12 alueeseen. Tämän aluejakoselvityksen jälkeen uudistukseen on lisätty uusia tehtäviä, kuten julkiset kasvupalvelut, jotka muodostuvat TE-toimistoista ja ELY-keskuksista ja siihen on liitetty maakuntaliittojen nykyiset tehtävät. Valmistelu tulisi olla johdonmukaista ja tehdyt ratkaisut perustuvat avoimesti arvioituun tietoon ja argumentteihin koko uudistuksen osalta.

Maakuntalain valmistelun epä johdonmukaisuus ja valmistelun kiire ja siitä johtuvat puutteet näkyvät myös siinä, että hallituksen esityksen yleisperusteluissa sivulla 8 kohdassa Johdanto kerrotaan muiden maakuntien tehtävien tarkentuvan keväällä 2016. Kohdan Nykytila alakohdassa 2.6.2 Muut tehtävät on muiden tehtävien nykytilaa arvioitu lauseella ”(Tähän lisätään myöhemmin lyhyt kuvaus niistä niistä muista tehtävistä, jotka tulevat mukaan uudistukseen!)”.

Myös maakuntaudistuksen tavoitteet jäävät ylätasolle, mikä näkyy lain yleisluontoisuudessa julkisten kasvupalveluiden tehtävien osalta. Tämä vaikeuttaa laista lausumista, koska mitään tarkkaa suunnitelmaa saati erillislakiesitystä ei toistaiseksi ole olemassa, mutta erillislain mahdollisuuksiin viitataan tehtävien järjestämistä vastuun siirtämiseksi kaupungeille.

Tehtävä 10 alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoimista ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelua koskeva tavoite toteutuu osin. Tehtävä sopii laajalle alueelliselle toimijalle paremmin kuin kohdan 9 tehtävät. Tehtävä on luonteeltaan täysin erilainen, koska kyseessä on puhtaasti suunnittelu- ja ennakoititehtävä ja se ei sisällä asiakastyötä ja konkreettista palveluiden järjestämistä ja tarjoamista ja siten sen yhteys paikalliseen elinvoimaisuuteen ei ole yhtä suora kuin kohdan 9 tehtävissä.

Kohdan 10 tehtävät liittyvät oleellisesti kohdan 9 tehtäviin ja se on toteutettavaa yhteistyössä eri toimijoiden (maakunta, kunnat, yritykset, yliopistot, ammattikorkeakoulut, toisen asteen oppilaitokset, tutkimuslaitokset, etujärjestöt jne.) kesken, jotta koulutusjärjestelmä on tiiviissä vuorovaikutuksessa työvoiman kysyntään ja tarjontaan etenkin pitkällä aikavälillä. Koulutusjärjestelmän kautta vaikutetaan etenkin pidemmän aikavälin työvoimatarjonnan laatuun ja hyvin toteutettuna sillä pystytään lisäämään myös työvoiman kysyntää.

Tehtävä 22 alueellinen varautuminen on käsitteenä huono. Maakunnan tehtäviin kuuluu varautumista, mikäli näin laissa säädetään. Tämä varautuminen ei kuitenkaan liity maakunnan maantieteelliseen alueeseen, vaan nimenomaan maakunnan tehtäviin. Kirjaus viittaa, että maakuntien muodostamisen yhteydessä syntyisi joku "alue", jonka varautumisesta maakunta vastaa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Maakunta ei vastaa maantieteellisen toiminta-alueensa varautumisesta, vaan tästä vastaavat kulloinkin kyseessä olevat viranomaiset ja muut organisaatiot niitä koskevan lainsäädännön määrittämällä tavalla. Kohtaa tulisi muuttaa seuraavaan muotoon: "maakunnan tehtäviin liittyvä varautuminen".

Vesihuollon kehittämisestä ja järjestämisestä vastaavat kunnat myös maakuntauudistuksen jälkeen. Vesihuoltolain mukaan varautumisesta huolehtii vesihuoltolaitos. Lisäksi vesihuoltolain mukaan kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta.

Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristön-suojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.

Perustelujen mukaan kyseessä oleva tehtävä olisi Ely-keskukselta siirtyvä tehtävä. Nykyisellä Ely-keskuksella ei ole sellaista tehtävää, että se huolehtisi "vesihuollon turvaamisesta".

Perusteluissa mainittu tulvariskien hallinta ei kuulu kokonaisuudessaan maakunnan tehtäviin siirrettävän Ely-keskuksen vastuulle. Ely-keskuksessa on tulvariskeihin liittyviä tehtäviä, mutta tosiasiallinen hallinta ja vastuu ovat kunnilla.

6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

e. ei kantaa

17.10.2016

Kj/2

Kysymys on muotoiltu siten, ettei mikään vastausvaihtoehdoista ole mahdollinen.

Ks. vastaukset kysymyksiin 3 ja 4.

Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumissäännökset ovat yksityiskohtaisia. Erityisesti sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta ne ovat tarpeellisia.

Ongelmana on, ettei osallistumissäännöksissä ole huomioitu palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyviä eroja. Miten palvelujen tuottajat voidaan velvoittaa ja onko kustannusnäkökulmasta järkevää edellyttää osallistumisen järjestämistä näin laajasti.

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

c. ei pääosin

Maakunnan järjestäjäroolin ja maakunnan palvelulaitoksen tuottajaroolien välinen työnjako ja vastuut on syytä kuvata mahdollisimman täsmällisesti ja myös kaikin keinoin välttää tarpeettomien hallinnollisten rakenteiden muodostuminen. Väestöpohjaltaan pienemmissä maakunnissa palvelulaitoksen ja sitä ohjaavan järjestäjän riittävää osaamista ja resursointia on vaikeaa varmistaa, ja osa maakunnista jää siksi liian pieniksi.

Järjestämisen ja palvelutuotannon eriyttämistä perustellaan johtamisen paranemisella, kustannusten hallinnalla ja laadun kehittämisellä (järjestämislain 22 §:n yksityiskohtaiset perustelut). Perusteluja sille, miten palvelulaitoksen perustaminen toteuttaa näitä tavoitteita, ei ole esitetty. Johtaminen ja laadun parantaminen ei varsinaisesti ole organisaatiokysymys ja kaksipuolaisen ja varsin raskaasti säännellyn maakunta/palvelulaitos -hallintokokonaisuuden riskinä on pikemminkin kustannusten kasvaminen kuin niiden hallinnassa pysyminen.

Palvelulaitosta koskeva sääntely on lähellä kunnallista liikelaitosta ja kuntayhtymää koskevaa sääntelyä. Koska kyseessä on palvelujen tuotantoon varsin tiukkarajaisesti määritellyin ehdoin tarkoitettu laitos, hallinnollista sääntelyä olisi ollut parempi yksinkertaistaa ja jouhevoittaa. Hallinnollista taakkaa jonkin verran helpottaa se, ettei palvelulaitoksella ole yhtymäkokousta tai yhtymävaltuustoa kuten kuntayhtymillä, eli hallinto ei siltä osin ole aivan yhtä monikerroksinen. Palvelulaitoksen hallintosäännön sisältö on kuitenkin käytännön toiminnan kannalta olennainen, koska maakuntavaltuustokäsittely voi osassa asioita olla varsin raskas ja byrokraattinen menettely.

Myönteisenä seikkana on pidettävä sitä, että palvelulaitoksen hallituksen osalta on asetettu osaamiseen/asiantuntemukseen perustuvat kriteerit, vaikka ne ovat käytännössä hyvin tulkinnanvaraiset.

Valvonta- ja riippumattomuusnäkökulmasta puolestaan on hyvä, ettei palvelulaitoksen hallituksen jäsen tai johtaja voi olla laitoksen tytäryhteisön hallituksessa. Kielto voitaisiin perustellusti ulottaa myös tytäryhteisön palveluksessa oleviin henkilöihin. Valvonta- ja riippumattomuusnäkökulman kannalta on samaten hyvä, ettei maakunnan luottamushenkilö voi olla palvelulaitoksen hallituksen jäsen.

Maakuntalakiesityksen muutoksenhakua koskevassa luvussa palvelulaitoksessa tehtyihin päätöksiin kohdistuva muutoksenhaku on otettu huomioon vain joissakin säännöksissä, muttei kaikissa tarpeellisissa.

Palvelulaitosten tulisi voida käyttää jatkossakin hyväkseen olemassa olevia rakenteita kuten pääkaupunkiseudulla kaupunkien omistamaa henkilöpalveluyritys Seurea.

Mikäli jokaisessa maakunnassa tulee olemaan lakiesityksen mukaan vain yksi palvelulaitos, tulee palvelulaitoksessa varmistaa, etteivät muut asiat jää sosiaali- ja terveystaloukselle alisteisiksi.

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

c. ei pääosin

Maakuntien taloudenohjausmekanismin ja maakunnan oman talouden päätäntävällän suurimpina rajoitteina ovat seuraavat tekijät:

- (1) maakuntien rahoitus perustuu lähes pelkästään trendinomaisesti kehittyvään valtionosuusrahoitukseen, ja
- (2) maakunnat eivät voi hakea talouteensa ajallista joustoa velanotosta, omaisuuden myynnistä tai säätämällä kertyvää verorahoitusta omin päätöksin, ja
- (3) maakunnat eivät käytännössä voi itse suunnitella investointejaan, vaan investointisuunnitelmat (uudis- ja korjausinvestoinnit) laaditaan ministeriöissä ja päätetään valtioneuvostossa.

Maakunnan/palvelulaitoksen/maakuntakonsernin tytäryhteisön/yksityisen tuottajan -sopimus- ja hallintokokonaisuudesta seuraa tilanne, jossa sote-palveluntuotantoa tuotetaan kohtuullisen pitkiin sopimuksiin perustuen ja siten maakunnan vuosittaisia kustannuksia ei voida ohjata vuosittaisen määrärahaohjauksen pohjalta. Pitkät sopimukset palvelun-

tuottajien kanssa, mutta samanaikainen maakunnan oman talouden joustomahdollisuuksien lähes täydellinen puuttuminen tuottaa vaikeuksia talouden suunnittelulle.

Ehdotetussa mallissa investoinneista seuraavat vaikutukset käyttömenoihin pitäisi olla poikkeuksellisen hyvin arvioitu yksittäisistä investoinneista valtioneuvostossa päätettäessä, jotta maakunnilla on mahdollisuudet rahoittaa käyttömenot ajallisesti joustamattomista valtionosuusmäärärahoistaan. Kysymykseksi nousee, miten maakunta voi kattaa menonsa, jos valtionosuusindeksin mukaan määräytyvä rahoitus pysyy ennallaan tai jopa pienenee (vrt. indeksien kehitys mm. vuosina 2015-2017), mutta samaan aikaan aikaisemmin valtioneuvostossa päätettyjen investointien käyttökustannukset realisoituvat maakuntien maksettaviksi.

Kysymys ehdotetussa investointisuunnittelussa on myös päättääkö ministeriöt ja valtioneuvosto myös peruskuntien omistamien mutta maakunnille vuokraamien sote-kiinteistöjen korjaushankkeista. Vai katso taanko peruskuntien omistuksessa, mutta sote-toimijoiden käytössä olevien kiinteistöjen korjaamisen harkintavallan jäävän peruskuntiin.

Oma kysymyksensä on myös millaiset edellytykset ministeriöillä on tehdä koko valtakunnan kattavaa investointisuunnittelua. Tämä vaatisi ministeriöihin mittavaa ja hyvän paikallistuntemuksen omaavaa resurssia. Nykyisin mm. suurissa kaupungeissa investointien ohjelmoinnissa nimenomaan yksittäisten hankkeiden tunteminen ja paikallistuntemus koetaan erittäin tärkeäksi.

Valtionosuusindeksiin perustuvaa maakuntien valtionosuusrahoitusta sovellettaessa (... rahoitusta tarkistetaan ottamalla huomioon toteutuneet nettokustannukset ...) tulisi varmistaa, että nettokustannuksiin sisällytetään kaikki maakuntien menoerät ja toteutuneen nettokustannustarkastelun ulkopuolelle ei saa jättää mitään maakunnan menoeriä.

9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Lakiluonnos on syytä vielä käydä läpi sisäisen johdonmukaisuuden näkökulmasta. Se sisältää melko paljon viittaussäännöksiä, joiden kohde puuttuu tai vaikuttaa olevan virheellinen. Esimerkiksi lakiluonnoksen 56 §:ssä viitataan 84 §:n 1 momentin 2 kohdan p alakohtaan. Kyseisen lainkohdan viimeinen alakohta on kuitenkin o. Vastaavasti lakiluonnoksen 118 §:ssä olevan viittauksen 119 §:ään ilmeisesti tulisi kohdistua 6 §:ään.

Lakiluonnos ei ole johdonmukainen myöskään maakuntakonsernia koskevien säännösten osalta. Palvelulaitosta, tytäryhtiötä, tytäryhteisöjä ja

määräysvallassa olevia säätiöitä koskevat maininnat tulisi tarkistaa ja yhdenmukaistaa.

Lakiluonnoksen mukaan perustetaan maakunnille ja sote-alueille valtakunnalliset palvelukeskukset mm. ICT-palveluihin. 125 §:ssä säädetään palvelukeskuksen käyttövelvollisuudesta ja poikkeuksista, jolloin sitä ei tarvitse käyttää. Apotti Oy:llä on pykälän mukaiset perusteet, sille että Apotti Oy jatkaa itsenäisenä organisaationa. Näin voidaan riskittömimmin varmistaa sote-uudistuksen aikataulua vaarantamatta jo tehdyt investoinnit, potilasturvallisuus ja tavoitteen mukaisten vuotuisten 123 miljoonan euron hyötyjen saavuttaminen. Sekä sosiaali- että terveydenhuollon käyttäjät että kuntalaiset tarvitsevat parempia ja käytettävimpiä palveluja myös sote-uudistuksen aikana ja Apotti pystyy tuottamaan palvelut kattavasti koko Uudenmaan alueella - tarvittaessa laajemminkin.

Lakiehdotuksessa palvelujen tuottaminen jakaantuu maakunnan julkiseen, ei kilpailtuun palvelutuotantoon ja kilpailun alaiseen palvelutuotantoon. Jälkimmäisten tulee järjestää ICT-palvelunsa markkinaehtoisesti. Tämä saa aikaan sen, että tuottajilla on ja tulee olemaan eri järjestelmiä käytössään aiheuttaen ICT- palvelujen yhteensovittamiselle merkittäviä haasteita. Tieto ei ole eri järjestelmissä yhteismitallista eikä järjestelmien välillä ole tiedonsiirtoa. Tietoa voidaan välittää Kanta-palvelun kautta, mutta se ei sisällä kaikkea tarvittavaa tietoa eikä lähdeaineistonsa takia ole myöskään kattavasti rakenteisessa muodossa. On olemassa riski, että tietointegraatio yhtenä Sote ICT-integraation lähtökohtana ei toteudu kaavailussa tuote- ja kokonaisarkkitehtuuriympäristössä.

Maakunta on asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitäjä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajan on järjestämislain mukaisessa palveluiden tuottamisessa tallennettava asiakas- ja potilastiedot maakunnan asiakas- ja potilasrekisteriin.

Monituottajamalliin liittyviä ICT integraation haasteita voitaisiin lieventää maakuntatason yhtenäisillä ratkaisuilla. Yksi yhtenäinen kehittynyt toiminnanohjauksen sekä raportoinnin ja analytiikan omaava asiakas- ja potilastietojärjestelmä ratkaisisi suuren osan haasteista. Sen lisäksi joillekin alueellisille tai paikallisille järjestelmille voitaisiin antaa vastuu hoitaa valtakunnallisesti esim. raportointia tai analytiikkaa. Kantapalvelua tulisi kehittää siten, että tieto on rakenteista ja yhteensopivaa ja että se kokonaisuus mahdollistaa toiminnanohjauksen

Esimerkiksi Apotin kyseinen järjestelmätoiminnallisuus voisi tällaisena toimia keräten avointen rajapintojen kautta tiedon muista järjestelmistä. Kyseinen toiminnallisuus on merkittävän kehittämisen kohteena Apotin

tiekartalla. Muiden järjestelmätoimittajien työpanokset voitaisiin näin suunnata sellaisiin toiminnallisuuksiin, joita ei vielä ole lainkaan tarjolla. Apotti-järjestelmä tukee valmiiksi kaikkia kansainvälisiä asiakas- ja potilastiedon välitysstandardeja, laatumittausta ja vertaisarviointeja ja kykenee siten toteuttamaan tavoitteen mukaisen täydellisen SOTE-tietointegraation.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

a. kyllä

Suuremmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet tehostavat toimintaa yhdenmukaistamalla toimintatapoja, keventämällä rakenteita ja edistämällä digitalisaatiota. Palvelujen saatavuuden aluekohtaisia eroja voidaan suuremmissa kokonaisuuksissa tasoittaa. Asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta palvelujen saavutettavuus voidaan nähdä palvelujen lähellä tuottamista keskeisempänä kysymyksenä. Digitalisaatio, etäpalvelut ja asiakkaiden lähelle jalkautuvat palvelut ovat tehokkaimpia keinoja edistää palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

On syytä huomioida, että Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat jo nyt ylivoimaisesti maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot. Pääkaupunkiseutu muodostaa luontevan palvelukokonaisuuden, eikä Uudenmaan maakunnan kokonaisuuteen kuulumisen tuo erityistä lisäarvoa ainakaan peruspalvelujen saatavuuden tai saavutettavuuden osalta.

11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

a. kyllä

Ehdotetun lainsäädännön perustuessa useamman maakunnan malliin, sitova sopimusrakenne on edellytys lain tavoitteiden saavuttamiselle. Sitoutuminen alueellisen yhteistyöhön on ratkaisevaa paitsi kustannustehokkuuden, myös asiakkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Laadittavassa sopimuksessa on mahdollista huomioida alueiden erityistarpeita.

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

b. kyllä pääosin

Palveluintegraatio on uudistuksen keskeinen tavoite ja säännöksiä voidaan pääosin pitää riittävinä asiakaslähtöisen integraation toteutumiselle. Järjestämisen, rahoituksen ja tiedon integraatio on edellytyksenä uudistuksen onnistumiselle ja monituottaja- ja valinnanvapausmallin toteutumiselle.

Lainsäädännön on mahdollistettava tiedon yhteentoimivuus, tehokas ja oikea-aikainen tiedonkulku, tiedon käytettävyyys ja tietojen luovuttaminen myös moniammatillisessa ja monitoimijaisessa palveluympäristössä. Nykyinen lainsäädäntö ei tue tätä näkökohtaa esimerkiksi tiedonluovutustilanteissa.

Palveluntuottajille asetettava velvollisuus huomioida asiakkaan asiakassuunnitelman perusteella saamat palvelut integroituna kokonaisuutena on pääosin kannatettava. On kuitenkin syytä huomioida tietosuojanäkökulma silloin, kun asiakkaan palveluiden tuottamiseen vain osin osallistuvalla taholla on rajoitettu tarve asiakkuutta koskeville laajemmille arkaluonteisille tiedoille.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

c. ei pääosin

Maakuntien itsehallinnon ja valtion tiukan ohjauksen välinen suhde on arvioitava uudelleen. Järjestämislain mukainen esitys rajoittaa käytännössä maakuntien itsehallinnon lähes tyystin ja luo epätarkoituksenmukaista byrokratiaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa nykyistä vahvempi valtionohjaus on perusteltua tilanteissa, joissa maakunnat eivät pääse yhteiseen ratkaisuun tehtäviinsä liittyvissä yhteistyökysymyksissä.

Valtion vahvempi talousohjaus asettaa erityisiä vaatimuksia rahoitusosuuksia säätelevien tarvetekijöiden määrittelylle. Helsingin ja pääkau-

punkiseudun erityispiirteet ja erityiset palvelutarpeet tulee huomioida todellisina ja täysimääräisinä.

Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalveluiden osalta nykyistä vahvempaa valtionohjausta ei voida pitää perusteltuna ja se on ristiriidassa maakunnan itsehallinnon kanssa. Lainsäädäntöuudistuksen tulisi mahdollistaa olemassa olevien, esimerkiksi jo alueellisesti keskitettyjen tukipalveluratkaisujen hyödyntäminen silloin, kun niiden toiminnan siirtäminen yhtä tai useampaa maakuntaa palvelevaksi on tarkoituksenmukaista. Valtion määrittämä raamibudjetointi on riittävän vahva tukipalvelujen ohjaukskeino, ja maakunnilla tulee olla mahdollisuus tukipalvelujen järjestämiseen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Kuntaliiton esityksen mukaisesti esitykset valtakunnallisista tukipalvelukeskuksista ja maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa laista. Yhden valtakunnallisen toimitilayhtiön sijaan tulisi muodostaa useampia aidosti maakuntien ohjauksessa olevia alueellisia toimitilayhtiöitä. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

a. kyllä

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen mahdollistaa kustannusten läpinäkyvyyden ja vertailukelpoisuuden lisääntymisen.

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen on perusteltua. Erityisen tärkeää on täsmentää maakunnan järjestäjäroolin ja maakunnan palvelulaitoksen tuottajaroolien välinen työnjako ja vastuut, ja myös kaikin keinoin välttää tarpeettomien hallinnollisten rakenteiden muodostuminen.

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöttämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettua laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

b. kyllä pääosin

Ratkaisu on pääosin tarkoituksenmukainen. Pääkaupunkiseudulla on parhaat edellytykset uudistuksen toteutumiseen tältä osin. Tuotanto on tällä hetkellä monipuolista ja monitoimijaista, markkinat ovat toimivat, ja

palvelusetelikäytännöt ja ulkoistettujen palvelujen ohjausmallit ovat jo vakiintuneita.

Markkinatilanteessa voi kuitenkin olla alueellisia eroja, mikä saattaa vaikuttaa paitsi palvelujen saatavuuteen ja valinnanvapauden käyttömahdollisuuksien laajuuteen, myös yhtiötetyn toiminnan edellytyksiin toimia markkinaehtoisesti.

Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden näkökulmasta korostuvat palveluneuvonnan ja -ohjauksen sekä yhteisen asiakassuunnitelman merkitys.

Kilpailutilanteessa markkinoilla toimimisen osalta tilanne on selvä ja vastaa kunnissa jo tällä hetkellä sovellettavaa kilpailuneutraliteettisääntelyä. Valinnanvapautta koskevat säädösesitykset eivät vielä ole käytävissä, joten tarkoituksenmukaisuusarviointi ei ole mahdollista. Sikäli kuin lähtöoletus on, että laajan valinnanvapauden piirissä olevat palvelut avataan vapaasti kilpailulle, ehdotetussa säännöksessä olevat ehdot ovat päällekkäisiä.

Samaan tapaan kuin maakuntalakiluonnoksessa, myös tässä lakiluonnoksessa maakuntakonsernia koskeva sääntely on epäjohdonmukaista. Esimerkiksi 22 §:ssä viitataan yhtiöihin ja yhteisöihin, mutta ei säätiöihin. Maakuntalakiluonnoksessa todetaan, että tytäryhteisöjä koskevia säännöksiä sovelletaan myös määräysvallassa oleviin säätiöihin. Järjestämislaissa ei vastaavaa kirjausta ole. 22 §:n perusteluissa todetaan, että sovelletaan maakuntalain 15 luvun säännöksiä, mutta samaan aikaan todetaan, että yhtiöittäminen tehdään tytäryhtiöön tai tytäryhteisöön. Yhtiöittämisvelvollisuutta koskevissa pykälissä puolestaan lähdetään siitä, että myös säätiömuoto täyttää velvollisuuden (myös maakuntalain 52 §:n pykälän perusteluissa viitataan 15 luvun yhtiöittämisvelvollisuuteen). Joissakin muissakin järjestämislakiluonnoksen pykälissä näyttää olevan sama tilanne, viitataan vain osakeyhtiöihin, yhdistyksiin ja muihin yhteisöihin.

Sama ongelma liittyy myös voimaannepanolakiluonnoksen 34 §:n vapautukseen varainsiirtoveron suorittamisvelvollisuudesta, joka on kytketty vain omaisuuden luovuttamiseen 22 §:ssä tarkoitettulle osakeyhtiölle. Ottaen huomioon, että yhtiöittämisvelvoite voidaan toteuttaa muullakin tavoin kuin perustamalla osakeyhtiö, sääntelyä on pidettävä tältäkin osin puutteellisenä.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

On syytä huomioida kunnan ja maakunnan riittävä ja velvoittava yhteistyö uudessa toimintaympäristössä. Eri toimijoiden välisen yhteistyön

onnistumisessa sopimustenhallinta nousee keskeiseksi. Ehdotettu malli luo tarvetta uudentalaiselle sopimusosaamiselle julkisella sektorilla.

Opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminta tulee varmistaa. Sen osalta on lisäksi tarkoituksenmukaista, että jatkossa myös yliopistotasoiseen sosiaalitiiteelliseen tutkimukseen olisi mahdollista saada valtion rahoitusta terveystieteellisen tutkimuksen lisäksi.

On kannatettavaa, että maakunta voi sitoa kaikki palvelujen tuottajat yhteiseen kehittämiseen, ammatillisen koulutuksen ja opiskelijoiden koulutus- ja harjoittelumahdollisuuksien edistämiseen.

Kysymyksiä voimaanpanolaista:

17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

a. kyllä

Helsingin kaupunki kuuluu Uudenmaan maakuntaan.

18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätössiakirja sosiaali- ja terveystieteelliseen ministeriöön)

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittäväällä tavalla?

c. ei pääosin

Väliaikaista valmistelutoimielintä koskevat säännökset ovat yleisesti ottaen tarpeen. Sääntely vaikuttaa kuitenkin monin osin puutteelliselta.

6 §. Valmistelutoimielimen kokoonpanoon kuuluvien jäsenten odotetaan ilmeisesti olevan tässä tehtävässä koko sen ajan, jonka toimielin on toiminnassa. Kyseessä on suhteellisen lyhyt ajanjakso, jonka kuluessa on paljon tehtävää. Tätä ei kuitenkaan varsinaisesti mainita esitysluonnoksessa. Vai onko sittenkin tarkoitus, että toimielin pitää vain kokouskalenterin mukaisia kokouksia ja että asioiden valmistelu ja käytännön toimenpiteet hoidetaan muualla? Tältä osin on katsottava, ettei maakunnan liitto vetovastuullisena toimijana välttämättä ole tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. Useimmilla maakunnan liitoilla tuskin on riittäviä resursseja tai alakohtaista osaamista väliaikaisen valmistelutoimielimen päätösten valmisteluun.

On varsin epätodennäköistä, että toimielimen kokoonpanosta saadaan aikaan sopimus, ellei siitä sitten tule niin iso, että kaikilla osapuolilla on edustus.

7 §. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtäväluetteloa voidaan pitää perusteltuna.

Toimielimen toimivallan merkittävä ajallinen rajoittaminen eli se, että toimielin voi tehdä vain vuoden mittaisia määräaikaista sopimuksia, on perusteltu toimielimen väliaikaisuuden puolesta, mutta tulee johtamaan mittaviin jatkuvuusongelmiin. Maakunnan palvelukseen ei ole helppoa saada työntekijöitä, jos ainoa mitä voidaan tarjota, on lyhyt määräaikainen työsopimus.

Menettelyn osalta viitataan maakuntalain sääntelyyn. Maakuntalaissa ei kuitenkaan ole läheskään riittäviä menettelysäännöksiä siitä, miten toimielin käytännössä toimisi. Tämä tulee johtamaan siihen, että suuri osa toimielimen muutenkin varsin lyhyestä toimikaudesta menee menettelytavoista keskustelemiseen, varsinkin kun jäsenten taustat ovat niin erilaiset. Esimerkiksi säännös väliaikaisen toimielimen esittelijästä puuttuu kokonaan.

20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

b. kyllä pääosin

Henkilöstön aseman näkökulmasta säädettäväksi esitetty liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti tapahtuva siirto on perusteltua sosiaali- ja terveydenhuollossa tällä hetkellä työskentelevän henkilöstön osalta.

Tukipalveluiden osalta siirron tulisi kuitenkin perustua tarkempaan selvitykseen tehtävien jakautumisesta ja siirto tulisi tehdä tarkoituksen- ja tarpeenmukaisesti esimerkiksi henkilötyövuosi- eikä henkilöperusteisesti.

Hallinto- ja tukipalveluiden osalta tehtävien siirrossa on syytä huomioida myös uudistuksessa suunnitellut suuremmat kokonaisuudet ja mahdollinen tehtävien päällekkäisyys maakuntaan siirtyvien nykyisten toimintojen kesken.

21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

c. ei pääosin

22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Sote-uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen tulee perustua ns. laajaan jakautumismalliin.

Kunnan sote-palvelutuotannossa olevan omaisuuden (toimitilat/rakennukset, irtain omaisuus) tulee lähtökohtaisesti seurata palvelujen tuotantotehtävää. Jos sote-palvelujen sekä järjestämisvastuu että tuotantotehtävä siirtyy maakunnalle, omaisuuden tulee siirtyä mukana. Toisin sanoen kunnan ei tule jäädä sote-toimitilojen vuokranantajaksi. Kunnalle ei tule jäädä vastuuta palvelutuotannossa käytettävien toimitilojen korjausvelasta. Jos rakennukset jäävät kunnan omistukseen, vieläpä hyvin lyhyellä vuokrasopimuksella, kunnille jää merkittävä kiinteistöriski. Samoin investointikiinnostus voi olla hyvin vähäinen. Kunnan toimiminen vuokranantajana ilman omaa tuotantotehtävää ei olisi myöskään kilpailuneutraliteettiperiaatteen mukaista.

Poikkeuksena edellä mainitusta on että, sellaisia toimitiloja, joiden käyttö sote-palvelutuotannossa on suunnitelman mukaisesti päätymässä, ei ole tarkoituksenmukaista siirtää lyhytaikaisesti maakunnalle. Omaisuuden hallinta- ja käyttöoikeus sinä aikana, kun sitä vielä käytetään sote-palvelutuotannossa, on järjestettävä vuokrasuhteeseen perustuen.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöjen maapohjan tulee jäädä kunnan omistukseen riippumatta vastuiden ja tehtävien siirtymisestä. Näin varmistetaan sotekäytöstä mahdollisesti myöhemmin poistuvien kiinteistöjen kehittämishyödyn jääminen kunnalle. Sikäli kuin rakennukset siirtyvät maakunnan omistukseen, maapohjan hallintaoikeus on järjestettävä kunnan ja maakunnan väliseen maanvuokrasuhteeseen perustuen. Maanvuokran on oltava markkinaehtoinen, tontin käyttötarkoitus huomioiden.

Kuten Kuntaliitto on todennut, kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee kohdentaa pääosin sille osapuolelle, joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Tarpeettomaksi jäävien kiinteistöjen aiheuttamat taloudelliset riskit tulee jakaa kuntien, maakuntien ja valtion kesken.

Omaisuuksien siirtojen kirjanpidollisen käsittelyn tulee perustua omaisuuden käypään arvoon (tekniseen nykyarvoon). Tasearvot eivät vastaa todellisuutta eikä niitä voida käyttää markkinaehtoisten rahoitusjärjestelyjen tai vuokratuottojen perustana.

Ottaen huomioon, että sekä maakunta että kunta ovat lähtökohtaisesti tasa-arvoisessa asemassa olevia itsehallinnollisia julkisyhteisöjä, mahdollinen kunnan ja maakunnan välinen erimielisyys omaisuuden siirrossa olisi perusteltua käsitellä tuomioistuimessa hallintoriitamenettelyssä pikemminkin kuin menettelyssä, jossa maakunta ensin tekee yksipuolisen päätöksen ja kunta sitten valittaa päätöksestä. Hallintoriitamenettely vastaisi myös sitä, miten kuntajakolaissa tarkoitettua taloudellista selvitystä koskevat erimielisyydet ratkaistaan.

Maakunnalle siirtyneen toimitilaomaisuuden (sairaanhoitopiiriltä siirtyneet maapohja ja rakennukset, kunnalta siirtyneet rakennukset) lakiin perustuvan veloitteen mukainen edelleen siirtäminen valtakunnalliselle palvelukeskukselle ei ole perusteltua. Tällainen palvelukeskus, samoin kuin muutkin pakolliset valtakunnalliset palvelukeskukset, rajoittaisivat maakunnan itsehallintoa. Jos palvelukeskusmalli kuitenkin katsotaan välttämättömäksi välineeksi, kunkin maakunnan toimitilaomaisuus tulisi siirtää kyseisen maakunnan omistamaan maakunnalliseen palvelukeskukseseen.

Valtakunnallinen toimitilapalvelukeskus olisi suuri resurssien siirto Etelä-Suomesta muualle Suomeen, koska valtaosa sen omaisuudesta tulisi täältä. Sille, että toimitilahallinnon valtakunnallisella keskittämisellä saavutettaisiin tehokkuutta tai taloudellisia ja toiminnallisia etuja, ei ole esitetty mitään reaali-perusteluita. Aivan yhtä mahdollista on, että keskittäminen johtaa jäykkyyteen ja moninkertaiseen hallintoon.

Mikäli kuitenkin laajaan jakautumismallia ei käytetä, tulisi jatkossa huolehtia, että kuntien omistama tilakanta säilyy tehokkaassa käytössä. Rakennukset tulee vuokrata aina kokonaisuuksina, ellei kaupungin kanssa yhteistyössä toisiin sovit. Tavoitteena tulee olla, että maakunta ensisijaisesti hyödyntää kuntien omistamaa tilakantaa ja tilatarpeen muutosten yhteydessä etsii yhdessä kuntien kanssa kokonaistaloudellisen ratkaisun muuttuneen tilatarpeen tyydyttämiseksi.

Voimaanpanolain lyhyt vuokrasopimuskausi nähdään osin ongelmallisena. Ilmeisesti tarkoituksena kuitenkin on, että voimaanpanolain jälkeisenä aikana maakunta halutessaan vuokraa tarvitsemansa tilat kaupungilta pitkällä vuokrasopimuksella. Tämä mahdollistaa myös kaupungin ottamisen omaan käyttöönsä tai kiinteistöjen kehittämisen näin halutessaan siirtymäkauden jälkeen. Lyhyet vuokrasopimukset eivät välttä-

mättä mahdollista kiinteistöjen tarkoituksen mukaista korjaustoimintaa voimaanelonlain määrittelemällä ajanjaksolla.

Helsingin kaupunki on järjestänyt sote-palveluiden tilakantaa myös tytäryhtiöiden kautta. Tiloista tehdyissä vuokrasopimuksissa ei ole ollut tarpeen solmia pitkiä vuokrasopimuksia, koska määräysvalta tilojen ja palveluiden järjestämisessä on ollut kaupungilla. Näiden sopimusten osalta olisi tarkoituksenmukaista solmia uudet pitkäaikaiset vuokrasopimukset maakunnan tai valtakunnallisen palvelukeskuksen kanssa.

Irtaimen omaisuuden vastikkeeton siirtäminen voi olla kunnan kannalta epäoikeudenmukaista.

Helsingin pelastuslaitos on Uudellamaalla ainut yhden kunnan alueella toimiva pelastuslaitos. Pelastuslaitos on hoitanut Helsingissä yleisiä väestönsuojia, mutta muissa kunnissa ei pääsääntöisesti vastaavia yleisiä kallioväestönsuojia ole, eikä näin ollen kyse ole lakisääteisestä pelastustoimen vastuulle kuuluvasta palvelusta. Näin ollen on epäselvää vuokraako maakunta väestönsuojat kaupungilta jatkossa. Kuitenkin aina tulee huolehtia, että pelastustoimi maksaa pelastustoimeen liittyvien väestönsuojissa sijaitsevien johtokeskusten kustannukset. Väestönsuojelua johtaa pelastusviranomaisena. Mikäli pelastustoimi siirtyy maakuntien vastuulle yleisiin väestönsuojoihin liittyvä toiminta olisi tarkoituksenmukaista siirtää maakuntien tehtäväksi, jotta väestönsuojelun johtamisjärjestelmä toimii yhtenäisenä kokonaisuutena. Yleisten väestönsuojelutilojen toiminnan tilatarpeet ja ominaisuudet määrittelee pelastustoimi. Tällöin myös taloudellinen ja riskiperusteinen suunnittelu on perusteltua siirtää vastuulliselle viranomaiselle. Kun väestönsuojelun järjestäminen liitetään pelastustoimeen, tulisi maakunnan olla velvollinen vuokraamaan yleiset väestönsuojatilat kaupungilta samoilla periaatteilla kuin muutkin maakunnalle vuokrattavat kiinteistöt.

Pelastustoimella on käytössään öljyntorjuntakalustoa mm. veneitä, jotka ovat kriisien ulkopuolella yhteiskäytössä liikuntaviraston ja Staran kanssa. Yhteiskäytössä olevaa omaisuutta ei voida siirtää maakunnalle tai kaluston korvauksettomasta yhteiskäytöstä olisi sovittava maakunnan pelastustoimen ja Helsingin kaupungin välillä.

Kuntayhtymien omistaman maaomaisuuden siirtymistä valtakunnalliselle palvelukeskukselle ei voida pitää perusteltuna. Mahdollisissa toimintojen uudelleen järjestelyissä sote-kiinteistöiltä vapautuva maaomaisuus tulisi palautua sijaintikunnalle vastikkeetta.

Mikäli laajaan jakautumismalliin päädytään, tulee rakennusten luvuttamisessa luovutuksesta suorittaa korvauksena käypään arvoon perustuva hinta.

23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

d. ei

Verotusoikeus on merkittävä periaatteellinen tekijä kuntien luottokelpoisuutta arvioitaessa. Kansainvälisten ja kotimaisten rahoittajien näkökulmasta suomalaiset kunnat ovat Suomen valtion ohella ns. 0-riskiluokkaa, joka mahdollistaa laajapohjaisen rahoituksen saatavuuden ja edulliset lainamarginaalit. Kuntien rahoituksen säännöksiä määritettäessä tulisi siten varmistaa kuntien 0-riskiaseman säilyttäminen.

Esityksessä kuntien tulorahoitus pienenee olennaisesti, mutta kunnan velan/vieraan pääoman määrä ei muutu. Nykyisten kuntalainojen ehtoissa rahoittajilla saattaa olla oikeus eräännyttää koko laina ennenaikaisesti velallisen olosuhteiden olennaisesti muuttuessa. Esityksen mukaisen uudistuksen yhteydessä kuntien taseasema muuttuu olennaisesti. Esimerkiksi Helsingin kaupungin konsernin suhteellinen velkaantuneisuus (yksi ns. kriisikuntakriteereistä) nousee jopa yli 160 %:in tasoon tulorahoituksen pienentyessä, mutta vieraan pääoman säilyessä ennallaan.

Tällä hetkellä kunnilla on ainakin seuraavia ja uudistuksen myötä mahdollisesti hankalia velan ehtoja voimassaolevissa lainasopimuksissaan:

- Velkojia on kohdeltava samalla tavalla, eli kunta ei voi vaadittaessa maksaa ennenaikaisesti velkaa pois vain yhdelle velkojalle, vaan siitä on vähintäänkin neuvoteltava muiden velkojien kanssa (lain määräämät veloitteet pois lukien)
- Kunnan olemassa olevaa omaisuutta ei voida merkittävässä määrin luovuttaa pois ulkopuoliselle taholle edes vuokraamalla
- Eräillä rahoittajilla on erityisehtoja mm. suhteelliselle velkaantuneisuudelle (esim. ei saa ylittää 100 %:n tasoa) ja lisäksi eräät rahoittajat myös rajoittavat vuotuisia velanmaksuja suhteessa kokonaistuloihin.

Esityksen mukainen verotusoikeuden rajoittaminen todennäköisesti nostaisi sekä Kuntarahoituksen että yksittäisten kuntien uusien lainojen korkomarginaaleja ja vaikuttaisi mahdollisesti myös lainojen saatavuuteen. Mahdollinen 0-riskiaseman menetys nostaisi voimakkaasti lainojen korkomarginaaleja ja kaventaisi huomattavasti potentiaalisten lainaajien määrää.

24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt,

jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

a. kyllä

Kahden vuoden siirtymäaika lainsäädännön voimaantulosta yhtiöittämismisveloitteen toteuttamiseen on päätösteknisesti ja yhtiöoikeudellisesti aivan riittävä, kunhan väliaikaishallinnossa ja maakunnassa ryhdytään toimenpiteisiin ajoissa. On kuitenkin huomattava, että henkilöstön asemaa koskeva valmistelu on todennäköisesti teknistä valmistelua vaativampi kokonaisuus, koska pohjalla on massiivinen organisaatiomuutos ja henkilöstön siirrot maakuntiin ja palvelulaitoksiin.

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaannpanolaista.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimisto sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat ylivoimaisesti maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot. On ilmeistä, että kaikki tuotannon ohjaukseen ja tuotannon muutoksiin liittyvät haasteet ovat moninkertaisia pääkaupunkiseudulla muuhun maahan verrattuna. Harmonisointiin ja muutosten toteuttamiseen liittyvät riskit ovat taloudellisesti merkittävimpiä ja niiden toteutuminen todennäköisempää. Samoin palvelutason heikkenemisen riskit organisaatioita uudistettaessa koskettavat Uudenmaan maakunnassa noin neljäsosaa maan koko väestöstä. Sosiaali- ja terveystoimistojen ohjauksen irrottaminen maakunnalliseksi toiminnaksi vaikeuttaa merkittävästi yhteiskunnallisten haasteiden ja muutosten hallintaa pääkaupunkiseudun erityiskysymyksissä.

Muutoksen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät muutuskustannukset (kuten valmistelu- ja muutosorganisaatioiden, muutososaamisen kehittämisen sekä ICT-kustannukset) tulevat olemaan huomattavat ja niihin tulee varautua.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

c. ei pääosin

Pääosin itsenäinen rahoitus ja talouden ohjaus (ml. investointien ohjaus) on keskeinen osa itsehallinnollisen julkisen toimijan itsehallintoa. Jos maakunnilla ei ole juuri ollenkaan vapautta rahoituksessa ja talouden ohjauksessa, ei itsehallinnosta voida puhua. Tältä osin uudistuksen tavoitteet eivät esityksessä toteudu.

Esityksessä ei pelkästään anneta vastuuta sosiaali- ja terveystalouden rahoituksesta valtiolle, vaan myös merkittävä osa sosiaali- ja terveystalouden ohjauksen keinoista (tulojen lisääminen, velkarahoitus, investointien suunnittelu) siirretään valtiolle. Tähtäin osin uudistus ei toteudu asetettujen tavoitteiden mukaisena.

27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suorittaa lakisääteisistä tehtävistä?

d. ei

Lausunnon edellisten kysymysten yhteydessä on käsitelty tähän kysymykseen liittyvää problematiikkaa. Maakuntien taloudenohjausmekanismien ja maakunnan oman talouden päätäntävällän suurimpina rajoitteina ovat seuraavat tekijät:

- (1) maakuntien rahoitus perustuu lähes pelkästään trendinomaisesti kehittyvään valtionosuusrahoitukseen, ja
- (2) maakunnat eivät voi hakea talouteensa ajallista joustoa velanotosta, omaisuuden myynnistä tai säätämällä kertyvää verorahoitusta omin päätöksin, ja
- (3) maakunnat eivät käytännössä voi itse suunnitella investointiaan, vaan investointisuunnitelmat (uudis- ja korjausinvestoinnit) laaditaan ministeriöissä ja päätetään valtioneuvostossa.

Esityksessä jää epäselväksi, miten maakunnan on mahdollista vastata lakisääteisiin palveluntuotantovelvoitteisiinsa, kun sillä ei ole resursseja investoida, se ei voi päättää omaa investointiohjelmaansa ja investointien toteuttajakin on maakunnasta irrallinen taho. Jää myös epäselväksi, miten käy, kun investoinnin tarve, sen rahoitusmahdollisuudesta päättäminen sekä varsinainen toteuttajataho eriytyvät eri oikeushenkilöiksi.

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

b. kyllä pääosin

Tarvetekijöiden arvioimiseksi ja raportoimiseksi tarvittavaa tietotuotantoa on parannettava nykyisestä. Kansallisesti yhdenmukaiset määrittelyt, kirjaamisen käytännöt ja raportoinnin teknisten edellytysten varmistaminen nousevat keskeisinä esille.

Uudistuksessa on kiinnitettävä huomiota käytettyjen termien johdonmukaisuuteen esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertomien sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osalta. Tarvetekijöiden kriteeristöä tulee voida tarkastella kriittisesti tarkentuvan tutkimustiedon valossa. Painoarvoa tulisi antaa kahden tai useamman tarvetekijän samanaikaiselle ilmenemiselle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin toimii maakunnissa rahoitusta suuntaavana tekijänä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen noustessa primääristi kunnan tehtäväksi, tulee myös kunnille löytyä tehtävään riittävä kannustin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimessa määrääviksi tekijöiksi nousevat ikääntyvyys ja sairastavuus. Lakiuudistuksen tavoitteiden toteuttamiseksi tärkeää on huomioida myös ennaltaehkäisyn taloudellisten edellytysten turvaaminen.

Metropolialueen osalta rahoituksen määräytymiskysymyksenä korostuvat väestöryhmät, joiden osalta tarvetekijöitä ei ole riittävästi huomioitu, eivätkä tarvetekijöiden raportointiin tarvittavat tiedot ole aina riittävän kattavina ja eheinä saatavilla.

Helsingissä ja muulla pääkaupunkiseudulla on metropolialueille tyypillisiä yhteiskunnallisia haasteita, joihin vastaaminen on merkittävä peruste pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveystalouden erilliselle ohjaukselle. Pääkaupunkiseudulla asuu Suomen ulkomaalaistaustaisista lähes puolet. Erityisesti työikäisessä väestössä maahanmuutto on merkittävin väestön kasvun tekijä. Vuonna 2030 ulkomaalaistaustaisten osuuden ennustetaan olevan jo 23-28 prosenttia pääkaupunkiseudun kaupunkien väestöstä.

Maahanmuuton ja muun väestön kasvun lisäksi Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu kantavat vastuuta erityisistä sosiaalisista ongelmista kuten segregaatista ja asunnottomuudesta. Vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen metropolialueella edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa. Käytännössä tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri sektoreiden kanssa ja paikallista johtamista, sillä haasteet ovat luonteeltaan paikallisia.

Esitetyn suuruiset painokertoimet luovat tilanteen, jossa Uudenmaan maakunnalla olisi käytettävissään noin 150 milj. euroa vähemmän rahoitusta kuin Uudenmaan alueen kunnat tällä hetkellä käyttävät kyseisiin palveluihin. Asukaskohtaisesti laskettuna Uudenmaan maakunnalle kohdentuvan rahoituksen heikennys on yksi suurimmista.

Sote- ja maakuntauudistuksen päätarkoitus on ollut sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluntuotannon uudistaminen eikä siihen tule liittää tulonsiirtoja eri maakuntien välillä.

29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?

e. ei kantaa (avotila)

Siirtymäaikaa olennaisempi asia on tarveperusteiseen mittaristoon liittyvät tarvetekijät. Tarvetekijät eivät ole yksiselitteisiä ja niitä tulee tarkastella kriittisesti olosuhteiden muuttuessa.

30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Maakuntien rahoituslaista voi sanoa, ettei se huomioi julkisten kasvupalveluiden rahoitusta erikseen. Rahoitusmekanismi sivuuttaa kokonaan alueen yritysten ja kasvupotentiaalin määrän. Rahoituslakiluonnoksen mukaan muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus määräytyy ”kertomalla asukasta kohden määritelty maakuntien muiden tehtävien perushinta maakunnan asukasmäärällä” (maakuntien rahoituslain luonnos § 14). Pääkaupunkiseudun suuri maahanmuuttajien määrä aiheuttaa myös työllisyys- ja kotoutumispalveluilla muutama suuremman resurssitarpeen, joka on huomioitava rahoituksessa.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

b. kyllä pääosin

Esitys vastaa kuntajakolain sääntelyä eikä parempaakaan mallia ole esitetty. Huolellisempi valmistelu olisi mahdollistanut muunlaisen ratkaisun.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

?

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja

muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

c. ei pääosin

Esitettyihin tasausjärjestelyihin liittyy tilinpäätösten poistotasoista seuraavia laskelmatuloksia. Näissä laskelmissa tulee käyttää vain suunnitelman mukaisten poistojen lukuja eikä poistojen yhteydessä esitettyjä muita lukuja kuten arvonalentumisia.

Kuten Kuntaliitto on todennut, kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävydestä uudistuksen jälkeen puuttuvat uudistuksesta. Kuntaliitto arvioi, että yksittäisiä kuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen vuoksi ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen - kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

c. ei pääosin

Esityksessä valtionosuuskriteerit perustuvat pääosin 0-15 -vuotiaiden määrään. Uudet peruskunnat ovat kasvatusta- ja koulutuspalveluiden tuottamisen lisäksi ennen kaikkea myös kaupunkiympäristöä rakentavia sekä ylläpitäviä julkisia toimijoita. Uuden peruskunnan valtionosuusjärjestelmässä tulisi painottaa myös näihin kaupunkiympäristötekijöihin liittyviä kriteereitä, sillä niihin tehtävät panostukset hyödyttävät kaikkia muitakin yhteiskunnan osia.

0-15 -vuotiaiden määrä kriteereiden päätekijöinä ei myöskään ota huomioon riittävästi peruskuntien keskeistä tehtävää peruskoulun jälkeisen jatkokoulutuksen/polun mahdollistajana. Myöskään kuntien nuorisotoimeen tehtäviä panostuksia ei tueta ehdotetuissa kunnan valtionosuuskriteereissä.

Uuden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kriteerissä toimintaa kuvaaviin indikaattoreihin kuuluva kuntalaisten osallisuuden edistäminen on Helsingin näkökulmasta rajattu turhan kapea-alaisesti ja normatiivisesti. Helsingin kaupunki on toteuttamassa huomattavasti kattavampaa ja monipuolisempaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toimintamallia suuren kaupungin lähtökohdista, ja tätä on kyettävä huomioimaan indikaattoreissa.

35. Vapamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Verotus

36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

c. ei pääosin

Ehdotetut muutokset ansiotuloverotukseen on pyritty toteuttamaan siten, että eri tuloluokkien kokonaisveroaste ei nouse ja työn verotus ei kiristy. Kuitenkin esityksen yhteydessä esitettyjen laskelmien mukaan veroaste nousisi suurempituloisilla, ja erityisesti sellaisilla henkilöillä, joiden ansiotulot koostuvat palkkatuloista. Vastaavasti veroaste laskisi sellaisilla pienempituloisilla henkilöillä, joiden tulot koostuvat eläke- tai etuustuloista.

Edellä kuvattu kehitys tarkoittaa käytännössä eri tuloluokkien välillä tehtävän tulonsiirron lisäksi tulonsiirtoa myös alueellisesti. Mm. pääkaupunkiseudulla sekä Uudellamaalla on muuta maata suhteellisesti enemmän suurempituloisia palkkatuloa saavia ja muualla maassa on taas suhteellisesti enemmän pienempituloisia eläke- ja etuustuloa saavia.

Sote- ja maakuntauudistuksen päätarkoitus on ollut sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluntuotannon uudistaminen eikä siihen tule liittää ansiotuloverotuksen kautta tehtäviä tulonsiirtoja eri tuloluokkien välillä.

37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Yhteisöveron kuntaryhmän osuuden 40 % leikkaus kohtelee eri kuntia hyvin eri tavoilla. Mm. jo pelkästään pääkaupunkiseudun neljän kaupungin välillä vaikutusten erot ovat suuria. Helsingin osalta leikkaus tarkoittaa noin yhden kunnallisveroprosenttiyksikön tuottoa vastaavaa vähennemään kunnan tuloissa, kun mm. Espoon ja Vantaan osalta vastaa tulojen vähenemä on noin 0,5 kunnallisveroprosenttiyksikön tuottoa vastaava summa. Mm. Kauniaisten osalta tähän liittyvä tulojen vähenemä on tätäkin olennaisesti pienempi (joskin muut tulojen vähennemät ovat suuria Kauniaisten osalta).

Yhteisöverotulot kohdentuvat pääosin niille kunnille, joilla on mittavia kaupunkiympäristöön, liikennejärjestelmään sekä asuntorakentamiseen liittyviä investointitarpeita. Näin ollen kuntien saaman yhteisöverokertymän osuuden pienentäminen heikentää kuntien edellytyksiä rakentaa liikennejärjestelmiä ja saavuttaa asuntotuotantotavoitteita. Näin ollen tämä muutos hidastaa koko maan talouden kasvuedellytyksiä.

Henkilöstö ja eläkkeet

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

b. kyllä pääosin

Maakuntien työnantajaedunvalvonnan hoitaminen KT:ssä on hyvä ratkaisu. Pääosa maakuntien tehtävistä ovat niitä, joista nykyisin sovitaan kunta-alan sopimuksissa.

Markkinoilla toimivien yhtiöiden asema eroaa kuntien toiminnasta ja niiden työnantajatoiminta on erilaista. Yhteisöjä ei voida velvoittaa järjestäytymään KT:iin, vaan työehtosopimukset ja sen mukana edunvalvonta valitaan sopimusten kilpailukyvyyn ja työnantajajärjestön vetovoiman perusteella. Yritysjäoston toiminnan itsenäisyys tulee turvata.

39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

c. ei pääosin

Eläkevastuut ovat erilaiset kuntien eläkevakuutuksessa ja yksityisellä sektorilla käytössä olevissa eläkevakuutuksissa. Tämä asettaa julkisen ja yksityisen sektorin eriarvoiseen asemaan kilpailutilanteessa.

Kuntien eläkevakuutusmaksut eivät saa kasvaa muutoksessa. Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittamiseen sisältyvä eläkemenoperusteinen maksu ehdotetaan lakiesityksessä korvattavaksi ns. tasausmaksulla, jota maksaisivat maakunnat ja kunnat. Kuntien maksettava osuus esitetään jaettavaksi kuntien kesken verorahoituksen mukaisessa suhteessa. Kuntien maksuosuuden tulisi määräytyä nykyisen eläkemenoperusteisen maksun mukaisesti.

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Muutoksessa työnantajan on kyettävä varmistamaan riittävä muutoksen tuki henkilöstölle, jotta voidaan turvata palveluiden jatkuvuus ja osaamisen säilyminen. Myös osaamisen johtamisen jatkuvuus nousee keskeiseksi uudenlaisten osaamishaasteiden edessä.

Uudistuksen vaikutukset

41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Uudet peruskunnat ovat kasvatusta ja koulutuspalveluiden tuottamisen lisäksi ennen kaikkea myös kaupunkiympäristöä rakentavia sekä ylläpitäviä julkisia toimijoita.

Kuntien rahoitusuudistuksessa kunnilta lähtee pois noin 2/3 kunnallisverotuloista ja noin 40 % yhteisöverotuloista. Kuitenkin investointitarpeet liikennejärjestelmiin sekä asuntorakentamiseen säilyvät ennallaan ja niiden rahoitusvastuu on edelleen kunnilla. Kysymykseksi jää, millaiset ovat näiden koko yhteiskuntaa hyödyttävien hankkeiden rahoittamisen mahdollisuudet uudessa tilanteessa, kun kunnan rahoituspohja ja tulo-rahoitus on olennaisesti nykytasoa pienempi (mm. suhteessa kunnan taseeseen).

Uuden peruskunnan valtionosuusjärjestelmässä tulisi painottaa myös näihin kaupunkiympäristötekijöihin liittyviä kriteereitä, sillä niihin tehtävät panostukset hyödyttävät kaikkia muitakin yhteiskunnan osia. Esityksessä valtionosuuskriteerit perustuvat pääosin 0-15 -vuotiaiden määrään.

Uudistus vaikuttaa merkittävästi Helsingin kaupungin toimintaan ja toimintaedellytyksiin. Helsinki ja pääkaupunkiseutu eroaa väestöpohjaltaan ja toimintaympäristöltään kaikilla mittareilla muusta Uudenmaasta.

Se vaikeuttaa poikkihallinnollista yhteistyötä sekä asukkaiden palveluja ja saumattomien palveluketjujen rakentamista.

Kuntien ja maakunnan tehtäväjaot ja vastuut tulee olla selkeät. Tulee välttää päällekkäistä toimivaltaa kuten esimerkiksi maakuntalain 34 §:ssä maakuntastrategian osalta kohdassa 1 asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen tai kohdassa 7 elinympäristön laadun ja elinkeinojen kehittäminen.

Maakuntien suhteesta ja toimivallan jaosta kuntien ja kaupunkiseutujen kanssa puuttuu kuntien mahdollisuus ottaa hoidettavakseen maakunnalle säädettyjä tehtäviä ja tämä tulee sisällyttää lakiin.

Kuntien mahdollisuus ottaa hoidettavakseen maakunnalle säädettyjä tehtäviä puuttuu ja tulee sisällyttää lakiin.

Maakunnan ja kuntien suhde on muutenkin vähäisellä huomiolla. On aionostaan 14 § maakunnan ja kuntien neuvottelu valtuustokausittain yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Pääkaupunkiseudun sekä suurten kaupunkien ja niiden kaupunkiseutujen roolia osana itsehallintoalueita tulee edelleen tarkentaa. PKS-kaupunkien erillislainsäädäntöön perustuvat tehtävät ja mahdollisesti muut kaupunkiseutuihin liittyvät poikkeamismahdollisuudet tulee huomioida.

17.10.2016

Kj/2

42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Osa maakunnista on tavoiteltuihin hyötyihin nähden liian pieniä ja voivat joutua ennen pitkää poikkeusmenettelyyn.

Uudistuksen tuki

43. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- talous
- hallinto ja johtaminen
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT
- viestintä ja osallisuus
- henkilöstösiirrot
- palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
- muuta, mitä?

Muut kysymykset

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat pyytäneet 31.8.2016 ministeriöiltä, kunnilta sekä muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi. Lausunnot tulee jättää 9.11.2016 klo 16.15 mennessä.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman sekä hallituksen 20.10.2015, 7.11.2015 ja 5.4.2016 tekemien linjausten mukaan Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja maakuntauudistus. Suomeen perustetaan 18 maakuntaa, joilla on omat vaalit ja valtuustot. Vuoden 2019 alusta alkaen maakunnat järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveystaloudelliset eli maakunnilla on vastuu siitä, että väestö saa lain mukaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut. Maakunnille kootaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi myös muita tehtäviä: työ- ja elinkeinopalvelut sekä aluekehittäminen, ympäristöterveydenhuolto, liikennejärjestelmäsuunnittelu, maaseudun kehittäminen ja pelastustoimi. Valtio rahoittaa maakuntien toiminnan, eli jatkossa kunnilla ei ole

enää vastuuta sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä tai rahoituksesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja siihen liittyvää maakuntahallinnon perustamista valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtionvarainministeriön yhteisessä hankkeessa.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esityksellä on tarkoitus muun muassa perustaa uudet maakunnat sekä säätää maakuntien hallinnosta ja taloudesta, siirtää järjestämisvastuu sosiaali- ja terveyspalveluista kunnilta maakunnille, säätää maakuntien saamasta rahoituksesta, rahoituksen keräämisen veroperusteista, uudistuksen voimaannpanosta, henkilöstön asemasta sekä omaisuusjärjestelyistä. Lisäksi tarkoitus on kuntiin jäljelle jäävien peruspalvelujen osalta säätää uusi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä. Muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirrosta maakunnille sekä rahoituksesta valmistellaan erillinen hallituksen esitys.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen linjauksista. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille.

Uudistuksen voimaannpanolaki sisältää säännökset maakuntajaosta. Mikäli kunta päättää esittää kunnan kuulumista voimaannpanolain 5 §:n mukaisesta maakuntajaosta poikkeavaan maakuntaan, päätöksestä tulee toimittaa kunnanvaltuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen valmistelussa.

Sote- ja maakuntauudistuksessa laaditaan lisäksi valinnanvapauslain säädäntö, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta sekä siirretään valtion aluehallinnon sekä kuntien ja kuntayhtymien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä maakunnille. Niitä valmistellaan erillisissä valmisteluhankkeissa, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa on otettu huomioon valinnanvapauden edellytyksenä oleva monituottajamalli. Valinnanvapautta ja monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista koskeva hallituksen esitysluonnos toimitetaan lausunnoille loppuvuodesta. Valtion aluehallinnon sekä kuntien ja kuntayhtymien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirtoa koskeva hallituksen esitysluonnos toimitetaan lausunnoille keväällä 2017. Lisäksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista koskeva hallituksen esitys on erikseen lausuttavana yhtäaikaaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa.

Lautakuntien lausunnot

Lausuntoa varten on pyydetty sosiaali- ja terveyslautakunnan, pelastuslautakunnan, ympäristölautakunnan, kaupunkisuunnittelulautakunnan, kulttuuri- ja kirjastolautakunnan, liikuntalautakunnan ja opetuslautakunnan lausunnot, koska on kyse näiden lautakuntien toimialaan liittyvien tehtävien ehdotetuista siirroista kunnilta maakuntaan tai maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus sisältää näiden lautakuntien toimialaan liittyviä tehtäviä.

Lautakuntien lausunnot ovat päätöshistoriassa. Tiivistettynä lausunnoista voidaan todeta seuraavaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että esityksellä on mahdollista saavuttaa uudistuksen tavoitteita. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistävät toimenpiteet ovat toteutettavissa erityisesti suurimmissa maakunnissa. Kustannustehokkuus paranee, kun palvelutuotantoa keskitetään suurempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi palvelujen ja toimintamallien uudistaminen hidastaa kustannusten kasvua.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus on uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta pääosin tarkoituksenmukainen. Tarkennettavaa on kunnan ja maakunnan välisessä vastuunjaossa ja ehkäisevien palvelujen käsitteessä. Myös maakunnan palvelulaitoksen osalta esitys on tuottamisen organisoinnin näkökulmasta pääosin tarkoituksenmukainen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki on lautakunnan mukaan esitetyssä muodossaan tarkoituksenmukainen palvelujen saatavuuden näkökulmasta ja perusteltu maakuntien yhteistyösopimuksen oikeudellista sitovuutta koskevien säädösten osalta. Järjestämislain säännöksiä voidaan pääosin pitää riittävinä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi. Valtion ohjauksen vahvistaminen ei ole perusteltua, vaan maakuntien itsehallinnon ja valtion tiukan ohjauksen välinen suhde on arvioitava uudelleen. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja palvelujen tuottamisen erottaminen maakunnan omassa toiminnassaan ei ole lautakunnan mukaan perusteltua. Palvelujen yhtiöittämisvelvollisuus ei ole tarkoituksenmukainen, koska se siirtäisi julkiset palvelut osakeyhtiöläin piiriin ja vähentäisi demokratiaa ja maakuntavaltuustojen valtaa.

Voimaannpanolakia koskeva esityksen sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa väliaikaishallinnon osalta riittäväksi. Henkilöstön siirtyminen maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti on henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaista, mutta tukipal-

velujen osalta siirron tulisi perustua tarkempaan selvitykseen tehtävien jakautumisesta.

Maakuntien rahoituslain valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät ja niiden painokertoimet ovat sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan pääosin perusteltuja, mutta tietotuotantoa on parannettava. Eläkkeiden rahoittamisen osalta lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että eläkevastuut ovat erilaiset kuntien eläkevakuutuksessa ja yksityisellä sektorilla käytössä olevissa eläkevakuutuksissa, mikä asettaa julkisen ja yksityisen sektorin eriarvoiseen asemaan kilpailutilanteessa.

Pelastuslautakunta toteaa, että maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus on pelastustoimen uudistustarpeiden mukainen. Pelastustoimen tulee jatkossakin olla osana kiireellisen ensihoidon palvelutuotantoa, ja nämä tulee organisoidaan maakunnissa samaan oikeushenkilöön. Tämä varmistaa pelastustoimen mahdollisuuden toimia ensihoidon palvelun tuottajana maakunnan sisäisenä toimintana.

Ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan ympäristöterveydenhuolto tulee jatkossakin hoitaa Helsingin kaupungin toimesta eikä siirtää maakuntaan. Lisäksi maakunnalle esitettyyn tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat löytöeläintoiminta sekä nikotiinikorvausvalmisteiden lupamenettely ja valvonta olisi selkeää sisällyttää osaksi ympäristöterveydenhuoltoa. Ympäristökeskuksella on riittävä osaaminen ja voimavarat tehtävään maan suurimpana ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkönä. Toiminta on mahdollista järjestää myös PKS-yhteistyönä Espoon, Kautiaisten ja Vantaan kanssa. Myöskään valvontaeläinlääkäreiden tehtävien esitetty siirto maakuntaan ei ole tarkoituksenmukainen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että maakunnalle osoitettu tehtäväkokonaisuus on pääpiirteittäin tarkoituksenmukainen. Maankäytön suunnittelujärjestelmä pysyy uudistuksessa samanlaisena eikä kuntien rooliin näiltä osin tule muutosta. ELY-keskusten ja maakuntien tehtävänjakoa ja toimivaltuuksia tulee kuitenkin selkeyttää. Maakuntien roolia kuntakaavoituksen edistämisessä tulisi täsmentää, jotta ei synny tilannetta, jossa maakunnalla on maankäytön suunnittelussa kunnille kuuluvaa toimivaltaa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että maakuntatason kulttuuristrategioille ei ole tarvetta. Kulttuuritehtävät tulisi poistaa maakunnalle esitetystä tehtäväkokonaisuudesta kokonaan tai siirtää ne maakuntien vapaaehtoiseen tehtäviin. Tärkeämpää olisi, että laissa huomioidaan erikseen taiteen- ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Liikuntalautakunnan mukaan maakuntien liikuntaa koskevat tehtävät ovat lakiluonnoksessa kannatettavia. Liikuntalautakunta kannattaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän liikuntaa koskevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen käyttöönottamista ehdotetussa muodossa.

Lähtökohtia kaupungin lausuntoon

Lausuntopyyntö on lähetetty sähköisenä 45 kysymyksen webropol-kyselynä. Esitetyt kysymykset koskevat uudistuksen tavoitteita, maakuntalakeja, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakeja, voimaannolakeja ja maakuntien rahoituslakeja sekä maakuntajakolakeja, kunnan peruspalvelujen valtionosuutta, verotusta, henkilöstöä ja eläkkeitä sekä uudistuksen vaikutuksia ja tukea.

Valtion ohjauksen ja säädösten sitovuuden takia esitysluonnoksilla voi olla myös toimintaa jäykistäviä ja tehottomuutta lisääviä vaikutuksia.

Esitysluonnokset mahdollistavat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena olevan väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen, mutta palveluista aiheutuvien kustannuksien kasvun hillintää haittaa valtakunnallisten palvelukeskusten käyttövelvoite ja nykyisten toimivien ja kustannustehokkaiden palveluntuotantomallien rikkoutuminen.

Maakunnan itsehallinnolliset elementit puuttuvat, joten maakuntalakiuonnos olisi voinut olla huomattavasti esitettyä yksinkertaisempi. Valtion ohjaus on esityksen mukaan tiukka ja mahdollisuudet maakunnan omalle talouden ohjaukselle ja taloudelliselle päätöksenteolle ovat vähäiset. Maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus on liian laaja ja monet esitetyistä tehtävistä hoituvat paremmin Helsingin tai pääkaupunkiseudun kaupunkien järjestämänä toimintana.

Omaisuusjärjestelyjä koskevat ratkaisut eivät ole hyväksyttäviä, vaan niiden tulisi perustua ns. laajaan jakautumismalliin. Myöskään kuntien verotusoikeutta ei tule rajata. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuvat esitykset tasejärjestelystä sekä uusista valtionosuuskriteereistä ja niiden painotuksista eivät ole täysin perusteltuja.

Aiemmat lausunnot

Kaupunginhallitus antoi 8.2.2016 sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle lausunnon hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi.

Lausunnossa tunnistettiin sote- ja kuntauudistusten tarve yhteiskunnan kehityksen ja julkisen talouden pitkäaikainen tasapaino turvaamiseksi.

17.10.2016

Kj/2

Hallituksen esittämät linjaukset eivät lausunnon mukaan kuitenkaan kaikilta osin johda parhaimmalla tavalla esitettyihin tavoitteisiin.

Eryteisesti huomiota kiinnitettiin itsehallintoalueiden lukumäärään,

itsehallintoalueiden, sote-alueiden ja päivystävien sairaaloiden kokonaisuuden hallinnolliseen selkeyteen ja hallinnon päällekkäisyyden riskiin. Lisäksi todettiin, että maakunta-aluejako ei palvele Helsingin ja metropolialueen kehittämistä parhaimmalla mahdollisella tavalla. Eryteisesti elinkeinojen, työllisyyden ja innovaatiopolitiikan osalta maakuntaa toimivampi ratkaisu pääkaupunkiseudulla on kaupunkien vastuuseen perustuva malli. Lausunnossa ei nähty tarkoituksenmukaiseksi siirtää muita kuntien tehtäviä itsehallintoalueille.

Kaupunki on aiemmissa lausunnoissaan ottanut lähtökohtaisesti positii-visen kannan sote-uudistukseen.

Lausunnon käsittely

Lausuntopyynnössä todetaan, että uudistuksen voimaannolaki sisältää säännökset maakuntajaoista. Mikäli kunta päättää esittää kunnan kuulumista voimaannolain 5 §:n mukaisesta maakuntajaoista poikkeavaan maakuntaan, päätöksestä tulee toimittaa kunnanvaltuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön.

Esittelijä toteaa, että maakuntajakoon pohjautuvassa ratkaisussa ei Helsingin kannalta ole olemassa muita tosiasiallisia vaihtoehtoja, kuin kuuluminen Uudenmaan maakuntaan, joten asian käsittely kaupunginvaltuustossa ei ole välttämätöntä vaan lausuntopyyntöön voidaan vastata kaupunginhallituksen toimesta. Uudistuksen merkittävyyden vuoksi maakuntauudistuksesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistuksesta annettavan lausunnon linjaukset on kuitenkin tarkoituksenmukaista käsitellä myös kaupunginvaltuustossa.

Mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy esityksen, on kaupunginhallituksen tarkoituksena antaa asiasta kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen sisältöinen lausunto.

Kaupunginkanslia huolehtii lausuntopyyntöön vastaamisesta sähköisesti (lausuntopyyntökysely liitteenä 3) kaupunginhallituksen päätöksenteon jälkeen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

17.10.2016

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 31.8.2016
- 2 Lausuntopyyntökysely 31.8.2016
- 3 HE Lakiehdotukset 31.8.2016
- 4 HE lakiluonnokset korjattu 1.9.2016
- 5 HE Yleisperustelut 31.8.2016
- 6 HE Yksityiskohtaiset perustelut 31.8.2016
- 7 Tiivistelmä_Hallituksen esitysluonnos sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädännöksi_31082016
- 8 Diat_Hallituksen esitysluonnos sote- ja maakunta-uudistuksen lainsäädännöksi_31082016
- 9 Begäran om utlåtande 31.8.2016
- 10 Remissenkät 31.8.2016
- 11 RP Lagförslag 31.8.2016
- 12 RP Allmän motivering 31.8.2016
- 13 RP Detaljmotivering 31.8.2016
- 14 FINAL Sammandrag_Utkastet till regeringsproposition med förslag till lagstiftning för en social- och hälsovårds- och landskapsreform_31082016
- 15 Diapresentation_Utkastet till regeringsproposition med förslag till lagstiftning för en social- och hälsovårds- och landskapsreform_31082016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Valtiovarainministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.10.2016 § 866

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/2

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.10.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mirka Vainikan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.10.2016 § 235

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän muutetusta esityksestä poikkeavan lausunnon:

”Lausuntonaan sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa lausuntopyynnön kohtiin 1, 2, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 25, 28, 39 ja 40 seuraavasti:

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Esitettävässä lainsäädännössä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen on kiinnitetty laaja-alaisesti huomiota. Esitykseen sisältyy terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistäviä toimenpiteitä, jotka ovat toteutettavissa erityisesti suurimmissa maakunnissa. Tavoitteen toteuttamiseksi on tärkeää varmistua siitä, että järjestäjällä on riittävät keinot huolehtia ohjauksesta ja palveluketjujen ja -kokonaisuuksien toimivuudesta. Palvelujen tuottajien oh-

jaaminen toteutuu parhaiten, kun terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulee huomioon ottaa jo sopimuksissa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuunjaon tulee olla selkeä ja toimijoiden määrittelyn konkreettista erityisesti maakunnan ja kunnan välisessä yhteistyössä. Kunnan on voitava toimia kokonaisvastuullisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kunnalla on oltava myös riittävät kannustimet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Osin haasteellisena voidaan nähdä tilanne, jossa kunta ei voisi ryhtyä hyvinvointikertomuksen perusteella tarpeellisiin toimenpiteisiin, mikäli toimenpiteet koskisivat maakunnan sosiaali- ja terveystalouksia. Maakunnan rooli asiantuntijatuken antamisessa kunnalle ei esityksessä täysin täsmenny.

Esityksessä mainitaan, että kuntien ja maakuntien välisen yhteistyön toteutumiseksi tarvitaan sitä tukevat yhteistyörakenteet ja -tavat. Rakenteellisen sosiaalityön huomioiminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa on keskeistä. Tämä sijoittuisi luontevasti osaksi maakunnan antamaa asiantuntijatukea. Sosiaalisen raportoinnin keinoin on mahdollista vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kunnan muiden toimijoiden rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kasvaa, mikä edistää kuntalaisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista. Kun sosiaali- ja terveystalouksissa siirrytään kohti suurempia keskitetyksi ohjattuja kokonaisuuksia, tulevat kunta- ja aluekohtaiset erot mahdollisesti tasoittumaan. Vahvimmat edellytykset terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiselle on suurimmissa maakunnissa. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnissa vaatii myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista osaamista ennalta ehkäisevän työn suunnittelemiseksi ja sen koordinoimiseksi. Maakunnan ja kuntien resurssien jaossa tämä on otettava huomioon.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista on tarkoituksenmukaista tarkastella asiakastarpeiden ja niihin perustuvan asiakassegmentoinnin näkökulmasta. Tähän liittyvällä toiminnan suunnittelulla ja seurannalla on mahdollista tarvittaessa kohdentaa ja priorisoida palveluita tavoitetta edistävällä tavalla. Priorisoimalla oikein valittuja asiakassegmenttejä on mahdollista paitsi kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja, myös lisätä palvelujen tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Toisaalta on tärkeää säilyttää hyvinvointipalveluiden universaalius, toisin sanoen kaikilla kansalaisilla hyväosaiset mukaan luettuna pitää olla oikeus laadukkaisiin julkisiin sosiaali- ja terveystalouksiin. Tämä on keskeistä veronmaksuhalukkuuden ja sitä kautta palveluiden rahoituksen kannalta.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen näkökulmasta on varmistuttava yhteistyövalmiuksista toimijoiden välillä ja palveluntuottajien sitout-

tamisesta asetettuihin tavoitteisiin. Keskeistä on, että lainsäädäntöä uudistetaan siten että tietoa voidaan saada, käyttää ja hyödyntää nykyistä paremmin.

Esityksessä palvelujen tasa-arvoinen tuottaminen on huomioitu. Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää usein erityisen tuen tarpeessa olevien asiakasryhmien kohtaamista yksilöivän tarpeen tunnistavasti. Erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden palvelujen osalta tärkeää on palveluneuvonnan ja -ohjauksen tai muun ohjaavan tuen tehostaminen siltä osin kuin tällä asiakasryhmällä on haasteita asioida itsenäisesti uudistetussa toimintaympäristössä.

Palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta Helsinki ja pääkaupunkiseutu muodostavat luontevan palvelukokonaisuuden, eikä Uudenmaan maakunnan kokonaisuuteen kuuluminen tuo erityistä lisäarvoa ainakaan peruspalvelujen osalta.

Esityksen arviointia vaikeuttaa lainvalmistelun eriaikaisuus valinnanvapauslainsäädännön sekä ns. monikanavarahoituksen yksinkertaistamiseen liittyvän lainsäädännön valmistelun ja arvioinnin kanssa. Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen on erityisen tärkeää päätettäessä valinnan vapauden toteuttamismalleista. Valinnanvapauden toteuttamisen malli ratkaisee, kaventaako uusi rakenne väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja kuinka hyvin kustannusten kasvua voidaan hillitä. Jos uudella mallilla taataan varsinkin erityisen tuen tarpeessa olevien ihmisten eheä ja moniammatillinen palveluketju, voivat terveyserot kaventua.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Uudistus voi parantaa sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuutta, kun palvelutuotantoa on mahdollista keskittää suurempiin kokonaisuuksiin. Suurempina kokonaisuuksina kehitettävät toimintamallit mahdollistavat sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenteiden tarkoituksenmukaisen keventämisen ja päällekkäisyyksien purkamisen. Laajempi toimintakokonaisuus antaa myös tehokkaammat edellytykset digitalisaation hyödyntämiselle toiminnan kehittämisessä.

Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä, jossa asiakasmaksut eivät merkittävästi nouse. Työterveyshuollon tulee olla osa maakuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistusta. Myös aikuisikäisten työssä käyvien palvelut on nähtävä osana samaa palvelukokonaisuutta sekä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen että rahoituksen näkökulmasta.

Kustannusten kasvuvauhdin tavoiteltu hidastuminen edellyttää rakenteiden uudistamisen lisäksi ennen kaikkea radikaaleja toimenpiteitä palvelujen ja toimintamallien uudistamiseksi. Kustannusten kasvun hallintaan on vahvemmat edellytykset pääkaupunkiseudulla ja suurissa maakunnissa. Esitetyt maakunnat ovat väestöpohjiltaan hyvin erikokoisia ja osa maakunnista on väestöpohjaltaan aivan liian pieniä, mikä vaikeuttaa kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämistä. Maakuntia tulisikin olla selvästi esitettyä vähemmän, siksi lakiesitystä tulisi korjata niin, että maakuntien lukumäärä olisi asiantuntijoiden suosittelemat 12. Se antaisi lakiesitystä paremmat edellytykset suunnitella päivystykset, turvata pitkälle koulutettujen ammattiosajien monipuolinen saanti jne. Tämä antaisi lakiesitystä paremmat edellytykset suunnitella maakuntien toiminnot tasavahvempien maakuntien järjestämisvastuulle. Uusimaa olisi tällöinkin selvästi suurin järjestäjä. Pienempi järjestäjien määrä ja suuremmat maakunnat turvaisivat esitettyä paremmin uudistuksen tavoitteet, kuten kustannustason hallinnan. Kustannussäästöt eivät saa joutaa asiakasmaksujen nousemiseen eivätkä palvelutason heikentymiseen, jotta uudistus ei kasvata eriarvoisuutta eikä uhkaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eri sosioekonomisissa ryhmissä.

Kysymyksiä maakuntalaista

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastausvaihtoehto B (kyllä pääosin)

Sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta esitetty tehtäväkokonaisuus on pääosin tarkoituksenmukainen. Kunnan ja maakunnan välinen vastuunjako kohdan 2 tehtävien osalta ei ole täysin yksiselitteinen. Ehkäisevien palveluiden käsitettä on syytä määritellä tarkemmin muun muassa suhteessa lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden ehkäiseviin terveyden ja hyvinvoinnin palveluihin. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta alueellisen alkoholihallinnon tehtävien sijoittaminen maakuntaan edistää lain tavoitteiden saavuttamista.

Maahanmuuton ja muun väestön kasvun lisäksi pääkaupunkiseutu kantaa vastuuta erityisistä sosiaalisista ongelmista kuten segregatiosta ja asunnottomuudesta. Vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen metropolialueella edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä muun muassa kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa. Käytännössä tämä edellyttää erityisen tiivistä yhteistyötä kaupungin sisällä eri sektoreiden kanssa ja paikallista johtamista, sillä haasteet ovat luonteeltaan paikallisia.

Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käsitteen tulisi olla yhdenmukainen muualla esitetyssä lainsäädännössä käytettyihin termeihin nähden.

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastausvaihtoehto B (kyllä pääosin)

Esitys on pääosin tarkoituksenmukainen. Myönteistä on julkisen vallan käytön ja viranomaistyön selkeytyminen ja käytäntöjen yhdenmukaistuminen siirryttäessä suurempiin toimintakokonaisuuksiin. Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurempien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioon ottamisen annettavassa lainsäädännössä. Kunnilla tulee olla mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valinnan vapauden piirissä olevien palvelujen tuottamiseen joko omana toimintana tai omistamisensaan yhtiöissä. Maakunnan järjestäjäroolin ja maakunnan palvelulaitoksen tuottajaroolien välinen työnjako ja vastuut on syytä kuvata mahdollisimman täsmällisesti ja myös kaikin keinoin välttää tarpeettomien hallinnollisten rakenteiden muodostuminen. Väestöpohjaltaan pienemmissä maakunnissa palvelulaitoksen ja sitä ohjaavan järjestäjän riittävää osaamista ja resursointia on vaikeaa varmistaa, ja osa maakunnista jää siksi liian pieniksi.

Lain tavoitteet on mahdollista saavuttaa varmistamalla palvelulaitoksen ja palveluntuottajien ohjauksesta ja tehokkaasta tiedonkulusta toimijoiden välillä. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota edellyttävien asiakasryhmien ja palvelukokonaisuuksien, kuten ikääntyneiden, mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden tai vammaisten osalta haasteena voi olla mahdollinen lisääntyvä kompleksisuus asiakkaan näkökulmasta. Tiedonkulun ongelmien realisoituessa palvelujen integraatio saattaa heikentyä.

Erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille tärkeää ovat asiakkaille tarkoituksenmukaiset saumattomat palvelukokonaisuudet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitaitoisen ja motivoituneen henkilöstön saamiseksi ja ylläpitämiseksi on syytä varmistua siitä, että palvelulaitoksen tehtävät muodostavat mielekkään kokonaisuuden. Täten

vältetään tehtävänkuvien ja sitä kautta osaamisen kapeutumisen. Tätä tavoitetta edistää osaltaan myös maakunnalle asetettu velvollisuus osaamisen kehittämiseen.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastausvaihtoehto A (kyllä)

Suuremmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet tehostavat toimintaa yhdenmukaistamalla toimintatapoja, keventämällä rakenteita ja edistämällä digitalisaatiota. Palvelujen saatavuuden aluekohtaisia eroja voidaan suuremmissa kokonaisuuksissa tasoittaa. Digitalisaatio, etäpalvelut ja asiakkaiden lähelle jalkautuvat palvelut edistävät palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Lisäksi on tärkeää, että ne palvelupisteet, joissa on asioitava usein, sijaitsevat lähellä asiakkaita.

On syytä huomioida, että Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat jo nyt ylivoimaisesti maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot. Pääkaupunkiseutu muodostaa luontevan palvelukokonaisuuden, eikä Uudenmaan maakunnan kokonaisuuteen kuulumisen tuo erityistä lisäarvoa ainakaan peruspalvelujen saatavuuden tai saavutettavuuden osalta.

11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastausvaihtoehto A (kyllä)

Ehdotetun lainsäädännön perustuessa useamman maakunnan malliin, sitova sopimusrakenne on edellytys lain tavoitteiden saavuttamiselle. Sitoutuminen alueellisen yhteistyöhön on ratkaisevaa paitsi kustannustehokkuuden, myös asiakkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Laadittavassa sopimuksessa on mahdollista huomioida alueiden erityistarpeita.

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastausvaihtoehto B (kyllä pääosin)

Palveluintegraatio on uudistuksen keskeinen tavoite ja säännöksiä voidaan pääosin pitää riittävinä asiakaslähtöisen integraation toteutumiselle. Järjestämisen, rahoituksen ja tiedon integraatio on edellytyksenä uudistuksen onnistumiselle ja monituottaja- ja valinnanvapausmallin toteutumiselle.

Lainsäädännön on mahdollistettava tiedon yhteentoimivuus, tehokas ja oikea-aikainen tiedonkulku, tiedon käytettävyyys ja tietojen luovuttaminen myös moniammatillisessa ja monitoimijaisessa palveluympäristössä. Nykyinen lainsäädäntö ei tue tätä näkökohtaa esimerkiksi tiedonluovutustilanteissa.

Palveluntuottajille asetettava velvollisuus huomioida asiakkaan asiakassuunnitelman perusteella saamat palvelut integroituna kokonaisuutena on pääosin kannatettava. On kuitenkin syytä huomioida tietosuojanäkökulma silloin, kun asiakkaan palveluiden tuottamiseen vain osin osallistuvalla taholla on rajoitettu tarve asiakkuutta koskeville laajemmille arkaluonteisille tiedoille.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastausvaihtoehto C (ei pääosin)

Maakuntien itsehallinnon ja valtion tiukan ohjauksen välinen suhde on arvioitava uudelleen. Järjestämislain mukainen esitys rajoittaa käytännössä maakuntien itsehallinnon lähes tyystin ja luo epätarkoituksenmukaista byrokratiaa. Valtion ja maakuntien välinen ohjauksuhde pitää muokata uudelleen niin, että se tukee maakuntien itsehallintoa, mutta jättää kuitenkin maakuntien ja valtion keskinäiselle yhteistyölle ja toimintojen koordinaatiolle riittävät edellytykset, mikä on palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeätä.

Järjestämislaissa esitetty rahoituksen järjestely valtion kautta asettaa erityisiä vaatimuksia rahoitusosuuksia säätelevien tarvetekijöiden mää-

rittelylle. Helsingin ja pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja erityiset palvelutarpeet tulee huomioida todellisina ja täysimääräisinä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalveluiden osalta nykyistä vahvempaa valtionohjausta ei voida kaikilta osin pitää perusteltuna ja se on ris-tiriidassa maakunnan itsehallinnon kanssa. Lainsäädäntöuudistuksen tulisi mahdollistaa olemassa olevien, esimerkiksi jo alueellisesti keski-tettyjen tukipalveluratkaisujen hyödyntäminen silloin, kun niiden toimin-nan siirtäminen yhtä tai useampaa maakuntaa palvelevaksi on tarkoi-tuksenmukaista. Valtion määrittämä raamibudjetointi on riittävän vahva tukipalvelujen ohjauskeino, ja maakunnilla tulee olla mahdollisuus tuki-palvelujen järjestämiseen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tukipal-veluiden keskittämisyksiköistä pitäisi luopua ja poistaa niitä koskevat lakiehdotukset tai niiden keskittäminen voidaan siirtää maakuntien yh-teistyöalueiden vastuulle.

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maa-kunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveyden-huollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoi-tuksenmukaista?

Vastausvaihtoehto D Ei

Järjestämisen ja tuottamisen erottamisesta voi seurata monia ongel-mia. Palvelujen kokonaisuus voi hämärtyä ja integraatiotavoitteiden to-teutumisen vaarantua, kun tuotanto pirstoutuu monille eri tuottajille. Vaarana on yhtiöiden osaoptimointi, vastuun ja kustannusten siirtely, yli- ja alihoito sekä palveluketjujen pirstoutuminen. Demokratia päätök-senteossa heikkenee, jos maakuntavaltuustoille jää vain tilaajan rooli, eikä niille jää valtaa vaikuttaa palveluiden tuotantoon ja sisältöön.

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maa-kunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palve-lut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastausvaihtoehto D Ei

Yhtiöittäminen siirtäisi julkiset palvelut osakeyhtiöihin. Sen mu-kaan yhtiön johdon on edistettävä yhtiön etua, joten kokonaisvaltaisen hyvän huomioiminen on vaikeaa. Yhtiön kannalta järkevä toiminta ei välttämättä ole yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta järkevää. Yhtiöittäminen vähentää demokratiaa ja maakuntavaltuustojen valtaa. Jos yhtiöittämistä päätetään edellyttää, säännökset julkisuuslain ulotta-misesta sote-palveluja tuottaviin yhtiöihin ovat tärkeitä. Lisäksi maakun-

nan palvelukeskuksen alaisten yhtiöiden hallituksissa tulisi olla poliittinen edustus.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

On syytä huomioida kunnan ja maakunnan riittävä ja velvoittava yhteistyö uudessa toimintaympäristössä. Eri toimijoiden välisen yhteistyön onnistumisessa sopimustenhallinta nousee keskeiseksi. Ehdotettu malli luo tarvetta uudentalaiselle sopimusosaamiselle julkisella sektorilla.

Maakunnan eli järjestäjän tulee sitoa kaikki palvelujen tuottajat yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, ammattioppilaitosten ja järjestöjen kanssa huolehtimaan terveydenhuollon ja sosiaalialan henkilöstön koulutuksesta ja tieteellisestä tutkimuksesta sekä kehittämään näitä aloja yhdessä.

Opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminta tulee varmistaa. Sen osalta on lisäksi tarkoituksenmukaista, että jatkossa myös yliopistotasoiseen sosiaalitieteelliseen tutkimukseen olisi mahdollista saada valtion rahoitusta terveystieteellisen ja lääketieteellisen tutkimuksen lisäksi.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastausvaihtoehto A (kyllä)

Muutoksessa keskeisenä haasteena on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja asiakkuuksiin liittyvien tietojen siirto eheyden kärsimättä.

20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettaväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastausvaihtoehto B (kyllä pääosin)

Henkilöstön aseman näkökulmasta säädettaväksi esitetty liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti tapahtuva siirto on perusteltua sosiaali- ja terveydenhuollossa tällä hetkellä työskentelevän henkilöstön osalta.

Tukipalveluiden osalta siirron tulisi kuitenkin perustua tarkempaan selvitykseen tehtävien jakautumisesta ja siirto tulisi tehdä tarkoituksen- ja tarpeenmukaisesti esimerkiksi henkilötövuosi- eikä henkilöperusteisesti. Tällä turvataan myös kunnan muiden tehtävien jatkuvuus, eikä maakuntaan siirry perusteettomasti ylimääräisiä resursseja tukipalveluiden osalta.

Hallinto- ja tukipalveluiden osalta tehtävien siirrossa on syytä huomioida myös uudistuksessa suunnitellut suuremmat kokonaisuudet ja mahdollinen tehtävien päällekkäisyys maakuntaan siirtyvien nykyisten toimintojen kesken.

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimisto sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat ylivoimaisesti maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot. On ilmeistä, että kaikki tuotannon ohjaukseen ja tuotannon muutokseen liittyvät haasteet ovat moninkertaisia pääkaupunkiseudulla muuhun maahan verrattuna. Harmonisointiin ja muutosten toteuttamiseen liittyvät riskit ovat taloudellisesti merkittävimpiä ja niiden toteutuminen todennäköisempää. Samoin palvelutason heikkenemisen riskit organisaatioita uudistettaessa koskettavat Uudenmaan maakunnassa noin neljäsosaa maan koko väestöstä. Sosiaali- ja terveystoimistojen ohjauksen irrottaminen maakunnalliseksi toiminnaksi voi vaikeuttaa yhteiskunnallisten haasteiden ja muutosten hallintaa pääkaupunkiseudun erityiskysymyksissä.

Muutoksen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät muutuskustannukset (kuten valmistelu- ja muutosorganisaatioiden, muutososaamisen kehittämisen sekä ICT-kustannukset) tulevat olemaan huomattavat ja niihin tulee varautua.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastausvaihtoehto B (kyllä pääosin)

Tarvetekijöiden arvioimiseksi ja raportoimiseksi tarvittavaa tietotuotantoa on parannettava nykyisestä. Kansallisesti yhdenmukaiset määritellyt, kirjaamisen käytännöt ja raportoinnin teknisten edellytysten varmistaminen nousevat keskeisinä esille.

Uudistuksessa on kiinnitettävä huomiota käytettyjen termien johdonmukaisuuteen esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertomien sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osalta. Tarvetekijöiden kriteeristöä tulee voida tarkastella kriittisesti tarkentuvan tutkimustiedon valossa. Painoarvoa tulisi antaa kahden tai useamman tarvetekijän samanaikaiselle ilmenemiselle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin toimii maakunnissa rahoitusta suuntaavana tekijänä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen noustessa primääristi kunnan tehtäväksi, tulee myös kunnille löytyä tehtävään riittävät kannustimet.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimessa määrääviksi tekijöiksi nousevat ikääntyvyys ja sairastavuus. Lakiuudistuksen tavoitteiden toteuttamiseksi tärkeää on huomioida myös ennaltaehkäisyn taloudellisten edellytysten turvaaminen.

Metropolialueen osalta rahoituksen määräytymiskysymyksenä korostuvat väestöryhmät, joiden osalta tarvetekijöitä ei ole riittävästi huomioitu, eivätkä tarvetekijöiden raportointiin tarvittavat tiedot ole aina riittävän kattavina ja eheinä saatavilla.

Helsingissä ja muulla pääkaupunkiseudulla on metropolialueille tyypillisiä yhteiskunnallisia haasteita, joihin vastaaminen on merkittävä peruste pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveystalouden erilliselle ohjaukselle. Pääkaupunkiseudulla asuu Suomen ulkomaalaistaustaisista lähes puolet. Erityisesti työikäisessä väestössä maahanmuutto on merkittävin väestön kasvun tekijä. Vuonna 2030 ulkomaalaistaustaisten osuuden ennustetaan olevan jo 23-28 prosenttia pääkaupunkiseudun kaupunkien väestöstä.

Maahanmuuton ja muun väestön kasvun lisäksi Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu kantavat vastuuta erityisistä sosiaalisista ongelmista kuten segregaatista ja asunnottomuudesta. Vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen metropolialueella edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa. Käytännössä tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri sektoreiden kanssa ja paikallista johtamista, sillä haasteet ovat luonteeltaan paikallisia.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastausvaihtoehto C (ei pääosin)

Eläkevastuut ovat erilaiset kuntien eläkevakuutuksessa ja yksityisellä sektorilla käytössä olevissa eläkevakuutuksissa. Tämä asettaa julkisen ja yksityisen sektorin eriarvoiseen asemaan kilpailutilanteessa.

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajae-dunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Muutoksessa työnantajan on kyettävä varmistamaan riittävä muutok-sen tuki henkilöstölle, jotta voidaan turvata palveluiden jatkuvuus ja osaamisen säilyminen. Myös osaamisen johtamisen jatkuvuus nousee keskeiseksi uudenlaisten osaamishaasteiden edessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Onnistuessaan hyvällä sosiaali- ja terveydenhuollon vertikaalisella ja horisontaalisella integraatiolla sekä huolellisesti toteutetulla talousoh-jauksella voi olla huomattavia kansalaisten yhdenvertaisuutta sekä so-siaalista ja terveydellistä hyvinvointia parantavia vaikutuksia.”

Käsittely

04.10.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Hallintoylilääkäri Jukka Pellinen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä ko-kouksessa tämän asian käsittelyssä.

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti: Kysymyksen 16 vastauksen toi-sen ja kolmannen kappaleen paikkaa vaihdetaan keskenään.

Vastaehdotus 1:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 1 vastauksen viidennen kappaleen loppuun lisätään: ”Toisaalta on tärkeää säilyttää hyvinvointipalveluiden universaalius, toisin sanoen kaikilla kansalaisilla hyväosaiset mukaan luettuna pitää olla oikeus laadukkaisiin julkisiin sosiaali- ja terveystal-veluihin. Tämä on keskeistä veronmaksuhalukkuuden ja sitä kautta pal-veluiden rahoituksen kannalta.”

Kannattaja: Jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 1 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Laura Nordström: Kysymyksen 1 vastauksen viimeisen kappala-leen perään lisätään: ”Valinnanvapauden toteuttamisen malli ratkaisee, kaventaako uusi rakenne väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja kuinka hyvin kustannusten kasvua voidaan hillitä. Jos uudella mallilla taataan varsinkin erityisen tuen tarpeessa olevien ihmisten eheä ja moniamma-tillinen palveluketju, voivat terveyserot kaventua.”

17.10.2016

Kannattaja: Jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 2 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Sami Heistaro: kysymyksen 1 vastauksen viimeiseen kappaleen ensimmäistä lausetta muokataan seuraavasti: "Esityksen arviointia vaikeuttaa lainvalmistelun eriaikaisuus valinnanvapauslainsäädännön sekä ns. monikanavarahoituksen yksinkertaistamiseen liittyvän lainsäädännön valmistelun ja arvioinnin kanssa."

Kannattaja: Jäsen Tuula Salo

Vastaehdotus 3 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 4:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 1 vastauksen neljännen kappaleen loppuun lisätään: "Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnissa vaatii myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista osaamista ennalta ehkäisevän työn suunnittelemiseksi ja sen koordinoimiseksi. Maakunnan ja kuntien resurssien jaossa tämä on otettava huomioon."

Kannattaja: Jäsen Laura Nordström

Vastaehdotus 4 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 5:

Jäsen Sami Heistaro: Kysymyksen 2 vastauksen seuraava kappale poistetaan kokonaan: "Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä. Työterveyshuollon tulee olla osa maakuntaudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistusta. Myös aikuisikäisten työssä käyvien palvelut on nähtävä osana samaa palvelukokonaisuutta sekä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen että rahoituksen näkökulmasta."

Kannattaja: Jäsen Seija Muurinen

Vastaehdotus 6:

Jäsen Sirpa Asko-Seljavaara: Kysymyksen 2 vastauksen toisen kappaleen ensimmäistä lausetta muokataan seuraavasti: "Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä, jossa asiakasmaksut eivät merkittävästi nouse."

Kannattaja: Puheenjohtaja Maija Anttila

Vastaehdotus 7:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 2 vastauksen loppuun lisätään: "Kustannussäästöt eivät saa johtaa asiakasmaksujen nousemiseen ei-

vätkä palvelutason heikentymiseen, jotta uudistus ei kasvata eriarvoisuutta eikä uhkaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eri sosioekonomisissa ryhmissä."

Kannattaja: Jäsen Laura Nordström

Vastaehdotus 8:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 2 vastauksen viimeisen kappaleen neljättä virkettä muokataan seuraavasti: "Maakuntia tulisikin olla selvästi esitettyä vähemmän, siksi lakiesitystä tulisi korjata niin, että maakuntien lukumäärä olisi asiantuntijoiden suosittemat 12. Se antaisi lakiesitystä paremmat edellytykset suunnitella päivystykset, turvata pitkälle koulutettujen ammattiosajien monipuolinen saanti jne."

Kannattaja: Jäsen Laura Nordström

Vastaehdotus 9:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 7 vastauksen toisen kappaleen toisen lauseen jälkeen lisätään: "Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurempien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioon ottamisen annettavassa lainsäädännössä. Kunnilla tulee olla mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valinnan vapauden piirissä olevien palvelujen tuottamiseen joko omana toimintana tai omistamissaan yhtiöissä."

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 10:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 7 vastauksen neljännessä kappaleesta poistetaan seuraava virke: "Järjestämisen ja tuottamisen erottamista voidaan pitää kannatettavana, kun varmistutaan siitä, ettei se vaaranna asiakkaan oikeusturvaa tai palvelujen yhteensovittamista."

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 11:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 10 vastauksen toinen kappale muutetaan seuraavasti: "Suuremmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet tehostavat toimintaa yhdenmukaistamalla toimintatapoja, keventämällä rakenteita ja edistämällä digitalisaatiota. Palvelujen saatavuuden aluekohtaisia eroja voidaan suuremmissa kokonaisuuksissa"

17.10.2016

sissa tasoittaa. Digitalisaatio, etäpalvelut ja asiakkaiden lähelle jalkautuvat palvelut edistävät palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Lisäksi on tärkeää, että ne palvelupisteet, joissa on asioitava usein, sijaitsevat lähellä asiakkaita.”

Kannattaja: Jäsen Miina Kajos

Vastaehdotus 12:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 12 vastaus muutetaan muotoon: ”Vastausvaihtoehto C Ei pääosin.

Valinnanvapauslainsäädäntö ja palveluiden avaaminen kilpailulle estäisivät integraatiotavoitteiden toteuttamista, koska palveluiden tuotanto hajautuisi useille eri tahoille. Lain vaatimus integroiduista palveluketjuista ei riittävästi takaa sujuvaa yhteistyötä asiakkaan kanssa työskentelevien eri ammattilaisten kesken, jos nämä toimivat eri organisaatioissa. Tuotantovastuun avaamisesta kilpailulle tulee luopua ja sen sijaan palauttaa sote-uudistuksen keskiöön alkuperäiset tavoitteet sosiaali- ja terveystalouden sekä perus- ja erikoistason integraation parantamisesta ja saumattomien palveluketjujen luomisesta.”

Kannattaja: Jäsen Miina Kajos

Vastaehdotus 13:

Puheenjohtaja Maija Anttila: ”Kysymyksen 13 vastausvaihtoehdoksi muutetaan C (ei pääosin).”

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 14:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen toisen ja kolmannen kappaleen tilalle muutetaan uusi perustelu: ”Maakuntien itsehallinnon ja valtion tiukan ohjauksen välinen suhde on arvioitava uudelleen. Järjestämislain mukainen esitys rajoittaa käytännössä maakuntien itsehallinnon lähes tyystin ja luo epätarkoituksenmukaista byrokratiaa. Valtion ja maakuntien välinen ohjaussuhde pitää muokata uudelleen niin, että se tukee maakuntien itsehallintoa, mutta jättää kuitenkin maakuntien ja valtion keskinäiselle yhteistyölle ja toimintojen koordinaatiolle riittävät edellytykset, mikä on palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää.”

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 15:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen neljännen kappaleen ensimmäinen virke muokataan seuraavasti: ”Järjestämis-

17.10.2016

laissa esitetty rahoituksen järjestely valtion kautta asettaa erityisiä vaatimuksia rahoitusosuuksia säätelevien tarvetekijöiden määrittelylle."

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 16:

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Tukipalveluiden keskittämisyksiköistä pitäisi luopua ja poistaa niitä koskevat lakiehdotukset tai niiden keskittäminen voidaan siirtää maakuntien yhteistyöalueiden vastuulle."

Kannattaja: Jäsen Anna Vuorjoki

Vastaehdotus 17:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 14 vastaus muutetaan muotoon: "Vastausvaihtoehto D Ei.

Järjestämisen ja tuottamisen erottamisesta voi seurata monia ongelmia. Palvelujen kokonaisuus voi hämärtyä ja integraatiotavoitteiden toteutuminen vaarantua, kun tuotanto pirstoutuu monille eri tuottajille. Vaarana on yhtiöiden osaoptimointi, vastuun ja kustannusten siirtely, yli- ja alihoito sekä palveluketjujen pirstoutuminen. Demokratia päätöksenteossa heikkenee, jos maakuntavaltuustoille jää vain tilaajan rooli, eikä niille jää valtaa vaikuttaa palveluiden tuotantoon ja sisältöön."

Kannattaja: Jäsen Miina Kajos

Vastaehdotus 18:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 15 vastaus muutetaan muotoon: "Vastausvaihtoehto D Ei.

Yhtiöittäminen siirtäisi julkiset palvelut osakeyhtiölain piiriin. Sen mukaan yhtiön johdon on edistettävä yhtiön etua, joten kokonaisvaltaisen hyvän huomioiminen on vaikeaa. Yhtiön kannalta järkevä toiminta ei välttämättä ole yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta järkevää. Yhtiöittäminen vähentää demokratiaa ja maakuntavaltuustojen valtaa. Jos yhtiöittämistä päätetään edellyttää, säännökset julkisuuslain ulottamisesta sote-palveluja tuottaviin yhtiöihin ovat tärkeitä. Lisäksi maakunnan palvelukeskuksen alaisten yhtiöiden hallituksissa tulisi olla poliittinen edustus."

Kannattaja: Miina Kajos

Vastaehdotus 19 :

Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 15 vastaus korvataan seuraavalla kappaleella. "Helsinki varaa mahdollisuuden ottaa kantaa koko valinnan vapaus käsitteeseen ja sen toteuttamisen eri tapoihin, kun mi-

nisteriö lähettää tätä koskevat lakiehdotukset lausunnoille. Nyt asiassa on liian monta avointa kysymystä."

Vastaehdotus 19 raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 6: Jäsen Sirpa Asko-Seljavaara: Kysymyksen 2 vastauksen toisen kappaleen ensimmäistä lausetta muokataan seuraavasti: "Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä, jossa asiakasmaksut eivät merkittävästi nouse."

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 5: Jäsen Sami Heistaro: Kysymyksen 2 vastauksen seuraava kappale poistetaan kokonaan: "Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä. Työterveyshuollon tulee olla osa maakuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistusta. Myös aikuisikäisten työssä käyvien palvelut on nähtävä osana samaa palvelukokonaisuutta sekä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen että rahoituksen näkökulmasta."

Jaa-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Ei-äännet: 2

Sami Heistaro, Seija Muurinen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 6: Jäsen Sirpa Asko-Seljavaara: Kysymyksen 2 vastauksen toisen kappaleen ensimmäistä lausetta muokataan seuraavasti: "Tavoitteena tulee olla integroitu ja yksikanavarahoitteinen palvelujärjestelmä, jossa asiakasmaksut eivät merkittävästi nouse."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Miina Ka-

17.10.2016

Kj/2

jos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2
Sami Heistaro, Seija Muurinen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjiä 2).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 7: Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 2 vastauksen loppuun lisätään: "Kustannussäästöt eivät saa johtaa asiakasmaksujen nousemiseen eivätkä palvelutason heikentymiseen, jotta uudistus ei kasvata eriarvoisuutta eikä uhkaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eri sosioekonomisissa ryhmissä."

Jaa-äännet: 4
Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 9
Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan
EI-ehdotus: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 2 vastauksen viimeisen kappaleen neljättä virkettä muokataan seuraavasti: "Maakuntia tulisikin olla selvästi esitettyä vähemmän, siksi lakiesitystä tulisi korjata niin, että maakuntien lukumäärä olisi asiantuntijoiden suosittelemat 12. Se antaisi lakiesitystä paremmat edellytykset suunnitella päivystykset, turvata pitkälle koulutettujen ammattiosaajien monipuolinen saanti jne."

Jaa-äännet: 2
Sami Heistaro, Seija Muurinen

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Gunvor Brettschneider, Tuula Salo, Markku Vuorinen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänin 8 - 2 (tyhjiä 3).

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 9: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 7 vastauksen toisen kappaleen toisen lauseen jälkeen lisätään: "Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurempien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioon ottamisen annettavassa lainsäädännössä. Kunnilla tulee olla mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valinnan vapauden piirissä olevien palvelujen tuottamiseen joko omana toimintana tai omistamissaan yhtiöissä."

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

6 äänestys

17.10.2016

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan
Ei-ehdotus: Vastaehdotus 10: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 7 vastauksen neljännestä kappaleesta poistetaan seuraava virke: "Järjestämisen ja tuottamisen erottamista voidaan pitää kannatettavana, kun varmistutaan siitä, ettei se vaaranna asiakkaan oikeusturvaa tai palvelujen yhteensovittamista."

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 7

Maija Anttila, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Gunvor Brettschneider, Tuula Salo

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjiä 2).

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 11:

Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 10 vastauksen toinen kappale muutetaan seuraavasti: "Suuremmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudet tehostavat toimintaa yhdenmukaistamalla toimintatapoja, keventämällä rakenteita ja edistämällä digitalisaatiota. Palvelujen saatavuuden aluekohtaisia eroja voidaan suuremmissa kokonaisuuksissa tasoittaa. Digitalisaatio, etäpalvelut ja asiakkaiden lähelle jalkautuvat palvelut edistävät palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Lisäksi on tärkeää, että ne palvelupisteet, joissa on asioitava usein, sijaitsevat lähellä asiakkaita."

Jaa-äännet: 2

Sami Heistaro, Seija Muurinen

Ei-äännet: 10

Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Maija Anttila

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 10 - 2 (tyhjää 1).

8 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 12: Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 12 vastaus muutetaan muotoon: "Vastausvaihtoehto C Ei pääosin.

Valinnanvapauslainsäädäntö ja palveluiden avaaminen kilpailulle estäisivät integraatiotavoitteiden toteuttamista, koska palveluiden tuotanto hajautuisi useille eri tahoille. Lain vaatimus integroiduista palveluketjuista ei riittävästi takaa sujuvaa yhteistyötä asiakkaan kanssa työskentelevien eri ammattilaisten kesken, jos nämä toimivat eri organisaatioissa. Tuotantovastuun avaamisesta kilpailulle tuleekin luopua ja sen sijaan palauttaa sote-uudistuksen keskiöön alkuperäiset tavoitteet sosiaali- ja terveystalouden sekä perus- ja erikoistason integraation parantamisesta ja saumattomien palveluketjujen luomisesta."

Jaa-äännet: 7

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Tuula Salo, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 6

Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen äänin 7 - 6.

9 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 13: Puheenjohtaja Maija Anttila: "Kysymyksen 13 vastausvaihtoehdoksi muutetaan C (ei pääosin)."

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Tuula Salo, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

10 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 14: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen toisen ja kolmannen kappaleen tilalle muutetaan uusi perustelu: "Maakuntien itsehallinnon ja valtion tiukan ohjauksen välinen suhde on arvioitava uudelleen. Järjestämislain mukainen esitys rajoittaa käytännössä maakuntien itsehallinnon lähes tyystin ja luo epä-tarkoituksenmukaista byrokratiaa. Valtion ja maakuntien välinen ohjaussuhde pitää muokata uudelleen niin, että se tukee maakuntien itsehallintoa, mutta jättää kuitenkin maakuntien ja valtion keskinäiselle yhteistyölle ja toimintojen koordinaatiolle riittävät edellytykset, mikä on palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeätä."

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Tuula Salo

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Markku Vuorinen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (tyhjää 1).

11 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 15: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen neljännen kappaleen ensimmäinen virke muutetaan seuraavasti: "Järjestämislaisissa esitetty rahoituksen järjestely valtion kautta asettaa erityisiä vaatimuksia rahoitusosuuksia säätelevien tarvetekijöiden määrittelylle."

17.10.2016

Kj/2

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Sami Heistaro, Miina Kajos, Seija Muurinen, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänestyksessä yksimielisesti.

12 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 16: Puheenjohtaja Maija Anttila: Kysymyksen 13 vastauksen viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Tukipalveluiden keskittämisyksiköistä pitäisi luopua ja poistaa niitä koskevat lakiehdotukset tai niiden keskittäminen voidaan siirtää maakuntien yhteistyöalueiden vastuulle."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Sami Heistaro, Miina Kajos, Seija Muurinen, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Tuula Salo, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Maija Anttilan vastaehdotuksen äänestyksessä yksimielisesti.

13 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 17: Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 14 vastaus muutetaan muotoon: "Vastausvaihtoehto D Ei.

Järjestämisen ja tuottamisen erottamisesta voi seurata monia ongelmia. Palvelujen kokonaisuus voi hämärtyä ja integraatiotavoitteiden toteutuminen vaarantua, kun tuotanto pirstoutuu monille eri tuottajille. Vaarana on yhtiöiden osaoptimointi, vastuun ja kustannusten siirtely,

17.10.2016

Kj/2

yli- ja alihoito sekä palveluketjujen pirstoutuminen. Demokratia päätöksenteossa heikkenee, jos maakuntavaltuustoille jää vain tilaajan rooli, eikä niille jää valtaa vaikuttaa palveluiden tuotantoon ja sisältöön."

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 7

Maija Anttila, Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Gunvor Brettschneider, Tuula Salo

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjiä 2). Jäsenet Sami Heistaro ja Seija Muurinen jättivät äänestyksen tuloksesta eriävän mielipiteen.

14 äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 18: Jäsen Anna Vuorjoki: Kysymyksen 15 vastaus muutetaan muotoon: "Vastausvaihtoehto D Ei.

Yhtiöittäminen siirtäisi julkiset palvelut osakeyhtiölain piiriin. Sen mukaan yhtiön johdon on edistettävä yhtiön etua, joten kokonaisvaltaisen hyvän huomioiminen on vaikeaa. Yhtiön kannalta järkevä toiminta ei välttämättä ole yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta järkevää. Yhtiöittäminen vähentää demokratiaa ja maakuntavaltuustojen valtaa. Jos yhtiöittämistä päätetään edellyttää, säännökset julkisuuslain ulottamisesta sote-palveluja tuottaviin yhtiöihin ovat tärkeitä. Lisäksi maakunnan palvelukeskuksen alaisten yhtiöiden hallituksissa tulisi olla poliittinen edustus."

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 6

Miina Kajos, Laura Nordström, Nelli Nurminen, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Maija Anttila, Tuula Salo

17.10.2016

Kj/2

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjiä 2). Jäsenet Sami Heistaro ja Seija Muuri-
nen jättivät äänestyksen tuloksesta eriävän mielipiteen.

27.09.2016 Pöydälle

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, va. virastopäällikkö, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Opetusvirasto 30.9.2016

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Kaupunginkanslia on pyytänyt opetusvirastolta lausuntoa kaupunginhallitukselle 27.9.2016. mennessä valtioneuvoston sote- ja maakuntaudistukseen liittyvistä laeista. Erityisesti pyydetään vastauksia maakuntalakiin liittyvän sähköisen kyselyn kysymykseen numero 5 ja tehtävästä 10.

Opetustoimen johtaja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Koulutustarpeiden ennakointi

Maakuntien liitoilla on jo vastuu alueellisten koulutustarpeiden ennakoinnista sekä alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta. Esitys ei tuo tähän muutosta kaupungin kannalta edellyttäen, että yhteistyö ennakointityössä säilyy.

Järjestämisvastuun siirtäminen

Esityksen mukaan maakunta voi järjestää tehtäviensä hoitamisen itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle maakunnalle. Maakunta voi sopia tehtävänsä järjestämisvastuun siirtämisestä kunnalle, silloin kun siitä erikseen laissa säädetään. Tässä tulisi ottaa huomioon kaupunkien ja kuntien erilaisuus. Yhteistyömahdollisuudet kaupungeissa ja isoissa kunnissa ovat heikommat jos palvelun tuottaja on eri organisaatiosta. Tulisi siis varmistaa, että lainsäädäntö mahdollistaa järjes-

tämisvastuun siirtämisen kunnalle. Näissä tapauksissa tulisi palvelun rahoitusvastuun säilyä maakunnalla.

Esityksen mukaan maakunnan tulee ohjata ja valvoa sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palvelutuotantoa. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen kouluissa ja oppilaitoksissa on käytännössä koko henkilökunnan sekä koulutuksenjärjestäjän vastuulla. Hyvinvoiva yhteisö ehkäisee ongelmia ja lisää yksittäisten henkilöiden hyvinvointia. Maakunnan valvontavastuu johtaa tässä helposti yksilöiden terveyteen liittyvään tilastointiin ja yksilöiden kanssa tehtävän työn korostumiseen. Yhteisön ja yksilöiden hyvinvointia tulisi tarkastella yhdessä. Tämän johdosta esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää palvelutuotantoa tulisi johtaa kokonaisuutena.

Ohjaaminen sekä seuranta koulujen ja oppilaitosten osalta on jo määritelty terveydenhuoltolaissa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta, jota toteutetaan tarkastuksin kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Opiskeluhuollon palvelut kuuluvat opetustoimeen

Lasten ja nuorten oppimisen ja opiskelun edellytysten sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää panostaa ongelmien ennaltaehkäisemiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä on lähtökohta myös 1.8.2014 käyttöön otetussa oppilas- ja opiskeluhoitolaissa. Se määrittelee oppilaitoksen hyvinvointityön perustaksi yhteisöllisen, jokaista yhteisön jäsentä osallistavan ennaltaehkäisevän työn. Opiskeluhoollon keskeisten ammattihenkilöiden eli psykologien ja kuraattoreiden osaaminen on olennaisessa osassa heidän tuodessa asiantuntijan osaamisen koko yhteisön käyttöön. Yhteisöllinen työ tapahtuu koko oppilaitoksen tasolla, yhteistyössä koko koulun asiantuntijoiden, henkilökunnan, nuorten ja sidosryhmien kanssa.

Yksilökohtainen työ toteutuu myös parhaiten siten, että näitä palveluja tarjoavat ovat aktiivisesti yhteisön jäsenenä tehden palveluille matalan kynnyksen ja tuoden arjessa läsnä olevan tuen. Tässä työssä välttämättömyyttä on suunnitelmallinen, opetuksen / koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen tasolla johdettu moniammatillinen yhteistyö. Nyt lausunnolla oleva lakiluonnos ei edistä näitä viimeisimmän tutkimustiedonkin tukemia tavoitteita. ”uudistuksen yhteydessä kouluterveydenhoitajat, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen työ jää kuntiin” (hallituksen esityksen yksityiskohtaiset perustelut, s. 253-254.).

Yhteisöllistä ja yksilöllistä työtä ei siis voi kuvata tavalla eriyttää - työn suunnittelu, ohjaus ja kehittäminen eivät tarkoituksenmukaisella tavalla onnistu, elleivät opiskeluhoollon ammattihenkilöt työskentele tii-

17.10.2016

Kj/2

viisti osana oppilaitosyhteisöä. On myös muistettava, että suuri osa psykologien ja kuraattoreiden työstä määritellään opetustoimen lain-säädännössä ja opetussuunnitelmissa sekä perus- että toisella asteella.

Edellä esitetty näkemys tulee esille myös STM:n omassa selvityksessä (27.6.2016). Siinä todetaan, että ”oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden kokonaisuuden rooli on oppimisen tukemisessa oppilaitoksessa ja siihen liittyvissä korjaavissa ja ennaltaehkäisevissä toimissa. Sellaisena se kuuluu jatkossakin koulutuksen järjestäjän ja kunnan tehtäviin. Se ei luontevasti kuulu käyttäjän perustason palveluita koskevan valinnanvapauden piiriin.”

On myös otettava huomioon, että opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoritehtävät ovat erityisiä asiantuntijatehtäviä, jotka ovat kiinteä osa koulu- ja oppilaitosyhteisöjä sekä kunnan toimijoita. Ennaltaehkäisevässä työskentelyssä korostuu asiantuntijuuden tuominen koko yhteisön käyttöön, tukemaan esimerkiksi opettajien työtä ja siten mahdollisuuksia ennaltaehkäistä ongelmia sekä puuttua niihin oikea-aikaisesti. Keskeistä psykologien ja kuraattoreiden työssä on koko kouluyhteisöä tukeva, ennalta ehkäisevä hyvinvointityö (oppimisen ja kasvun tukeminen, turvallisuuden lisääminen, moniammatillinen yhteistyö kiinteänä osana koko kouluyhteisöä, koulun sisäinen asiantuntijuus). Kattavien ennaltaehkäisevien kaupunki- ja kaupunginosatasoisten palvelujen toteutumisessa on merkittävää, että opiskeluhuolto toimii tiiviissä yhteistyössä, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimen kanssa, jotka jäävät jatkossakin kunnan järjestämistä vastuulle.

Paikallinen asiantuntemus kunnan ja koulutuksen järjestäjän tasolla korostuu opiskeluhuoltotyössä. Se on yhteistyötä, jonka mahdollisuuksien heikentäminen voi johtaa syrjäytymiskehityksen pahenemiseen erityisesti taajaan asutuilla alueilla, kuten pääkaupunkiseudulla.

Lisätiedot

Crister Nyberg, ohjauspalveluiden päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 27.09.2016 § 104

HEL 2016-009636 T 03 00 00

STM068:00/2015

Eesitys

Pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Maakuntalakiehdotuksen 6 §:n mukaisesti maakunnan tehtävänä on vuoden 2019 alusta alkaen vastata pelastustoimesta. Helsingin kaupungin pelastuslaitos esitti lausuntonaan, että maakunnalle esitetty pelastustoimen tehtäväkokonaisuus on maakuntaudistuksen tavoitteiden ja tarkoituksen sekä pelastustoimen uudistustarpeiden mukainen.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Ville Mensala, suunnittelupäällikkö, puhelin: 31030030
ville.mensala(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 27.09.2016 § 303

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö pyytävät lausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi maakuntaudistukseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liitviksi laeiksi.

Hallituksen esityksellä on tarkoitus perustaa uudet maakunnat sekä säätää maakuntien hallinnosta ja taloudesta, siirtää järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystaloukselta kunnilta maakunnille, säätää maakuntien rahoituksesta, rahoituksen keräämisen veroperusteista, uudistuksen voimaannpanosta, henkilöstön asemasta sekä omaisuusjärjestelyistä. Muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirrosta maakunnille sekä rahoituksesta hallitus valmistelee erillisen esityksen.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä. Kaupunginhallitus pyytää erityisesti vastauksia kysymykseen numero 5: "Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen? Kaupunkisuunnitteluvirastolle on kohdennettu vastattavaksi erityisesti Maakuntalain 2 luvun 6 § maakunnan tehtäväalat momentit 11-15. Kaupunkisuunnittelulautakunta antaa lausuntonsa pääosin näihin kysymyksiin.

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Momentin 11 kohdan mukaan maakunnan tehtävään kuuluisivat maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus siten kuin niistä lailla säädettäisiin. Maakunta vastaisi nykyisin maakunnan liiton tehtäviin kuuluvasta maakuntasuunnitelman ja maakuntakaavan laatimisesta ja hyväksymisestä. Näiltä osin lakimuutos ei tuo muutosta nykyiseen käytäntöön maankäytön suunnittelussa.

ELY-keskusten tehtävät

Momentin 12 mukaan maakunnan tehtävään kuuluisivat kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen siten kuin niistä lailla säädettäisiin. Maakunnille ehdotetaan siirrettäväksi ELY-keskusten alueiden käytön suunnittelua koskevat tehtävät, joiden muuttamista konsultoivan roolin mukaisiksi valmistellaan parhailaan ympäristöministeriössä.

Rakennusvalvonnan järjestämisen osalta maakunnan konsultoivaan rooliin kuuluisi asiantuntija-avun tarjoaminen, ajankohtaiskoulutuksen järjestäminen sekä mm. rakennusvalvontojen yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin osallistuminen. Lakimuutos mahdollistaa myös rakennusvalvonnan järjestämisen tehtävien siirron kunnista maakunnille, mikäli maakunta ja sen kaikki kunnat tekevät siitä sopimuksen sekä osoittavat rahoituksen maakunnalle tehtävien hoitoon.

Kuntakaavoituksen edistämiseksi maakunnan tehtävänä olisi tarjota alueen kunnille asiantuntija-apua ja ajankohtaiskoulutusta sekä osallistua ennakkoliseen viranomaisyhteistyöhön ja kaavoitustoimen kehittämishankkeisiin. Koska maakuntien tehtäviä ei ole määritelty selkeästi näiden tehtävien osalta, on riski, että maakunta ottaa maankäytön suunnittelussa kunnille kuuluvaa roolia. Maakunnalla olisi muutoksenhakuoikeus kuntien kaavaratkaisuihin, kuten maakuntien liitoilla on nykyisin maankäyttö- ja rakennuslain mukaan. Ympäristöministeriössä viireillä olevassa hallituksen esityksessä laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta on ehdotettu, että ELY:n tehtävät painottuisivat nykyistä vahvemmin merkittäviin ja laajaa vaikutusta omaaviin asioihin. ELY:n tehtäväksi esitetään jäävän kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakentamisen järjestämisen edistäminen, kuten nyt maakunnalle tässä esityksessä. Maankäyttö- ja rakennuslain muutosesityksessä ei ole aukaistu sitä, mitä edistämällä tarkoitetaan. Maankäyttö- ja rakennuslain hallituksen esityksen mukaan viranomaisyhteistyö ELY:n kanssa jatkuisi valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia vaikutuksia omaavissa asioissa. Nyt puheena oleva esitys jättää epäselvyyden siitä, mitä tarkoittaa osallistuminen ennakkoliseen viranomaisyhteistyöhön ja kaavoitustoimen kehittämishankkeisiin. Lautakunta katsoo, että myös lausunnon kohteena olevaan esitykseen tulisi kirjata, että viranomai-

syhteistyötä tehtäisiin vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävissä asioissa.

Hallituksen esityksen mukaan muutoksenhakuoikeus kuntien kaavoihin säilyisi samana kuin nykyisellä maakuntaliitolla on voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Esitystä ei ole aukikirjoitettu lakimuutokseen. Hallituksen esityksessä maankäytön- ja rakennuslain muuttamiseksi ELY:n valvontatehtävä esitetään rajattavaksi niihin kuntien alueidenkäyttöä ja rakentamista koskeviin ratkaisuihin, joilla on valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia vaikutuksia. Saman tulisi koskea maakuntien valitusoikeutta. Kaiken kaikkiaan ELY-keskusten ja maakuntien tehtävänjakoa tulisi selkeyttää.

Kulttuuriympäristön hoito

Momentin 13 kohdan mukaan maakunnan tehtävään kuuluu kulttuuriympäristön hoito siten kuin siitä lailla säädettäisiin. Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ihmisen muovaamaa ympäristöä, kuten kulttuurimaisemia, rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja muinaisjäännöksiä. Maakunnan tehtävänä olisi muun muassa lisätä tietoa ja tietoisuutta kulttuuriympäristöistä, edistää niiden kestävä hoitoa ja käyttöä, edistää alan toimijoiden yhteistyötä maakunnassa sekä seurata kulttuuriympäristöjen tilaa ja kehitystä. Kulttuuriympäristöjen hoito myös tukisi muita tehtävälajeja, esimerkiksi aluekehittämistä, maakunnallisen identiteetin edistämistä sekä maakuntaa koskevien suunnitelmien, ohjelmien ja strategioiden laatimista.

Kulttuuriympäristön tehtävä maakuntalain 2 luvun momentissa 13 parantaa oikein järjestettynä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämistä laaja-alaisesti, mikä mahdollistaa myös maakunnan vahvuuksien tuomisen elinkeinoelämän ja koulutuksen sekä matkailun vetovoimatekijöiksi ja voimavaraksi. Tämä edellyttää riittäviä asiantuntijaresursseja. Kulttuuriympäristön tehtäväkentän toimijoiden tulisi olla tiiviissä vuorovaikutuksessa maankäytön suunnittelijoiden kanssa, jotta kulttuuriympäristön vaaliminen ja siihen liittyvä tutkimus- ja koulutus- sekä vuorovaikutus tulisivat parhaiten hyödynnetyksi ja osaksi sujuvaa kaavoitusta. Kulttuuriympäristöasioissa hyvä yhteistyö eli hyvä hallinto, asiantuntijapalveluiden laatu ja alueellinen riittävyys sekä yhteistyö asukkaiden ja yhdistysten kanssa nähdään voimavarana. Kulttuuriympäristöön liittyvän tiedon ja inventointien tulisi olla ajantasaisia ja helposti saatavilla. Maakunnan tulisi edistää toiminnan ja elämän kehittämistä kulttuuriympäristöihin.

Liikennejärjestelmä

Momentin 14 kohdan mukaan maakunnan tehtävään kuuluisivat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot,

alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun.

Lakiesityksessä aiemmin Uudenmaan ELY -keskukselle kuuluvia seudun liikennesuunnitteluun ja valtion vastuulla olevien väylien hoitoon ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä ja vastuita siirretään maakunnalle. Kaupunkisuunnittelulautakunnalla ei ole asiaan huomautettavaa, jos muutos parantaa valtion vastuulla olevien väylien ylläpitoa ja kehittämistä sekä edistää kaupungin ja valtion viranomaisten välistä yhteistyötä liikenteen ja maankäytön kehittämisessä sovittujen valtakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden mukaisesti.

Helsingin seudun joukkoliikenteensuunnittelusta ja järjestämisestä toimialallaan ja sen toimintaedellytysten edistämisestä sekä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vastaa HSL, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä. Työtä tehdään nykyisin yhteistyössä kaikkien HSL -alueen kuntien sekä Uudenmaan ELY -keskuksen kanssa. Helsingin kaupunki vastaa osaltaan alueensa liikennejärjestelmän kehittämisestä mm. kaupungin strategiaohjelman tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti yleis- ja asemakaavoituksessa sekä katusuunnittelussa. Lakiesitys ei tuo merkittävää muutosta nykyiseen liikennejärjestelmätyön työnjakoon ja yhteistyöhön valtion, HSL:n ja Helsingin kaupungin välillä.

Momentin 15 kohdan mukaan maakunnan tehtäväalaan kuuluisivat yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevat valtionavustustehtävät siten kuin niistä lailla säädettäisiin. Yksityisteiden tai liikkumisen ohjauksen valtionavustustehtävien hoitoon liittyvillä lakimuutoksilla ei ole vaikutusta Helsingin kaupungin toimintoihin.

Sote-palvelut ja maankäytön suunnittelu

Helsingin maankäytön suunnittelun näkökulmasta kaupunkirakenne ja saavutettavuus ovat edelleen tärkeitä sote-palveluiden sijainnille, riippumatta siitä, mikä taho palveluja järjestää ja omistaa tilat. Sosiaali- ja terveystieteiden tulee sijaita hyvin saavutettavissa paikoissa ja tuleva kaupungin kasvu ja kaavoituksen tuoma asukasmäärän lisäys on jatkossakin huomioitava palveluverkon suunnittelussa ja palveluiden sijainnissa. Hyvällä yhteistyöllä maankäytön ja palveluverkon suunnittelussa voidaan varmistaa palveluiden hyvä saavutettavuus sekä ennakoita tulevia sijainti- ja tilatarpeita kaupunkirakenteessa.

Yhteenveto

Maakunnalle osoitettu tehtäväkokonaisuus on edellä kuvattujen momenttien osalta pääpiirteittäin tarkoituksenmukainen. Maankäytön

suunnittelujärjestelmä pysyy uudistuksessa samanlaisena eikä kuntien rooliin näiltä osin tule muutosta. ELY-keskusten ja maakuntien tehtävänjakoa ja toimivaltuuksia tulee kuitenkin selkeyttää. Maakuntien roolia kuntakaavoituksen edistämisessä tulisi täsmentää, jotta ei synny tilannetta, jossa maakunnalla on maankäytön suunnittelussa kunnille kuuluvaa toimivaltaa.

20.09.2016 Poistettiin

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Heikki Hälvä, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37142
heikki.halva(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Irene Varila, lakimies, puhelin: 310 37451
irene.varila(a)hel.fi
Kaisu Tähtinen, johtava lakimies, puhelin: 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 20.09.2016 § 290

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon, jossa keskitytään erityisesti maakuntalakiin liittyvän sähköisen kyselyn kysymykseen numero 5.

Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntalain 6 §, 5) terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (ympäristöterveydenhuolto)

Ympäristöterveydenhuolto on määritelty terveydenhuoltolain 21 §:ssä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu terveydensuojelulain, elintarvikelain, tupakkalain ja eläinlääkintähuoltolain mukaiset tehtävät. Lakiluonnoksen mukaan ympäristöterveydenhuolto sijoittuisi 1.1.2019 lähtien 18 maakuntaan, kun ympäristöterveydenhuolto nyt järjestetään 62 ympäristöterveydenhuollon valvontayksikössä. Lain perustelujen mukaan riittävän osaamisen ja resurssit omaava kunta voi kuitenkin laissa säädettyjen kriteerien täytyessä sopia maakunnan kanssa järjestämisvastuun siirtämisestä tältä osin kunnalle. STM ja MMM ovat lähettäneet 7.6.2016 valvontayksiköille kirjeen, jonka mukaan tulevat kriteerit olisivat sellaiset, että järjestämisvastuun siirto maakunnilta kunnille olisi mahdollista käytännössä vain Helsingillä tai pääkaupunkiseudulla, jos sen kunnat päättävät järjestää ympäristöterveydenhuollon yhdessä.

Ympäristökeskuksessa ympäristöterveydenhuollon mukaisista tehtävistä vastaavat elintarviketurvallisuusosasto (36 htv) ja ympäristöterveysosasto (26 htv), yhteensä 62 htv. Luku ei sisällä sihteeripalveluita tai muuta tehtävien hoidossa tarvittavaa hallinnollista apua, kuten juristipalveluita erityislainsäädännön tulkintakysymyksissä. Helsingissä on 5461 elintarvikevalvontakohtetta, 2044 terveydensuojelulain mukaista valvontakohtetta ja 1556 tupakkalain mukaista valvontakohtetta. Ympäristöterveydenhuollon valvontakohteet ovat pääosin yrityksiä lukuun ottamatta esimerkiksi päiväkoteja, kouluja, uimarantoja ja -halleja sekä asumisterveys- ja eläinsuojeluvalvontaa. Valvonta sisältää ilmoitusten ja hakemusten käsittelyä, tarkastuksia, valitusten käsittelyä ja neuvontaa.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat kunnalliset eläinlääkäripalvelut ostetaan ostopalveluna Helsingin yliopistolliselta eläinsairaaltalalta. Valtio korvaa ympäristökeskukselle eläinlääkintähuoltolain nojalla kahden eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaa tekevän valvontaeläinlääkärin viran kustannukset.

Ympäristölautakunta katsoo, että ympäristöterveydenhuolto tulee jatkossakin hoitaa Helsingin kaupungin toimesta eikä siirtää maakuntaan. Ympäristökeskuksella on riittävä osaaminen ja voimavarat tehtävään maan suurimpana ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkönä. Toiminta on mahdollista järjestää myös PKS-yhteistyönä Espoon, Kautiaisten ja Vantaan kanssa. Kaupungeilla on säännöllistä yhteistyötä mm. valvontaprojekteihin liittyen sekä yhteiset toimintaohjeet talousveden valvontaan ja sitä koskevien erityistilanteisiin varautumiseen. Esimerkiksi HSY Vesi on kaikkien kolmen valvontayksikön yhteinen valvontakohte. Lisäksi näiden kaupunkien yhteisellä sopimuksella on vuonna 2010 perustettu laboratorio Metropolilab Oy, joka huolehtii mm. ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvien elintarvike- ja vesianalyysien tekemisestä sekä erityistilanteisiin liittyvistä laboratoriopalveluista.

PKS-kaupungeilla on myös eläinsuojelulain edellyttämän kunnan löytö-eläintoiminnan järjestämisestä (Viikin löytöeläintalo) yhteinen sopimus, joka on voimassa 30.9.2020 saakka.

Lakiluonnoksen mukaan myös löytöeläintoiminta kuuluu maakuntiin siirrettäviin tehtäviin, nyt sen järjestämisvastuu on kunnalla, vaikka tehtävä yleensä hoidetaan osana ympäristöterveydenhuoltoa. Lisäksi maakuntiin on siirtymässä nikotiinikorvausvalmisteiden lupamenettely ja valvonta. Molempien tehtävien osalta on selkeää, että ne sisällytetään osaksi ympäristöterveydenhuoltoa, jota Helsinki tai PKS-seutu voisi jatkossakin hoitaa itse. Nämä tehtävät hoidetaan tälläkin hetkellä ympäristökeskuksessa.

Lakiluonnoksen perusteluissa on mainittu, että valtion korvaamat valvontaeläinlääkäreiden tehtävät siirtyisivät joka tapauksessa maakuntaan, vaikka Helsinki tai PKS-kunnat yhdessä järjestäisivät ympäristöterveydenhuollon. Esitys ei ole tältä osin tarkoituksenmukainen, koska valvontaeläinlääkäreiden tekemä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta on kiinteässä yhteydessä jokapäiväisissä työtehtävissä sekä eläinlääkintähuoltoon että löytöeläintoimintaan. Em. tehtäviä ei tulisi siirtää eläinlääkintähuollosta ja löytöeläintoiminnasta erillisenä tehtävänä maakuntaan.

Maakuntalain 6 §, kohdat 6) maatalous ja maaseudun kehittäminen; 7) maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta; 8) kalatalous ja vesitalous

Ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa kohdissa 6) ja 7) mainittuihin tehtäväkokonaisuuksiin, jotka sisältävät lähinnä aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille kuuluvia valtion ohjaamia tehtäviä.

Maakunta 6 §, kohdat 19) vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta; 20) vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialue-suunnittelu; 21) ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen

Ympäristölautakunta toimii Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena (ympäristönsuojelulaki) ja hoitaa siten kaikki kaupungin ympäristönsuojelutehtävät. Ympäristönsuojeluosaston henkilöresurssivahvuus on noin 60 htv. Vesien ja merensuojelun edistäminen ja valvonta, tiedon tuottaminen ympäristön tilan seuraamiseksi, ympäristötietouden parantaminen ovat keskeisiä lakisääteisiä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä (laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta). Helsinki ja muut pääkaupunkiseudun kaupungit tekevät ympäristönsuojelussa tiivistä yhteistyötä keskenään. Esimerkiksi Helsingin ympäristökeskus tuottaa tietoa koko pääkaupunkiseudun merialueen ti-

lasta merialueen yhteistarkkailun toteuttajana. Ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää Internetissä toimivaa pääkaupunkiseudun ympäristötilastoja (www.ymparistotilasto.fi) ja koordinoi kansallista ja Itämeren alueella toimivaa Itämerihaaste-verkostoa (www.itamerihaaste.net), jonka tavoitteena on Itämeren suojelu.

Ympäristölautakunta toteaa, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä ei ole esitetty siirrettäväksi maakuntaan eli jatkossakin kaupunki hoitaa koko kunnan ympäristönsuojelutehtävien kokonaisuuden. Yhteistyö Helsingin kaupungin ja maakunnan kesken on ensiarvoisen tärkeää kohtien 20 ja 21 mukaisten tehtävien hoidossa. Yhteistyöllä resurssit saadaan optimaaliseen käyttöön. Kohdan 19 mukaisten tehtävien osalta lautakunta toteaa, että vesihuoltolaissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi säädetyt valvontatehtävät kuten esimerkiksi päätökset vesihuoltoverkostoon liittymisestä vapauttamiseksi on perusteltua säilyttää Helsingin kaupungin ympäristölautakunnalla.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Riikka Åberg, elintarviketurvallisuuspäällikkö, puhelin: +358 9 310 32010
riikka.aberg(a)hel.fi

Pertti Forss, ympäristöterveyspäällikkö, puhelin: +358 9 310 32002
pertti.forss(a)hel.fi

Päivi Kippo-Edlund, ympäristönsuojelupäällikkö, puhelin: +358 9 310 31540
paivi.kippo-edlund(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 20.09.2016 § 87

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtioneuvoston esitysluonnoksesta sote- ja maakuntaudistukseen liittyvistä laeista:

Maakuntalain 2 luku:

Hallituksen esityksen maakuntalain 2 luku sisältää maakunnan tehtävän 18 "kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista".

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurin vaikutukseksi yhteiskunnassa voidaan katsoa lukuisia asioita, mutta hallituksen esitys ei

anna vihjettä siitä, millaista vaikutusta maakuntatason kulttuuritoiminnalla haetaan. Taustamuistioiden ja valmistelijoiden antamien lausuntojen perusteella voitaneen olettaa, että vaikutukseksi haetaan jonkinlaisia alueellisen identiteetin vahvistumista ja sosiaalisen pääoman kasvua. Lautakunta toteaa, että vahvistuakseen jonkin asian tulee ensin olla olemassa.

Helsingin valtuustostrategia painottaa useassa kohdin sitä, miten Helsingin tulee kehittää, vahvistaa ja tasa-arvoistaa kaupunginosiaan. Tälle työlle on nähtävissä Helsinkiä kehittäviä vaikutuksia. Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että uusmaalaisen identiteetin kehittymiselle ja sosiaalisen pääoman lisääntymiselle ei ole voitu osoittaa Helsinkiä kehittäviä vaikutuksia.

Suomen kulttuurirahasto julkaisi vuonna 2015 kulttuurirahoitusta käsittelevän selvityksen ”Rahan kosketus”. Selvityksen taustamateriaaliksi se teetti kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämässätiö Cuporella selvityksen, jossa vertailtiin kuntien ja valtioiden roolitusta kulttuurin rahoituksessa Suomessa ja joissain Euroopan maissa. Selvityksen löydös on, että työnjako on Suomessa poikkeuksellisen sekava. Oikeastaan ainoa selvityksen positiivinen havainto on, että Suomen toimintakenttää ei ole sekoittamassa maakunnan tai läänin tason toimija. Kulttuuri- ja kirjastolautakunta katsoo, että suomalainen kulttuurielämä voi paremmin, jos selvityksen ainoaa positiivista havaintoa ei romuteta.

Uudenmaan liitto teki 2010 ”Maakuntasuunnitelma 2033” -nimisen dokumentin, jonka voidaan katsoa edustavan hallituksen ehdotuksen maakuntastrategiaa tai -ohjelmaa. Suunnitelman kulttuuria koskeva osuus kuuluu:

”Kulttuurialan kasvu on huomattavasti nopeampaa kuin muilla sektoreilla. Maan sisällä on suuria eroja ja tilanne Uudellamaalla on sikäli poikkeuksellinen, että ala keskittyy nimenomaan tähän maakuntaan. Uudellamaalla sijaitsevat monet tärkeimmät julkiset taidelaitokset, kaikki taideliopistot ja monia muita taidealan ammattikoulutusta tarjoavia oppilaitoksia, huomattava osa kulttuuriteollisuuden klusterista sekä merkittävä määrä alaa tukevia palveluja. Juuri tähän maakuntaan keskittyvät suomalaiset kulttuurialan osaajat: Kun suomalaisesta työllisestä työvoimasta työskentelee Uudellamaalla 29 prosenttia, kulttuurialan työvoimasta 51 prosenttia sijoittuu Uudellemaalle. Uusimaa muodostaa kulttuurialan keskittymän, jossa nimenomaan eri toimijoiden ja eri politiikkalohkolla toimivien välillä on kehitettävissä ainutlaatuisia verkostoja.

Kulttuurin innovatiivinen rooli on 2000-luvulla korostunut osana elinkeinopolitiikkaa ja tämä strategia pyrkii löytämään vastauksia näihin mahdollisuuksiin. Luovia ratkaisuja on saavutettavissa erityisesti hyvinvoin-

tiosaamisen alalla, maahanmuuttajakysymyksiin vastaamisessa, uusien asuinalueiden integraation tukemisessa, uusien liiketoimintamallien kehittämisessä.”

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta katsoo, että koska Uudenmaan maakunnan tämänhetkinen kulttuurinen voimavara itse asiassa on Helsinki tai korkeintaan pääkaupunkiseutu, ei maakuntatason kulttuuristrategioille ole tarvetta.

Hallituksen esitys sisältää 25 maakunnan tehtävää sekä kuusi asiaa, joita ”maakunta voi lisäksi hoitaa”. Kulttuuri- ja kirjastolautakunta lausuu, että kulttuurin tehtävät tulisi poistaa ehdotuksesta kokonaan tai vähintään siirtää maakuntien vapaaehtoiisiin tehtäviin.

Varsinaisia eksplisiittisiä kulttuuritehtäviä tärkeämpänä kulttuuri- ja kirjastolautakunta esittää, että maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevassa laissa huomioidaan erikseen taiteen- ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Maakuntalain 1 luku:

Maakunnan hyvinvointikertomuksessa tulee liikunnan tavoin huomioida taide- ja kulttuuritoiminta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä:

Sosiaali- ja terveydenhuollon laissa terveyden ja hyvinvoinnin käsite tulee määritellä laajasti niin, että siinä huomioidaan niin fyysinen, psyykinen kuin sosiaalinen ulottuvuus.

Sosiaali- ja terveystalveluiden piirissä olevien, etenkin pitkä- tai lyhytaikaisten asumistalveluiden ja kotihoidon piiriin kuuluvien henkilöiden kulttuurioikeuksien toteutuminen tulee turvata myös lain tasolla. Kulttuurioikeuksien toteutumisessa tulee huomioida maantieteellinen ja sosioekonominen ulottuvuus. Kulttuurioikeuksien toteutumisen varmistamisessa maakunnan tulee tehdä tiivistä yhteistyötä kunnan kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon laissa mainituissa laatuksiteereissa, palvelulupauksissa ja palvelustrategioissa tulee huomioida myös taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset.

Taiteen- ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämistä ja kehittämistyötä tulee tehdä maakuntatason ja kuntatason yhteistyönä.

Maakuntien rahoituslaki, 3 luku, Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus, 11 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin:

Lakiesityksen mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen tehtävänä on kannustaa ja tukea maakuntia toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia, jotka kohdistuisivat erityisesti kansansairauksien ehkäisyyn, ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja tapaturmien vähentämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn, sosiaalisen hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseen.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta esittää, että taide- ja kulttuuritoiminnalle tulee määritellä omat indikaattorit, koska taiteella ja kulttuurilla on todistetusti vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Indikaattorien määrittelyssä tulee käyttää taiteen ja kulttuurin ammattilaisia sekä tehdä yhteistyötä kuntasektorin kanssa.

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, 3 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet:

Lakiesityksen mukaan kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosana euromäärä, joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasluvulla sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta esittää, että taide- ja kulttuuritoiminnalle tulee liikunnan tavoin määritellä omat indikaattorit, koska taiteella ja kulttuurilla on todistetusti liikuntaan rinnastettavia vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Indikaattorien määrittelyssä tulee käyttää taiteen ja kulttuurin ammattilaisia.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 15.09.2016 § 128

HEL 2016-009636 T 03 00 00

Lausunto

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti: 5-kohdan lauseen loppuosaa muutettiin kuulumaan "Toimintatavat ja työnjako kunnan liikuntatoimen sekä maakuntahallinnon välillä, eli yhteistyön keskeiset rajapinnat, on tunnistettava ja varmistettava palveluketjujen häiriötön toiminta erityisesti ennaltaehkäisevän toiminnan osalta. Lautakunta päätti asiasta esittelijän muutetun esityksen mukaisesti.

Liikuntalautakunnalta on pyydetty lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi. Lautakunta lausuu seuraavaa:

Lakiluonnoksessa maakuntien liikuntaa koskevat tehtävät ovat kannattavia. Liikuntalautakunta kannattaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän liikuntaa koskevan hyte-kertoimen indikaattoreita.

Suomessa toteutetaan mittavaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntauudistusta. Suomeen perustetaan 18 maakuntaa, jotka järjestävät alueensa sosiaali- ja terveystoimen. Maakunnille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi myös muita tehtäviä. Valtio rahoittaa maakuntien toiminnan. Kuntiin jäljelle jäävien peruspalvelujen rahoittamiseksi säädetään uusi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä.

Esitysluonnoksen mukaan maakuntalaissa säädettäisiin maakunnan tehtävistä (2 luku 6 §). Kunnan liikuntatoimeen ja liikuntapolitiikkaan liittyviä tehtäviä ovat mm. alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät. Maakuntien tehtäviin sisältyy myös terveyden edistämisen asiantuntijatuki kunnille. Lisäksi maakunnille ehdotetaan eräitä muita kunnan liikuntatoimea koskevia ja nykyisin valtion aluehallinnolle kuuluvia tehtäviä.

Kuntien tehtävät tai vastuut liikunnan edistämisen kohdalla eivät tule muuttumaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja henkilöstö siirtyvät maakuntiin, mutta kuntien vastuulle jää jatkossakin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Liikuntalautakunta korostaa, että kuntien hyvät käytännöt liikuntatoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen välillä on turvattu uudistuksessa. Kuntien liikuntatoimien ja jatkossa maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteistyön lisäämiselle on kasvava tarve, etenkin väestön ikääntyessä. Liikunnan avulla toteutettava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on vaikuttava keino toimintakyvyn ylläpitämisessä. Toimintatavat ja työnjako kunnan liikuntatoimen sekä maakuntahallinnon välillä, eli yhteistyön keskeiset rajapinnat, on tunnistettava ja varmistettava palveluketjujen häiriötön toiminta.

Kuntien valtionosuusrahoitus peruspalvelujen osalta uudistuu. Liikuntalautakunta kannattaa ns. hyte-kertoimen käyttöönottamista ehdotetussa muodossa. Kertoimen indikaattoreissa huomioidaan mm. koulupäivän liikuntaa lisäävien toimenpiteiden toteuttaminen, liikunnan poikkihallinnollisen yhteistyön toteuttaminen, kuntalaisten ja liikuntatoimen välisen

17.10.2016

Kj/2

yhteistyön toteuttaminen sekä kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden ja liikuntapalvelujen käytön seuranta ja raportointi. Liikuntaa koskevia indikaattoreita käytetään Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Kuntien terveydenedistämisasiivisuutta (TEA-viisari) kuvaavassa arvioinnissa. Arviointi on toistettu kahden vuoden välein vuodesta 2010 lukien ja on näin ollen riittävän vakiintunut ja tunnettu tiedonkeruumuoto.

Käsittely

15.09.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti: 5-kohdan lauseen loppuosaa muutettiin kuulumaan "Toimintatavat ja työnjako kunnan liikuntatoimen sekä maakuntahallinnon välillä, eli yhteistyön keskeiset rajapinnat, on tunnistettava ja varmistettava palveluketjujen häiriötön toiminta erityisesti ennaltaehkäisevän toiminnan osalta. Lautakunta päätti asiasta esittelijän muutetun esityksen mukaisesti.

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kirsti Laine-Hendolin, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi
Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin
pekka.jyrkiainen(a)hel.fi

17.10.2016

Sj/1

§ 888

V 2.11.2016, Jätkäsaaren alueen peruskoulun perustaminen

HEL 2016-007957 T 12 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää perustaa Jätkäsaaren alueelle peruskoulun 1.8.2017 alkaen.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että valtuuston käsittelypäiväksi esitetään 2.11.2016.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää perustaa Jätkäsaaren alueelle peruskoulun 1.8.2017 alkaen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallituksen johtosäännön 7 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää opetustoimeen kuuluvan oppilaitoksen perustamisesta ja lakauttamisesta opetuslautakunnan annettua asiasta lausuntonsa.

Helsingin kaupungin koulujen palveluverkon tarkastelu pohjautuu kaupunginhallituksen 30.3.2015, § 339, päättämiin koulutuspoliittisiin linjauksiin sekä kaupungin strategiisiin tavoitteisiin, taloussuunnitteluohjeistukseen ja muutoksiin toimintaympäristössä.

Talouden tasapainottamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi kaikki hallintokunnat laativat tilankäyttöohjelmat ja tehostamissuunnitelmat, joissa huomioidaan teknologian muutokset sekä palvelujen ja työn uu-

det muodot. Koulutuspalveluja ja -tiloja kehitetään alueellisen tasapuolisuuden periaatteella. Uusille alueille rakennetaan väestömäärän edellyttämiä kouluja, ja ylimääräisistä koulutiloista luovutaan niillä alueilla, joilla oppilasmäärä laskee muutoin kuin tilapäisesti. Tavoitteena on, että kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-ala ei kasva strategiakaudella.

Jätkäsaaren alueelle rakennetaan vuosina 2008 – 2025 uusi asuinalue, jossa tulee asumaan noin 17 000 henkilöä. Tällä hetkellä alueella asuville peruskouluikäisille oppilaille lähikoulu on 1 - 6 luokkalaisille Ruoholahden ala-asteen koulu ja 7 - 9 luokkalaisille Taivallahden peruskoulu.

Tarveselvitysvaiheessa 13.1.2015 oli ajatuksena, että Jätkäsaaren perustettavassa koulussa toimii hallinnollisesti kaksi erillistä yksikköä: suomenkielinen Jätkäsaaren peruskoulu ja ruotsinkielinen Busholmens grundskola. Ruotsinkielisen perusopetuksen käyttöön on varattu noin 20 % oppilaspaikoista (noin 165 oppilaspaikkaa). Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto on hyväksynyt 27.1.2015, § 5, Jätkäsaaren peruskoulu ja Busholmens grundskola-rakennuksen tarveselvityksen. Hanke toteutetaan suomenkielisenä Jätkäsaaren peruskouluna. Nykyisen väestöennusteen mukaan alueella ei ole tarvetta uudelle ruotsinkieliselle peruskoululle.

Talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2016 - 2025 on varauduttu uusien koulurakennusten rakentamiseen Jätkäsaaren siten, että 1.6.2017 valmistuvassa ensimmäisessä rakennuksessa on tilaa 220 oppilaalle ja 2019 valmistuvassa toisessa rakennuksessa on tilaa 814 oppilaalle. Koulupalvelut voidaan tarjota uuden koulun tiloissa aluksi peruskoulun alemmille luokille ja toisen rakennuksen valmistumisen jälkeen 1 - 9 luokkalaisille. Vuonna 2019 valmistuvan toisen vaiheen rakennuksen koulutilat ovat väestöennusteiden mukaan riittävät alueella asuville suomen- ja vieraskielisille 6 – 14 -vuotiaille lapsille. Toisen vaiheen rakennuksen valmistuttua suomenkielinen perusopetus luopuu vuonna 2017 valmistuvasta ensimmäisen vaiheen rakennuksesta. Jätkäsaaren vuonna 2017 valmistuvan ensimmäisen vaiheen rakennukseen on suunniteltu myös päiväkotia. Opetusviraston ja varhaiskasvatusviraston keskusteluissa on ilmennyt, että varhaiskasvatus tarvitsee Jätkäsaaren alueelta lisää tilaa ja voisi ottaa tarvittaessa ensimmäisen vaiheen rakennuksen kokonaan käyttöönsä.

Kun ensimmäinen rakennus valmistuu vuonna 2017, Jätkäsaaren alueella väestöennusteen mukaan asuu 6 – 11 -vuotiaita suomen- ja vieraskielisiä lapsia noin 365, joista noin 58 % asuu nykyisen Ruoholahden ala-asteen oppilaaksiottoalueella. Toisen vaiheen valmistuessa vuonna 2019 väestöennusteen mukaan Jätkäsaaren alueella asuu noin 710 suomen- ja vieraskielistä 6 – 14 -vuotiasta lasta. Hieman alle

puolet näistä oppilaista asuu nykyisen Ruoholahden ala-asteen ja Tavallahden peruskoulun oppilaaksiottoalueella. Vuoteen 2050 ulottuvan väestöennusteen mukaan suomen- ja vieraskielisten 6 – 14 -vuotiaiden lasten määrä kasvaa alueella vuoteen 2032 saakka, jonka jälkeen määrä kääntyy laskuun. Vuonna 2032 väestöennusteen mukaan alueella asuu noin 1830 suomen- ja vieraskielistä 6 – 14 -vuotiasta lasta. Opetusvirasto seuraa suomen- ja vieraskielisten peruskouluikäisten lasten määrän kehitystä Jätkäsaaren asuinalueen rakentamisen ajan.

Arvioidut rakentamiskustannukset ovat ensimmäisen vaiheen rakennuksessa sisältäen päiväkodin rakentamiskustannukset 10,5 miljoonaa euroa. Opetusviraston käytössä on noin 61 % tilasta. Vuokratilaksi opetusvirastolle on arvioitu alle 439 000 euroa vuodessa. Arvioidut rakentamiskustannukset vuonna 2019 valmistuvan rakennuksen osalta ovat 28,4 miljoonaa euroa ja arvioidut vuokratilakustannukset ovat 1,9 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.9.2016, 231 §, hyväksyä Jätkäsaaren peruskoulun 30.5.2016 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 8 159 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta arvonlisäverottomana 28 430 000 euroa maaliskuun 2016 kustannustasossa.

Opetustoimen johtosäännön mukaan opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää kaupunginvaltuuston myönteisen päätöksen jälkeen uuden koulun nimestä ja oppilaaksiottoalueesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Opetusvirasto

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 13.09.2016 § 294

HEL 2016-007957 T 12 00 01

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Esitys

Opetuslautakunta esitti kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustolle, että Jätkäsaaren alueelle perustetaan peruskoulu 1.8.2017 alkaen.

Esittelijä

linjanjohtajan sijainen
Taina Tervonen

Lisätiedot

Mia Honkanen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86227
mia.j.honkanen(a)hel.fi
Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi
Hanna Välitalo, aluepäällikkö, puhelin: 310 83012
hanna.leena.valitalo(a)hel.fi

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 23.08.2016 § 79

HEL 2016-007957 T 12 00 01

Esitys

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto esitti opetuslautakunnalle ja edelleen kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustolle, että Jätkäsaaren alueelle perustetaan peruskoulu 1.8.2017 alkaen.

Esittelijä

vs. linjanjohtaja
Marjo Kyllönen

Lisätiedot

Mia Honkanen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86227
mia.j.honkanen(a)hel.fi
Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi
Hanna Välitalo, aluepäällikkö, puhelin: 310 83012
hanna.leena.valitalo(a)hel.fi

§ 889

V 2.11.2016, Katajanokan Satamakatu 7 - 11 asemakaavan muuttaminen (nro 12341, tontit 147/7, 9 ja 11)

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tonttien 7, 9 ja 11 sekä katualueen asemakaavan muutossehdotuksen 25.8.2015 päivätyn ja 28.6.2016 muutetun piirustuksen numero 12341 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein. Asemakaavan muutoksella muodostuvat uudet tontit 147/12 ja 13.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että valtuuston käsittelypäiväksi esitetään 2.11.2016.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 kartta, päivätty 25.8.2015, muutettu 28.6.2016
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 selostus, päivätty 25.8.2015, muutettu 28.6.2016
- 3 Vuorovaikutusraportti 25.8.2016, täydennetty 28.6.2016
- 4 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen

hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tonttien 7, 9 ja 11 sekä katualueen asemakaavan muutossehdotuksen 25.8.2015 päivätyn ja 28.6.2016 muutetun piirustuksen numero 12341 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein. Asemakaavan muutoksella muodostuvat uudet tontit 147/12 ja 13.

Tiivistelmä

Alue sijaitsee Katajanokan vanhassa osassa, Tove Janssonin puiston laidalla, osoitteissa Satamakatu 9 ja 11 sekä Luotsikatu 1 ja 1a. Asemakaavan muutos koskee kirkollisten hallintorakennusten aluetta sekä asuinkerrostalotonttia, jotka sijaitsevat Katajanokalla kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla. Kaavaratkaisu mahdollistaa asuntojen ja lähetystön tilojen rakentamisen kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin. Tavoitteena on rakennusten käyttötarkoituksen muutoksen mahdollistaminen sekä suojelumääräysten tarkistaminen.

Asemakaavan muutos on laadittu hakijan teettämän viitesuunnitelman pohjalta. Lähetystön alue erotetaan omaksi tontikseen, jolloin muodostuvat uudet tontit 147/12 ja 13. Kaavamuutoksella suojellaan kaikki suunnittelualueen rakennukset. Suojelumääräykset tarkistetaan vastaamaan kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaan kokonaisuuden arvoa.

Muutosalueen pinta-ala on 5 940 m². Kaavassa osoitetaan rakennusoi-keutta 14 340 k-m², josta kokonaan uutta kerrosalaa on 6 946 k-m². Uutta asuinkerrosalaa osoitetaan 11 229 k-m² ja lähetystökäyttöön tarkoitettua kerrosalaa 1 630 k-m². Rakentamattomat ullakot otetaan pääosin käyttöön. Tonttitehokkuus asuinkerrostalojen korttelialueella on e

= 4 ja lähetystön tontilla e = 3,2. Kadun varteen tulee rakentaa kivijalkoihin liike-, myymälä- tai toimistotilaa yhteensä 485 k-m². Uudet autopaikat sijoitetaan Satamakadun alle pysäköintilaitokseen tai muuhun ulkopuoliseen pysäköintilaitokseen. Sisäpihoilla ei saa olla autopaikkoja.

Esittelijän perustelut

Asemakaavan muutos ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavojen ja yleiskaava 2002:n sekä uuden yleiskaavaehdotuksen 2016 kanssa.

Alueella on voimassa asemakaava numero 8340 vuodelta 1984, jonka mukaan tontit 9 ja 11 ovat kirkollisten hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta, jolle saadaan myös sijoittaa asuntoja. Rakennukset on tontin 9 Luotsikadun puoleista rakennusta lukuun ottamatta suojeltu sr2-merkinnällä.

Kaavan toteuttaminen ei aiheuta kaupungille merkittäviä kustannuksia. Hankkeeseen ryhtyvä vastaa toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista täysimääräisesti.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Kaavoitustyö on tullut vireille tonttien omistajan aloitteesta. Tontit ovat yksityisomistuksessa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosluonnoksesta on saatu yksi mielipide, joka koski asukaspysäköinnin riittävyyttä. Mielipide on otettu kaavatyössä huomioon.

Asemakaavan muutosehdotus oli julkisesti nähtävillä 11.9. - 12.10.2015 ja siitä saatiin lausunnot. Muistutuksia ei esitetty.

Lausunnot

Asemakaavan muutosehdotuksesta pyydettiin Helen Sähköverkko Oy:n, Helen Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän, Museoviraston, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), kaupunginmuseon johtokunnan, kiinteistölautakunnan, pelastuslautakunnan, yleisten töiden lautakunnan ja ympäristökeskuksen lausunnot.

ELY-keskus toteaa, että hyvin laadittu asemakaava perustuu laadukaisesti selvityksiin, eikä siinä ollut huomautettavaa.

Kiinteistölautakunta huomautti, että kaavamuutos korottaa tonttien arvoa merkittävästi, joten maankäyttösopimus tulisi tehdä ennen kaavamuutoksesta päättämistä.

Muissa lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat lähetystörakennuksen porrastajärjestelyihin, pelastusturvallisuuteen, sähköverkkoliittymän muutokseen sekä maanpäällisten tilavarausten esittämiseen.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa (liite 3).

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan. Kaavakarttaan on tehty vähäisiä teknisiä muutoksia, jotka eivät vaikuta kaavaehdotuksen sisältöön.

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavamuutoksen yhteydessä on tehty maankäyttösopimus.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnitteluviraston tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 kartta, päivätty 25.8.2015, muutettu 28.6.2016
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 selostus, päivätty 25.8.2015, muutettu 28.6.2016
- 3 Vuorovaikutusraportti 25.8.2016, täydennetty 28.6.2016
- 4 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Sopimus

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

17.10.2016

Kaj/1

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Tiedoksi

Kaupunkisunnitteluvirasto
Kaupunginmuseon johtokunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Kiinteistövirasto
Pelastuslautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristökeskus

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnitteluvirasto 28.6.2016

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Ksv 2481_2, karttaruutu 672497-98

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tarkistanut 25.8.2015 päivätyn 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tonttien 7,9, ja 11 sekä katualueen asemakaavan muutosehdotusta. Kaavakarttaan on tehty vähäisiä teknisiä muutoksia.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, ettei kaavaehdotuksen sisältöä ole muutettu, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee kirkollisten hallintorakennusten aluetta sekä asuinkerrostalonttia, jotka sijaitsevat Katajanokalla Tove Janssonin puiston laidalla kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla. Kaavaratkaisu mahdollistaa asuntojen ja lähetystön tilojen rakentamisen kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin.

Tavoitteena on rakennusten käyttötarkoituksen muutoksen mahdollistaminen sekä suojelumääräysten tarkistaminen.

Asemakaavan muutos on laadittu hakijan teettämän viitesuunnitelman pohjalta. Lähetystön alue erotetaan omaksi tontikseen, jolloin muodostuvat uudet tontit 147/12 ja 13. Kaavamuutoksella suojellaan kaikki suunnittelualueen rakennukset. Suojelumääräykset tarkistetaan vastaamaan kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaan kokonaisuuden arvoa.

Muutosalueen pinta-ala on 5 940 m². Kaavassa osoitetaan rakennusoikeutta 14 340 k-m², josta kokonaan uutta kerrosalaa on 6 946 k-m². Uutta asuinkerrosalaa osoitetaan 11 229 k-m² ja lähetystökäyttöön tarkoitettua kerrosalaa 1 630 k-m². Rakentamattomat ullakot otetaan pääosin käyttöön. Tonttitehokkuus asuinkerrostalojen korttelialueella on $e = 4$ ja lähetystön tontilla $e = 3,2$. Kadun varteen tulee rakentaa kivijalkoihin liike-, myymälä- tai toimistotilaa yhteensä 485 k-m². Uudet autopaikat sijoitetaan Satamakadun alle pysäköintilaitokseen tai muuhun ulkopuoliseen pysäköintilaitokseen. Sisäpihoilla ei saa olla autopaikkoja.

Kaavoitustyö on aloitettu tontin omistajan aloitteesta.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty selostuksen liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Asemakaavan muutosluonnos on pidetty nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa, kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytila Laiturilla sekä kaupungin ilmoitustaululla kaupungintalolla.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti asemakaavan muutosehdotuksen hyväksymistä.

Asemakaavan muutosehdotus oli julkisesti nähtävillä ja siitä saatiin lausunnot. Esitetyt huomautukset kohdistuivat lähetystörakennuksen porraskäytävään, tontin arvon muutokseen, pelastusturvallisuuteen, sähköverkko liittymän muutokseen sekä maanpäällisten tilavarausten esittä-

miseen. Asemakaavakarttaan on tehty vähäisiä teknisiä muutoksia, jotka eivät vaikuta kaavaehdotuksen sisältöön.

Muistutuksia ei esitetty.

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Asemakaavan muutosalue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua ympäristöä Katajanokan vanhassa osassa (RKY 2009) Lehtikuusen korttelissa. Rakennukset muodostavat Tove Janssonin puiston äärellä merkittävän kulttuurihistoriallisen ja kaupunkikuvallisen kokonaisuuden, joka kertoo 1800-luvun loppupuolen ja 1900-luvun alun rakentamistavasta ja arkkitehtuurista sekä helsinkiläisestä teollisuushistoriasta. Erityisesti Tallbergin talo (os. Luotsikatu 1) on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti huomattavan arvokas rakennus ja sen ominaispiirteet ovat hyvin säilyneet. Myös muilla alueen rakennuksilla on merkittäviä suojeluarvoja. Vuosina 1937–38 kaikki kaava-alueen rakennukset omisti Gustav Paulig Oy ja vuosina 2000–2013 ne ovat olleet Kirkkohallituksen omistuksessa ja toimistokäytössä. Nyt rakennukset ovat tyhjiillään.

Voimassa olevassa asemakaavassa (1984) tontit 9 ja 11 ovat kirkollisten hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta. Tontti 7 on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Rakennukset on yhtä lukuun ottamatta suojeltu sr-2-merkinnällä.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä 25.8.2015 ja sen jälkeen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 11.9.–12.10.2015.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta:

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Y-tunnus	Tilinro
PL 1	Pohjoisesplanadi 11-13	+358 9 310 1641	0201256-6	F10680001200062637
00099 HELSINGIN KAUPUNKI	Helsinki 17	Faksi		Alvno
helsinki.kirjaamo@hel.fi	http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	+358 9 655 783		F102012566

Helen Sähköverkko Oy

Helen Oy

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Museovirasto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

kaupunginmuseon johtokunta

kiinteistölautakunta

pelastuslautakunta

yleisten töiden lautakunta

ympäristökeskus

Yhteenveto lausunnoista

ELY-keskuksen lausunnossa ei ollut huomautettavaa. ELY-keskus toteaa, että hyvin laadittu asemakaava perustuu laadukkaisiin selvityksiin. Rakennussuojelun osalta siitä ei ole huomautettavaa. ELY-keskus on aikaisemmin ottanut kantaa Satamakatu 9 poikkeamishakemukseen ja todennut pohjakerroksen oviaukkojen avaamisen yhteydessä toteutettavissa porrastajärjestelyissä olevan kulttuuriympäristön arvojen kannalta toivomisen varaa.

Kiinteistölautakunnan lausunnossa todetaan, että kaavamuutos korottaa tonttien arvoa merkittävästi, joten kaavamuutoksen käsittelyä ei tulisi jatkaa ennen kuin maankäyttösopimus on tehty. Pelastuslautakunnan lausunnossa esitettiin jatkosuunnittelussa huomioitavia seikkoja ja edellytettiin neuvottelua parviratkaisuihin liittyen. Helen Sähköverkko Oy:n lausunto kohdistui jatkossa selvitettäviin sähköverkko-liittymän muutoksiin. Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että rakennusten arvot ja kokonaisuuteen liittyvät vaalimistavoitteet on hyvin otettu huomioon asemakaavaehdotuksessa. Yleisten töiden lautakunnan lausunnossa todetaan, että asemakaavassa tulee esittää maanpäällisten teknisten rakenteiden tilavaraus ja sijoittaminen katualueella. Museovirasto ilmoitti, että lausunnon antaa Helsingin kaupunginmuseo.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa.

Seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: kiinteistöviraston tilakeskus, kiinteistöviraston geotekninen osasto, liikuntavirasto ja rakennusvalvontavirasto.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vastineet lausuntoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Lausunnot eivät anna aiheutta muuttoa asemakaavan muutosehdotuksen sisältöä. Kaavakarttaan on tehty vähäisiä teknisiä tarkistuksia, jotka koskevat eräiden rajaviivojen tarkkaa sijaintia. Kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta ja muutettu uuden yleiskaavan käsittelyvaiheen osalta sekä tonttia 147/9 koskevan poikkeamislupahakemuksen käsittelyvaiheiden osalta.

Vuorovaikutusraportti ovat liitteenä.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Asemakaavan toteuttamisen edellyttämät teknisen huollon verkoston johtosiirrot, olemassa olevien kiinteistöliittymien muutokset sekä katu- ja rakennustöiden kustannusarvio ilman arvonalisävero on noin 600 000 euroa. Hankkeeseen ryhtyvä vastaa toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista täysimääräisesti

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäyttösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Lisätiedot

Marjaana Yläjääski, arkkitehti, puhelin: 310 37045
marjaana.ylajaaski(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 12.11.2015 § 510

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Kiinteistökartta 63/672 497, Satamakatu 7-11

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tontteja 7, 9 ja 11 sekä katualuetta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

koskevasta asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12341 seuraavan lausunnon:

Lautakunta toteaa, että aloitteen asemakaavan muuttamisesta on tehnyt tonttien omistaja Suomen Evankelisluterilainen kirkko. Kaupunki omistaa muutosalueella sijaitsevan katualueen.

Muutoksen tavoitteena on mahdollistaa kirkkohallituksen toimistokäytössä olleiden tilojen muuttaminen asuinnoiksi ja lähetystön käyttöön.

Muutoksessa on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 14 340 k-m², josta uutta kerrosalaa on 6 946 k-m². Uutta asuinkerrosalaa on 11 229 k-m² ja lähetystökäyttöön tarkoitettua kerrosalaa 1 630 k-m². Satamakadun alle mahdollistetaan uuden maanalaisen pysäköintilaitoksen rakentaminen.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 22.9.2014 (967 §) varannut Suomen Evankelisluterilaiselle kirkolle noin 2 000 m²:n suuruisen Satamakadun alueen kaavamuutoksen mukaista maanalaisen pysäköintilaitoksen suunnittelua ja toteutusedellytysten selvittämistä varten 30.6.2016 saakka.

Asemakaavan muutos korottaa tonttien arvoa merkittävästi, joten kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mukaiset neuvottelut on käynnistetty maanomistajan kanssa. Kaavamuutoksen käsittelyä ei tulisi jatkaa ennen kuin sopimus on tehty.

Lautakunnalla ei ole huomauttamista itse kaavamuutosehdotuksen johdosta.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 03.11.2015 § 121

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi Satamakatu 9 ja 11 sekä Luotsikatu 1 ja 1a asemakaavan muutosehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Korttelin ajojärjestelyissä tulee huomioida, että pelastustoiminta onnettomuuden sattuessa on mahdollista. Palo- ja pelastuskaluston tulee

päästä riittävän lähelle rakennusta, jotta palon sammuttaminen ja henkilöiden pelastaminen rakennuksesta on mahdollista. Mikäli tämä ei toteudu, on järjestelyissä mahdollistettava turvallinen omatoiminen pelastautuminen tulipalotilanteessa.

Tontille 11 sallittavien kuudennen kerroksen parvien poistumis- ja paloturvallisuusratkaisut on neuvoteltava pelastusviranomaisen kanssa.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Pekka Ronkainen, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 31031238
pekka.ronkainen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.11.2015 § 459

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Satamakadun alapuolinen pysäköintilaitos vaatii mittavia kunnallisteknisten putkien ja kaapeleiden siirtoja. Asemakaavaselostuksessa on esitetty alustava ratkaisu putkisiirroille. Siirrosta aiheutuvat kustannukset ja vastuu sovitaan kiinteistön ja kaupungin kesken.

Asemakaavassa on osoitettu ajoyhteys pysäköintilaitoksen kiinteistön kautta, mikä on hyvä. Näin vältetään ajoramppien sijoittamiselta katualueelle. Asemakaavassa tulee myös esittää mahdollisten muiden tarvittavien maanpäällisten teknisten rakenteiden, kuten ilmastointihormien, tilavaraus ja sijoittaminen katualueelle.

Pysäköintilaitoksen rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat todennäköisesti myös Tove Janssonin puistoon reunaan, josta jouduttanee poistamaan kasvillisuutta muun muassa puita, mikä vaikuttaa kaupunkikuvaan väliaikaisesti.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa asemakaavan muutoksen nro 12341 hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

anu.kiiskinen(a)hel.fi
Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 27.10.2015 § 78

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antoi seuraavan lausunnon Katajanokan korttelin 147 tontteja 7,9 ja 11 sekä katualuetta koskevasta asemakaavan Satamakatu 7-11 muutosehdotuksesta:

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa Kirkkohallituksen toimistokäytössä olleiden Katajanokan Lehtikuusen korttelissa sijaitsevien rakennusten muuttaminen asunnoiksi ja lähetystön käyttöön. Tavoitteena on samalla turvata kulttuurihistoriallisesti merkittävän kokonaisuuden kaupunkikuvalliset ja rakennustaiteelliset arvot tarkistamalla alueen rakennusten suojelumerkinnot. Rakentamattomat ullakot otetaan pääosin käyttöön. Kadun varteen tulee rakentaa kivijalkoihin liike-, myymälä- tai toimistotilaa. Maan alle saa tontilla rakentaa autopaikkoja, asumista palvelevia aputiloja sekä varasto-, huolto- ja teknisiä tiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Satamakadun alle mahdollistetaan uuden maanalaisen pysäköintilaitoksen rakentaminen noin 60 autolle.

Asemakaavan muutosehdotuksen suunnittelualue on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä kokonaisuus. Lehtikuusen kortteli on kaavahistoriallisesti merkittävää aluetta, johon kuuluu niin Katajanokan länsiosan vuonna 1861 vahvistetun asemakaavan kuin vuoden 1895 asemakaavan mukaisesti toteutettuja rakennuksia. Korttelissa pitkään toimineen Paulig-yhtiön sijoittumiseen alueelle vaikutti Katajanokan sataman läheisyys, mikä on muutoinkin ollut merkittävä tekijä alueen teollisen toiminnan kehittymiselle ja laajentumiselle. Kaava-alueeseen kuuluvat eri-ikäiset ja alun perin eri käyttöön suunnitellut rakennukset edustavat kaikki oman aikansa korkealuokkaista arkkitehtuuria. Rakennuksia yhdistää pitkä yhteinen toiminnallinen historia ensin Paulig-yhtiön ja sittemmin Kirkkohallituksen käytössä. Ominaispiirteensä hyvin säilyttäneinä ne luovat kerroksisen kokonaisuuden, jossa rakennusten alkuvaiheet ja menneisyys näkyvät edelleen kaupunkitilassa antaen hahmon korttelin rakentumisen monivaiheiselle tarinalle.

Suunnittelualue kuuluu Museoviraston inventoinnissa valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009) arvoitettuun kokonaisuuteen Katajanokan vanha osa. Osana valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita kyseinen kulttuuriympäristöinventointi osaltaan

ohjaa alueen kaavoitusta ja käyttöä. Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa Uudenmaan maakuntakaavassa ja ympäristöministeriön 30.10.2014 vahvistamassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde. Lisäksi alue on Helsingin voimassa olevassa yleiskaavassa määritelty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota tulee kehittää siten, että sen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Luotsikatu 1a:ta lukuun ottamatta suunnittelualueen rakennukset on suojeltu merkinnällä sr-2 jo voimassa olevassa, vuonna 1984 vahvistetussa asemakaavassa. Suunnittelualueen kulttuurihistorialliset arvot on siten tunnustettu kaikilla kaavatasoilla. Kokonaisuudella on myös kansainvälistä merkitystä osana Katajanokan art nouveau -aluetta, joka on arvoitettu kyseisen aikakauden ja ilmiön edustavana ja erittäin hyvin säilyneenä asuinalueena ja rakennettuna ympäristönä.

Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että asemakaavamuutoksen lähtökohtana tulee olla kokonaisuuden kulttuurihistoriallisten arvojen ja rakennusten ominaispiirteiden säilymisen turvaaminen ja reunaehtojen asettaminen tuleville muutoksille ja korjauksille. Kaavaehdotuksessa suunnittelualue on jaettu kolmeksi asuinkerrostalojen korttelialueen tontiksi, jotka on määritelty kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi AK/s ja yhdeksi lähetystörakennuksen korttelialueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti arvokas YK/s. Kokonaisuuden kaikki rakennukset on suojeltu myös kohdekohtaisilla suojelumerkinnöillä sr-1 ja sr-2. Korttelin vanhimmat rakennukset Wavulinin talo Satamakatu 9:ssä ja Tallbergin talo Luotsikatu 1:ssä ovat saaneet merkinnän sr-1 ja Pauligin rakennuttamat kohteet Satamakatu 11 ja Luotsikatu 1a merkinnän sr-2. Ulkoasun lisäksi suojelu ulottuu myös sisäänkäyntitiloihin tai porrashuoneisiin yksityiskohtineen ja sr-1-kohteissa myös rakenteellisesti arvokkaisiin osiin. Sekä ulkoasultaan että sisätiloiltaan poikkeuksellisen hyvin säilyneen, Suomen rakennustaiteen ensimmäisenä art nouveau -kohteena pidettävän Luotsikatu 1:n osalla tavoitteena on myös huoneistojen puolella alkuperäisen tilajaon ja yksityiskohtien säilyttäminen. Kaikissa rakennuksissa on sallittu ullakon tilojen muuttamista pääkäyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön. Erityisen tärkeänä johtokunta pitää sitä, että rakennusten ullakoiden rakennettavaksi sallittu kerrosala on rajattu ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaimmille ullakoille eli sr-1-merkinnällä suojeltavien rakennusten vesikatoille tehtäville muutoksille on asetettu tiukat reunaehdot myös pihan puoleisen vesikaton osalle. Luotsikatu 1:n eli Tallbergin talon tilallisesti ja rakenteiltaan poikkeuksellisen näyttävän ja säilyneen ullakon vaalimiseksi määrätään, että ullakolle rakennettava asuinhuoneisto tulee toteuttaa alkuperäisistä rakenteista irrallisena tilana, jonka ulkopuolella alkuperäiset ullakon rakenteet tulee pääosin säilyttää ja jättää näkyville.

Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että näin mittavan rakennuskokonaisuuden käyttötarkoituksen muutos asuinkäyttöön ja osin lähetystötoimintaan tulee olemaan merkittävä vaihe korttelin ja rakennusten historiassa. Uudet asumisen mukanaan tuomat toiminnalliset uudistukset johtavat väistämättä muutoksiin rakennuksissa, niiden tiloissa ja rakenteissa. Alun perin teollisuuskäyttöön suunnitellut rakennukset on kuitenkin jo aiemmin muutettu palvelemaan toimistokäyttöä, mikä on vähentänyt niiden sisätilojen alkuperäisyyttä. Rakennuskokonaisuuden merkitys ja asema näkyvällä paikalla Katajanokan art nouveau -alueelle saavuttaessa on kuitenkin säilynyt. Asemakaavaehdotuksen uusien ja tarkennettujen suojelumääräysten avulla tämä korttelin merkitys ja asema kaupunkitilassa on mahdollista säilyttää jatkossakin käyttötarkoituksen muutoksesta huolimatta, sillä rakennuksiin tehtävät muutokset eivät saa heikentää kohteen rakennustaiteellisia, historiallisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttaa arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaimpien kohteiden eli Wavulinin talon ja Tallbergin talon osalta suojelu on ulotettu katu- ja pihajulkisivun lisäksi myös laajemmin sisätiloihin. Myös alkuperäisyyden vaaliminen on nostettu keskeiseksi lähtökohdaksi korjauksissa ja muutoksissa.

Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että huolimatta rakennusten käyttötarkoituksen muuttumisesta, Satamakatu 7-11:n arvot ja kokonaisuuteen liittyvät vaalimistavoitteet on hyvin otettu huomioon esillä olevassa asemakaavaehdotuksessa. Kaupunginmuseon johtokunta puoltaa Satamakatu 7-11:n asemakaavaehdotuksen hyväksymistä.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: +358931036501
anne.salminen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 20.10.2015 § 338

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antoi ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

17.10.2016

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.08.2015 § 229

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Ksv 2481_2, Satamakatu 7-11, karttaruutu 672497-98

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 25.8.2015 päivätyn 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tonttien 7, 9 ja 11 sekä katualueen asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 hyväksymistä
- asemakaavan muutosehdotuksen asettamista nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti.

Samalla lautakunta päätti

- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet esitettyihin mielipiteisiin
- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä
- kehottaa kaupunkisuunnitteluvirastoa perimään hakijalta Kustannukset -liitteen mukaiset asemakaavan laatimis- ja käsittelykustannukset asemakaavan hyväksymisen jälkeen.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Marjaana Yläjääski, arkkitehti, puhelin: 310 37045
marjaana.ylajaaski(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 9.9.2014

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Katajanokalle Satamakatu 7-11:een laadittavan asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnossuunnitelma-aineistosta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuurihistorian ja rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa. Kaupunginmuseo on neuvotellut esillä olevasta kaavahankkeesta Museoviraston kanssa ja tämä lausunto vastaa molempien museoviranomaisten kantaa.

Nyt esillä oleva asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Katajanokan Lehtikuusen korttelin länsipään tontteja 7, 9 ja 11 sekä korttelin edustalla olevaa aluetta Satamakadusta, sen maanalaista osaa. Satamakadun lisäksi kaava-alue rajautuu lännessä Tove Janssonin puistoon ja kortteliin 139, pohjoisessa Laivastokatuun, idässä Lehtikuusen korttelin naapuritontteihin ja etelässä Luotsikatuun. Kaava-alue on merkittävä siirtymävyöhyke, jonka kautta saavutaan Katajanokan art nouveau –alueelle.

Suunnittelualueella asemakaavaa on tarkoitus muuttaa siten, että rakennukset voidaan muuttaa pääasiassa asuinkäyttöön. Satamakatu 9:n osalla tutkitaan myös mahdollisuutta muuttaa rakennus suurlähetystön käyttöön. Kaikki rakennukset tullaan säilyttämään ja suojelemaan uudessa asemakaavassa merkinnällä sr-1 tai sr-2. Uusien asuntojen autopaikat on tarkoitus sijoittaa uuteen pysäköintilaitokseen, joka asemakaavamuutoksessa on osoitettu Satamakadun alle ja laitoksen ajoyhteys puolestaan tontille 9.

Suunnittelualue kuuluu Museoviraston inventoinnissa valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009) arvotettuun kokonaisuuteen. Osana valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita kyseinen kulttuuriympäristöinventointi osaltaan ohjaa alueen kaavoitusta ja käyttöä. Lisäksi alue on voimassa olevassa yleiskaavassa määritelty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota tulee kehittää siten, että sen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Lukuun ottamatta Luotsikatu 1a:ssa sijaitsevaa rakennusta, kaikki kokonaisuuden rakennukset on suojeltu merkinnällä sr-2. Asemakaavan laadinnan tueksi kaava-alueen neljästä rakennuksesta on teetetty rakennushistoriaselvitys (Arkkitehtitoimisto Marjut Kauppinen 12.6.2014), joka antaa tärkeitä pohjatietoja kaavoitukselle ja siihen liittyvien suojelutavoitteiden asettelulle.

Asemakaavan muutos ja rakennussuojelu

Kaupunginmuseo pitää Satamakatu 7-11:n viimeksi toimistokäytössä olleiden rakennusten muuttamista asuinkäyttöön mahdollisena, mikäli rakennusten ominaispiirteet ja kokonaisuuden ominaisluonne otetaan riittävästi huomioon. Myös pysäköintilaitoksen sijoittaminen Satamakadun alle on mahdollista, mutta sen rakentamisella ei saa vaarantaa ympäröivien rakennusten säilymistä. Pysäköintilaitoksen ajoluiska tulee myös vetää mahdollisimman etäälle ja pois katulinjasta, jottei siitä tule häiritsevää aihetta katu- tai pihanäkymään.

Suunnittelualue on kaavahistoriallisesti merkittävää aluetta, johon kuuluu niin Katajanokan länsiosan vuonna 1861 vahvistetun asemakaavan kuin vuoden 1895 asemakaavan mukaisesti toteutettuja rakennuksia. Korttelissa pitkään toimineen Paulig-yhtiön sijoittuminen alueelle ei ole ollut sattumanvaraista, vaan Katajanokan sataman läheisyys on ollut merkittävä tekijä alueen teollisen toiminnan kehittymiselle ja laajentumiselle. Kaava-alueeseen kuuluvat eri-ikäiset ja alun perin eri käyttöön suunnitellut rakennukset edustavat kaikki oman aikansa korkealuokkaista arkkitehtuuria. Rakennuksia yhdistää pitkä yhteinen toiminnallinen historia. Ominaispiirteensä hyvin säilyttäneinä ne luovat kerroksisen kokonaisuuden, jossa rakennusten alkuvaiheet ja menneisyys näkyvät edelleen kaupunkitilassa antaen hahmon korttelin rakentumisen monivaiheiselle tarinalle. Tämän moni-ilmeisen ja monivaiheisen menneisyyden pohjalle tulee rakentua myös Lehtikuusen korttelin tulevaisuus.

Kaupunginmuseo haluaa olla asemakaavamuutoksen jatkotyössä mukana laatimassa tämän kulttuurihistoriallisesti huomattavan arvokkaan kokonaisuuden suojelutavoitteita ja niihin vastaavia kaavamääräyksiä. Asianmukaisilla määräyksillä tuetaan rakennuskannan säilymistä ja mahdollistetaan tiettyjä reunaehtoja määrittelemällä myös alueen kehittäminen sen moni-ilmeisen arkkitehtuurin ominaispiirteitä ja historiaa kunnioittaen. Lisäksi kaavamääräyksiin tulee laittaa määräys, että rakennuslupavaiheessa kohteista pyydetään museoviranomaisen lausunto.

Seuraavassa käydään läpi kaavamuutosalueen rakennukset ja esitetään kullekin rakennukselle alustavat suojelutavoitteet.

Satamakatu 9

Lehtikuusen korttelin vanhinta rakennusperintöä edustaa Satamakatu 9:ssä sijaitseva kauppias Nikolai Wavulinin rakennuttama ja arkkitehti August Bomanin suunnittelema asuinrakennus, joka valmistui vuonna 1869. Jo vuonna 1875 everstinna Aurora Karamzin osti Satamakatu 9:n rakennuksen vuonna 1867 perustamansa Diakonissalaitoksen käyttöön. Diakonissalaitoksen uusien tilojen valmistuttua ja toiminnan siir-

ryttyä Kallioon alkoi Satamakatu 9:ssä teollisuuden aikakausi, omistajana ja käyttäjänä ensin AB Home vuosina 1899-1918. Tämän jälkeen vuosina 1918-1937 rakennuksessa ja tontin piharakennuksissa sijaitsi tehtailija V. W. Holmbergin pelti- kupari- ja levyteostehdas sekä metallivalimo ja varasto. Naapuritonteille asettunut Pauligin paahtimo osti Satamakatu 9:n kiinteistön ja laajensi toimintaansa myös siihen. Pauligin toiminnan siirryttyä Vuosaareen Kirkkohallitus osti vuonna 1978 Satamakatu 9:n ja muutti tilat toimistokäyttöön, jossa ne ovat olleet aivan viime aikoihin asti.

Satamakatu 9:n on vuosikymmenten kuluessa ja käyttötarkoitusten vaihtuessa käynyt läpi huomattavia muutoksia. Rakennuksen ulkoasu on kuitenkin säilynyt pitkälti alkuperäissuunnitelman mukaisena. Kolmi-kerroksisen kivitalon symmetrisesti jäsenneltyjä julkisivuja rytmittävät tasaisin välein sommitellut ikkunat, vaakalistat ja harkotukset. Julkisivujen päätteinä toimii saumattu peltikatto, jonka umpinaista pintaa rikkovat ainoastaan piiput ja katujulkisivun tympanon. Alun perin asuinkäyttöön rakennetun talon sisätilat ovat muuttuneet käytön myötä. Alkuperäisestä tilarakenteesta on säilynyt lähinnä pääporrashuone ja osa kantavista sydänmuureista sekä kellarissa olevat holvatut tilat.

Satamakatu 9 on Katajanokan ensimmäinen yksityisen henkilön rakennuttama kivitalo. Sen rakentaminen liittyy Katajanokan länsiosan vuonna 1861 vahvistettuun asemakaavaan, jonka mukaan rakennettiin kuitenkin vain Rahapaja, Uspenskin katedraali ja Wavulinin talo. Tämän aikaisia kivirakenteisia asuintaloja on Helsingissä säilynyt vain muutama. Wavulinin talo edustaa siten erittäin harvinaista rakennustyyppiä. Sisätiloissa tehdyistä muutoksista huolimatta rakennus on ulkoisilta ominaispiirteiltään säilynyt tunnistettavana oman tyyppinsä edustajana. Rakennuksen pitkään historiaan liittyy myös Helsingin ja Suomen kannalta merkittävää henkilö-, sosiaali- ja teollisuushistoriaa.

Suojelutavoitteet:

Satamakatu 9 on kulttuurihistoriallisesti huomattavan arvokas rakennus, jota ei saa purkaa ja jota tulee vaalia etenkin ulkoasultaan. Rakennuksen ominaispiirteiden ja yksityiskohtien tulee säilyä niin kadun kuin pihan puoleisissa julkisivuissa. Vesikattoa ei saa korottaa, eikä siihen saa avata uusia ikkuna- tai muita aukkoja. Myöskään katu- tai pihajulkisivuun ei tule tehdä aukkomuutoksia eikä parvekkeita, ei myöskään ranskalaisia parvekkeita, joskin pohjakerroksessa uusien oviakkojen avaaminen alkuperäistä periaatetta noudattaen on mahdollista. Tämä koskee niin kadun kuin pihan puoleista julkisivua. Sisätiloissa pääporrashuone alkuperäisine kaiteineen on säilytettävä tila, jossa tehtävien muutosten tulee olla ennen kaikkea ennallistavia.

Luotsikatu 1

Helsingin kaupunginmuseo on 3.9.2014 antanut lausuntonsa kaupunkisuunnitteluvirastolle Luotsikatu 1:n korjausta koskevasta poikkeamis- päätöshakemuksesta. Asemakaavan muutoksen tulee turvata poikkeamis- päätöksen mukaiset suojelutavoitteet.

Luotsikadun ja Satamakadun kulmassa sijaitseva rakennus tunnetaan Tallbergin talona rakennuttajansa liikemies Julius Tallbergin (1857-1921) mukaan. Vuonna 1896 Tallberg osti Katajanokalta Diakonissalaitoksen puutarhana palvelleen tontin ja järjesti yhdessä Arkkitehtiklubin kanssa arkkitehtuurikilpailun tontille sijoitettavan uudisrakennuksen suunnittelusta. Kilpailun perusteella suunnittelijaksi valittiin nuori arkkitehtikolmikko Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen ja rakennus valmistui syksyllä 1898.

Valmistuessaan Wavulinin talon viereen Tallbergin talo oli edelleen Katajanokan ensimmäisiä kivistyräkköitä. Arkkitehtuuriltaan rakennus poikkesi Helsingissä siihen asti toteutetuista asuinkerrostaloista etenkin ulkoarkkitehtuuriltaan mutta myös asuinhuoneistojensa osalta. Rakennuksen linnamaisesta ulkoasusta puuttuivat siihen asti vallalla olleet klassistinen jäsentely ja koristeaiheet, joiden sijaan julkisivuille ilmettä antoivat moni-ilmeiset ikkunat ja erilaiset torniaiheet ja pienet parvekkeet. Julkisivumateriaaleina rapattujen pintojen rinnalla käytettiin pohjakerroksessa luonnonkiviharkotusta ja vesikatossa norjalaista liuskekiiveä. Huoneistoissa tavoiteltiin kodikkuutta, valoisuutta ja terveellisyyttä unohtamatta myöskään arvokkuutta. Tallbergin talon kerroksen kokoisten huoneistojen monimuotoisilla ja valoisilla huoneilla sekä vaihtelevilla näkyillä saavutettiin asutosuunnittelulle asetetut uudet tavoitteet.

Julius Tallberg myi Katajanokan talonsa jo vuonna 1907 ruukinpatruuna August Keirknerille, jonka perheen omistuksessa rakennus säilyi vuoteen 1918 asti. Tämän jälkeen omistajat vaihtuivat useaan otteeseen, kunnes vuonna 1938 naapuritonteilla toiminut Paulig-yhtiö hankki talon omistukseensa ja otti käyttöönsä toimisto- ja markkinointitiloiksi. Pohjakerroksessa toimi myös pankki lähes 80 vuotta. Paulig-yhtiön aika rakennuksessa jatkui myös vuosikymmeniä aina vuoteen 2000 asti. Tuolloin koko rakennuksen omistus siirtyi naapuritonteille jo 1970-luvun lopulla asettuneelle Kirkkohallitukselle, jonka toimistotiloina Tallbergin talokin on palvellut näihin päiviin asti.

Pitkästä historiastaan huolimatta Tallbergin talo on säilyttänyt alkuperäisyytensä erittäin hyvin. Rakennuksen julkisivuissa suurimmat muutokset ovat kohdistuneet pohjakerroksen liiketilojen ikkunoihin ja sisäänkäynteihin, jotka nyt ovat vuonna 1974 tehdyn muutoksen mukaisessa asussa. Sisätiloissa yhtenä merkittävimmistä muutoksista voi-

daan pitää hissien rakentamista pääportaan keskelle vuonna 1939. Myös pohjakerroksessa toimineen pankin tilojen laajentaminen ja yhdistäminen toiseen kerrokseen sisäportaalla ja tähän vaiheeseen liittyvät toisen kerroksen koneelliseen ilmanvaihtoon liittyvät ratkaisut ovat muuttaneet alkuperäistä tilarakennetta ja tilojen sisustuksia. Ylemmissä kerroksissa 2000-luvun puolivälissä rakennetun koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän myötä huonetilojen seiniin on asennettu venttiileitä ja sivuportaaseen ja ullakolle ilmanvaihtokanavia. Tilaratkaisuiltaan ja kiinteältä sisustukseltaan kolmas ja neljäs kerros ovat kuitenkin säilyneet pitkälti alkuperäisen mukaisina. Säilyneestä sisustuksesta erityisesti mainittakoon stanssattua peltiä olevat kattopinnat ja ruokasalien palkkikatot Satamakadun puoleisen siiven tiloissa. Koko rakennuksessa ikkunat ja pääosin ovet ja listoitukset sekä jonkin verran uuneja ja kiinteitä kaapistoja on säilynyt, joskin kaikissa kerroksissa seinien ja lattioiden pintakäsittelyjä ja -materiaaleja on muutettu vuosikymmenten kuluessa. Rakennuksen ulkoasusta alkava ja porrashuoneessa voimistuva alkuperäinen, omaleimainen tunnelma on siten erittäin hyvin vielä aistittavissa myös asuinkerroksissa.

Tallbergin talon rakentaminen liittyy kauppamerenkulun ja Helsingin kasvun turvanneen Katajanokan sataman ja siihen liittyvän uuden asuinalueen kaavoittamiseen. Arkkitehtuurikilpailun tuloksena syntynyt kauppaneuvos Tallbergin talo olikin Katajanokan ensimmäisiä tämän uuden, vuonna 1895 vahvistetun Norrménin asemakaavan mukaisia asuinrakennuksia. Katajanokan asuinkerrostaloalue rakennettiin lähes kokonaan vuoteen 1913 mennessä ja siitä muodostui uuden arkkitehtuurisuuntauksen merkittävin kokonaisuus Suomessa. Alusta lähtien Tallbergin rakennuttamassa talossa asui Helsingin ja Suomen historian merkkihenkilöitä. Toisaalta sijainti Katajanokan sataman läheisyydessä vaikutti 1910-luvulla Pauligin kahvikaupan ja paahtimotoinnin sijoittumiseen kyseiseen Lehtikuusen kortteliin ja myöhemmin siis myös Tallbergin talon siirtymiseen Pauligin yrityksen omistukseen ja käyttöön. Tallbergin talo on siten osa Helsingin suurkaupungiksi rakentamisen historiaa ja liittyy myös erittäin merkittävän suomalaisen liikeyrityksen historiaan.

Tallbergin talo on kiistatta yksi Helsingin ja koko Suomen asuntoarkkitehtuurin merkkikohde, jolla on myös kansainvälistä merkitystä. Arkkitehtuurikilpailun tuloksena syntynyt, maineikkaan arkkitehtikolmikon Gesellius – Lindgren – Saarinen suunnittelema uutta arkkitehtuurisuuntausta, art nouveauta, edustanut rakennus viitoitti tietä tulevalle asuinkerrostalojen suunnittelulle huonejärjestelyltään, valoisuudeltaan, arkkitehtuuriltaan ja hygieniatiloiltaan. Ulkoarkkitehtuuriltaan rakennusta voidaan pitää maamme ainoana mannermaista art nouveauta edustavana asuinkerrostalona. Rakennuttajansa moninaisten ulkomaan kontaktien ansiosta Tallbergin talossa on käytetty myös poikkeuksellisia materiaa-

leja, kuten huoneiden kattopintojen metallilevyverhous, porrashuoneen marmori ja vesikaton liuskekivi. Kaikki nämä ovat myös säilyneet. Tallbergin talo on ainutlaatuinen ulkoarkkitehtuurinsa ja sisätilojensa muodostama kokonaistaideteos.

Suojelutavoitteet:

Luotsikatu 1 Tallbergin talo on kulttuurihistoriallisesti huomattavan arvokas rakennus, jota ei saa purkaa ja jota tulee vaalia ulko- ja sisätilojensa muodostamana kokonaisuutena. Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää mukaan lukien yksityiskohdat, koristeaiheet, ikkunat ja ovet, samoin kuin vesikatto materiaaleineen. Sisätiloissa pääporrashuone koristeornamenteineen, lattiamateriaaleineen, huoneisto-ovineen ja hisseineen on säilytettävä ja ennallistaen / konservoiden korjattava kokonaisuus. Myös sivuporras alkuperäisine kiinteine sisustuksineen on säilytettävä sisätila. Maantasokerroksessa Luotsikadun puoleisessa siivessä olevat kappaholvit tulee säilyttää. Huoneistoissa alkuperäinen tilajako pääosin ja ainutlaatuinen kiinteä sisustus kuten stanssattua peltiä olevat kattopinnot ja palkkikatot konsoleineen sekä alkuperäiset välitiet ja listoitukset sekä uunit ja kiinteitä kaapistoja tulee säilyttää. Alkuperäiset välipohjat samoin kuin ullakon alkuperäiset rakenteet ja palopermanto tulee pääosin säilyttää. Ullakkoa ei saa kokonaan muuttaa lämpimäksi tilaksi, vaan ainakin osa siitä tulee säilyttää alkuperäisassaan kylmänä ullakkona. Vesikaton pihan puoleisten lappeiden taitekohtaan saa avata yhden, kooltaan rajoitetun terassin.

Luotsikadun puoleinen halkovarasto liittyy olennaisena osana rakennuskokonaisuuteen. Rakennuksessa tehtävien muutosten tulee olla alkuperäisiä rakenteita säilyttäviä tai mahdollisesti palauttavia.

Satamakatu 11

Gustaf Pauligin (1850-1907) vuonna 1876 perustama siirtomaatavaraa maahantuonut yritys erikoistui 1900-luvun alussa kahvin tuontiin ja paahtamiseen. Ensimmäisen oman kiinteistönsä yhtiö rakennutti Katajanokan sataman läheisyyteen Lehtikuusen kortteliin Bertha Pauligin johdolla vuonna 1911. Pääkonttorin ja paahtimo toimintaan liittyviä tiloja käsittäneen rakennuksen suunnitteli arkkitehti Waldemar Aspelin. Yritystoiminnassaan edistyksellisiä menetelmiä ja viimeisintä teknologiaa käyttäneen Paulig-yhtiön toimitilat toteutettiin erittäin laadukkaasti, mutta sopeutettiin arkkitehtuuriltaan osaksi merkittävää rakennettua kokonaisuutta ja kaupunkinäköalaa. Paulig-yhtiön käytössä rakennus säilyi aina Kirkkohallituksen vuonna 1978 alkaneeseen ja viime aikoihin jatkuneeseen vaiheeseen asti.

Arkkitehtuuriltaan Paulig-yhtiön paahtimo- ja konttorirakennus sopeutettiin Katajanokan art nouveau –asuinalueen rakennuksiin, jolloin Lai-

vastokadun merelle avautuvasta katunäkymästä muodostui yhtenäinen kokonaisuus. Yrityksen toiminnan tarpeiden muuttuessa rakennusta kuitenkin muokattiin 1920- ja 1930-luvulla niin sisätiloiltaan kuin ulkoasultaan lähinnä ylimmän kerroksen ja vesikatton osalta. Voimakas luonnonkivisokkeli, rapatut julkisivut ja pystysuuntaiset ikkunauhat niihin liittyvine koristekenttineen sekä erkerit viestivät kuitenkin edelleen aidosti talon rakentamisaikakaudesta huolimatta vesikatossa tapahtuneista muutoksista. Sisäpihan ympärille kiertyneet julkisivut toteutettiin alun perinkin pelkistetysti ja rakennuksen tuotantokäyttö onkin sisäpihan puolella aistittavissa. Alun perin pääosin suuria halleja käsittäneet sisätilat muutettiin omistajan vaihtumisen myötä toimistotiloiksi. Pauligyhtiön pääkonttoritiloihin liittyneet Satamakadun puolelta nouseva sisäänkäynti ja porras sekä toisen kerroksen aula ovat kuitenkin tilallisesti säilyneet, mutta alkuperäinen kiinteä sisustus aulan pylväitä ja seinien yläosassa kiertävää kapeaa listaa lukuun ottamatta on modernisoitu.

Vain kahden omistajan käytössä ollut yli satavuotias Satamakatu 11 on ulkoasultaan pitkälti säilyttänyt alkuperäisen korkealuokkaisen arkkitehtuurinsa ominaispiirteet. Rakennus liittyy keskeisesti suomalaiseen teollisuushistoriaan Paulig-yhtiön ensimmäisenä omana toimitilana. Kohde on myös Kirkkohallituksen toiminnassa keskeinen rakennus, sillä siellä sijaisivat mm. kirkkoneuvoston tilat.

Suojelutavoitteet:

Satamakatu 11 on kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa ja jota tulee vaalia ennen kaikkea ulkoasultaan. Katujulkisivuihin eikä kadunpuoleiseen vesikattoon saa tehdä uusia aukkoja. Lounaan puoleiseen palomuriin saa avata uusia ikkunoita harkitusti. Jo uusitut ikkunat ja ovet on mahdollista uusia puurakenteisina. Sisäpihan puolelle saa rakentaa asuntoparvekkeita ja avata niille johtavia oviaukkoja sekä tehdä maltillisia ikkunamuutoksia. Sisäpihan puoleisille katonlappeille saa sijoittaa maltilliset kattoterassit. Pääsisäänkäynti ja siihen liittyvä alkuperäinen toisen kerroksen aulatila ovat säilytettäviä ja mahdollisuuksien mukaan ennallistaen korjattavia sisätiloja.

Luotsikatu 1a

Yritystoiminnan laajetessa Paulig-yhtiö rakennutti Lehtikuusen kortteliin Luotsikadun puolelle uudisrakennuksen. Arkkitehti David Frölander-Ulf suunnitteli tuotanto-, varasto- ja sosiaalitiloja käsittäneen rakennuksen, joka valmistui vuonna 1938. Pihakannen alle rakennettu kellaritila ulotettiin Satamakatu 9:n ja 11:n kellarimuureihin, joten näin kaikki yhtiön tuotantotilat saatiin yhdistettyä toisiinsa. Paulig-yhtiön aika jatkui myös tässä Luotsikatu 1a:n rakennuksessa vuoteen 1978, jolloin se siirtyi

Kirkkohallituksen omistukseen. Tässä toimistokäytössä rakennus on palvellut näihin päiviin asti.

Tallbergin talon halkovaraston ja Luotsikatu 3:n väliin sijoitetun syvärunkoisen rakennuksen ulkoasu ja ominaisluonne poikkesivat valmistumisaikanaan ympäristön asuinkerrostaloista. Luonnonkivisokkeleinen, rapattuine, pystysuuntaisten ikkunakenttien tiukasti rytmittämine katujulkisivuineen ja melko umpinaisine päätyine ja selkeine kattopintoineen rakennus on säilyttänyt ominaispiirteensä. Levollisesti se edustaa katujulkisivun nuorinta rakennettua kerrostumaa. Aiheiltaan ja jäsentelyltään rakennuksen katujulkisivu on myös samanhenkinen pihan vastakkaisessa kulmassa sijaitsevan Pauligin pääkonttorirakennuksen kanssa. Teollisuusrakennukselle ominaisesti sisäpihan puoleiset julkisivut ovat katujulkisivua huomattavasti pelkistetyimmät ja syvärunkoiseen rakennukseen valoa antaneiden, lukuisien ikkunoiden tiukasti rytmittämät. Käyttötarkoituksen muutos ei näkynyt rakennuksen ulkoasussa, mutta suuret salitilat muutettiin toimistotiloiksi ja myymälä- sekä arkistokäyttöön.

Myös Luotsikatu 1a liittyy olennaisella tavalla Paulig-yhtiön historiaan samoin kuin Kirkkohallituksen toiminnan muotoutumiseen. Se edustaa harvinaista 1930-luvun rakennuskantaa Katajanokalla ja on ulkoasultaan hyvin säilynyt, kokonaisuuden nuorin kerrostuma.

Suojelutavoitteet:

Luotsikatu 1a on kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Erityisesti vaalittava on rakennuksen ulkoasu, etenkin katujulkisivu ja lounaan puoleinen pääty. Katujulkisivuun ei saa avata uusia aukkoja, lukuun ottamatta ensimmäisen kerroksen liiketilaan johtavaa oviaukkoa. Vesikattoa ei saa korottaa ja kadun puoleiseen katonlapeeseen saa avata uusia aukkoja vain harkitusti ja katunäkymään sovittoa. Lounaan puoleiseen päätyyn saa avata yhden harkitun ikkunaaiheen. Pihan puolelle saa sijoittaa uusia huoneistoparvekkeita. Sisäpihan puolella katon lappeiden nosto ja terassien rakentaminen hissikuilujen välisillä vyöhykkeillä on mahdollista. Jo uusitut ikkunat ja ovet on mahdollista uusita puurakenteisina. Rakennuksen koillissiivessä sijaitseva porrashuone hisseineen on säilytettävä ja mahdollisuuksien mukaan ennallistaen korjattava sisätila.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: +358931036501
anne.salminen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 9.9.2014

HEL 2013-015068 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1170-00/14 sekä luonnossuunnitelmasta 9.9.2014 mennessä.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa esitetään asuinkiinteistön pysäköintiluolan rakentamista Satamakadun alle.

Ajo tunneliin on luonnoksessa esitetty tapahtuvan tontin kautta, mikä on hyvä ratkaisu. Kaavamuutoksen suunnittelun aikana tulee varmistaa, että ajoyhteys rakennushistoriallisesti arvokkaan suojellun kiinteistön kautta on rakenneteknisesti mahdollista järjestää. Ympäristön kaupunkikuvan kannalta ei ole suotavaa, että tunnelin sisäänkäyntejä sijoitetaan katu- tai puistoalueille.

Pysäköintiluolan suunnittelussa tulee huomioida kunnallistekniikan mahtuminen ja toimivuus katupinnan ja pysäköintiluolan katon välissä. Alueen tarvitseman kunnallistekniikan tulee mahtua katualueelle. Lisäksi suunnittelun yhteydessä tulee määritellä rakenteiden vastuurajat sekä pysty- että vaakasuunnassa, jotta rakenteen omistajat ovat eri hankkeiden osapuolille selkeitä. Kadun päälle tulevien rakenteiden (esimerkiksi pysäköintihallin ilmastointikanavien) suunnitelmat tulee hyväksyttävä rakennusvirastossa.

Hankkeeseen ryhtyvä vastaa rakentamisesta aiheutuvien muutostöiden ja ympäristön ennallistamisen kustannuksista.

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi
Anni Tirri, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38335
anni.tirri(a)hel.fi

§ 890

V 26.10.2016, Helsingin uuden yleiskaavan - Kaupunkikaavan hyväksyminen

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

aiempi diaarinumero HEL 2012-012586

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 6.10.2015 päivätyn ja 14.6.2016 muutetun liitteenä olevan Helsingin uusi yleiskaava - Kaupunkikaavan oikeusvaikutteisena yleiskaavana ja liitteenä olevat 14.6.2016 päivätyt Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat oikeusvaikutteisilta osiltaan yleiskaavan selostuksesta ilmenevin perustein.

Hyväksyessään yleiskaavan kaupunginvaltuusto päättää samalla, että jatkosuunnittelussa ratkaistaan tarkemmin maankäyttöön liittyvät kysymykset Keskuspuiston Hakamäentien ja Kehä 1 välillä kulkevan osan kohdalta sekä Hämeenlinnan väylän bulevardisointiin liittyen. Proses- sissa määritellään rakentamisalueen raja Keskuspuiston reunan osalta sekä koko alueen suunnitteluperiaatteet ja aikataulut mukaan lukien tarvittavat metsäistutukset rakentamisalueiden reunoihin.

Valmistelun lähtökohta on, että Keskuspuisto ja asuntorakentaminen sovitetaan yhteen niin, että Keskuspuisto säilyy mahdollisimman laajana, kuitenkin bulevardin toteuttamiskelpoisuus huomioiden, esimerkiksi perustuen viher- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelmissa esitettyyn kapeimpaan vaihtoehtoon.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että

- valtuuston käsittelypäiväksi esitetään 26.10.2016,
- liitteelle 32 päivitetään kaupunginhallituksen kokoukseen mennessä saapuneet kannanotot ja
- liitteeksi 33 lisätään muistio yleiskaavaan liittyviä juridisia kysymyksiä.

Palautusehdotus:

Marcus Rantala:

Asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että:

1. Malmin lentokenttäaluetta kehitetään niin, että se mahdollistaa lentokenttätöiminnan jatkumisen. Yksi mahdollinen malli olisi ns. hybridimalli, jonka mukaan pohjois-eteläsuuntainen pääkiitorata säilytetään jolloin asuntorakentamiselle jää tilaa länsi- ja etenkin itäreunoilla. Selvitetään onko maapohja alueella sellainen, että asuntorakentaminen olisi ylipäättänsä taloudellisesti kestävä.
2. Keskuspuiston osalta yleiskaava valmistellaan niin, että keskuspuisto säilyy täysimääräisesti virkistysalueena.

Kannattaja: Laura Kolbe

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Vastaehdotus:

Lasse Männistö:

Hyväksyessään yleiskaavan kaupunginvaltuusto päättää samalla, että jatkosuunnittelussa ratkaistaan tarkemmin maankäyttöön liittyvät kysymykset Keskuspuiston Hakamäentien ja Kehä 1 välillä kulkevan osan kohdalta sekä Hämeenlinnan väylän bulevardisointiin liittyen. Prosesissa määritellään rakentamisalueen raja Keskuspuiston reunan osalta sekä koko alueen suunnitteluperiaatteet ja aikataulut mukaan lukien tarvittavat metsäistutukset rakentamisalueiden reunoihin.

Valmistelun lähtökohta on, että Keskuspuisto ja asuntorakentaminen sovitetaan yhteen niin, että Keskuspuisto säilyy mahdollisimman laajana, kuitenkin bulevardin toteuttamiskelpoisuus huomioiden, esimerkiksi perustuen viher- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelmissa esitettyyn kapeimpaan vaihtoehtoon.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki:

Yleiskaavasta poistetaan sellaiset uudet rakentamisalueet, joita ei ole Keskuspuiston voimassa olevissa asemakaavoissa.

Kannattaja: Silvia Modig

Vastaehdotus:
Paavo Arhinmäki:

Yleiskaava käsitellään 2.11. valtuustossa.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Vastaehdotus:
Laura Kolbe:

Vastaehdotus, jonka mukaan Jokeri 2:n pikaraitiotie linjataan Tuomarinkartanon alueella runkolinjan 560 mukaisesti.

Kannattaja: Marcus Rantala

Vastaehdotus:
Laura Kolbe:

Vastaesitys, jonka mukaan Tuomarinkartanon alueen eteläpuolelle merkitty asuntovaltainen alue A2 poistetaan ja alue säilytetään Helsinki-puiston viher- ja virkistysalueena.

Kannattaja: Marcus Rantala

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan palautusehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 12

Paavo Arhinmäki, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 2

Laura Kolbe, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 12 - 2 (1 poissa).

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lasse Männistön vastaehdotuksen mukaan muutettuna

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 10

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Tyhjä: 4

Paavo Arhinmäki, Laura Kolbe, Silvia Modig, Marcus Rantala

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi Lasse Männistön vastaehdotuksen äänin 0 - 10 (4 tyhjää, 1 poissa).

3. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen ensimmäisen (Keskuspuistoa koskevan) vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 10

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 4

Paavo Arhinmäki, Laura Kolbe, Silvia Modig, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 4 (1 poissa).

4. äänestys:

17.10.2016

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen toisen (valtuuston käsittelypäivää koskevan) vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 12

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 2

Paavo Arhinmäki, Silvia Modig

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 2 (1 poissa).

5. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Laura Kolben ensimmäisen (Jokeri 2 pikaraitiotietä koskevan) vastaehdotuksen mukaan muutettuna

Jaa-äännet: 12

Paavo Arhinmäki, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 2

Laura Kolbe, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 2 (1 poissa).

6. äänestys:

17.10.2016

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Laura Kolben toisen (Tuomarinkartanon aluetta koskevan)
vastaehdotuksen mukaan muutettuna

Jaa-äännet: 12

Paavo Arhinmäki, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse
Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Tatu
Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 2

Laura Kolbe, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 2 (1 pois-
sa).

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen ja Lasse
Männistön vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, yleiskaava-suunnittelija, puhelin: 31037483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkistetun yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015, muutettu
14.6.2016, päivitetty Ksk:n 14.6.2016 päätöksen mukaiseksi
- 2 Yleiskaavaehdotuksen selostus. Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleis-
kaava, päivätty 6.10.2015, muutettu 14.6.2016 Khn versio
- 3 Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 14.6.2016
- 4 Teemakartta: Kaupunkiluonto, 14.6.2016
- 5 Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 14.6.2016
- 6 Teemakartta: Tie-, katu- ja baanaverkko 2050, 14.6.2016
- 7 Teemakartta: Merellinen Helsinki 2050, 14.6.2016
- 8 Teemakartta: Yhdyskuntatekninen huolto, 14.6.2016
- 9 Teemakartta: Kulttuuriympäristöt, 14.6.2016
- 10 Teemakartta: Kantakaupunki, 14.6.2016
- 11 Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet, päivitetty 14.6.2016

12	Vuorovaikutusraportti 14.6.2016 (2)
13	I Viranomaisneuvottelun muistio 28.11.2012
14	II Viranomaisneuvottelun muistio 23.3.2016
15	Muistutukset, osa 1
16	Muistutukset, osa 2
17	Muistutukset, osa 3
18	Muistutukset_osa4
19	Muistutukset, osa 5
20	Muistutukset, osa 6
21	Muistutukset, osa 7
22	Lausunnot (osa päätöshistoriaa)
23	Lausunnot Natura-arvioinnista
24	Adressi Lauttasaaren vehreyden ja omaleimaisuuden puolesta
25	Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 1
26	Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 2
27	Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 3
28	Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 4
29	Kirjeet
30	Kirje 7.6.2016
31	Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
32	Kaupunkisuunnittelulautakunnan 14.6.2016 esityksen jälkeen saapuneet kannanotot
33	Yleiskaava - muistio 14.10.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Muut kaupungin ulkopuoliset lausunnonantajat

Ne muistutuksen lähettäneet, jotka ovat pyytäneet tietoa päätöksestä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 4

Liite 9

Liite 11

Liite 12

Liite 13

Liite 14

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

hyväksyminen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 6.10.2015 päivätyn ja 14.6.2016 muutetun liitteenä olevan Helsingin uusi yleiskaava - Kaupunkikaavan oikeusvaikutteisena yleiskaavana ja liitteenä olevat 14.6.2016 päivätty Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat oikeusvaikutteisilta osiltaan yleiskaavan selostuksesta ilmenevin perustein.

Tiivistelmä

Helsinki on vetovoimainen kasvava pääkaupunki ja tämän yleiskaavan tehtävänä on luoda mahdollisuudet kasvavan kaupungin pitkäjänteiselle suunnittelulle. Yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa kaupunkilaisille hyvän kaupunkielämän puitteet: riittävä asuntotuotanto, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus, vahva perusta yrittämiselle, viihtyisiä ja turvallinen kaupunkiympäristö sekä riittävät virkistysalueet.

Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun. Se varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toiminnalle. Yleiskaavaehdotuksen aluevaraukset mahdollistavat väestönkasvun vähintään 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä.

Kasvava ja menestyvä Helsinki on koko Suomen etu. Helsinki on Suomen kehityksen veturi ja seudun vetovoimaisuus on merkittävä asia koko valtakunnan talouskasvun kannalta. Uusi yleiskaava luo edellytykset tulevaisuuden kilpailukyvyille.

Yleiskaavan ratkaisut perustuvat visioon Helsingistä raideliikenteen verkostokaupunkina, jolla on vahva laajentunut pääkeskus, kantakaupunki. Verkostokaupungilla on myös vahva seudullinen ja kansainvälinen ulottuvuus. Tämä näkyy erityisesti yleiskaavaehdotuksen keskustaverkossa ja liikenneyhteyksissä.

Helsingin kantakaupunki on samaan aikaan sekä yritystoiminnan keskus että houkuttelevan asumisen paikka. Yleiskaavan valmistelun lähtökohtana on ollut, että tarvitaan lisää tilaa läheltä ydinkeskustaa yrityksille ja lisää asuntoja vastaamaan urbaanin kaupunkiasumisen lisääntyneeseen kysyntään. Tämän mahdollistamiseksi yleiskaavassa varaudutaan täydennysrakentamiseen sekä kaupunkirakennetta jakavien ja urbaanin kaupungin laajenemista rajoittavien moottoritiealueiden muuttamiseen kaupunkiympäristöksi niin liikkumisen kuin maankäytön osalta.

Verkostokaupunkivision toteuttamiseksi yleiskaavaan on merkitty huomattava määrä uusia raidevarauksia. Joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Jalankulkijan asemaan kiinnitetään erityistä huomiota tulevaisuuden Helsingissä. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu kaavaehdotuksen kasvavissa keskustoissa. Pyöräilyn laatukäytävät muodostavat sujuvan verkoston pidemmille matkoille. Tiivistyvä joukkoliikennekaupunki luo puitteet ekologisesti kestäväälle yhdyskunnalle.

Yleiskaavassa virkistys- ja viheralueet on nivottu yhteen verkostoksi. Lisäksi vahvistetaan Helsingin roolia merellisenä kaupunkina. Virkistysalueet ja -palvelut sekä meri ovat helposti saavutettavissa. Helsingin erityisyys, säteittäinen, yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistys- ja viheralueisiin. Poikittaisia viheryhteyksiä on merkitty kaavakarttaan vahvistamaan viherverkostoa. Yleiskaavassa on koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys, jonka mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavaehdotukseen merkityt viheralueet ja kaavamääräykset mahdollistavat myös tärkeiden luonto- ja luonnonsuojelualueiden säilymisen ja metsäverkoston muodostamisen.

Kulttuuriympäristöt ovat Helsingin vahvuus. Yleiskaavamääräyksellä varmistetaan, että suunnittelussa sovitetaan yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Esittelijän perustelut

Yleiskaava on strateginen

Yleiskaavakartta on yleispiirteinen. Se osoittaa Helsingin ja kaupunkirakenteen kannalta strategisesti tärkeimmät kehittämissuunnat ja keskeiset painopisteet. Tarkoista aluerajauksista on siirrytty ruutumutoiseen esitystapaan, joka määrittää alueiden pääkäyttötarkoituksen, mutta ei sido tarkasti tarkemmassa suunnittelussa tehtäviä ratkaisuja.

Yleiskaava on oikeusvaikutteinen. Yleiskaavan keskeinen aineisto koostuu yleiskaavakartasta, yleiskaavaselostuksesta ja teemakartoista. Teemakartoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu ja ne antavat lisäinformaatiota kustakin suunnittelun osa-alueesta. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta niissä esitetyjä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita sekä Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavia alueita.

Uusi yleiskaava on mitoittava. Mitoituksella määritellään asemakaavoituksen lähtökohtia ja pystytään näin ohjaamaan kaupungin rakentumista tavoitteellisemmin. Mitoitus mahdollistaa kaavavarannon luotettavan seurannan, asuntotuotannon määrällisiin tavoitteisiin vastaamisen ja palveluverkon taloudellisen suunnittelun.

Yleiskaavaehdotuksen pohjaksi laadittuja maankäyttö- ja liikennetarkasteluja kuvataan yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksen liiteraportissa "Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet". Lisäksi koko yleiskaava-aineistoon liittyy yksittäisistä alueista laadittuja laajempia maankäyttötarkasteluja sekä teema- ja selvitysraportteja.

Yleiskaava osana Helsingin seutua

Helsingin uudessa yleiskaavassa on otettu huomioon koko seudun kasvu ja kehitys. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin seudun nykyisen ydin kaupungin kehittämisen kuntarajoista riippumatta. Kaavaprosessi on nivoutunut yhteen koko Helsingin seudulla tehtyjen tai tekeillä olevien suunnitelmien kanssa.

Yleiskaava on laadittu yhteistyössä seudun muiden kuntien ja Uudenmaan liiton kanssa ja sen mitoituksen lähtökohtana oleva väestöprojektiio on yhdenmukainen muiden seudulla laadittujen suunnitelmien kanssa. Sekä Helsingin liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015), Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma (MASU 2050) että Helsingin seudun asuntopolitiikka 2025 perustuvat seudun nopeaan kasvuun, jossa erityisesti ydinalueille kohdistuu merkittävää asuntokysyntää. Helsingin seudun 14 kunnan yhdessä laatimat suunnitelmat ovat myös valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen yhtenä lähtökohtana.

Yleiskaavan pääsisältö - vuonna 2050 Helsinki on metropolialueen urbaani ydin

Yleiskaavan visiona on Helsinki joukkoliikenteen verkostokaupunkina, jonka laajeneva kantakaupunki on koko seudun ydin. Täydennysrakentamisella tuetaan aluekeskusten kehittymistä keskustoiksi ja varmistetaan toimivien viherverkostojen säilyminen. Yleiskaavan mahdollistama rakentamispotentiaali syntyy täydennysrakentamisesta, kaupunkibulevardeista ja Malmin lentokenttäalueen rakentamisesta.

Yksi kolmasosa yleiskaavan tuomasta uudesta kerrosalasta on täydennysrakentamista. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien ja solmukohtien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Kantakaupungin lisäksi esikaupunkien keskustoja kehitetään toiminnoiltaan sekoittuneina, tiiviinä palvelujen, työpaikkojen ja asumisen elävinä keskittyminä. Raideliikenteellä hyvin saavutettavat keskukset muodostavat keskenään verkoston ja mahdollistavat siten palvelujen hyvän saavutettavuuden.

Keskusta-alueiden lisäksi elinkeinotoimintaa varten tarvitaan toimitila-alueita joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilta alueilta. Yleiskaavassa mahdollistetaan joidenkin nykyisten toimitila-alueiden kehittäminen myös tuotannon tarpeisiin. Näistä merkittävimpiä alueita ovat Pitäjämäki, Roihupelto-Herttoniemi ja Vuosaaren sataman yritysalue. Tattari-suon ja Tattariharjun arvioidaan kehittyvän Malmin lentokentän muutoksen myötä.

Yksi kolmasosa yleiskaavan tuomasta kerrosalasta syntyy kantakaupungin laajentuessa kaupunkibulevardivyöhykkeille. Kaupunkibulevardeissa on kysymys ennen kaikkea kaupunkirakenteellisesta ratkaisusta - ei pelkästään liikenneratkaisusta. Kyse on kokonaisten uusien kaupunginosien rakentumisesta nykyisen kantakaupungin jatkeeksi, jotka vastaavat tiiviiseen kaupunkirakenteeseen kohdistuvaan merkittävään asuntokysyntään.

Viimeinen kolmannes koostuu uusista laajemmista aluekokonaisuuksista, kuten Malmin lentokentästä. Laajempien aluekokonaisuuksien etuna ovat suunnittelun toteuttaminen kokonaisuutena sekä alueiden rakentamisen ennustettavuus. Esimerkiksi Malmin lentokentän alueella varaudutaan tehokkaan ja toiminnoiltaan sekoittuneen alueen rakentamiseen noin 25 000 asukkaalle.

Vaikutusten arviointi

Yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu koko suunnittelutyön ajan. Yleiskaavatyössä on arvioitu vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, luontoon, virkistykseen, maisemaan, kulttuuriympäristöihin, ihmisiin, elinkeinoihin ja talouteen sekä seudullisia ja valtakunnallisia vaikutuksia. Vaikutustenarviointiraportit sisältyvät kaavaselostuksen liitteisiin. Kaupunginhallitus katsoo, että vaikutusarviointit ovat riittävät kaavan tarkoitus ja tehtävä huomioon ottaen.

Kaavaehdotus toteuttaa kaavalle asetetut tavoitteet kestävästä raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahva laajeneva pääkeskus - kantakaupunki. Yleiskaavan mahdollistama kaupunkirakenne tukee liikumisen edellytyksiä kaikilla kulkumuodoilla myös tulevaisuudessa. Yleiskaavaehdotus varmistaa elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisen Helsingissä.

Yleiskaavaehdotuksella on pyritty varmistamaan, että Helsingistä löytyy houkuttelevia sijoittumispaikkoja erikokoisille yrityksille korostamalla keskustan kehittämistä ja kasvuedellytyksiä sekä samanaikaisesti alakeskusten saavutettavuutta poikittaisella raideliikenteellä. Yleiskaavan perusratkaisussa pyritään toiminnallisesti sekoittuneeseen rakentamiseen, jotta erilaiset palveluyritykset, luovat alat ja pienetkin yritykset löytävät toimintaedellytykset Helsingistä. Tuotannollisille yrityksille on

varmistettu hyvät toimintaedellytykset säilyttämällä pääosin isot yhte-näiset toimitila-alueet ja luomalla niille kehittämisedellytykset. Yritysten työvoiman saantia tulevaisuudessa pyritään varmistamaan riittävällä asuntokaavavarannolla saavutettavuudeltaan hyvillä paikoilla.

Yleiskaavaehdotus mahdollistaa väestönkasvun ja riittävät virkistysalu-
eet kasvavalle väestölle. Samalla se turvaa luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden säilymisen sekä arvokkaat kulttuurihistorialliset ympäristöt. Yleiskaavaratkaisu tukee myös Helsingin kehittymistä merellisenä kaupunkina.

Kustannusvaikutukset

Yleiskaavan mukaisen maankäytön toteuttamisesta on alustavien arviointien perusteella arvioitu koituvan Helsingin kaupungille ilman pää-oma- ja maanhankinnan kuluja 10,5 - 13 miljardin euron kustannukset, jotka jakautuvat uusien alueiden käyttöönoton kustannuksiin, täydennysrakentamiskustannuksiin sekä erilaisiin liikenne- ja palvelurakentamisen hankkeisiin. Näistä kustannuksista uuden kerrosalan rakentamisen suoraan edellyttämiä investointeja voidaan arvioida olevan yhteensä 6,5 - 8 miljardia euroa, sisältäen arvioidut palvelurakentamisen investoinnit. Vastaavasti yleiskaavan mukaisen maankäytön toteuttamisesta on arvioitu kertyvän kaupungille maankäyttötuloja 35 vuoden tarkasteluajanjaksolla noin 7 - 8 miljardia euroa.

Kaupungin investoinneilla maankäytön muutoksiin mahdollistetaan noin 44 miljardin euron yksityiset investoinnit rakentamiseen ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseen.

Yleiskaavan aluevarauksien tavoitekerrosala ja asemakaavoituksen aikataulu tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Todelliset kustannukset ja maankäyttötulot riippuvat investointien ajallisesta ja maantieteellisestä sijoittumisesta ja tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Kaupunginhallitus toteaa, että jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä kaupungille koituvien tulojen ja menojen osalta kannattaviin osakokonaisuuksiin ja oikea-aikaisiin investointeihin siten, että kaupungin talous säilyy edelleen kestäväällä pohjalla. Tämä tarkoittaa, että ensisijaisesti tulee kehittää olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuvia täydennysrakentamisalueita. Liikenne- ja palveluverkon osalta tasapainoinen talouskehitys edellyttää investointien toteuttamista palvelutarpeen kannalta oikea-aikaisesti ja tarvittaessa vaiheittain. Yleiskaavan toteuttamiseen liittyvät taloudelliset ja toteuttamiskelpoisuuden haasteet ja riskit tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Toteutettavat kokonaisuudet on sidottava kaupungin investointiohjelmaan ja toteutusjärjestyksen tulee olla perusteltu ja realistinen eri näkökohdat huomioon ottaen.

Kaupunginhallitus toteaa, että yleiskaavan toteuttamiseen liittyvien investointien suuruus ja ajoitus tarkentuvat jatkosuunnittelussa toteutettavaksi kaupungin tasapainoisen talouden edellyttämän käyttö- ja investointitalouden raamin puitteissa.

Yllä olevan lisäksi on hyvä huomioida, että yleiskaavasta arvioidaan syntyvän kaupunkitaloudellisia hyötyjä tiivistyvän kaupunkirakenteen tuottamien kasautumisetujen myötä. Tiivistyvän ja monipuolisesti saatavutettavissa olevan kaupungin arvioidaan houkuttelevan uusia veronmaksajia ja investointeja.

Yleiskaavan aikataulu ja suunnitteluprosessi

Yleiskaavan laatiminen on tullut vireille 13.11.2012 päivätyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. Yleiskaavan lähtökohdat ja työohjelma hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 20.11.2012 yleiskaavan pohjaksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä yleiskaavan lähtökohdat ja työohjelma olivat nähtävillä 22.11.2012 - 23.1.2013.

Yleiskaavan visio 2050 - pitkän tähtäimen kehityskuva hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 3.12.2013 yleiskaavaluonnoksen laatimisen pohjaksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 16.12.2014 hyväksyä ja asettaa nähtäville 25.11.2014 päivätyn yleiskaavaluonnoksen. Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti 10.11.2015 kaupunginhallitukselle 6.10.2015 päivätyn yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä ja sen asettamista nähtäville 60 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti.

Yleiskaavaehdotusta on tarkennettu kaavaehdotuksesta saadun palautteen, lausuntojen ja muistutusten sekä jatkosuunnittelun ja -selvitusten pohjalta. Tehdyt muutokset ilmenevät kaavaselostuksen luvusta 6.7.

Yleiskaavan jatkosuunnittelussa tarkennetaan asemakaavoituksen ja liikennesuunnitelmien ohjelmointia yhteistyössä seudun muiden kuntien ja valtion viranomaisten kanssa.

Viestintä ja vuorovaikutus kaavan valmisteluajana

Yleiskaavan valmisteluun on voinut osallistua koko suunnitteluprosessin ajan useilla eri tavoilla: tulemalla mukaan erilaisiin tilaisuuksiin, osallistumalla keskusteluun yleiskaavan verkkosivuilla www.yleiskaava.fi, ottamalla yhteyttä suunnittelijoihin ja jättämällä mielipiteen tai muistutuksen virallisina nähtävilläoloaikoina. Yleiskaavaa on käyty myös runsaasti esittelemässä eri kaupunginosayhdistysten tai muiden osallisten järjestämissä tilaisuuksissa. Tarkemmin yleiskaavan viestintä-

tää ja vuorovaikutusta on esitelty kaavaselostuksessa ja aiempiin suunnitteluvaiheisiin liittyvissä vuorovaikutusta koskevissa liiteraporteissa.

Yleiskaavan ensimmäinen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen viranomaisneuvottelu järjestettiin 28.11.2012 ja toinen viranomaisneuvottelu 23.3.2016. Neuvotteluista laaditut muistiot ovat esityslistan liitteenä. Neuvotteluissa on ollut edustettuina valtion viranomaistahoja, seudun kuntia ja kaupungin virastoja.

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot tarkistetun kaavaehdotuksen valmisteluaikana saaduista muistutuksista, lausunnoista ja kirjeistä sekä niihin annetut vastineet.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRA 19 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 27.11.2015 - 29.1.2016, jolloin kunnan jäsenillä ja osallisilla oli mahdollisuus esittää siitä muistutuksia.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1444 muistutusta. Muistutusten sisältö on tiivistetty teemoittain ja alueittain ja niihin on annettu vastineet kootusti. Tiivistelmät vastineineen on esitetty esityslistan liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa.

Muistutukset kohdistuivat pääosin uusiin maankäyttövarauksiin kaikkialla kaupungin alueella. Uusien asuntorakentamisvarausten nähtiin vähentävän luonto-, viher- ja virkistysalueita sekä harrastusmahdollisuuksia.

Yksittäisiä alueita koskevissa muistutuksissa korostuivat Vantaanjokilaakson lähialueet, Keskuspuisto, Käpylä, Kumpula, Vartiosaari ja Lautasaari sekä Tuomarinkylä ja Malmin lentokenttä. Tuomarinkylän alueesta esitettiin lähes 500 lomakemuotoista muistutusta sekä alueen yrittäjien ja seurojen edustajien yhdessä allekirjoittama adressi (20 allekirjoittanutta). Malmin lentokentän muistutuksissa viitattiin Helsingin kaupungille aiemmin toimitettuun ilmailukäytön jatkoa vaativaan kuntalaisaloitteeseen sekä 3.3.2016 mennessä 71 000 kansalaisen allekirjoittamaan adressiin. Lisäksi toimitettiin 74 eri yhteisön allekirjoittama muistutus kansallisen kaupunkipuiston perustamisen puolesta.

Myös huoli kulttuuriympäristön arvojen säilyttämisestä nousi esiin muistutuksissa eri puolilla kaupunkia. Alueiden kulttuurihistoriallisten, rakennustaiteellisten tai maisemallisten arvojen pelättiin heikkenevän.

Useissa muistutuksissa tuotiin esiin, että uutta rakentamista, erityisesti asuntorakentamista olisi tullut osoittaa voimakkaammin nykyisille toimi-

tila-alueille. Toisaalta esitettiin myös vastakkainen näkemys toimitila-alueiden tärkeydestä elinkeinoelämälle.

Yleiskaavan esitystapa ja yleiskaavan mitoitusperusteena oleva kaupungin väestönkasvuskenaario esiintyivät teemana monissa muistutuksissa. Esitystapaa kritisoitiin epätarkaksi. Väestöarvio koettiin useissa muistutuksissa epärealistiseksi, jolloin ratkaisuksi pääsääntöisesti ehdotettiin suurempaa rakentamisen volyyymiä Helsingin rajojen ulkopuolelle.

Joissakin muistutuksissa tuotiin esille myös kaupungin kasvun tärkeyttä ja pidettiin yleiskaavan entistä tiiviimmän kaupunkirakenteen mahdollistamia ratkaisuja oikean suuntaisina. Mm. kaupunkibulevardeihin liittyvää maankäyttöä pidettiin useissa muistutuksissa pääsääntöisesti hyvänä. Toisaalta bulevardien epäiltiin vaikeuttavan merkittävästi henkilöautoilua ja heikentävän liike-elämän edellytyksiä kaupungissa.

Muistutusten joukossa saatiin kaupunkilaisilta yleiskaavatason lisäksi lukuisia yksityiskohtaisempia ehdotuksia, aloitteita ja ideoita jatkosuunnitteluun. Esitetyt ideat on välitetty kaupunkisuunnitteluvirastossa eteenpäin asemakaavoittajille ja liikennesuunnittelijoille aiheesta riippuen.

Kirjeet

Nähtävilläoloajan ulkopuolella on saapunut 42 kirjettä. Kirjeet kohdistuivat pääsääntöisesti samoihin teemoihin ja alueisiin kuin muistutukset. Mm. Lauttasaari-Seura toimitti 5010 henkilön allekirjoittaman adressin sisältäen allekirjoittajien näkemyksen yleiskaavaehdotusta paremmasta yleiskaavaratkaisusta Lauttasaaren osalta. ”Keskuspuistoa ei saa supistaa Helsingin yleiskaavassa” -adressissa oli 14 150 nimeä.

Kaupunginhallitus on merkinnyt tiedoksi sille 15.8.2015 osoitetun, esityslistan liitteenä olevan Pro Tuomarinkylän kirjeen ja toteaa, että Pro Tuomarinkylä -liike on osoittanut kaupunkisuunnittelulautakunnalle nähtävilläoloaikana 19.1.2016 päivätyn muistutuksen, joka on ollut esityslistan liitteenä kaupunkisuunnittelulautakunnan päättäessä yleiskaavaehdotuksesta kokouksessaan 14.6.2016. Vuorovaikutusraportissa on annettu vastineet Tuomarinkylän aluetta ja virkistys- ja lähivirkistysalueita sekä harrastustoimintaa koskeviin muistutuksiin, mukaan lukien Pro Tuomarinkylän muistutukseen. Vastauksenaan kirjeeseen kaupunginhallitus yhtyi vuorovaikutusraportissa esitettyihin vastineisiin.

Lausunnot

Yleiskaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä on pyydetty lausunnot MRA 20 §:n mukaisesti. Kaikkien lausuntojen tiivistelmät

vastineineen on esitetty kokonaisuudessaan esityslistan liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa. Tähän esityslistan kohtaan on nostettu esiin tiiviisti lausunnoissa esitettyjä keskeisimpiä näkemyksiä.

Yleiskaavan tavoitteita kaupunkirakenteen tiivistämisestä ja raideliikenteen verkostokaupungista pidettiin lausunnoissa pääsääntöisesti hyvinä. Kuitenkin lähes kaikki maankäyttövaraukset saivat osakseen kritiikkiä. Ympäristöministeriötä lukuun ottamatta tämä näkyi usean valtion viranomaisen, kuten Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Liikenneviraston, Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Museoviraston lausunnoissa. Liikenneviranomaiset suhtautuivat epäilyksellä erityisesti kaupunkibulevardeihin. Sekä täydennysrakentamiseen osoitettuja että uusia laajempia aluekokonaisuuksia kritisoitiin museaalisisista ja kulttuuriarvoihin liittyvistä syistä.

Ympäristöministeriön lausunnossa on tunnistettu yleiskaavan strateginen luonne. Lausunnossa on yleisellä tasolla tuettu kaavan sisältöä ja esitystapaa sekä todettu, että ympäristöministeriö pitää hyvänä yleiskaavakartan yleispiirteisyyttä korostavaa 100m x 100m ruutuihin perustuvaa esitystapaa, joka tuo hyvin esiin yleiskaavan strategisen luonteen. Muita kaavan sisältöä pääosin tukevia lausuntoja on tullut mm. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä, Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitokselta, kiinteistölautakunnalta ja nuorisooasiankeskuksesta. Yhteistyön merkitystä jatkosuunnittelussa on korostettu useissa lausunnoissa.

Valtion liikenneviranomaisten ja ELY-keskuksen lausunnoissa kaupunkibulevardit nousivat keskeisesti esille. Kaupunkibulevardeja koskevia selvityksiä mm. kritisoitiin riittämättömiksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että yleiskaavan strategisen luonteen huomioon ottaen selvitykset ovat riittävät. Kaupunkibulevardi-merkintä yleiskaavassa mahdollistaa sen, että alueita voidaan jatkosuunnitella ja -selvittää. Huolimatta siitä, että joissakin vaikutusarvioinneissa oli lähtötietoina HLJ 2015:n lähtöoletuksiin perustuva ajoneuvoliikenteen hinnoittelu, yleiskaavan toteuttaminen ei edellytä tiemaksujen käyttöön ottoa.

Useissa lausunnoissa nousi esiin myös viheralueiden riittävyys ja kulttuuriympäristöt eri puolilla kaupunkia. Erityisesti ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton lausunnossa nostettiin esiin maakuntakaavan mukaisuus Ramsinniemen, Melkin ja Vartiosaaren osalta.

Lisäksi ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton lausunnoissa, samoin kuin joissakin muissa lausunnoissa, nostettiin useita muita teemoja esiin, kuten kauppa, yhdyskuntatekninen huolto, ympäristöhäiriöt, kaavan esitystapa ja kaavan mitoitus. Muita lausunnoissa esiin nousseita tee-

moja olivat mm. elinkeinot ja kilpailukyky, puolustusvoimien alueet ja satamien toimintaedellytykset.

Yleiskaavan tavoitteita pidettiin monissa kaupungin lauta- ja johtokuntien lausunnoissa kunnianhimoisina, mutta samaan aikaan kannatettavina. Lausunnoissa nostettiin kuitenkin esiin myös haasteita ja riskejä liittyen yleiskaavan toteutukseen, kustannuksiin sekä aluevarauksiin. Yhteistyön merkitystä yleiskaavan toteutuksen suunnittelussa ja ohjelmoinnissa korostettiin. Lausunnoissa nousi erityisesti esille toteutuksen kustannustehokkuus ja tarve kaupungille koituvien investointien määrän tarkemmalle selvittämiselle. Toteutettavuuden varmistamiseksi korostettiin kaupungin investointi- ja käyttötalouden huomioimista jatkosuunnittelussa. Haasteena mainittiin myös kohtuuhintaisen asuntotutannon toteuttaminen tiivistyvän kaupunkirakenteen edellyttämän rakenteellisen pysäköinnin sekä kaupunkibulevardiratkaisujen myötä muodostuvien ympäristöolosuhteiden myötä. Lauta- ja johtokuntien lausunnoissa huolta herätti erityisesti viheralueiden pinta-alan supistuminen ja kasvavan asukasmäärän tuoma virkistysalueiden käyttöpaine. Lausunnoissa todettiin, että viheralueiden toiminnallisuuden ja ekologisen laadun parantamiseen tulee panostaa ja uusien tiiviiden asuinalueiden sisään jäävät puistot on rakennettava laadukkaiksi ja kestäviksi. Keskuspuiston rakentaminen nähtiin osassa lausuntoja haasteellisena ja toivottiin yhtenäisen viheralueen säilyttämistä.

Naapurikaupungit Espoo ja Vantaa nostivat lausunnoissaan esille yleiskaavan suuret vaikutukset seudulliseen liikennejärjestelmään. Lausuntojen mukaan vaikutuksia joukkoliikennejärjestelmän seudulliseen kokonaisuuteen tulee tarkentaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2019 (HLJ 2019) laadinnan yhteydessä. Myös Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunnossa nostettiin esille jatkosuunnittelu osana HLJ 2019 -työtä.

Yleiskaava on kaupungin kehittämistä kokonaisuutena pitkälle tulevaisuuteen luotsaava ja mahdollistava asiakirja ja tarkempaa kaavoitusta tavoittaviin kehityskulkuihin ohjaava instrumentti, jonka on oltava joustava. Lausunnoissa edellytetään paikoin tehtäväksi hyvinkin yksityiskohtaisia selvityksiä ja käytettäväksi tarkkoja kaavamerkintöjä ja kaavamääräyksiä.

Kaupunginhallitus toteaa näkemyksensä, että yleiskaavan tarkkuustaso ja strategisuus huomioiden on tarkoituksenmukaista, että yksityiskohtaisemmat selvitykset teetetään myöhemmän jatkosuunnittelun ja asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin tarkentuvat osaltaan myös kaavamerkinnot- ja määräykset alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän mukaisesti.

Joissakin lausunnoissa edellytetään selvityksiä, jotka kuitenkin on joko tehty yleiskaavaa laadittaessa ja olleet siten kaavan liitteenä tai oheismateriaalina ja jotka ilmenevät kaavaselostuksen liite- ja lähdeluettelosta.

Natura-lausunnot

Uudenmaan ELY-keskus ja Suomen ortodoksien kulttuurikeskuksen säätiö (yhtenä luonnonsuojelualueen osan hallinnoijana) ovat antaneet luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon yleiskaavan Natura-arvioinnista. Lausunto tulee luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan pyytää suunnitelmaa koskevasta arvioinnista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

Huolimatta siitä, että Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyypin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueiden eheyteen, ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antamassa lausunnossa (ELY 16.2.2016) kuitenkin vedotaan varovaisuusperiaatteeseen ja todetaan, ettei tällaisia vaikutuksia voida poissulkea Vanhankaupunginlahden (FI0100062) Natura-2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin ruskosuohaukan ja Natura-alueen eheyden osalta.

ELY-keskuksen Natura-lausunto ei käytettävissä olevien tietojen perusteella perustu sellaiseen uuteen selvitykseen, joka olisi laadittu Natura-arvioinnin jälkeen. Kaupunginhallitus katsoo edelleen, että vaikutusten merkittävyuden arviointi pelkän varovaisuusperiaatteen nojalla ei ole perusteltua. Natura-arvioinnissa on Natura-alueen eheyden osalta todettu, että rakentamisen seurauksena Vanhankaupunginlahden ja Viikin peltojen muodostaman ekologisen kokonaisuuden rakenne ja toiminta eivät häiriinny tavalla, joka olisi luonnonsuojelulain tai luontodirektiivin vastaista.

Suomen ortodoksien kulttuurikeskuksen säätiö pitää puolestaan Natura-arvioinnin johtopäätöksiä oikeaan osuvina ja luonnon arvoja edistävinä. Säätiö hallinnoi luonnonsuojelualueen osaa Vuosaaren Kallahdeniemessä.

Toimenpiteet julkisen nähtävillälöön jälkeen

Muistutuksissa, adresseissa, kirjeissä ja lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vastineet muistutuksiin, adresseihin, kirjeisiin ja lausuntoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen luvussa 6.7.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta yleiskaavan selostuksesta.

Yleiskaavaehdotuksen liitteet

Yleiskaavaehdotuksen liiteaineistoon kuuluvat tämän esityslistan liitteiden lisäksi kaikki kaavaselostuksessa mainitut yleiskaavan aiemmissä käsittelyvaiheissa esitetyt liitteet, jotka ovat nähtävissä www.yleiskaava.fi -sivustolla kohdassa "aineistot". Kaavaluonnoksesta esitettyjä mielipiteitä ja kaavaehdotuksesta tehtyjä muistutuksia voi lukea Helsingin kaupungin kirjaamossa (Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11 - 13, arkisin klo 8:15 - 16). Tämän esityslistan liitteinä on esitetty ainoastaan kaavaehdotusvaiheessa laaditut tai päivitetty liitteet.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 14.6.2016 tekemän esityksen jälkeen saapuneet kannanotot on lisätty liiteaineistoon.

Lopuksi

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikka yleiskaava hyväksytään oikeusvaikutteisena yleiskaavana, ei se kuitenkaan korvaa Jätkäsaaren, Keski-Pasilan, Sörnäistenrannan ja Hermanninrannan, Kuninkaantammen, Pohjois-Haagan itäosan ja Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoja eikä Helsingin maanalaista yleiskaavaa, lukuun ottamatta Katajaharjun tunnelia, Heli-rataa, Merikannontien- Mechelininkadun tunnelia, Kalasataman tunnelia, Maratontien tunnelia, Pitäjänmäenkaaren tunnelia sekä Paciuksenkadun-Nordenskiöldinkadun tunnelia.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan yksimielisesti tekemän esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus katsoo, että yleiskaavaehdotukseen tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaupunginhallitus toteaa vielä, että esittäessään Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksen hyväksymistä kaupunginhallitukselle kaupunkisuunnittelulautakunta päätti todeta seuraavaa:

- kaupunkibulevardien rakentaminen ei edellytä tiemaksujen käyttöönottoa,

17.10.2016

- kaupunkibulevardien liittymäratkaisut tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Liittymät voivat olla joko eritasoliittymiä tai tasoliittymiä,
- kaupunkibulevardien toteuttamisjärjestyksestä ja mahdollisesta vaihteellisuudesta tehdään erillinen päätös.

Lisäksi lautakunta päätti esittää jatkovalmistelussa huomioon otettavaksi seuraavaa:

- jatkovalmistelussa varmistettavan, että Haaganpuron arvokas taimenkanta säilyy,
- jatkovalmistelussa varmistettavan, että keskuspuiston ekologinen käytävä säilyy vahvana erityisesti Pirkkolan urheilupuiston ja Maunulan majan alueella,
- jatkovalmistelussa pidettävän huolta siitä, että Keskuspuistossa uurnalehto säilyy hiljentymiseen soveltuvana rauhallisena ympäristönä,
- todeta, että kulttuuriympäristöt (esimerkiksi Rastilan kartano) täydennysrakentamisen alueilla tulee nähdä laajemmin kuin vain suojeltavina tai säilytettävänä rakennuksina. Kulttuuriympäristö käsittää myös piha-alueita ja muuta ympäristöä,
- että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon Tuomarinkylän ja Kivinkolan alueella niiden nykyiset toiminnot,
- todeta, että luonnonmukaisia metsä- ja luontoalueita tulee olla riittävä määrä rakennettujen puistojen lisäksi,
- että riittävät lähivirkistysalueet tulee turvata täydennysrakentamisalueilla,
- että rantojen avoin käyttö ja kulkureitit turvataan alueita rakennettaessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, yleiskaava-suunnittelija, puhelin: 31037483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkistetun yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015, muutettu 14.6.2016, päivitetty Kslk:n 14.6.2016 päätöksen mukaiseksi
- 2 Yleiskaavaehdotuksen selostus. Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava, päivätty 6.10.2015, muutettu 14.6.2016 Khn versio
- 3 Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 14.6.2016

- 4 Teemakartta: Kaupunkiluonto, 14.6.2016
- 5 Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 14.6.2016
- 6 Teemakartta: Tie-, katu- ja baanaverkko 2050, 14.6.2016
- 7 Teemakartta: Merellinen Helsinki 2050, 14.6.2016
- 8 Teemakartta: Yhdyskuntatekninen huolto, 14.6.2016
- 9 Teemakartta: Kulttuuriympäristöt, 14.6.2016
- 10 Teemakartta: Kantakaupunki, 14.6.2016
- 11 Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet, päivitetty 14.6.2016
- 12 Vuorovaikutusraportti 14.6.2016 (2)
- 13 I Viranomaisneuvottelun muistio 28.11.2012
- 14 II Viranomaisneuvottelun muistio 23.3.2016
- 15 Muistutukset, osa 1
- 16 Muistutukset, osa 2
- 17 Muistutukset, osa 3
- 18 Muistutukset_osa4
- 19 Muistutukset, osa 5
- 20 Muistutukset, osa 6
- 21 Muistutukset, osa 7
- 22 Lausunnot (osa päätöshistoriaa)
- 23 Lausunnot Natura-arvioinnista
- 24 Adressi Lauttasaaren vehreyden ja omaleimaisuuden puolesta
- 25 Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 1
- 26 Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 2
- 27 Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 3
- 28 Adressi Keskuspuiston puolesta, osa 4
- 29 Kirjeet
- 30 Kirje 7.6.2016
- 31 Salassa pidettävä (JulKL 24 § 1 mom 25 k.)
- 32 Kaupunkisuunnittelulautakunnan 14.6.2016 esityksen jälkeen saapuneet kannanotot

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 4

Liite 9

Liite 11

Liite 12

Liite 13

Liite 14

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Muut kaupungin ulkopuoliset
lausunnonantajat

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Ne muistutuksen lähettäneet,
jotka ovat pyytäneet tietoa pää-
töksestä

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL)
Teknisen palvelun lautakunta
Liikuntalautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta
Kaupunginmuseon johtokunta
Eläintarhan johtokunta
Pelastuslautakunta
Taidemuseon johtokunta
Nuorisolautakunta
Asuntotuotantotoimikunta
Tietokeskus
Suomenkielinen työväenopisto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.09.2016 § 811

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

aiempi diaarinumero HEL 2012-012586

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 17.10.2016 saakka.

Käsittely

19.09.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle
17.10.2016 saakka Laura Rissasen ehdotuksesta.

17.10.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 31037483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.06.2016 § 216

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Ksv:n hankenumero 3364_1, aiempi diaarinumero HEL 2012-012586

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti

- kaupunginhallitukselle 6.10.2015 päivätyn ja 14.6.2016 muuetun yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset ilmenevät kaavaselistuksesta.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville,
- antaa esityksestään perusteluineen ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton kaavaehdotuksesta tehtyihin muistutuksiin,
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet niihin kaavaehdotuksesta annettuihin mielipiteisiin, jotka on esitetty kirjallisesti nähtävilläoloajan ulkopuolella,
- todeta, että kaupunkibulevardien rakentaminen ei edellytä tiemaksujen (vast.) käyttöönottoa,
- todeta, että kaupunkibulevardien liittymäratkaisut tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Liittymät voivat olla joko eritasoliittymiä tai tasoliittymiä,
- todeta, että kaupunkibulevardien toteuttamisjärjestyksestä ja mahdollisesta vaiheittaisuudesta tehdään erillinen päätös,
- jatkovalmistelussa varmistettavan, että Haaganpuron arvokas taimenkanta säilyy,
- jatkovalmistelussa varmistettavan, että keskuspuiston ekologinen käytävä säilyy vahvana erityisesti Pirkkolan urheilupuiston ja Maunulan majan alueella,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

- jatkovalmistelussa pidettävän huolta siitä, että Keskuspuistossa uurnalehto säilyy hiljentymiseen soveltuvana rauhallisena ympäristönä,
- todeta, että kulttuuriympäristöt (esimerkiksi Rastilan kartano) täydennysrakentamisen alueilla tulee nähdä laajemmin kuin vain suojeltavina tai säilytettävänä rakennuksina. Kulttuuriympäristö käsittää myös piha-alueita ja muuta ympäristöä,
- että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon Tuomarinkylän ja Kivinkon alueella niiden nykyiset toiminnat,
- todeta, että luonnonmukaisia metsä- ja luontoalueita tulee olla riittävä määrä rakennettujen puistojen lisäksi,
- että riittävät lähivirkistysalueet tulee turvata täydennysrakentamisalueilla,
- että rantojen avoin käyttö ja kulkureitit turvataan alueita rakennettaessa.

Käsittely

14.06.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Rikhard Manninen:

Teen yleiskaavaehdotuksen selostukseen muutoksen sivulle 99: Kaavamääräyksen tulkintataulukossa määräyksen "Kaupunkibulevardi" tulkintaohjeessa oleva virke "Kaupunkibulevardin tarkemmat alkupisteet sekä liittymäratkaisut ratkaistaan väyläkohtaisesti." muutetaan muotoon "Kaupunkibulevardin tarkemmat alkupisteet sekä liittymäratkaisut ratkaistaan väyläkohtaisesti yhteistyössä valtion liikenneviranomaisten kanssa."

Vastaehdotus: Risto Rautava:

- Lauttasaari: Nacka- puiston itälaidalta kaksi kantakaupunki-pikseliä pois ja muutetaan osin virkistys- ja viheralueeksi ja osin vesialueeksi, Lauttasaaren koillisosasta Länsiväylän eteläpuolelta poistetaan yksi kantakaupunki-pikseli ja pohjoispuolelta kaksi kantakaupunki-pikseliä ja muutetaan vesialueeksi.
- Hämeenlinnan kaupunkibulevardilta itäreunalta poistetaan toiseksi ja kolmanneksi pohjoisin kantakaupunki-pikseli ja muutetaan virkistys- ja viheralueeksi.
- Metsäläntien pohjoispuolelta poistetaan yhteensä kahdeksan asuntovaltaisen alueen pikseliä ja muutetaan virkistys- ja viheralueeksi (Länneistä itään neljä pohjoisinta ja neljä toiseksi pohjoisinta pikseliä).
- Uutelan kanavan itäpuolelta poistetaan neljä eteläisintä asuntovaltaisen alueen pikseliä ja kahden pohjoisimman pikselin ja kanavan välinen kapea kiila ja muutetaan virkistys- ja viheralueeksi.

Kannattaja: Osmo Soininvaara

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä puheenjohtaja Risto Rautavan tekemän ja jäsen Osmo Soininvaaran kannattaman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus: Risto Rautava:

Kohtaan (2) kolmannen luettelomaviivan jälkeen seuraavat tekstimuutokset: Lisäksi lautakunta päättää

- todeta, että kaupunkibulevardien rakentaminen ei edellytä tiemaksujen (vast.) käyttöönottoa.
- todeta, että kaupunkibulevardien liittymäratkaisut tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Liittymät voivat olla joko eritasoliittymiä tai tasoliittymiä.
- todeta, että kaupunkibulevardien toteuttamisjärjestyksestä ja mahdollisesta vaihteellisuudesta tehdään erillinen päätös
- jatkovalmistelussa varmistettavan, että Haaganpuron arvokas taimenkanta säilyy
- jatkovalmistelussa varmistettavan, että keskuspuiston ekologinen käytävä säilyy vahvana erityisesti Pirkkolan urheilupuiston ja Maunulan majan alueella
- jatkovalmistelussa pidettävän huolta siitä, että Keskuspuistossa uurnalehto säilyy hiljentymiseen soveltuvana rauhallisena ympäristönä
- todeta, että kulttuuriympäristöt (esimerkiksi Rastilan kartano) täydennysrakentamisen alueilla tulee nähdä laajemmin kuin vain suojeltavina tai säilytettävänä rakennuksina. Kulttuuriympäristö käsittää myös piha-aluetta ja muuta ympäristöä.
- ,että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon Tuomarinkylän ja Kivinkolan alueella niiden nykyiset toiminnot
- todeta, että luonnonmukaisia metsä- ja luontoalueita tulee olla riittävä määrä rakennettujen puistojen lisäksi
- ,että riittävät lähivirkistysalueet tulee turvata täydennysrakentamisalueilla
- ,että rantojen avoin käyttö ja kulkureitit turvataan alueita rakennettaessa

Kannattaja: Osmo Soininvaara

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä puheenjohtaja Risto Rautavan tekemän ja jäsen Osmo Soininvaaran kannattaman vastaehdotuksen.

07.06.2016 Pöydälle

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

17.10.2016

Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Anne Karlsson, johtava yleiskaavaasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Satu Tarula, yleiskaavaasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi
Anna Böhling, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37211
anna.bohling(a)hel.fi
Pihla Melander, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37124
pihla.melander(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 18.02.2016 § 31

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon Helsingin yleiskaavasta:

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta antaa lausunnon Helsingin yleiskaavan ehdotuksesta, ja toteaa, että laadittu kaavaehdotus on etenkin raideliikenteen kehittämisen kannalta merkittävä. HKL:n mielestä kaavaehdotus on perusteltu ja sen toteutuminen mahdollistaa Helsingin kasvun sekä sen aiheuttaman liikkumisen tarpeiden toteutumisen kustannustehokkaalla ja kaupungin strategiaohjelman valintoja toteuttavalla tavalla. Kaupunkitilan tiivistäminen raideliikenteen solmukohtissa ja bulevardisoinnilla sekä liikkumisen painopisteen siirtäminen entistä vahvemmin joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn suuntaan ovat edellytys Helsingin kestäväälle kasvuille ja liikennejärjestelmän toimivuudelle. Koska kaavaehdotus ei sisällä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toteutuksen näkökulmasta muutoksia suhteessa aiempaan kaavaluonnokseen, on lausunto saman sisältöinen, kuin 26.2.2015 johtokunnan antama lausunto koskien Helsingin yleiskaavaluonnosta (HEL 2012-012586 T 10 03 02 00).

HKL:llä Helsingin metro- ja raitioliikenteen tuottajana sekä asema- ja ratainfrastruktuurin omistajana on merkittävä rooli raideliikenteen ympäristön houkuttelevuuden ja sitä kautta tiivistämisen onnistumisen varmistajana. HKL haluaa myös osaltaan varmistaa kävelyn ja pyöräilyn sekä muiden kestävien liikennemuotojen kehittymisen Helsingissä. Yleiskaavan raideliikenneverkon toteutuminen tarkoittaisi Helsingin raitioliikenneverkon moninkertaistumista nykyiseen verrattuna.

17.10.2016

Runkolinjamaisten raitioteiden toteutuminen edellyttää muutosta siihen tapaan, jolla raitioteitä on viime vuosikymmeninä Helsingissä suunniteltu ja toteutettu: Raitioliikenteelle on varattava nykyistä enemmän tilaa katutilassa ja sen toimintaympäristö on muutenkin suunniteltava siten, että se palvelee tavoitettaan nopeana yhteytenä. Tämä aiheuttaa myös vastaavia muutostarpeita nykyiselle raitiotieverkolle. Laajeneva raitiotiejärjestelmä tarvitsee lisäksi uusia varikoita, joiden tarvitsemaan tilaan tulee kaavoituksessa jatkossa varautua.

Johtokunta pitää tärkeänä, että investointien ja kaupungin budjetin suunnittelussa kaupunkiraideliikenteen osalta huomioidaan riittävät ja oikea-aikaiset investoinnit, jotta yleiskaavan rakentamismahdollisuudet toteutuvat odotetulla tavalla. Yleiskaavan toteutuksen ohjelmointi ja asemakaavoituksen vaiheistus on tärkeää, jotta kyetään paremmin ennakoidaan ja suunnittelemaan kaupungin liikenneverkkoa kustannustehokkaasti ja oikea-aikaisesti uusille ja tiivistettävillä alueilla.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310
karoliina.rajakallio(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 18.02.2016 § 23

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle Helsingin uudesta yleiskaavasta seuraavan lausunnon:

Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, jolla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen, asumisen, liikenteen ja yritystoiminnan kehittämistä. Yleiskaava on luonteeltaan strateginen ja pääpiirteittäinen asiakirja, joka määrittää Helsingin keskeiset muutosalueet. Helsingissä yleiskaava laaditaan noin kymmenen vuoden välein. Nykyinen yleiskaava sai lainvoiman vuonna 2007.

Yleiskaavan johdannossa määritetään, että yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hyvän kaupunkielämän edellytykset ja yrittämiselle vahva perusta tiivistyvän, kestävä, joukkoliikenteeseen tukeutuvan kaupunkirakentamisen keinoin samalla säilyttäen Helsingin erityispiirteet. Yleiskaavan mukaan hyvään kaupunkielämään liittyy riittävä asuntotuotanto, palvelujen saatavuus, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus sekä viihtyisä ja turvallinen

kaupunkiympäristö ja riittävät virkistysalueet. Tulevaisuuden Helsinki voidaan myös nähdä hyvin toimivana ja resurssien käytön kannalta tehokkaasti johdettuna kaupunkina, jossa vaikutukset ovat ympäristön kantokyvyn kannalta kohtuulliset ja hyväksyttävät.

Yleiskaava määrittää Helsingin kasvun mahdollistamalla laajan asuntotuotannon ja yritysten toimintaedellytykset. Yleiskaavassa varaudutaan 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuonna 2050. Tämä tarkoittaa 250 000 uutta asukasta ja noin 180 000 työpaikkaa lisää nykyiseen tilanteeseen. Yleiskaavan visiossa Helsinki nähdään verkostokaupunkina, johon kuuluvat laajentunut kantakaupunki, esikaupunkien keskustat ja niiden väliset raideliikenteen yhteydet. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien, liikenteen solmukohtien, valtavyölien varsien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Yksi suurimpia uusia rakentamisalueita kaupunkibulevardien varsien lisäksi on Malmin lentokenttäalue.

Helsingin uusi yleiskaava, kaupunkikaava, luo laajan ja pitkän kehityskaaren Helsingin seuraavien vuosikymmenten kehitykselle. Samalla kun kaava määrittelee kaupungin maankäytön, asumisen ja liikenteen suuret ratkaisut, suuntaa se välillisesti palvelujen sijoittumista. Myös nuorisosiainkeskuksen toiminnoille ja toiminnan peruseriaatteille yleiskaava antaa selkeitä suuntia.

Nuorisolautakunnan näkökulmasta yleiskaavan linjaukset ovat myönteisiä. Asumisen ja palvelujen keskittäminen liikenteen solmukohtiin joukkoliikenteen reittien varrelle on nuorisotoimen pitkäaikaisen palveluverkon kehittämisen ja myös kaupungin toiminta- ja tilastrategian mukaista. Kun nuorten toimintoja kohdennetaan sinne, missä nuoret ja muut asukkaat jo liikkuvat ja toimivat, voidaan palvelujen piiriin saada aikaisempaa enemmän nuoria. Samalla nuorille avautuu uusia tilaisuuksia tuottaa toisille nuorille heitä kiinnostavia toimintoja. Palvelujen tuottamiseen voidaan yhdistää myös kumppaneiden voimavaroja. Resurssien yhdistämisellä voidaan saada aikaan entistä monipuolisempaa toimintamahdollisuuksien tarjontaa tehokkaalla tavalla.

Nuorisolautakunta pitää erinomaisena lähtökohtana, että uuden yleiskaavan mukaisesti katuverkolle järjestetään hyvien käytäntöjen mukaiset pyöräilyolosuhteet. Kaiken liikkumisen perustana ovat kävely ja pyöräily, koska ne ovat osa jokaista matkaketjua. Yhtenä käytännön toimenpiteenä tämän toteuttamiseksi rakennetaan lisää laatukäytäviä, baanoja, jotka tarjoavat suoria ja turvallisia yhteyksiä asumisen, työpaikkojen ja oppilaitosten välille. Toisaalta myös pyöräilyn ja jalankulun erottelu on tärkeää, koska tavoitteiden mukainen pyöräilyn lisääntyminen ei saa aiheuttaa kasvavaa turvattomuutta jalankulkijoille

Kolmas nuorisolautakunnan mielestä merkittävä yleiskaavan periaate tukee nuorten täysivaltaista kansalaisuutta ja laajaa osallistumista. Se on tulevan verkostokaupungin ytimeen kuuluva joukkoliikennejärjestelmä. Se perustuu säteittäiseen raideliikenteeseen, jota tukevat tiheät poikittaiset yhteydet paikallisten keskustojen ja lähikeskusten välillä. Jatkossahan Helsingillä ei ole enää yhtä keskustaa, vaan yleiskaavassa hahmoteltu verkostomainen kymmenen esikaupunkikeskustan kokonaisuus. Joukkoliikenteen merkitys nuorille kaupungissa liikkumisen mahdollistajana korostuu erityisesti talvella, jolloin kevyen liikenteen olosuhteet ovat epäsuotuisia. Nuorten lähiliikkumista yleiskaava tukee vahvasti, kun sillä luodaan turvallista kävely- ja pyöräily-ympäristöä. Näin kodin, koulun, kavereiden ja harrastusten välillä liikkuminen tehdään mahdollisimman luonnolliseksi ja helpoksi.

Myönteisenä valintana nuorisolautakunta pitää asunto- ja muun rakentamisen keskittämistä suurten liikenneväylien, muun muassa kaupunkibulevardien varteen ja aluekeskustoihin, jolloin voidaan säästää mahdollisimman paljon nykyisiä viheralueita. Helsinki on yleiskaavan mukaan viherverkostokaupunki. Kaupungin sisällä säteittäisiä virkistysalueita täydennetään poikittaisilla viheryhteyksillä. Hyvänä tavoitteena nuorisolautakunta näkee, että nuorille tärkeitä luontokokemuksia antavat virkistysalueet, lähivirkistysalueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti myös heidän saavutettavissa. Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että yleiskaavan jatkovalmistelussa huomioidaan riittävästi kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kaavoittaminen. Kaupunkibulevardien osalta on jatkosuunnittelussa huomioitava terveysriskit (esim. hiukkaspäästöt ja melu), joita asumisen runsas lisääminen vilkkaasti liikennöityjen kaupunkibulevardien lähelle, voi erityisesti lapsille ja nuorille tuoda.

Nuorisolautakunnan näkemyksen mukaan Helsingin uusi yleiskaava tuo kaiken kaikkiaan nuorten ja nuorten aikuisten kannalta hyviä linjauksia kaupungin kehittämiseen. Kaupungin rakenne tiivistyy, kun palvelut monipuolistuvat uusien kaupunginosakeskusten rakentumisen kautta. Tiheä liikenneverkko kytkee asumisen, palvelut, koulutuspaikat, työmahdollisuudet ja harrastamisen yhdeksi kokonaisuudeksi. Samanaikaisesti uuden urbaanin kehityksen kanssa yleiskaavan mukaan huolehditaan riittävästä viher-, virkistys- ja liikunta-alueista ja niiden hyvästä saavutettavuudesta. Nuorisolautakunta pitää lisäksi erittäin tärkeänä, että nuorten osallisuuden monipuoliset mahdollisuudet varmistetaan yleiskaavan jatkotyössä ja käytäntöön viemisen kaikissa vaiheissa.

Käsittely

18.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

17.10.2016

Lautakunta päätti yksimielisesti Korkkulan ehdotuksesta Ingervon kannattamana lisätä kohdan yhdeksän (9) jälkeen virkkeen: "Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että yleiskaavan jatkovalmistelussa huomioidaan riittävästi kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kaavoittaminen."

Lautakunta päätti yksimielisesti Ingervon ehdotuksesta Korkkulan kannattamana muuttaa kohdassa yhdeksän (9) olevan lauseen seuraavaan muotoon: "Hyvänä tavoitteena nuorisolautakunta näkee, että nuorille tärkeitä luontokokemuksia antavat virkistysalueet, lähivirkistysalueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti myös heidän saavutettavissa."

Lautakunta päätti yksimielisesti Ingervon ehdotuksesta Korkkulan kannattamana lisätä kohdan yhdeksän (9) loppuun seuraavan virkkeen: "Kaupunkibulevardien osalta on jatkosuunnittelussa huomioitava terveysriskit (esim. hiukkaspäästöt ja melu), joita asumisen runsas lisääminen vilkkaasti liikennöityjen kaupunkibulevardien lähelle, voi erityisesti lapsille ja nuorille tuoda."

Kantolan vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Kantola jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Kohdan (9) jälkeen lisätään virke: Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että yleiskaavan jatkovalmistelussa huomioidaan riittävästi kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kaavoittaminen.

Kannattaja: Sirkku Ingervo

Vastaehdotus:

Helena Kantola: (4) [poistetaan] Yksi suurimpia uusia rakentamisalueita kaupunkibulevardien varsien lisäksi on Malmin lentokenttäalue.

(6) Nuorisolautakunnan näkökulmasta yleiskaavan linjaukset ovat yleisellä tasolla myönteisiä. Asumisen ja palvelujen keskittäminen liikenteen solmukohtiin joukkoliikenteen reittien varrelle on nuorisotoimen pitkäaikaisen palveluverkon kehittämisen ja myös kaupungin toiminta- ja tilastrategian mukaista. Kun nuorten toimintoja kohdennetaan sinne, missä nuoret ja muut asukkaat jo liikkuvat ja toimivat, voidaan palveluista tehdä entistä vetovoimaisempia ja saada toimintaan mukaan aikaisempaa enemmän nuoria ja yhteistyökumppaneita. Resurssien yhdistäminen tehostaa ja monipuolistaa toimintamahdollisuuksia.

(7) Nuorisolautakunta pitää kannatettavana ajatusta siitä, että uuden yleiskaavan mukaisesti katuverkolle järjestetään hyvien käytäntöjen mukaiset pyöräilyolosuhteet. Kävely ja pyöräily ovat julkisen liikenteen

ja yksityisautoilun tavoin osa matkaketjua. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi on tarpeellista rakentaa lisää laatuikäytäviä, baanoja, jotka tarjoavat suoria ja turvallisia yhteyksiä asumisen, työpaikkojen ja oppilaitosten välille. Yleiskaavan mukaiset turvalliset kävely- ja pyörätiet tukevat vahvasti nuorten lähiliikkumista. Kodin, koulun, kavereiden ja harrastusten välillä liikkuminen tehdään mahdollisimman luonnolliseksi ja helpoksi. Pyöräilyn ja jalankulun lisääntyminen ei kuitenkaan saa aiheuttaa kasvavaa turvattomuutta jalankulkijoille eikä vaaratilanteita muulle liikenteelle. Suunnitelmissa on kiinnitettävä huomiota ympäristössä asuvien turvallisuuteen niin, että uusien reittisuunnitelmien yhteydessä varmistetaan hätä- ja pelastusajoneuvoille esteetön kulku kohteisiinsa.

(8) Yleiskaavan linjaus verkostokaupungin ytimeen kuuluvasta joukko-liikennejärjestelmästä tukee nuorten täysivaltaista kansalaisuutta ja laajaa osallistumista. Paikallisia keskuksia ja lähikeskustoja yhdistävä säteittäin ja poikittain kulkeva raideliikenne mahdollistaa nuorille hyvät liikkumismahdollisuudet erityisesti talvella, jolloin olosuhteet kevyen liikenteen käyttämiseksi ovat haastavat.

(9) Asunto- ja muun rakentamisen keskittäminen suurten liikenneväylien varteen ja aluekeskustoihin säästää mahdollisimman paljon nykyisiä viheralueita. Helsinki on yleiskaavan mukaan viherverkostokaupunki. Kaupungin sisällä säteittäisiä virkistysalueita täydennetään poikittaisilla viheryhteyksillä. Nuorisolautakunta pitää tärkeänä varmistua siitä, että nuorten käytettävissä on myös jatkossa vähintään nykyisessä mitakaavassa tarjottavat luonto-, virkistys ja harrastemahdollisuudet. Nykyistä tarjontaa ei tule rajoittaa tai vaikeuttaa tarpeettomasti.

(10) Helsingin uusi yleiskaavan linjaukset ovat nuorten ja nuorten aikuisten kannalta kaiken kaikkiaan hyviä. Uusien kaupunginosakeskusten sekä tiiviin ja monipuolisen liikenneverkon ansiosta asuminen, palvelut, koulutuspaikat, työmahdollisuudet ja harrastamisen tiivistyy yhdeksi kokonaisuudeksi. Kun yleiskaavassa samanaikaisesti huolehditaan riittävästä viher-, virkistys- ja liikunta-alueista ja niiden hyvästä saatavuudesta, Helsinki tarjoaa nuorten hyvinvoinnille hyvät lähtökohdat. Nuorisolautakunta pitää siitä huolimatta tärkeänä, että nuorten osallisuus mahdollistetaan myös jatkossa yleiskaavan valmistelussa ja sen käytännön toteutuksessa.

Vastaehdotus:

Sirkku Ingervo: (9kpl loppuun) Kaupunkibulevardien osalta on jatko-suunnittelussa huomioitava terveystarve (esim. hiukkaspäästöt ja melu) , joita asumisen runsas lisääminen vilkkaasti liikennöityjen kaupunkibulevardien lähelle, voi erityisesti lapsille ja nuorille tuoda.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Sirkku Ingervo: (9) Hyvänä tavoitteena nuorisolautakunta näkee, että nuorille tärkeitä luontokokemuksia antavat virkistysalueet, lähivirkistysalueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti myös heidän saavutettavissa..

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Sirkku Ingervo: (6) Tyttöjen suosimille koira- ja hevosharrastuksille on hyvä kaavoittaa jatkossa riittävästi tilaa ja mahdollisuuksia mm. Tuomarinkylän kartanon alueella.

Kannattaja: Vesa Korkkula

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: (6) Tyttöjen suosimille koira- ja hevosharrastuksille on hyvä kaavoittaa jatkossa riittävästi tilaa ja mahdollisuuksia mm. Tuomarinkylän kartanon alueella.

Jaa-äännet: 6

Benjamin Ellenberg, Fatbardhe Hetemaj, Olli Isoaho, Timo Kontio, Sanna Lehtinen, Stella Qin

Ei-äännet: 3

Sirkku Ingervo, Helena Kantola, Vesa Korkkula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 16.02.2016 § 8

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt taidemuseolta lausunnon 15.2.2016 mennessä Helsingin yleiskaavaehdotuksesta.

Taidemuseon johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunkisuunnitteluvirastolle.

Helsingin uusi yleiskaava tähtää mm. kaupungin asuinalueiden tiivistämiseen, virkistysalueiden laadun varmistamiseen ja kaupunkibulevardien toteuttamiseen.

Taidemuseolla on vankka kokemus ja asiantuntijuus julkisen taiteen tuomisesta kaupunkitilaan. Taidemuseo tulee antamaan oman panoksensa yleiskaavan onnistuneelle toteutumiselle siinä vaiheessa, kun suunnittelu siirtyy asemakaavavaiheeseen.

Taidemuseo on yhdessä muiden virastojen kanssa kehittänyt useita toimivia prosesseja joiden avulla uusille ja vanhoille asuinalueille voidaan toteuttaa julkisen taiteen hankkeita.

Taidemuseo voi toteuttaa teoksia taidemuseon julkisen taiteen määrärahalla. Uusia julkisia taideteoksia otetaan myös vastaan lahjoituksina eri toimijoilta. Helsingissä sovelletaan laajasti prosenttirahaperiaatetta, jolloin monissa talonrakennushankkeissa sekä merkittävässä puisto- ja katuhankkeissa voidaan osaa rakennusmäärärahoista käyttää julkiseen taiteeseen. Lisäksi voidaan projektialueilla eli uusilla asuinalueilla soveltaa prosenttiperiaatetta siten, että tonttien ostajat ovat mukana rahoittamassa taiteen hankkimista alueelle.

Kaikissa edellä mainituissa prosesseissa taidemuseolla on keskeinen rooli taiteen asiantuntijana. Näillä eri tavoilla hankitut teokset liitetään yleensä valmistuttuaan taidemuseon kokoelmiin ja hallintaan.

Julkisten taidehankkeiden onnistumisen kannalta on tärkeää, että taidemuseoon ollaan yhteydessä jo suunnittelun varhaisimmassa vaiheessa.

Taidemuseo katsoo, että onnistunut taiteen integroiminen julkiseen tilaan edesauttaa kaupunginosien ja alueiden vahvan oman identiteetin luomista. Julkinen taide on osatekijä alueiden eriarvoistumisen estämisessä. Julkisen taiteen avulla luodaan viihtyisää ja kiinnostavaa kaupunkitilaa.

Lausunto kaupunkisuunnitteluvirastolle.

17.10.2016

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Maija Tanninen-Mattila

Lisätiedot

Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Klas Fontell, projektisuunnittelija, puhelin: 310 87047
klas.fontell(a)hel.fi

Tietokeskus 12.2.2016

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Tietokeskuksen lausunto Helsingin yleiskaavasta

Tietokeskuksen asiantuntijat ovat osallistuneet Helsingin uuden yleiskaavan valmisteluun ja työprosesseihin tuottamalla pitkän aikavalin väestöennusteen, tilasto- ja tutkimustietoa sekä antamalla tietopalvelua. Siten tietokeskuksella ei ole erityistä lausuttavaa Helsingin uuden yleiskaavan luonnoksesta

Lisätiedot

Timo Cantell, johtaja, puhelin: 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 11.02.2016 § 24

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle Helsingin yleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yleiskaavaluonnos visioi kaupungistumisen voimakkaaseen kasvuun samalla painottaen myös viihtyisiä virkistys-, viher- ja ranta-alueita. Tämä luo uudenlaisia haasteita kaupungin liikennejärjestelmän toimivuuden turvaamiselle sekä viher- ja vesialueiden ylläpidolle. Teknisen lautakunnan mielestä yleiskaavaluonnoksen toteutuksessa tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida lautakunnan alaisten toimijoiden asiantuntijuutta, jotta tulevaisuuden Helsingistä myös käytännössä tulee toimiva, turvallinen ja viihtyisä.

Yleiskaavaluonnoksen tausta-aineistoa on kattavasti ja se on ollut helposti saatavilla, silti osa selvityksissä esitetyistä aiemman lausunnon

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

antamisen jälkeen valmistuneista raporteista ei ollut käytettävissä lausuntoa annettaessa.

Yleiskaavaluonnos liikenneväylien talvikunnossa- ja puhtaanapidon kannalta

Kaupunkibulevardeille (nykyisiä monikaistaisia pääkatuja tai teitä) yleiskaavassa pyritään sijoittamaan kaikkien liikennemuotojen päävirrat ja liikennemäärien odotetaan kasvavan nykyisestä, varsinkin aluekeskusten väleillä. Tällöin korostuu näiden väylien ympärivuorokautisen liikenteen sujuvuuden turvaaminen. Koska kaupunkibulevardeille on esitetty joukkoliikenteen pääväyliä ja jokaiselle liikennemuodolle on varattu oma tilansa, tulee nykyisistä väylistä erittäin tiiviitä ja häiriöherkkiä. Kaupunkibulevardien huoltoliikenteeseen ja mahdolliseen pysäköintiin tulee kiinnittää huomiota, jotta esimerkiksi ilmanlaadun hallinta katupölyä vähentämällä onnistuu aiempaa paremmin.

Yleiskaavaselostuksessa on todettu, että kaupunkibulevardit kuuluvat ylläpitokustannuksiltaan korkeimpaan luokkaan ja ylläpitokustannuksia on arvioitu tarkemmin yleiskaavan taloudellisten vaikutusten arviointiselvityksessä.

Kaupunkibulevardien talvikunnossapito korostuu, mikä tarkoittaa sateen lumen välitöntä auraamista ja poistamista sekä runsasta liukkaudentorjuntaa. Ympäristön kannalta ylläpitotoita tulee tehdä enemmän ruuhka-aikojen ulkopuolella ja varsinkin yöaikana, joka aiheuttaa yöaikaista melua kaupunkibulevardin ympäristöön. Tämä tulisi huomioida asuntorakentamisessa. Nopeutuva lumen poistaminen aiheuttaa painetta lumen loppusijoitukselle tai -käsittelylle. Koska ylläpitotoiden tarve lisääntyy, tulevat ylläpitokustannukset todennäköisesti nousemaan erilaisen kaluston sekä useampien ylläpitokertojen vuoksi. Runsas ja välttämätön liukkaudentorjunta tulee huomioida valittaessa kaupunkibulevardien puita ja muita viherkasveja, jotta ne kestävät liikenneväylillä käytettävät liukkaudentorjunta-aineet. Lisääntyvän citylogistiikan ja joukkoliikenteen ympärivuorokautisen toimivuuden merkitys tulee korostumaan yleiskaavan toteutuksen aikana. Yleiskaavan toteutuessa on selvitettävä, mikä on toimivuuden ja korkean laadun parhaiten takaava ylläpidon tuotantotapa tulevaisuudessa. Stara suosittelee Helsinkiin yhden vastuullisen toimijan mallia, jolloin mm. ylläpidon johtaminen, asiakaspalautteiden käsittely ja reagointi olisi yksinkertaisempaa ja tehokkaampaa. Lisäksi kyseisellä mallilla saadaan kaupungin arvojen mukaisesti hyödynnettyä ja kasvatettua paikallisia pieniä palveluntuottajia.

Katualueilla tapahtuvan pysäköinnin tehostuminen ja pysäköintipaikkojen väheneminen osana pysäköintipolitiikan toteuttamista tulee osaltaan helpottamaan talvikunnossa- ja puhtaanapitoa. Polkupyörien py-

säköinti tulee lisääntymään ja niiden pysäköintiratkaisuihin tulee kiinnittää ylläpitotoimien osalta myös huomiota. Pyörien pysäköinti katualueella on haaste varsinkin talvikunnossapidolle. Teknisen palvelun lautakunta näkee, että tärkeimmillä väylillä kadunvarsipysäköintiä tulee välttää ja pysäköinti olisi pidettävä tonteilla.

Yleiskaavassa tulee huomioida aiempaa tarkemmin myös ilmastonmuutoksen vaikutukset, mikä tarkoittaa Helsingin alueella suurempaa sademäärää ja talviaikana mahdollisesti suurempia, mutta varsinkin vaihtelevampia lumimääriä. Lumen loppusijoituspaikkojen riittävyys on runsaina lumitalvina ollut ongelma ja rakentamispalvelu on joutunut yhdessä rakennusviraston kanssa perustamaan väliaikaisia lumen loppusijoituspaikkoja nopeasti etsittyihin tyhjiin paikkoihin eri puolilla kaupunkia. Tiiviissä kantakaupungissa lumen poistaminen on tärkeää ja onkin selvitettävä miten lumilogistiikka jakautuu tehokkaimmin paikallisiin lumenpoistotekniikoihin ja pysyviin sulattaviin tai varastoiviin lumenvastaanottojärjestelyihin. Teknisen palvelun lautakunta näkee hyvänä, että kantakaupunkia palvelevan Hernesaaren lumen loppusijoituspaikan on esitetty säilyvän yleiskaavaluonnoksessa. Vaikka erilaisia lumen loppukäsittelytapoja on selvitetty, on lumen mereen kaato kokonaistaloudellisesti ja ympäristöllisesti vieläärkevin vaihtoehto.

Tiivistyvä kaupunkirakenne aiheuttaa muutoksia ylläpitokalustossa ja konemateriaalin sopeuttaminen on nykyisellä investointitahdilla hidasta. Tämä huomioidaan Staran kalustostrategiassa ja tulevaisuudessa kalustohankinnoissa ja -kilpailutuksissa.

Yleiskaavaluonnos fyysisten rakenteiden kunnossapidon kannalta

Vastaavasti kuten talvikunnossa- ja puhtaanapidossa, myös fyysisten rakenteiden kunnossapidon toimivuuden tärkeys korostuu tiiviissä kaupunkirakenteessa. Fyysiset rakenteet rikkoutuvat ajan myötä ja ne on korjattava, mistä aiheutuu tilapäistä häiriötä liikennejärjestelmään. Ahtaiden pääväylien kunnossapitotöitä joudutaan tulevaisuudessa tekemään enemmän yöaikana, jottei liikkumista häiritä. Tämä aiheuttaa myös kustannusten nousua.

Yleiskaavaluonnos yleisten alueiden rakentamisen kannalta

Yleiskaavaluonnoksessa esitetään runsaasti lisärakentamista olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Rakentaminen aiheuttaa häiriötä liikenteeseen ja rakennuskohteen olemassa olevaan ympäristöön. Edellytykset Helsingin esimerkilliselle toiminnalle rakennetussa ympäristössä perustuvat turvallisiin ja sujuviin liikennejärjestelyihin sekä rakennuskohteiden hyvin suunniteltuun materiaalogistiikkaan. Yhden vastuullisen toimijan malli voisi olla soveltuva ratkaisu tämän toteuttamiseen kokonaistaloudellisesti.

Yleiskaavaaluonnos virkistys- ja viheralueiden ylläpidon kannalta

Yleiskaavaaluonnoksessa korostetaan Helsingin toimivia ja viihtyisiä virkistys- ja viheralueita. Viheralueiden käyttö lisääntyy, mikä kuluttaa niitä ja aiheuttaa todennäköisesti roskaantumista. Tämä mitä todennäköisimmin lisää kustannuksia nykyisestä.

Yleiskaavaehdotus tuo vahvasti esille merellisyyden merkityksen Helsingille. Meri on osa Helsingin imagoa, josta syntyy myönteisiä taloudellisia vaikutuksia. Erityisesti ranta-alueiden virkistyskäyttö korostuu. Tasokkaan merellisyyden ylläpito edellyttää saaristo- ja merialueiden lisääntyvää käyttöä palvelevien merellisen huollon tukikohtien osoittamista.

Staran meri- ja saaristoalueiden työyksikkö huolehtii Helsingin meri- ja saaristoalueen vesistön ja rantojen puhtaanapidosta sekä saariston jätehuollosta. Yksikön työalukset ovat tärkeänä osana kaupungin varautumista öljyntorjuntaan. Yhteistyö eri viranomaisten kanssa on tiivistä, alusten ammattihenkilöstö ja kansimiehistö on koulutettu öljyonnettomuuksien varalle. Työkohteiden saavutettavuuden ja toiminnan kustannustehokkuuden takia olisi pysyvän tukikohdan sijoituspaikka löydyttävä riittävän keskeiseltä sijainnilta, joka ei kuitenkaan kohtuuttomasti häiritse naapuruston asutusta eikä kaupunkikuvaa. Merellisen jätehuollon toiminta vaatii toimiakseen huoltolaituripaikan nostureineen ja maa-liikenneyhteyksineen. Lisäksi tarvitaan tilaa miehistön huoltoon ja öljyntorjunta- sekä jätehuoltokaluston säilytykseen.

Yleiskaavaa tarkentavassa Merellisen Helsingin teemakartassa (KSV 2014:15) on esitettyä huoltopisteitä, eli saaristoa ja merialueita palvelevien huoltotoimintojen, rakennelmien ja ramppien alueita sekä merellisiä tukikohtia, jotka ovat merellisten palvelujen ja meri- ja saaristoalueen yhdyskuntateknistä- ja energiahuoltoa sekä öljyntorjuntaa palvelevien rakennusten ja toimintojen alueita. Mantereen puolelle on Kruunuvuorenrantaan merkitty merellinen tukikohta, luonnoksessa esitetty Santahaminan tukikohta on tukikohdan paikkana poistettu. Jätteidenkäsittelyä sisältävän tukikohdan sijoittaminen Kruunuvuorenrannan asutuksen välittömään läheisyyteen aiheuttaisi hyvin todennäköisesti asukkaiden vastustusta ja kaupunkikuvallisista syistä ylimääräisiä rakentamiskuluja, jotka estävät toiminnan kannattavan harjoittamisen. Staran tarvitseman huoltotukikohdan ympäristöä vähiten häiritsevä sijoittumispaikka olisi jonkin olemassa olevan pientelakkatoiminnan yhteydessä. Tällainen kohde olisi esimerkiksi Mustikkamaan pohjoisrannalla, jonne teemakartassa on merkitty merellinen huoltopiste. Virkistys- ja matkailupalvelujen alueelle sijoittuvana ei merellisen huoltopisteen merkintä ole riittävä takaamaan Staran tarvitseman huoltotukikohdan sijoittumista, vaan tarvittava merkintä olisi merellinen tukikohta.

Yleiskaavaluonnos teknisten huoltoalueiden ja tukikohtien kannalta

Tiivistyvän kaupungin huoltotoimintojen rooli tulee olemaan yhä tärkeämpää. Teknisen palvelun lautakunta kiinnittää huomiota, ettei huoltoalueiden riittävydestä nyt tai tulevaisuudessa ollut esitetty selvitystä tausta-aineistossa. On ymmärrettävää, että vain suurimmat yhdyskuntateknisten alueiden varaukset on esitetty yleiskaavakartassa, mutta tämä saattaa antaa mielikuvan, että nykyisiä yhdyskuntateknisen huollon alueita tai tukikohtia ei tulevaisuudessa tarvita.

Rakentamispalvelu on viime vuoden aikana osallistunut tukikohtaverkoston tarkasteluun, mutta pitää tarkastelua yleiskaavaa toteutettaessa liian suurpiirteisenä. Tämän kaltainen teknistaloudellinenselvitys olisi elintärkeää tehdä ennen yleiskaavan toteuttamista, jotta kaupungista saadaan tulevaisuudessa yleiskaavaluonnoksessa tavoiteltu turvallinen, toimiva ja viihtyisä.

Vastaavasti kuten yleiskaavaluonnoksessa on todettu varikkoalueiden lisätarpeista joukkoliikenteen lisääntyessä, tulisi yleiskaavassa todeta teknisten huoltoalueiden ja varsinkin hajautettujen teknisten tukikohtien lisätarpeista yleisten alueiden ja ylläpitotarpeen lisääntyessä. Ylläpidon tukikohtien perustelut ovat samat kuin varikoiden hajauttamisessa, eli tukikohtien oikeaoppinen hajauttaminen vähentää siirtokustannuksia ja suurten, kaupunkirakennetta katkovie ja ympäristöön vaikuttavien tukikohta-alueiden tarvetta. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa keskitetyistä tukikohdista tapahtuvien siirtoajojen nopeus oletettavasti hidastuu, jolloin työn tuottavuus heikkenee. Tämä osaltaan lisää kunnossapidon kustannuksia.

Yleiskaavaa toteutettaessa onkin selvitettävä, missä mahdolliset ylläpidon pysyvät tukikohdat sijaitsisivat tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Maailmalla maanlaiset tukikohtatilat ovat yleinen ja kustannustehokas ratkaisu ja niihin on viitattu yleiskaavan teknistaloudellisen suunnittelun raportissa, jossa viitataan myös rakennusviraston selvitykseen rakentamisen ja ylläpidon teknisen huollon alueista 2050. Tätä selvitystä ei valitettavasti löytynyt yleiskaavaluonnoksen tausta-aineistosta.

Erityisesti Kyläsaaren mutta myös Atomitien tukikohdat ovat ensimmäisenä jäämässä tiivistyvän kaupunkirakenteen keskelle ja niille olisi pikaisesti aloitettava korvaavien tilojen suunnittelu. Valitettavaa on, ettei tukikohtaverkostoa ole esitetty yleiskaavan yhdyskuntateknisen huollon liitekartassa, vaikka tukikohdat ovat kaupungin liikenteen toiminnan turvaamisen kannalta erittäin olennaisia.

Rakentamispalvelun käytössä olevista tukikohdista mahdollisen poistouhan alla rakentamisen vuoksi ovat jo mm. Tulppakuja Roihupellossa ja Kyläsaari. Kyläsaaren tukikohdasta käsin hoidetaan tiivistä kaupunki-

rakennetta muun muassa Kalliota ja Hakaniemeä. Tulppakujan tukikohdan toiminnot joudutaan siirtämään Vuosaaren itäosaan, eli ylläpidettävän alueen reunalle, mikä ei ole logistisesti järkevä sijainti.

Yleiskaavaluonnoksessa on huomioitava Staran ympäristönhoidon puutarhapalveluiden käytössä olevat kolme kohdetta: Talin taimisto (Ulvilankuja), Kaupunginpuutarhan alue (Hammarskjöldintie) sekä Puisto- ja katupuiden jatkokasvatusalue (Lassilan peltoalue).

Ulvilankujalla sijaitseva Talin taimisto on merkittävä kohde viherrakentamisen kasvimateriaalin, puiden, pensaiden sekä perennoiden osalta sekä toimii keskitettynä vastaanottoaikkana ulkopuolisille toimittajille.

Alueelle on hyvät yhteydet taimitoimittajien toimittaa tuotteet rekkakuormittain ja alue on lähellä kantakaupunginalueen työkohteita. Alue toimii tuotannon tukena ja puskurina. Nyt alue on luonnoksessa merkittynä asuntorakentamiseen ja parempi olisi liittää nykyisessä asemakaavassa ET-alue yhdyskuntateknisen huollon alueeksi. Viherrakentamisen ja kasvimateriaalin hankinnan kannalta sekä järkevän logistisen toiminnan näkökulmasta tuotanto tarvitsee riittävän ja toimivan alueen, joka toimii tukialueena viherrakentamiselle. Kasvilogistiikan tilavaateen merkitys korostuu yleiskaavan toteutuksen yhteydessä paitsi puistorakentamisen, myös erityisesti kaupunkibulevardien katuvihreän ja puuistutusten toteutuksessa.

Kaupunginpuutarhan alue on merkitty luonnoksessa virkistys- ja viheralueeksi. Kaupunginpuutarhan tuotannon ja toiminnan näkökulmasta merkintä on linjassa voimassa olevan merkinnän kanssa. Mikäli Kaupunginpuutarhan toiminta syystä tai toisesta joudutaan siirtämään toisaalle, niin yhtenä mahdollisena vaihtoehtona voisi olla nykyinen Ulvilankujalla sijaitseva Talin taimiston alue. Tämä mahdollisuus tukee Talin taimiston alueen merkitsemistä yhdyskuntateknisen huollon alueeksi.

Lassilan peltoalue Konalassa on tärkeä yksittäisten isojen puisto- ja katupuiden jatkokasvatusalue, jota on kehitetty pitkäjänteisesti. Kaavaehdotuksessa esitettyjen kaupunkibulevardien rakentamisen yhteydessä tulee katupuiden tarve lisääntymään merkittävästi. Siirrettäviä isoja puita ei vapailta markkinoilta ole ostettavissa. Alue toimii myös puskurivara-astona, josta saadaan nostettua isompi puuyksilö nopeasti rakennuskohteeseen tarvittaessa. Alue myös reunustaa Mätäjokea ja sen ympäröimää viheraluetta ja on luonteva osa viheraluetta.

Samalla teknisen palvelun lautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

17.10.2016

11.02.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutokset:

Lisätään kappaleen kymmenen loppuun uusi lause: "Tämä aiheuttaa myös kustannusten nousua."

Lisätään kappaleen kahdeksantoista loppuun uusi lause: "Tämä osaltaan lisää kunnossapidon kustannuksia."

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Hannu Halkola

Lisätiedot

Ville Alatyppö, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39943
ville.alatyppo(a)hel.fi
Jouko Laakso, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39250
jouko.laakso(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 11.02.2016 § 46

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle Helsingin yleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä

Yleiskaavan tavoitteet ovat sekä kunnianhimoisia että kannatettavia. Tavoitteiden toteuttamiseen liittyy kuitenkin sekä taloudellisia että toteutukseen liittyviä haasteita ja riskejä.

Yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu uusia rakentamismahdollisuuksia etenkin kaupunkibulevardien varsille ja niiden lähiympäristöön. Kaupunkia tiivistetään tehokkaasti myös esikaupunkialueilla, erityisesti rai-deliikenteen asemien ja solmukohtien ympäristössä. Uutta asuntora-kentamista on kaavassa osoitettu noin 260 000 asukkaalle. Lisäksi eh-dotuksessa esitetään merkittävästi uusia rakentamismahdollisuuksia lii-ke- ja toimitiloille sekä kaupalle. Tämä antaa hyvän mahdollisuuden to-teuttaa tiivistä kantakaupunkimaista rakentamista.

Vaikka tehokas rakentaminen onkin kannatettavaa, niin toteuttamiseen liittyy monia haasteita, jotka saattavat hidastaa alueiden rakentamista. Mikäli yleinen taloussuhdanne ja kaupungin taloudellinen tilanne pysyy jatkossakin heikkona, on vaarana että toteuttamisen edellyttämät inves-toinnit viivästyvät ja heikentävät näin seuraavien vuosien asuntotuotan-

totavoitteita. Myös alueiden toteutuskustannukset nousevat helposti etenkin rakenteellisen pysäköinnin aiheuttamien kustannusten vuoksi.

Yleiskaavan toteuttamishjelmassa on mahdollista luoda edellytykset tavoitteiden suunnitelmalliselle toteutukselle, joten ohjelmassa tulisi kattavasti ja luotettavasti selvittää maankäyttöratkaisujen toteuttamisesta aiheutuvat kaupungin investointitarpeet. Ohjelma tulee myös kytkeä tiiviisti kaupungin investointiohjelmiin, jotta alueiden toteutusjärjestys on realistinen.

Yleiskaavaehdotuksen tavoitteiden toteuttaminen luo haasteita asemakaavoitukselle, kaupungin maanhankinnalle ja -luovutukselle sekä tonttien rakentamiselle ja kaupungin taloudelle.

Lautakunta puoltaa yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä jäljempänä esitetyin huomion.

Lautakunta pitää tärkeänä, että investointien ja kaupungin budjetin suunnittelussa muun muassa julkisen liikenteen ja lähipalveluiden osalta huomioidaan riittävät ja oikea-aikaiset investoinnit, jotta yleiskaavan rakentamismahdollisuudet toteutuvat odotetulla tavalla.

Asuntorakentamisen mahdollistaminen

Kaupunkibulevardit ja asuntotuotanto

Yleiskaavaehdotuksessa suuri osa esitetystä asuntorakentamispotentialista sijoittuu moottoritiemäisten sisääntuloväylien tilalle rakennettavien kaupunkibulevardien varsille. Lautakunta pitää po. ratkaisumallia kannatettavana, mutta kaupunkibulevardien toteutumiseen sisältynee kuitenkin merkittäviä teknistaloudellisia haasteita ja riskejä, joiden vuoksi näiden alueiden toteutuminen saattaa pitkittyä.

Lähtökohtaisesti nykylainsäädännön ja -määräysten mukaan asuinrakennukset on rakennettava kokonaisuutena siten, että ihmisten oleskeluvyöhykkeellä saavutetaan tavanomaisissa sääolosuhteissa ja käyttötilanteissa terveellinen, turvallinen ja viihtyisä sisäilmasto. Ilmanlaadulle asetetut raja- ja ohjearvot eivät saa ylittyä myöskään bulevardityyppisillä kaduilla, joihin on suunniteltu jalkakäytäviä tai pyöräteitä. Asuinrakentamisen sekä välittömästi tähän liittyvän oleskelualueen tulee siis muodostaa elinympäristö, jossa ilman epäpuhtaudet eivät kuormita asukkaita.

Kaupunkibulevardin yhteydessä toteutettava asuntotuotanto on suunniteltava sekä pienhiukkasia että liikennemelua vastaan siten, että rakentaminen täyttää asetetut määräykset ja raja-arvot. Kortteleiden, rakennusten ja niiden pihojen tulee olla toimivia, turvallisia ja terveelliseksi

todettuja ilmanlaadun kannalta sekä määräysten mukaisesti suojattuja myös liikennemelun kannalta. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia eri toimintojen sekä kaavoitusvaiheen suunnittelulle että myös asuinkortteleiden ja asuntojen rakennussuunnittelulle. On syytä huomata, että esimerkiksi melun torjunnan kannalta parhaat suunnitteluratkaisut voivat olla ongelmallisia pienhiukkasten torjunnan kannalta ja päinvastoin. Yksittäisten rakennushankkeiden ja koko korttelirakenteen tuleekin todennäköisesti olla hyvin pitkälti suunniteltu jo asemakaavavaiheessa.

Melu- ja ilmanlaatuongelmien torjuminen saattaa edellyttää katuun tai sen läheisyyteen rajoittuvilla tonteilla alimpien kerrosten toteuttamista liike-/toimitilana ja ylempien kerrosten asuntojen toteuttamista läpitalon huoneistoina. Tällaiset vaatimukset heikentävät tonttien taloudellisia toteutusedellytyksiä merkittävästi, mikä saattaa puolestaan heijastua kokonaisten kortteleiden rakentamiseen, mikäli katuun rajoittuvien tonttien on tarkoitus toimia meluesteenä piha-alueille ja muille tonteille/kortteleille. Lisäksi bulevardisoinnin myötä mahdollisesti tapahtuva ruuhkautumisen siirtyminen alemmalle katuverkolle voi kohdistaa ilmanlaatuongelmia myös laajemmalle alueelle.

Yleiskaavan toteutusohjelman yhteydessä tulisikin laajemmin selvittää nykyisen lainsäädännön ja rakentamisen nykymääräysten soveltuvuus bulevardisoinnista johtuvaan korttelirakenteeseen sekä tästä muodostuvaan asuntotypologiaan. Kokonaisuudessa on lisäksi huomioitava sekin, että autoliikenteen päästövaikutukset saattavat vähentyä merkittävästi autoihin, teihin sekä asuntoihin liittyvien teknologisten ratkaisujen kehittyessä. Tulevaisuudessa tapahtuva kehitys helpottanee pitkällä aikavälillä ainakin jonkin verran bulevardisointiin liittyvien ongelmien ratkaisemista. Kannatettavaa olisi, että yleiskaavan toteutusohjelmaa laadittaessa ja sen jälkeen ensimmäisistä bulevardisointihankkeista saatavia kokemuksia kartoitettaisiin, jotta jo toteutettuja ja hyväksi koettuja ratkaisuja voidaan hyödyntää ja kehittää seuraavien alueiden asemakaavoituksessa ja toteutuksessa.

Teknisten haasteiden lisäksi lautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki-bulevardien kustannukset arvioidaan niiden todellisen toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi. Tämä arviointi on syytä suorittaa parhaillaan laadittavana olevan yleiskaavan toteutusohjelman yhteydessä, jossa tulisi myös saatujen tietojen perusteella määrittää toteutusjärjestys eri bulevardisointihankkeille. Toteutusjärjestystä arvioitaessa tulee kaupungille tulevien kustannusten ja tulojen lisäksi kiinnittää huomiota muun muassa kunkin alueen toteutusvarmuuteen.

Täydennysrakentaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu runsaasti hyvin tehokasta rakentamista esikaupunkialueiden olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Lisäksi Raidejokeri antaa hyvät mahdollisuudet rohkeaan kantakaupunkimaiseen rakentamiseen.

Vaikka esikaupunkien tehokasta rakentamista voidaan pitää lähtökohdaisesti kannatettavana, on syytä huomata, että korkeat tehokkuustavoitteet johtavat todennäköisesti hyvin kalliisiin rakenteellisiin pysäköintiratkaisuihin ja pysäköintipaikkojen uudelleen järjestelyihin, mikä puolestaan nostaa rakentamiskustannuksia merkittävästi. Lisäksi esikaupunkirakenteen tiivistäminen tapahtuu suurelta osin jo luovutettujen tonttien alueilla, joka asettaa merkittäviä haasteita asemakaavoitukselle sekä kaavoitettavien tonttien luovutukselle. Myöskään voimassa oleva lainsäädäntö ei nykyisellään vastaa täydennysrakentamisen haasteisiin.

Useilla esikaupunkialueilla asuntojen markkinahinnat ovat ainakin nykyisellään melko maltillisia, joten korkeat tehokkuustavoitteet ja sen myötä varsin korkeaksi muodostuvat rakentamiskustannukset vaikeuttavat vuokra- ja erityisesti omistusasuntotuotannon toteuttamista näillä alueilla. Lisäksi tehokas rakentaminen saattaa herättää merkittäväkin vastustusta alueen asukkaissa sekä tontteja hallinnoivissa taloyhtiöissä.

Edellä mainittuun viitaten voitaneen todeta, että täydennysrakentamiskaavoitukseen sekä hankkeiden toteutusaikatauluihin liittyy aluerakentamiskohteisiin verrattuna merkittäviä riskitekijöitä, joiden vuoksi hankkeet voivat viivästyä. Täydennysrakentamisalueiden tuleva asemakaavoitus tulisikin mitoittaa siten, ettei yksittäisten kaavojen ja hankkeiden viivästyminen vaaranna kaupungin asuntotuotantotavoitteiden toteutusta. Lisäksi täydennysrakentamiskaavojen toteuttamisen vaatimien alue- ja sopimusjärjestelyiden toteuttaminen tulee asettamaan merkittäviä haasteita kiinteistötoimen maanhankinnan ja tontinluovutuksen resurssien riittävyydelle.

Mainituista syistä johtuen voitaneenkin pitää todennäköisenä, että näiden alueiden toteutuminen tulee ainakin lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä olemaan varsin hidasta, mikä puolestaan vaikeuttanee asuntotuotantotavoitteiden saavuttamista seuraavien 5 - 15 vuoden aikana. Täydennysrakentamisen edistämiseksi kaupungin tuleekin lähivuosina kehittää ja sujuvoittaa merkittävästi nykyisiä prosessejaan sekä varata täydennysrakentamisalueiden toteutukseen riittävät henkilöstö- ja muut resurssit. Lisäksi kaupungin tulisi pyrkiä vaikuttamaan myös siihen, että olemassa olevaa lainsäädäntöä kehitetään täydennysrakentamista edistävään suuntaan.

Aluerakentamiskohteet

Lautakunta pitää myönteisenä, että yleiskaava pitää sisällään myös varauksia aluerakentamistyyppiselle asuntorakentamiselle. Nämä alueet, esim. Malmin lentokentän alue sekä Rastilan nykyinen leirintäalue, ovat tulevien vuosien asuntorakentamisen kannalta erittäin tärkeitä ja ne tulisivat yleiskaavan jatkosuunnittelussa säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan laajentaa.

Pysäköintiä koskevat kaavamääräykset

Yleiskaavaehdotukseen on sisällytetty keskusta-alueiden tulevaa asemakaavoitusta ohjaavana määräys, jonka mukaan näillä alueilla pysäköinti tulee ensisijaisesti sijoittaa laitoksiin ja kadun varsiin. Määräys on kaupunkirakenteen tiivistämistavoitteen kannalta ymmärrettävä, mutta se saattaa, ainakin tiukasti tulkittuna, vaikeuttaa näiden alueiden asemakaavoitusta ja heikentää talonrakentamishankkeiden toteutusedellytyksiä.

Lautakunnan näkemyksen mukaan tonttien pysäköintiratkaisu tulisi ratkaista vasta asemakaavoitusvaiheessa kunkin alueen ja tontin tekniset ja taloudelliset realiteetit huomioiden. Lisäksi kadun varsille tulee jättää riittävästi auto-paikkoja lyhytaikaista asiointipysäköintiä varten varsinkin alueilla, joille toivotaan runsaasti kivijalkaliiketilaa.

Yleiskaavan jatkosuunnittelun yhteydessä voitaisiin lisäksi tutkia mahdollisuutta ottaa yleiskaavaan määräyksiä, jotka mahdollistaisivat vähä-autoisten ja/tai autottomien hankkeiden kaavoittamisen ja toteuttamisen alueille, joilla joukkoliikenteen palvelutaso on tavanomaista korkeampi (esim. aseman seudut). Tämä voisi edistää aseman seutujen asemakaavoitusta ja täydennysrakentamista merkittävästi varsinkin, kun maankäytön tehostaminen näillä alueilla johtaa lähes poikkeuksetta kalliisiin maanalaisiin tai maanpäällisiin pysäköintilaitosratkaisuihin. Vastaavan määräyksen ottamista voitaisiin harkita laajemminkin kanta-kaupungiksi osoitetuilla alueilla.

Palvelutilaverkko kaavoituksessa

Yleiskaavan tavoitteiden mukainen asukasmäärän lisäys edellyttää tulevina vuosina ja vuosikymmeninä merkittäviä investointeja palvelutiloihin ja palvelutilaverkon kehittämiseen. Laadittavana oleva yleiskaavan toteutusohjelma ja sen perusteella tehtävä alueiden kaavoituksen ja toteutuksen priorisointi tulee osaltaan myös ohjaamaan palvelutilojen rakentamisen painopistettä. Uusien alueiden kaavoituksessa ja erityisesti olemassa olevien alueiden tiivistämisessä on syytä hyödyntää olemassa olevia palvelutiloja niitä kehittämällä. Palvelutilaverkkoa tulee suunnitella ja kehittää kokonaisvaltaisesti tarkastellen ja pyrkiä tehostamaan

tilojen käyttöä esim. synergiaetuja hyödyntämällä. Viimeistään asema-kaavoituksen käynnistyessä tulisi poikkihallinnollisessa yhteistyössä selvittää mahdollisuudet olemassa olevan palvelutilaverkon ja infrastruktuurin hyödyntämiseen uusien alueiden suunnittelussa ja täydennysrakentamisessa kokonaistaloudellisen ratkaisun varmistamiseksi kaupungin investointi- ja käyttötaloudessa.

Yritykset

Yleistä yritysalueista

Yleiskaavaehdotus säilyttää pääosin nykyiset yritysalueet. Uusia alueita ei ole kuitenkaan Heikinlaaksoa lukuun ottamatta juuri osoitettu, jota voidaan pitää selvänä puutteena. Tuotantotilojen kysyntä on viime vuosina ollut yllättävän vilkasta, joten uusien yritysalueiden osoittaminen tiivistyvän kaupunkirakenteen alta poistuvien tilalle olisi niin kaupungin strategian kuin elinkeinopolitiikankin näkökulmasta perusteltua. Viime vuosina toimitilatontteja on muutettu asuinkäyttöön vuosittain noin 26 000 k-m². Vastaava trendi näyttää jatkuvan myös tulevina vuosina. Suuntaus on kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden vastainen ja yleiskaavassa tulisikin osoittaa riittävästi uusia houkuttelevia alueita yritystoimintaan entisten käytöstä poistuvien alueiden tilalle.

Toimistoalueet

Viime aikoina on korostunut, että toimistotyöpaikat syntyvät parhaiten raskaan raideliikenteen asemien läheisyyteen mutta että saavutettavuus myös henkilöautolla ja autopaikkojen riittävyys on edelleen tärkeää. Kaupungilla on varsin rajallinen määrä toimistotonttitarjontaa riittävän lähellä raideliikenneasemia. Länsimetro, Kehärata ja Raidejokeri lisäävät tonttikysyntää asemien tuntumassa sekä Helsingin että Espoon puolella.

Helsingin nykyinen yritystonttivaranto ei sijainniltaan ja laadultaan vastaa kaikilta osin käyttäjien ja sijoittajien monipuolista kysyntää. Helsingin kilpailukyvyyn säilyttämisen kannalta olisi tärkeää mahdollistaa yritysten sujuva toiminta ja sen laajentamismahdollisuudet kaupungissa. Helsinki on strategiansa mukaisesti vuonna 2016 Suomen yritysm yön teisin kaupunki, minkä tulee heijastua myös yritystonttitarjontaan.

Lautakunta pitää hyvänä, että yleiskaavaluonnoksessa osoitetaan lisärakentamismahdollisuuksia muun muassa Käpylän aseman lähelle.

Liike- ja palvelukeskusten alueella muutoksia toimitiloista asumiseen ei pääsääntöisesti sallita. Pääkaupunkiseudulla on kuitenkin tällä hetkellä yli miljoona neliometriä tyhjää toimistotilaa. Epäkurantin ja vanhentuneen toimistotilan muuttaminen asuinkäyttöön edesauttaa uusien tar-

koitustenmukaisten ja sijainniltaan kiinnostavien toimistotalojen rakentamista Helsingin kaupungin alueelle sekä edistää kaupungin tiivistämistä ja kehittämistä elävämmäksi.

Yritysalueiden laajentaminen

Yleiskaavaluonnoksessa ei ole osoitettu uusia alueita teollisuus- ja palveluyritysten tarpeisiin. Näiden kysyntä on kuitenkin edelleen vilkasta. Tästä syystä yleiskaavan jatkosuunnittelun yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista tutkia ainakin seuraavia toimenpiteitä:

Kivikko:

Kivikon yritysalueen liikenneyhteydet parantuvat merkittävästi Kehä 1:n uuden liittymän valmistuessa. Lautakunta esittää Kivikon yritysalueen laajentamista pohjoiseen Porvoonväylän vartta Maratontielle asti, jonne voisi jatkossa suunnitella uuden liittymän, mikä parantaisi merkittävästi yritysalueen liikenneyhteyksiä.

Heikinlaakso:

Heikinlaakson yritysalueita tulisi laajentaa Lahdenväylän molemmin puolin. Alueen liikenneyhteydet ovat hyvät ja vastaavalla kohdalla Vantaan puolella on vireillä merkittäviä liiketilahankkeita.

Pihlajamäki-Pukinmäki:

Pihlajamäen yritysalueita tulisi laajentaa Kehä 1:n varrelle sekä Kehän etelä- että pohjoispuolella Pihlajamäentien ja Malminkaaren välisellä alueella. Asuntovaltaiseksi alueeksi sen kehittäminen on haastavaa, sillä Kehä 1:n liikennemäärä säilynee varsin suurena.

Vuosaari:

Vuosaarella laajoja alueita on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi. Energiaratkaisut saattavat tulevaisuudessa olla entistä hajautempia, joten alueen käyttötarkoitus voisi olla joustavampi yritysalueena, joka sallii myös energiahuollon. Lisäksi yritysalueita voisi laajentaa Satamakaaren molemmin puolin.

Kivinokka ja Uutelan Skatan tilan alue:

Kivinokan alue on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu virkistys- ja viheralueeksi. Merkintää voitaisiin tutkia muutettavaksi alueen länsi- ja keskiosan osalta merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Tämä mahdollistaisi paremmin alueen kehittämisen virkistys- ja matkailualueena ja voisi mahdollistaa esimerkiksi Rastilan nykyisen leirintäalueen toimintojen siirtämisen ainakin osittain Kivinokkaan. Vastaavin perustein

myös Vuosaaren Uutelassa sijaitsevan Skatan tilan alue voitaisiin tutkia osoitettavaksi merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Molemmat alueet ovat luonnonläheisiä, merellisiä sekä hyvin saavutettavissa, joten ne voisivat soveltua hyvin käyttötarkoitukseen.

Muita huomiota yleiskaavaehdotuksesta

Pääkaupunkiseudun linnoitteet

Helsingissä muun muassa ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet rajoittavat yhdyskuntarakenteen tiivistämistä varsin monissa paikoissa. Linnoituslaitteet ovat useimmiten huonossa kunnossa ja voivat olla vaarallisia ulkoilijoille. Lautakunta ehdottaa, että Helsinkiin osoitettaisiin erikseen tehtävän kartoituksen perusteella muutamia laajempia museoalueita, joissa linnoituslaitteet voitaisiin kunnostaa yleisölle turvalliseen kuntoon ja joissa voisi olla esimerkiksi infotauluja ja opastusta linnoituslaitteiden historiaa. Muilta osin linnoituslaitteiden alueita voisi huolellisen harkinnan ja dokumentoinnin jälkeen suunnitella myös muuhun käyttötarkoitukseen. Esimerkiksi Kivikon linnoituslaitteet ovat jääneet jo rakennusvaiheessa keskeneräisiksi eivätkä ne ole olleet taistelukäytössä. Linnoitteiden merkitystä tulisi tutkia erityisen huolellisesti alueilla, joissa ne ovat kaupungin kehittymisen esteenä.

Täytöt

Nyt valmistelussa oleva yleiskaava on keskeinen työkalu taloudelliseen louhe- ja maamassojen ohjaukseen. Lautakunnan mielestä kaikki tiedossa olevat alueet, joissa tullaan tarvitsemaan maamassoja, tulisi yleiskaavassa osoittaa alueiksi, joissa voidaan tehdä täyttötöitä ilman asemakaavaa. Esimerkkeinä tällaisista alueista ovat Länsiväylän kupeessa olevat merelliset kohteet, erityisesti Lapinlahden alueeseen liittyvät Iso-Pässin ja Morsiamen niemekkeet sekä Lauttasaaren Lemislahti, jonka täyttöalue voitaisiin samalla osoittaa nykyistä laajempaan. Kaavamerkintä voisi olla vastaava kuin Östersundomin yhteisen yleiskaavan merkintä et3 (Esirakentamisalue).

Lisäksi lautakunnan mielestä yleiskaavan tulisi mahdollistaa Kalasataman Hanasaarta ympäröivien vesialueiden täyttäminen, jotta Hanasaaren voimalaitoksen poistumisen mahdollistama asunto- ja toimitilarakentamisen potentiaali voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Mahdollisten täyttöjen lopullinen laajuus ratkaistaisiin alueen tulevasa asemakaavoituksessa.

Meriläjitysalueet

Väylien ja satamien ylläpidon sekä uusien asuinalueiden rakentamisen vuoksi tarvitaan myös meriläjityskapasiteettia ruoppausten toteuttami-

seksi. Yleiskaavassa tulisi esittää aluevaraukset meriläjäystoimintaan soveltuvista alueista.

Yleiskaavan aikajänteellä mm. kantakaupunkiin on suunniteltu runsaasti maanalaisia hankkeita, joiden tieltä on irrotettava hyvin runsaasti kiviainesta. Tätä kiviainesta olisi niin taloudellisesti, kuin ympäristöhaittojen pienentämiseksi mielekästä käyttää meritäyttöihin syntypaikan lähellä sen sijaan, että sitä joudutaan kalliisti kuljettamaan kaupungin läpi kymmeniä kilometrejä varastoitavaksi tai käsiteltäväksi. Näinhän jouduttiin tekemään Länsimetron ensimmäisen osan loppuvaiheessa ja ympäristön kannalta haitallista rekkarallia on Länsimetron jatkeen työmaalla jouduttu edelleen jatkamaan.

Jotta kiviainesta voi käyttää täyttöihin, on merenpohja ensin ruopattava. Yleiskaavan täyttöjä salliva määräys helpottaisi vuosien käsittelyajan vaativien ruoppauslupien hakemista niin ajoissa, ettei jouduta Länsimetron tapaiseen tilanteeseen. Moni maanalaisista hankkeista suunnitellaan hyvin pitkälle valmiiksi ennen lopullista toteutuspäätöstä, mutta massiivinen kiven poisto alkaa nopeasti. Siinä vaiheessa on liian myöhäistä hakea tarvittavia ruoppaus- ja täyttölupia. Täyttöhankkeiden ulottuvuuden tarkempi suunnittelu olisi luontevaa tehdä yleiskaavan toteutussuunnitelman osana.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma

Yleiskaavan laadinnan yhteydessä tehtävä toteutusohjelma luo edellytykset yleiskaavan suunnitelmalliselle toteuttamiselle. Toteutusohjelman perusteella tehtävät priorisoinnit alueiden välillä tulevat ohjaamaan asemakaavoituksen, maanhankinnan ja tontinluovutuksen tulevien vuosien resurssien käyttöä. Toteutusohjelma tulee kytkeä tiiviisti kaupungin investointiohjelmiin, jotta valittava alueiden toteutusjärjestys on realistinen.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman valmistelussa tulisi tutkia ja edistää erityisesti lyhyen ja keskipitkän aikavälin asuntorakentamisen mahdollisuuksia. Toteutusohjelmassa tulisi tutkia tarkemmin asuntorakentamisen vaatimia välittömiä edellytysinvestointeja kaupungin kannalta sekä pyrkiä esittämään selkeitä vaiheittain toteutettavia asuntorakentamisalueita nimenomaisesti lyhyen ja keskipitkän aikavälin asuntotuotannolle. Toteutusohjelmassa tulisi ottaa huomioon kaavatalouden lisäksi asuntorakentamisen toteuttamiskelpoisuus myös tonttitalouden kannalta alustavin taloudellisin laskelmin, jotta alueiden toteutuksen realistisuutta voidaan arvioida.

Toteutusohjelma ja sen perusteella tehtävät priorisoinnit tulevat vaikuttamaan merkittävästi tulevien vuosien maanhankintaan ja edellyttää myös kaupungin harjoittamaan maapolitiikan kehittämistä. Maanhan-

kinnan luonne tulee todennäköisesti muuttumaan merkittävästi aiemmista vuosista, jolloin maanhankinta on keskittynyt pääasiassa suurempiin raakamaahankintoihin. Yleiskaavan toteuttamisen johdosta maanhankinta muuttunee pirstaleisemmaksi ja työläemmäksi. Lisäksi tulee arvioitavaksi, miten kaupunki voi maapoliittisin keinoin kustannustehokkaasti edistää rakentamista yleiskaavan ja toteutusohjelman osoittamilta painopistealueilla, kuten esimerkiksi asemanseuduilla ja täydennysrakentamisalueilla. Käytännössä tämä voi enenevässä määrin tarkoittaa myös rakennettujen kiinteistöjen ja vuokraoikeuksien hankintapainetta.

Lopuksi

Kiinteistölautakunta pitää yleiskaavaehdotuksen tavoitteita siinä esitettyjä ratkaisuja pääosin kannatettavana. Yleiskaavan toteuttamiseen tulee kuitenkin liittymään merkittäviä taloudellisia ja muita haasteita, joiden vuoksi vaarana on, että yleiskaavassa osoitettu rakentamispotentiaali toteutuu vain osittain ja/tai ennakoitua huomattavasti hitaammin. Tämä tulee luomaan merkittäviä haasteita esim. tuleville vuosille asetettävien asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiselle ja kaupungin taloudelle.

Käsittely

11.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sole Molander: Korvataan kappale Aluerakentamiskohteet seuraavalla:

Lautakunta pitää myönteisenä, että yleiskaava pitää sisällään myös varauksia aluerakentamistyyppiselle asuntorakentamiselle. Tulevien vuosien asuntorakentamisen kannalta löytyy sopivia alueita ilman, että rakennetaan historiallisesti merkittävää ja virkistyskäytössä olevaa Tuomarinkartanon aluetta. Lentoliikenteelle toiminnallista Malmin lentokentän aluetta ei myöskään tule rakentaa.

Kannattaja: Olli Sademies

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan kappale Aluerakentamiskohteet seuraavalla:

Lautakunta pitää myönteisenä, että yleiskaava pitää sisällään myös varauksia aluerakentamistyyppiselle asuntorakentamiselle. Tulevien vuosien asuntorakentamisen kannalta löytyy sopivia alueita ilman, että rakennetaan historiallisesti merkittävää ja virkistyskäytössä olevaa Tuo-

17.10.2016

marinkartanon aluetta. Lentoliikenteelle toiminnallista Malmin lentokentän aluetta ei myöskään tule rakentaa.

Jaa-äännet: 6

Juha Hakola, Jasmin Hamid, Antti Hytti, Jouni Parkkonen, Erkki Perälä, Kirsi Pihlaja

Ei-äännet: 2

Sole Molander, Olli Sademies

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Timo Tossavainen

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Sami Haapanen, osastopäällikkö, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi
Ilkka Vähäaho, osastopäällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi
Pasi Lehtiö, toimistopäällikkö, puhelin: 310 36448
pasi.lehtio(a)hel.fi
Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi
Pekka Saarinen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi
Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi
Miia Pasuri, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 34439
mii.pasuri(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 04.02.2016 § 25

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Liikuntalautakunta antaa seuraavan lausunnon Helsingin yleiskaavaehdotuksesta:

Liikuntalautakunta antoi lausunnon yleiskaavaluonnoksesta 15.3.2015.

Luonnosvaiheen esitykset ovat tämän lausunnon liitteenä.

Yleiskaavassa tulee huomioida, että viher- ja virkistysalueet ovat eheitä ja viheryhteydet jatkuvia. Asuinalueiden yhteyksien viherverkkoon tulee olla sujuvia ja välittömiä. Virkistykselle ja ulkoliikunnan suorituspaikoille sekä tilaa vieville liikuntamuodoille on varattava riittävästi tilaa sekä osoittaa niiden sijaintipaikat. Tilaa vievien liikuntamuotojen yhteyteen tulee liittää julkisia, kaikille avoimia tiloja ja reittejä. Eri kokoisille kenttäalueille on varattava tilaa asuntorakenteen tiivistämistavoitteista huolimatta. Uusien asuinalueiden liikuntapaikkojen rakentaminen on turvattu.

Vihersormet ja viherverkosto

Virkistysreitit kannattaa suunnitella ja toteuttaa katkeamattomiksi. Maankäyttöä muutettaessa mahdollisesti poistuvan tai katkeavan reitin tilalle tulee osoittaa korvaava reitti. Lähivirkistysalueet tulee kytkeä osaksi isompia virkistyskokonaisuuksia esimerkiksi viherväylillä, ulkoilureiteillä ja/ tai kävely- ja pyöräteillä.

Yleiskaavaselostuksessa todetaan viheryhteyksistä, niiden yhtenäisyydestä ja jatkuvuudesta, että viheralueet tulee liittää luontevasti toisiinsa. Selostuksen mukaan yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen – tai tarvittaessa rakennetaan vihersiltoja ja viheralikulkuja. Lautakunta suhtautuu mainittuihin vihersiltoihin ja alikulkuihin epäillen. Niiden kustannukset voivat toteutusvaiheessa nousta niin korkeiksi, että suunniteltu yhteys jää toteuttamatta. Vihersilloilla ja –alikulkuilla ei myöskään saada aina riittävän leveitä ja toimivia viheryhteyksiä, jotta esim. talvisin hiihdon ja kevyen liikenteen yhteydet eivät menisi päällekkäin ja estäisi toisiaan.

Viherverkoston säilytys nykylaajuudessa on tärkeää, jottei lisärakentamisen aikaansaama kulutuksen kasvu aiheuta jo ennestään runsaasti käytetyille viheralueille liian suurta kulutusta. Vihersormet ja niiden väliset viheryhteydet toimivat merkittävänä virkistys ja liikunta-alueina. Niitä pitkin kulkee pääosa seudullisista ja alueellisista ulkoilu- ja latureiteistä.

Keskuspuisto ja Pirkkola

Hämeenlinnanväylän varresta ja Kehä-I:n varresta, Pirkkolan liikuntapuiston vierestä, on poistettu kantakaupunki-merkintöjä. Kuitenkin, jos Pirkkolan liikuntapuiston länsireunaa rakennetaan ehdotuksen mukaan, se

kaventaa oleellisesti Pirkkolan viheraluetta ja alueen virkistys- ja liikku-
mismahdollisuuksia.

Huomattava osa Pirkkolan länsireunaa on merkitty kaavamääräyksellä
C2 kantakaupunki. Aluetta kehitetään asumisen, kaupan ja julkisten
palvelujen, toimitilojen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Korttelitehok-
kuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8. Tilanteessa, jossa pelkästään ta-
lot tulevat keskuspuiston puolelle ja kaupunkibulevardi ei toteudu, niin
alueelle tarvitaan toinen katuverkosto, joka leventää kantakaupunkimai-
sesti rakennettua aluetta ja lohkaisee näin ison osan keskuspuistoa.
Lautakunta ei puolla tällaista ratkaisua.

Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden ver-
kostoa. Lautakunta pitää tärkeänä, että Keskuspuistoa ei kavenneta,
eikä viheryhteyksiä katkaista. Pirkkolan kohdalle suunniteltua rakenta-
mista ei voida toteuttaa niin, että alueella voitaisiin säilyttää nykyiset
toiminnot. Esimerkiksi hiihtoladuille ei yleiskaavaehdotuksessa jää riit-
tävästi tilaa.

Liikuntapuistot, lähiliikuntapaikat ja sisäliikuntapaikat

Monilla liikuntaviraston toimialueilla yleiskaava poikkeaa merkittävästi
tuoreista, vastavalmistuneista asemakaavoista. Jotkut liikuntapuistot tai
niiden osat on merkitty asuntovaltaisiksi alueiksi, joita kehitetään ”pää-
asiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähi-
palvelujen käyttöön.” Tämä ei anna selkeää kuvaa liikuntapuistojen tu-
levaisuudesta,
eikä niiden säilyttäminen ei ole taattua. Lähiliikuntapaikat ja liikunta-
puistot tulee säilyttää, sillä niillä on tärkeä rooli sekä omalla alueellaan.
Uusilla asuinalueilla tulee tehdä varauksia ulkoliikunnalle.

Yleiskaavassa liikuntaan tarkoitettut alueet tulisi olla määritelty ja mer-
kitty
omilla merkinnöillään. Määritelmän tulee olla yksiselitteinen siten, että
se ei mahdollista liikuntaan tarkoitettun alueen ”nakertamista” tai muut-
tamista vähitellen muun toiminnon käyttöön.

Asuinalueiden palveluiden riittävyys tulee taata suunnittelussa ja toteu-
tuksessa. Toiminnallisesti monipuolinen elinympäristö pitää sisällään
perusliikuntapaikat, kuten lähiliikuntapaikat ja sisäliikuntatilat esimerkik-
si
koulujen yhteydessä.

Liikuntapalvelujen keskittämistä vain muutama suureen liikuntapuis-
toon
tulee varoa, jotta etäisyydet asuinalueilta palveluihin eivät kasva liian

suuriksi tai asuinalueiden omat palvelut jäävät kokonaan toteutumatta. Lähiliikuntapaikkojen ja liikuntapuistojen merkitys kasvaa entisestään yhdyskuntarakenteen tiivistyessä.

Esimerkiksi 1,6 hehtaarin Kivitorpankentän osoittaminen asuntovaltaisiksi alueeksi A2 sekä kantakaupungiksi C2 antaa sen kuvan, että tällä lähiliikuntakentällä ei ole tulevaisuutta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa, vaikka kentällä on suuri paikallinen merkitys lähikoulujen liikuntapaikkana. Tällaisten tärkeiksi koettujen lähiliikuntapaikkojen tulevaisuus tulisi turvata jo yleiskaavatasolla.

Lassilan liikuntapuisto (2,6 ha) ja Kannelmäen liikuntapuisto (2,6 ha) ovat molemmat merkitty asuntovaltaisiksi alueeksi A2. Jätkäsaaren liikuntapuisto (4,7 ha) on merkitty kantakaupungiksi C2, samoin Lauttasaaren liikuntapuisto (1,0 ha) ja Arabianrannan liikuntapuisto (2,8 ha). Jakomäen liikuntapuisto (2,8 ha) on yleiskaavassa lähikeskustaa C3. Yleiskaavaa tulisi muuttaa näiltä osin.

Luonnosvaiheen jälkeen on tapahtunut hyvääkin: Talin liikuntapuistossa Talin golf-kentälle on tehty sellaiset muutokset, että on mahdollista säilyttää golf-kenttä 18-reikäisenä ja Talin liikuntapuiston alueelta on muutettu asuntovaltaisen alueen A2-ruutuja 6 kappaletta viher- ja virkistysalueeksi.

Yleiskaavan viher- ja virkistysteemakartassa on esitetty liikuntapuistoverkosto 2050. Liikuntapuistoverkosto on esitetty puutteellisesti. Verkostoon tulisi lisätä ainakin seuraavat: Jätkäsaaren liikuntapuisto, Isonnevan liikuntapuisto, Kruunuvuorenrannan liikuntapuisto, Ison Kallahden liikuntapuisto, Heteniitynkenttä, Ojapuis-ton liikuntapuisto ja Pitäjänmäen urheilukenttä.

Liikuntalautakunta toivoo, että yleiskaavan jatkokehittämistarpeiksi nimetään tulevaan asukasmäärään suhteutettu lähiliikunta, liikuntapuistoja vihervirkistysverkko tarkastelu. Mitä tiiviimmäksi kaupunkirakenne muodostuu, sitä merkittävämpi ovat luonto-, viher- ja virkistysalueet. Olemassa olevien liikuntapalveluiden jatkuvuus tulisi turvata. Näiden palveluiden ja rakenteiden toteutukseen on käytetty merkittäviä taloudellisia panostuksia ja ne ovat monin paikoin kaupungissa muodostuneet

alueelliseksi identiteettitekijöiksi.
Tarvitaan seudullista tarkastelua ja toiminnallisen strategian luomista liikuntapalveluiden turvaamiseksi.

Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa että täydennysrakentamiskaavoissa löydetään tontteja myös sisäliikuntarakentamiselle.

Merelliset alueet ja palvelut

Yleiskaavan Merellinen Helsinki -teemakartassa on esitetty saariston virkistyskäyttömahdollisuuksien kasvu 2050 ja merellisen virkistyskäytön kehittämisen tavoitteet.

Lautakunta esittää Vartiosaaren ja Melkin säilyttämistä virkistysalueina ja näkee Vartiosaarelle luodun asuntovaltaisen osayleiskaavan purkamisen tärkeänä. Yleiskaavassa hahmoteltu asukasmäärältään kasvava kaupunki vaatii tulevaisuudessa useita virkistysaaria käyttöönsä. Merellisen Helsingin virkistysaarien riittävä määrä tulevaisuudessa takaa saarten luonnonarvojen säilymisen kulutuksen tasaantuessa useammille saarille.

Teemakartassa ymmärretään ja huomioidaan ansiokkaasti merialueen huollon tukikohtatarve, joka sekin kasvaa jatkossa huomattavasti saariston käytön lisääntyessä.

Yleissuunnitteluosaston selvityksessä Meri-Helsinki yleiskaavassa, rannikko, saaristo, meri ja satamatoiminnot (2014:15) liikuntavirastoa sivuaviksi jatkokehittämistarpeiksi esitettiin talvisäilytysalueiden seudullinen tarkastelu. Liikuntaviraston tilaama selvitys talvisäilytystarpeista on lähes valmis ja se tulee lähtemään virastoihin lausunnoille kuluvan kevään aikana. Jo nyt tiedetään, että venesatamien yhteyteen liitetty talvisäilytysalue on luonnollisin, toimivin ja tavoiteltavin ratkaisu. Kuitenkaan missään 2000-luvulla tehdyssä kaavassa ei ole päästy siihen, että talvisäilytys olisi ratkaistu kaava-alueella, vaan ratkaisuna on aina ”jonnekin toisaalle” sijoitettava veneiden talvisäilytysalue.

Erilaisten veneilyreitistöjen, satamien ja taukopaikkojen tulee olla sujuvasti saavutettavissa ja niiden määrän tulee olla riittävä. Venesatamavarauksissa kannattaa huomioida myös pysäköinti- ja talvisäilytysalueet.

Rastilan leirintäalue

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Ehdotusvaiheeseen verrattuna Rastilan leirintäalueen luona on kolme asuntovaltaista ruutua muutettu viher- ja virkistysalueeksi. Kuitenkin kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa erikseen, että Rastilan leirintäalueelle tulee selvittää korvaava paikka Helsingistä alueen jatkosuunnittelun yhteydessä. Samalla kaupunkisuunnittelulautakunta myös päätti, että aiemmin korvaavaksi leirintäalueen paikaksi osoitettu merellisen virkistys- ja matkailun alue Uutelan itärannalla muutetaan kokonaan virkistys- ja viheralueeksi.

Rastilan leirintäalue Helsinki on yksi Suomen viidestä leirintäalueesta, joka on luokiteltu viiden tähden leirintäalueeksi. Rastilan leirintäalue on mukailullisesti merkittävä toimija Helsingissä. Se on pääkaupunkiseudun ainoa ympärivuotisesti toimiva alue. Rastilan yöpymisvuorokausien keskiarvo viimeiseltä viideltä vuodelta on 98 000 yöpymistä vuodessa. Kysyntää on myös ympärivuotiselle pitkäaikaismajoitukselle. Rastila ei edes riitä palvelemaan kaikkia halukkaita. Yli 2000 matkailuajoneuvoa käännytetään pois tilanahtauden vuoksi.

Rastilan leirintäalueen ehdoton markkinointi- ja myyntivaltti on sijainti metroaseman välittömässä läheisyydessä. Leirintäalueen nykyinen sijainti on oleellinen toiminnan kannalta. Leirintäalueella yöpyvät jättävät kaupunkiin 8 milj. euroa vuodessa.

Liikuntavirasto on vuosina 2010 – 2014 investoinut noin 3 milj. euroa Rastilan leirintäalueeseen. Investoinnit on käytetty alueen rakentamiseen ja kehittämiseen, palvelutason parantamiseen, rakennusten ja alueiden kunnossapitoon sekä turvallisuuteen. Uuden leirintäalueen infan rakentaminen maksaisi liikuntatoimelle 20 milj.euroa. Liikuntatoimella ei tule olemaan varaa rakentaa uutta leirintäaluetta. 20 milj.euroa tarkoittaisi liikuntatoimen koko kahden vuoden investointibudjetin käyttöä vain ja ainoastaan uuden leirintäalueen rakentamiseen.

Yleiskaavaehdotusta tulisi muuttaa niin, että Rastilan leirintäalue säilyy nykyisessä käytössään ja laajuudessaan.

Tuomarinkylän kartanon alue

Tuomarinkylän kartanon alueen eteläpuolelta on muutettu 4 asuntovaltaisen alueen A3-ruutua virkistys- ja viheralueeksi. Yleiskaavaehdotuksessa on yhä esitetty Tuomarinkylän koirakeskuksen päälle lähikeskusta C3 sekä asuntovaltaista aluetta A2.

Koirakeskuksen nykyinen pinta-ala on yli 6 hehtaaria, eli 6 ruudun kokoinen

alue. Alue tulisi merkitä merkinnällä virkistys- ja viheralue. Yleiskaavaehdotusta tulisi muuttaa niin, että Tuomarinkylän kartanon alueella sijaitsevat koko ulkoilu-, hevos- ja koiraurheilun alue säilyy nykyisessä käytössään ja laajuudessaan.

Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Sitä käyttävät lähes kaikki pääkaupunkiseudun koirayhdistykset (60000 käyntikertaa vuodessa). Yleiskaavan astuessa voimaan tämä koiraurheilulle erittäin tärkeä alue olisi mahdollisesti uhattu. Jatkosuunnittelussa tulisi ratkaista miten radan mahdollinen siirto ja uusi asuminen voidaan tehdä niin, että koiraurheilualan siirto ei jää liikuntatoimen tehtäväksi.

Tuomarinkylän hevosurheilukeskukselle tulisi turvata riittävät tilavaraukset, jotta alueen suunniteltu kehittäminen ei keskeytyisi. Eri selvityksissä Tuomarinkylä on todettu olevan sopivin suurelle hevosurheilukeskittymälle Helsingissä. Östersundomin kaavoitustyön yhteydessä ei ole myöskään löydetty tilaa, joka soveltuisi suurille hevosurheilutapahtumille, vaan on jälleen todettu, että hevosurheilukeskuksen paikka Helsingissä on Tuomarinkylä.

Merkittävä osa Malmin lentokentän alueesta on esitetty asuntovaltaiseksi alueeksi. Jos osa niistä alueista, jotka nyt ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, heikentyy liikuntatarjonta merkittävästi ja alueen kokonaisvirkistysellinen taso laskee. On myös huomioitava, että Vantaanjoen tärkeimmän taimenpuron Longinojan latvavedet saavat alkunsa Malmin lentokentän ympäristöstä. Lautakunta on huolissaan, että kenttäalueen rakentaminen muuttaa Longinojan ekologista tasapainoa. Liikuntavirasto on ollut vahvasti mukana puroalueen kunnostustöissä mm. sorastamalla. Kunnostuksen tavoitteena on ollut taimenkanan elvyttäminen ja koillishelsinkiläisten virkistysolosuhteiden parantaminen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723
Matti Kuusela, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 87783

Liitteet

- 1 Yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 2 Yleiskaavaehdotuksen selostus: Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi lisälehdellä
- 3 Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 4 Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 6.10.2015
- 5 Teemakartta: Kaupunkiluonto, 6.10.2015
- 6 Teemakartta: Merellinen Helsinki, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 7 Teemakartta: Kantakaupunki, 6.10.2015

Käsittely

04.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tiina Sandberg: Tilanteessa, jossa pelkästään talot tulevat keskuspuiston puolelle ja kaupunkibulevardi ei toteudu, niin alueelle tarvitaan toinen katuverkosto, joka leventää kantakaupunkimaisesti rakennettua aluetta ja lohkaisee näin ison osan keskuspuistoa. Lautakunta ei puolla tällaista ratkaisua. Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden verkostoa. Lautakuntaa pitää tärkeänä, että keskuspuistoa ei kavenneta, eikä viheryhteyksiä katkaista.

Tämä kohtaa muutetaan kuulumaan:

Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden verkostoa. Lautakunta pitää tärkeänä, että Keskuspuistoa ei kavenneta, eikä viheryhteyksiä katkaista. Pirkkolan kohdalle suunniteltua rakentamista ei voida toteuttaa niin, että alueella voitaisiin säilyttää nykyiset toiminnot. Esimerkiksi hiihtoladuille ei yleiskaavaehdotuksessa jää riittävästi tilaa.

Kannattaja: Riku Ahola

Vastaehdotus:

Heimo Laaksonen: Merkittävä osa Malmin lentokentän alueesta on esitetty asuntovaltaiseksi alueeksi. Jos osa niistä alueista, jotka nyt ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, heikentyy liikuntatarjonta merkittävästi ja alueen kokonaisvirkistysellinen taso laskee. On myös

huomioitava, että Vantaanjoen tärkeimmän taimenpuron Longinojan latvavedet saavat alkunsa Malmin lentokentän ympäristöstä. Lautakunta on huolissaan, että kenttäalueen rakentaminen muuttaa Longinojan ekologista tasapainoa. Liikuntavirasto on ollut vahvasti mukana puroalueen kunnostustöissä mm. sorastamalla. Kunnostuksen tavoitteena on ollut taimenkannan elvyttäminen ja koillishelsinkiläisten virkistysolosuhteiden parantaminen.

Kannattaja: Tiina Sandberg

Vastaehdotus:

Riitta Hämäläinen-Bister: Lausuntoon kirjataan luonnosvaiheessa 15.3. kirjatut asiat. Lisäksi kappale kolme poistetaan.

Vastaehdotus:

Riku Ahola: Lisätään lausuntoon:

Lautakunta esittää Vartiosaaren ja Melkin säilyttämistä virkistysalueina ja näkee Vartiosaarelle luodun asuntovaltaisen osayleiskaavan purkamisen tärkeänä. Yleiskaavassa hahmoteltu asukasmäärältään kasvava kaupunki vaatii tulevaisuudessa useita virkistysaaria käyttöönsä. Merellisen Helsingin virkistysaarien riittävä määrä tulevaisuudessa takaa saarten luonnonarvojen säilymisen kulutuksen tasaantuessa useammille saarille.

Kannattaja: Tiina Sandberg

Vastaehdotus:

Riitta Hämäläinen-Bister:

Lisäksi kappale kaksi ja kolme muotoillaan uudelleen:

Kappale 2: Liikuntalautakunta antoi lausunnon yleiskaavaluonnoksesta 15.3.2015. Luonnosvaiheen esitykset ovat tämän lausunnon liitteenä.

Kappale 3: Yleiskaavassa tulee huomioida, että viher- ja virkistysalueet ovat

eheitä ja viheryhteyksien jatkuvia. Asuinalueiden yhteyksien viherverkkoon

tulee olla sujuvia ja välittömiä. Virkistykselle ja ulkoliikunnan suorituspaikoille sekä tilaa vieville liikuntamuodoille on varattava riittävästi tilaa sekä osoittaa niiden sijaintipaikat. Tilaa vievien liikuntamuotojen

yhteyteen tulee liittää julkisia, kaikille avoimia tiloja ja reittejä.

Eri kokoisille kenttäalueille on varattava tilaa asuntorakenteen tiivistämistavoitteista huolimatta. Uusien asuinalueiden liikuntapaikkojen rakentaminen on turvattava.

Kannattaja: Jukka Järvinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Tilanteessa, jossa pelkästään talot tulevat keskuspuiston puolelle ja kaupunkibulevardi ei toteudu, niin alueelle tarvitaan toinen katuverkosto, joka leventää kantakaupunkimaisesti rakennettua aluetta ja lohkaisee näin ison osan keskuspuistoa. Lautakunta ei puolla tällaista ratkaisua. Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden verkostoa. Lautakuntaa pitää tärkeänä, että keskuspuistoa ei kavenneta, eikä viheryhteyksiä katkaista. Tämä kohtaa muutetaan kuulumaan: Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden verkostoa. Lautakunta pitää tärkeänä, että Keskuspuistoa ei kavenneta, eikä viheryhteyksiä katkaista. Pirkkolan kohdalle suunniteltua rakentamista ei voida toteuttaa niin, että alueella voitaisiin säilyttää nykyiset toiminnot. Esimerkiksi hiihtoladuille ei yleiskaavaehdotuksessa jää riittävästi tilaa.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Lotta Kortteinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg, Seppo Siika-aho

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Merkittävä osa Malmin lentokentän alueesta on esitetty asuntovaltaiseksi alueeksi. Jos osa niistä alueista, jotka nyt ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, heikentyy liikuntatarjonta merkittävästi ja alueen kokonaisvirkistysellinen taso laskee. On myös huomiotava, että Vantaanjoen tärkeimmän taimenpuron Longinojan latvavedet saavat alkunsa Malmin lentokentän ympäristöstä. Lautakunta on huolissaan, että kenttäalueen rakentaminen muuttaa Longinojan ekologista tasapainoa. Liikuntavirasto on ollut vahvasti mukana puroalueen kunnostustöissä mm. sorastamalla. Kunnostuksen tavoitteena on ollut tai-

menkannan elvyttäminen ja koillishelsinkiläisten virkistysolosuhteiden parantaminen.

Jaa-äännet: 1
Lotta Kortteinen

Ei-äännet: 6
Riku Ahola, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 2
Silja Borgarsdottir Sandelin, Seppo Siika-aho

Poissa: 0

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lisätään lausuntoon: Lautakunta esittää Vartiosaaren ja Melkin säilyttämistä virkistysalueina ja näkee Vartiosaarelle luodun asuntovaltaisen osayleiskaavan purkamisen tärkeänä. Yleiskaavassa hahmoteltu asukasmäärältään kasvava kaupunki vaatii tulevaisuudessa useita virkistysaaria käyttöönsä. Merellisen Helsingin virkistyssaarien riittävä määrä tulevaisuudessa takaa saarten luonnonarvojen säilymisen kulutuksen tasaantuessa useammille saarille.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9
Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Lotta Kortteinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg, Seppo Siika-aho

Tyhjä: 0

Poissa: 0

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus:
Lisäksi kappale kaksi ja kolme muotoillaan uudelleen:
Kappale 2: Liikuntalautakunta antoi lausunnon yleiskaavaluonnoksesta 15.3.2015. Luonnosvaiheen esitykset ovat tämän lausunnon liitteenä.

Kappale 3: Yleiskaavassa tulee huomioida, että viher- ja virkistysalueet ovat eheitä ja viheryhteyksien jatkuvia. Asuinalueiden yhteyksien viherverkkoon tulee olla sujuvia ja välittömiä. Virkistykselle ja ulkoliikunnan suorituspaikoille sekä tilaa vieville liikuntamuodoille on varattava riittävästi tilaa sekä osoittaa niiden sijaintipaikat. Tilaa vievien liikuntamuotojen yhteyteen tulee liittää julkisia, kaikille avoimia tiloja ja reittejä. Eri kokoisille kenttäalueille on varattava tilaa asuntorakenteen tiivistämistavoitteista huolimatta. Uusien asuinalueiden liikuntapaikkojen rakentaminen on turvattava.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Lotta Kortteinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg, Seppo Siika-aho

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723
Matti Kuusela, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 87783

Yleisten töiden lautakunta 02.02.2016 § 48

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Yleiskaavaehdotus on yleispiirteinen ja rohkean visionäärinen esitys tiivistyvän pääkaupungin maankäytön kehittämiseksi pitkällä aikavälillä.

Yleisten töiden lautakunnan lausunto yleiskaavaluonnoksesta on otettu osittain huomioon yleiskaavaehdotuksessa.

Eräiden teemakarttojen painoarvoa on lisätty mainitsemalla ne lainvoimaisen pääkartan kaavamääräyksissä. Teemakarttoja ja kaavamääräyksiä on täydennetty siten, että Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristöt -teemakartat ovat osittain oikeusvaikutteisia.

Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut luontotyypit sekä Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 esitetyt suojeltavaksi tarkoitetut alueet on merkitty Kaupunkiluonto-teemakarttaan oikeusvaikutteisina. Kulttuuriympäristöjä koskeva teemakartta on lisätty uutena kaava-aineistoon. Teemakartta on oikeusvaikutteinen valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY 2009-alueet) ja valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta (Valtioneuvoston periaatepäätös 1995). Yleiskaavan merkinnöissä kuitenkin mainitaan, että kaikille alueille saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia tiloja ja laitteita. Luonto- ja kulttuuriympäristöissä tämä tulee toteuttaa ympäristön ehdoilla.

Pääkartan ja teemakarttojen välillä on edelleen joitain ristiriitoja. Yleiskaavan voimassa olon aikana teemakarttoja on syytä päivittää tarvittaessa ja niiden pohjalta kannattaa myös tehdä tarkempaa yleissuunnittelua, jotta katu- ja viherverkosto sekä tekninen huolto pystytään ottamaan johdonmukaisesti huomioon detaljikaavoituksessa.

Yleiskaavatyön rinnalla laaditaan yleiskaavan toteuttamishjelmaa. Rakennusvirasto pitää tärkeänä eri hallintokuntien yhteistyötä toteuttamishjelmatyössä.

Yleiskaavaa varten on tehty laajasti erillisiä ja vaihtelevan tasoisia, erityyppisiä ansiokkaitakin selvityksiä. Kuitenkin eräät niistä, esimerkiksi ”Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet” ja kaupunkibulevardiselvitykset ovat osin varsin futuristisia ja paikoin ristiriidassa yleiskaavaehdotuksen tai sen liitekarttojen kanssa.

Kulttuurihistorialliset ympäristöt

Uusi teemakartta kulttuuriympäristöistä täydentää hyvin yleiskaavan pääkarttaa. Suomenlinnan maailmanperintökohde on merkitty yleisten töiden lautakunnan esityksen mukaisesti oikeusvaikutteiseen pääkarttaan. Valtakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen ympäristöjen ja maisema-alueiden osoittaminen oikeusvaikutteisina on merkittävä parannus yleiskaavaan ja korostaa näiden alueiden merkittävyyttä ja asemaa.

Yleiskaavakartassa esitetyt rakentamisalueet ovat osin ristiriidassa edellä mainittujen aluerajausten kanssa. Oikeusvaikutteisuuden tulkin-
taa joudutaan käymään jatkossa mm. Tuomarinkylän kartanon ja Torp-
parinmäen pohjoisosan viljelyalueiden kaltaisilla kohteilla, joissa säily-
tettävään kulttuuriympäristöön on osoitettu uutta maankäyttöä.

Helsingin keskeisten imagotekijöiden, kuten kulttuurihistoriallisten arvo-
jen suojeleminen, on varmistettava suojeleusmakaavoilla. Alueisiin kohdis-
tuu monenlaista käyttöpainetta, ja kaavaa tarvitaan turvaamaan arvojen
säilyminen. Odotellessa toteutusta ohjaavia asemakaavaratkaisuja tu-
levaisuudeltaan epävarmojen alueiden ja toimintojen ylläpito ja kehittä-
minen jäävät pakostakin vähälle rahoitusvajeeen vallitessa.

Liikennetkaisu

Joukkoliikenteen runkoverkon vahvistaminen uusilla säteittäisillä ja poi-
kittäisillä yhteyksillä mahdollistaa Helsingin kaupungin väestön sekä lii-
kenteen kapasiteetin kasvun. Toimiva liityntäpysäköinti ja sujuvien
vaihtoyhteyksien kehittäminen lisäävät joukkoliikenteen houkuttelevuut-
ta ja toimivuutta.

Erikoiskuljetusten reitit tulee ottaa suunnittelussa huomioon.

Esitetyssä liikennejärjestelmässä haastavinta on rahoitus. Helsingin st-
rategiaohjelmassa linjattujen taloustavoitteiden ja tällä hetkellä heikon
julkisen talouden näkymien takia moni hanke on vaarassa jäädä suun-
nitteluasteelle. Tehdyt investoinnit tarvitsevat ylläpitoa, joka myös kärsii
rahoitusvajeeesta.

Kaupunkibulevardit

Yksi yleiskaavan merkittävimmistä muutoskohteista on kantakaupunkiin
ulottuvien maanteiden ja pääväylien muuttaminen kaupunkibulevar-
deiksi. Osa Kehä I:n sisäpuolisista pääväylistä on nyt Liikenneviraston
hallinnassa. Väylien muuttaminen kaupungin omistamiksi kaduiksi ai-
heuttaa suuren haasteen investointi- ja käyttötaloudelle. Väylät ja niihin
liittyvät sillat ja monet muut rakenteet täytyy peruskorjata tai rakentaa
uudestaan katujen laatustandardien ja suunnitteluperiaatteiden mukai-
sesti.

Rakennusoikeuden lisäyksellä voidaan kattaa osa väylien muutosin-
vestoinneista, mutta ylläpitokustannusten kattamiseen sillä ei ole suo-
raa vaikutusta. Kunkin väylän hallinnoinnin muuttamista tulee aina tar-
kastella erikseen.

Kaupunkibulevardien sekä muun kaupungin liikenteellinen toimivuus tu-
lee varmistaa hyvällä suunnittelulla sekä lisäämällä joukkoliikenteen ja

muiden kestävien liikennemuotojen toimivuutta ja houkuttelevuutta. Logistiikan kehittäminen on tärkeää elinkeinoelämälle, jotta talouskasvu elpyisi. Kaupungin liikennejärjestelyiden tulee taata sujuva joukko-, jakelu- ja muu ajoneuvoliikenne, jalankulku, pyöräily sekä toimiva logistiikka ja elinkeinoelämän kuljetukset.

Ilmanlaatu- ja meluhaittojen minimointi tulee olemaan haaste tiivistyvässä ja kasvavassa kaupungissa. Meluntorjuntaan ja ilmanlaatuun vaikuttaviin asioihin on kiinnitettävä erityistä huomiota jatkosuunnittelussa, asemakaavoituksessa ja tarkemmassa suunnittelussa.

Kaupunkibulevardien rakennetekniset selvitykset on tehty rakennettavuuden näkökulmasta. Selvityksissä ei ole otettu huomioon rakenteiden ylläpidettävyyttä eikä ratkaisua omistajuuteen, vaikka nämä ovat keskeisiä elinkaarikustannuksiin ja kaupunkirakenteen toimintaan vaikuttavia asioita. Rakennerratkaisua tehtäessä pitää määrittää myös omistajuus, jotta taataan ylläpidettävyyttä. Tunnelirakenteiden tullessa peruskorjausikään kohdataan helposti ongelmia, mikäli kannella ja sen yläpuolisella kiinteistöllä on eri omistaja. Kustannusten jako voi olla hankalaa kyseisessä tilanteessa. Myös esimerkiksi vesivuodot aiheuttavat helposti kiistoja ja korvausvaatimuksia.

Yleisten alueiden alle tehtävien rakenteiden suunnitteluohjeet (rakennusvirasto, katu- ja puisto-osasto 2013) on tärkeä ohje rakenteiden suunnittelussa. Ennen tällaisten kohteiden asemakaavoituksen käynnistymistä tulee olla yhteydessä rakennusviraston asiantuntijoihin. Yleisen alueen käytettävyyttä ei saa heikentää sen alle rakennettavilla tiloilla. Myöskään alueen kunnossapito ei saa vaikeutua tai sen kustannukset nousta. Rakentajan ja kaupungin väliset sopimukset vastuista sekä yllä- ja kunnossapitorajoista tulee tehdä ennen luvan myöntämistä yleisen alueen alle rakentamiseen.

Pyöräliikenne ja jalankulku

Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa esitetyn liikennemuotojen priorisoinnin mukaisesti kaupungissa panostetaan ensisijaisesti jalankulun ja pyöräliikenteen edistämiseen, tämän jälkeen joukkoliikenteeseen, kuljetuksiin ja jakeluliikenteeseen ja viimeisenä yksityisautoiluun. Kaikkien liikennemuotojen tulee toimia sujuvasti osana liikennejärjestelmää tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Baanasuunnitelmien lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota pyöräliikenteeseen liittyvän muun infran (mm. väylät, pyöräpysäköinti) tilavarauksiin ja sujuvuuteen, kunnossapitoa unohtamatta.

Kustannuksista

Yleisten alueiden rakentamis- ja ylläpitokustannukset nousevat merkittävästi nykyisestä johtuen muun muassa maanteiden muuttamisesta kaupungin kaduiksi eli kaupunkibulevardeiksi ja tunnelien ja siltojen rakentamisesta sekä uusimisesta. Yleiskaavassa on esitetty kaupunkibulevardeja yhteensä noin 40 km. Nykyisellä kymmenvuotiskaudella vuosittainen katualueiden investointien määräraha on 100 - 140 miljoonaa euroa.

Yleiskaavan mukaisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toteuttamisen Helsingin kaupungille aiheuttamat kokonaiskustannukset ovat arvioinnin perusteella tarkasteluajanjaksolta (2015 - 2050) 11 miljardia euroa, joista 40 % aiheutuu kaupunkibulevardien toteuttamisesta. Yleiskaavassa esitettyjä hankkeita ei pystytä toteuttamaan nykyisen investointikaton raameissa eikä rakennuttamiseen nyt osoitetun henkilöstön voimin. Myös katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon rahoitus- ja henkilöstötarve kasvaa voimakkaasti.

Yhteishankkeista, joiden kokonaiskustannus on 1,8 miljardia, kaupungin osuus ei ole vielä tiedossa. Rakennusvirastolle tulevia kustannuksia on tässä vaiheessa vaikea arvioida, sillä päätöksiä muun muassa suurista yhteishankkeista, kuten Pisararata, ei ole tehty.

Tekninen huolto, lumilogistiikka

Rakennusvirasto on laatinut kaksi alustavaa tarkastelua yhdyskuntateknisen huollon aluetarpeista yleiskaavan tarkastelujänteellä:

- Helsingin kaupungin rakennusvirasto 16.9.2015. Rakentamisen ja ylläpidon teknisen huollon alueet - massojen kierrätysalueet, lumen varavastaanottoaikat ja varikot 2050.
- Helsingin kaupungin rakennusvirasto 18.8.2015. Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2015.

Nämä selvitykset on otettu huomioon yleiskaavaehdotuksen liitemateriaalissa. Kaavaehdotuksen jälkeen käynnistyvät jatkosuunnittelu ja lyhyemmän tähtäimen toimenpidesuosituksen tekeminen.

Teknisen huollon verkoston eli massojen kierrätysalueiden, lumen vastaanottoaikkojen ja varikoiden tilavarausten tavoitteena on resurssitehokkuuden parantaminen eli rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvien kuljetusten sekä materiaalitehokkuuden tehostaminen.

Maankäytön suunnittelussa on huomioitava esirakentamisprosessi eli kokonaisvaltainen alueiden rakentamiskelpoiseksi saattaminen. Tämä mahdollistaa esirakentamisen aloittamisen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tällä on merkittävä vaikutus niin alueiden taloudelliseen toteuttamiskelpoisuuteen kuin resurssitehokkuuteen.

Hulevesien hallinta ja tulviin varautuminen

Yleiskaavaehdotukseen on aiheellisesti lisätty tulviin varautumista ja hulevesien hallintaa koskeva yleismääräys. Yleiskaavatyössä tulee vielä perusteellisemmin tarkastella ilmastonmuutoksen sopeutustoimia. Keskeiset tulvareittivaraukset tulee selvittää ja varmistaa yleiskaavassa määräyksellä, jotta ne voidaan jatkossa merkitä tarkemmin asemakaavoihin.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetään nykyisen kaupunkirakenteen merkittävää tiivistämistä. Hulevesien hallintaan tarvitaan riittävästi katutilaa ja paikallisia viheralueita, jotta hulevesien ja lumen asianmukainen käsittely ja hallinta on mahdollista. Perustettaessa uutta kantakaupunkimaista miljöötä ja erityisesti tiivistettäessä vanhoja alueita, syntyy ongelmia sekä kustannuksia, ellei eri toimintojen tilatarpeita huomioida riittävästi.

Hulevesien hallinnan kannalta on edullisempaa rakentaa korkeampia rakennuksia ja väljempää katutilaa kuin erittäin tiivistä matalaa kaupunkirakennetta kapein kaduin. Katutilan käytöstä kilpailevat jalankulkijat, pyöräilijät, julkinen liikenne, henkilöautot, pysäköintipaikat, hulevesirakenteet, tulvareitit, istutukset ja lumitilaraive. Lisäksi maanalaiset johdot ja viemärit vaikuttavat maanpäällisiin rakenteisiin. Ilmastonmuutoksen tuomat ilmiöt sade- ja lumitilanteissa pitää myös ottaa huomioon.

Riittävän leveään katutilaan mahtuu myös puustoa ja viherkaistale, johon voi tarvittaessa rakentaa hulevesiä hidastavia ja vettä puhdistavia biosuodatuspainanteita. Puiden väliin sijoitettavat pysäköintipaikat voidaan rakentaa vettä läpäisevästä materiaalista. Riittävä väljyys mahdollistaa myös kustannustehokkaan huollon.

Asuntovaltaisten alueiden kaavamerkinnoissä on mainittu puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden kehittäminen näiden alueiden sisällä. Paikalliset pienet viheralueet toimivat hyvin hulevesien hallinnassa. Pienten valuma-alueiden hulevedet voitaisiin tarvittaessa ohjata ja käsitellä hallitusti ja maisemaa rikastuttavasti näillä alueilla, jos muuta tulvareittiä alueella ei ole. Tällaisten alueiden puute tai katoaminen lisää hulevesitulvariskejä.

Yleiskaavassa on esitetty rakentamista myös tulvavaara-alueille. Esi-merkkinä voidaan mainita Viikintien pohjois- ja eteläpuolelle sijoittuvat asuntovaltaiset alueet. Erityisesti tien eteläpuolelle sijoittuva rakentaminen on tulvavaara-alueella. Alue on myös Vanhankaupunginlandan Natura-alueen puskurialuetta ja osa kansainvälisesti arvokkaaksi luokiteltua lintualueita (IBA). Rakentamisesta on tältä osin syytä luopua.

Virkistys- ja viheralueista

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Viheralueverkostosta yleistä

Viheralueverkosto on esitetty yleiskaavaehdotuksen pääkartassa kahdella aluemerkinällä: virkistys- ja viheralue, merellisen virkistykseen ja matkailun alue. Lisäksi tärkeitä viheryhteyksiä on osoitettu vihreällä katkoviivalla.

Virkistys- ja viherverkosto 2050 -teemakartalla on esitetty tärkeimmät virkistysalueet ja niiden väliset yhteydet. Kaupunkiluonto-teemakarttaan on merkitty metsäverkoston ohella luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät niittyverkosto ja pienvesien muodostama siniverkosto. Metsäverkoston ydinalueet ja merkittävimmät yhteydet on osoitettu, mutta niitty- ja siniverkostosta ne puuttuvat. Yleiskaava jättää pitkälti jatkosuunnittelussa ratkottavaksi kuinka Helsingin virkistykselliset ja ekologiset arvot turvataan tulevaisuudessa.

Virkistys- ja viheralueiden kaavamääräyksiä on täydennetty onnistuneesti metsäisten viheralueiden osalta. Täydennetyin kaavamääräyksen mukaan virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä tulee ottaa huomioon yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto ja säilyttää verkoston metsäinen luonne. Kaavamääräys korostaa Helsingin monimuotoisten ja virkistyskäyttöarvoltaan ainutlaatuisten kaupunkimetsien merkitystä viheralueverkoston osana.

Luonnonsuojelualueiden, Natura-alueiden ja Helsingin uudessa luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 esitettyjen alueiden esittämien oikeusvaikutteisina Kaupunkiluonto-teemakartassa turvaa näiden alueiden arvojen säilymistä.

Yleiskaavakarttaan merkityt viheryhteydet ja rantaraitti sekä Virkistys- ja viherverkosto 2050 -liitekarttaan merkityt poikittaiset viherlinjat ja sisälahtia kiertävät rantareitit ovat erittäin tärkeitä yhteyksiä viheralueverkostossa. Sisälahtia kiertävät rantareitit on mainittu vain liitekartan merkinnöissä. Ne tulee ottaa yleiskaava-aineistossa ponnekkaammin esille ja niiden yhteydet yleiskaavaan merkitylle rantaraitille on turvattava. Viherlinjat tulee merkitä yleiskaavan pääkarttaan vastaavasti kuin baanaverkko, jotta niiden toteutuminen varmistetaan. Samalla tulee tarkistaa liitekartan viherlinjojen ja yleiskaavaan merkittyjen viheryhteyksien suhde. Ne on nyt esitetty osittain yhtenevinä ja paikoin eri kohdissa. Eroja on muun muassa Pasilassa ja Kuninkaantammen alueella.

Viherlinjoista ja -yhteyksistä, rantaraitista sekä sisälahtia kiertävistä ulkoilureiteistä kannattaa jatkossa tehdä yleissuunnitelmia otettavaksi huomioon asemakaavojen laadinnassa ja yleisten alueiden suunnittelussa. Viheralueverkoston jatkuvuudesta ja laadusta on huolehdittava, sillä kapenevien vihersormien ja pienempienkin viheralueiden sekä vi-

heryhteyksien merkitys virkistysalueina kasvaa, ja ne joutuvat kestä-
mään suurta käyttöä.

Viheralueiden toteutustarve ja kustannukset

Yleiskaavan vaikutusta viherrakentamistarpeeseen voidaan arvioida
vain yleispiirteisesti. Uuden kaupunginosapuiston tarve on esitetty tee-
makartassa Pohjois-Pasilaan, Tuomarinkylään ja Malmin lentokentän
alueelle.

Täydennysrakentamisen yhteydessä vanhoilla alueilla pyritään paran-
tamaan yleisten alueiden laatua. Uusien tiiviiden asuinalueiden sisään
jäävät puistot on rakennettava laadukkaiksi ja kestäviksi. Kasvavassa
kaupungissa toiminnallisten virkistysalueiden tarve kasvaa. Osa täy-
dennysrakentamisesta sijoittuu nykyisille rakennetuille viheralueille, joi-
den toiminnot usein siirtyvät toisaalle. Hulevesijärjestelyt muuttavat joi-
takin luonnonmukaisia viheralueita, mutta samalla saadaan mahdolli-
suus kehittää monimuotoisia pienvesiympäristöjä.

Yleiskaavan taloudellisten vaikutusten arvioinnissa puistojen ja virkisty-
saluuden rakentamiskustannuksiksi vuosina 2015 - 2050 on arvioitu
kaupunkibulevardien vaikutusalueilla 90 miljoonaa euroa, Malmin lento-
kenttäalueella 40 miljoonaa euroa ja täydennysrakennettavilla ja muilla
alueilla 85 miljoonaa euroa; yhteensä 215 miljoonaa euroa. Ylläpitokus-
tannuksiksi on arvioitu kaupunkibulevardien vaikutusalueella 245 mil-
joonaa euroa. Laskelmien osuvuutta on vaikea arvioida yleiskaavan
suurpiirteisyyden vuoksi. Toteutusohjelmaa laadittaessa kustannusar-
viot tulee vielä tarkistaa ottaen huomioon se, että kaupungin tiivisty-
essä kestäviksi rakennettavien ja intensiivisesti hoidettavien viheralueiden
osuus kasvaa. Myös luonnonmukaisilla alueilla kustannukset kasvavat
ulkoilukäytön kasvun myötä.

Nykyisellä kymmenvuotiskaudella rakennusvirastolla on käytettävissä
viheralueiden investointeihin vuosittain 8 - 11 miljoonaa euroa. Lukuun
sisältyvät myös nykyisten aluerakentamiskohteiden viherrakentamisen
kustannukset.

Viheralueverkoston ekologinen aspekti ja luonnon monimuotoisuus

Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt vihersormet turvaavat pääosin kau-
punkiluonnon ekologisen kytkeytyneisyyden. Luonnon monimuotoisuu-
den turvaamisen kannalta keskeiset viheryhteydet sijoittuvat Keskus-
puiston, Vantaanjoen varren, Viikki-Kivikon ja Uutela-Vuosaaren alueil-
le. Nykyiset yhteydet heikkenevät merkittävästi niin kutsutun Länsisor-
men ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormien osalta. Vartiokylän-
lahden yhteys Vartiosaaren kautta Jollakseen heikkenee tai jopa katke-
aa, jos Vartiosaari rakentuu. Erityisen ongelmalliseksi tässä suhteessa

todettu Vartiosaari on poistettu yleiskaavatarkastelusta tekeillä olevan osayleiskaavan perusteella. Lisäksi osa muista ekologisista yhteyksistä kapeutuu, ja rakennetun ympäristön reunavaikutus ja lisääntyvä ulkoilukäyttö heikentävät luonnonympäristön olosuhteita. Viheralueiden käyttäjämäärien kasvuun tulee varautua myös siten, että ulkoilureitit saadaan päivitettyä samassa tahdissa väestönkasvun kanssa, jotta arempien metsäalueiden hallitsematonta kulutusta saadaan vähennettyä.

Ekologista kytkeytyneisyyttä voidaan turvata säilyttämällä luonnonmuksista kasvillisuutta, kosteikkoja ja muita luonnonbiotooppeja sekä kehittämällä ja uudistamalla niitä niin, että eliöiden elinympäristöt ja leviämisreitit säilyvät.

Täydennysrakentamisen ja uusien joukkoliikennereittien vaikutukset kaupunkiluontoon tulevat olemaan paikallisesti suuria. Rakentaminen ja lisääntyvä virkistyskäyttö vähentävät alkuperäisten elinympäristötyyppien pinta-alaa. Haitallisia vaikutuksia kohdistuu muun muassa Ramsinniemeen, Vartiosaareen, Mustavuoreen, Vartiokylänlahden ympäristöön, Malmin lentokentän viheralueisiin sekä Viikin pelloille ja niityille.

Saaristo on Helsingin alkuperäisen lajiston kannalta merkittävintä aluetta. Kaavan toteutuminen saaristossa saattaa muuttaa herkimpien lajien elinoloja merkittävästi. Rakentamisella voi kuitenkin olla myös positiivinen vaikutus saariston kulttuurisidonnaisten elinympäristöjen umpeenkasvun pysäyttämässä, mikäli saaristoluonnon hoitoon voidaan osoittaa riittävät resurssit.

Luonnonsuojelualueet ja metsäverkosto

Luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisesti yleiskaavaehdotuksessa esitetään oikeusvaikutteisella kaavamerkinnällä suojeltavaksi 47 luonnonsuojelualueita. Ohjelman toteutuessa luonnonsuojelualueiden pinta-ala kaksinkertaistuu 666 hehtaarista 1318 hehtaariin. Erityisesti uusien metsäisten suojelualueiden määrä kasvaa.

Metsäiset luonnonsuojelualueet ovat osa metsäverkostoa. Luonnonsuojeluohjelman yhteydessä laadittiin metsäverkostoselvitys tärkeimmistä metsällisistä yhteyksistä eli kytkeytyneistä metsäalueista ja metsäisistä ydinalueista. Nämä on kuvattu yleiskaavaehdotuksen Kaupunkiluonto-teemakarttaan.

Tärkeimmät metsäverkoston yhteydet sijoittuvat vihersormien alueille. Metsäverkoston reuna-alueiden rakentuminen ja lisääntyvä käyttö tulevat heikentämään metsäalueiden luonnon monimuotoisuutta, kuntoa ja kestävyyttä. Haittoja voidaan vähentää hoitamalla metsäalueita kaupunginhallituksen vuonna 2010 hyväksymien Luonnonhoidon linjaustavoitteiden mukaisesti. Viher- ja virkistysalueiden kehittäminen virkistys-

ulkoilu-, liikunta-, luonto-, ja kulttuurialueina edellyttää myös metsien laadusta ja käytöturvallisuudesta huolehtimista.

Kaupunkiluonto-teemakartan nykyiset ja kehitettävät metsäverkostoyhteydet sekä kaupunkiekologiset yhteydet sijoittuvat osin samoihin kohtiin. Kuitenkin tällaisia tärkeitä yhteyksiä on merkitty yleiskaavaan heikosti, sijainniltaan ohjeellisina viheryhteyksinä voimakkaasti täydennysrakennettavilla alueilla. Esimerkkeinä voi mainita viheryhteydet Kaarelan Hakuninmaanpuistossa, Maunulan ja Oulunkylän välisessä Krämerinpuistossa ja Suursuonpuistossa sekä Viikin ja Myllypuron välisellä metsäisellä alueella. Metsäverkoston luonne tulee turvata viheralueverkoston jatkosuunnittelussa eikä näitä ekologisesti tärkeitä alueita pidä muuttaa rakennetuiksi puistoiksi.

Keskuspuisto ja Helsinkipuisto

Teemakarttaa ”virkistys ja viherverkosto” on täydennetty luonnosvaiheen jälkeen merkitsemällä siihen Keskuspuisto ja Helsinkipuisto ja toteamalla, että niiden yhtenäisyys turvataan.

Keskuspuisto on Helsingin tärkein ja laajin virkistys- ja viheralue ja keskeinen osa metsäverkostoa. Se täytti toissa vuonna 100 vuotta ja sen rakentamiselta on pidättäydytty tähän saakka voimassa olevien asemakaavojen sekä vuonna 2006 laadittujen Keskuspuiston suunnitteluperiaatteiden mukaisesti. Keskuspuisto on myös Uudenmaan kulttuuriympäristöselvityksessä 2012 osoitettu merkittävä kulttuuriympäristökohde.

Esitetyt kaupunkibulevardiin liittyvät korttelit Hämeenlinnanväylän varressa kaventavat Keskuspuiston länsireunan metsä- ja niittyalueita Pirkkolan, Maunulan ja Kivihaan kohdalla, ja metsäalueen ekologinen arvo heikkenee. Kapeneva metsäinen yhteys ei enää tarjoa luonnonvaraiselle metsäkasvillisuudelle ja -linnustolle ja muulle eläimistölle turvaa. Suuri haitta rakentamisesta aiheutuu Maunulan uurnalehdon länsipuolella luonnonmukaisen metsäisen pohjois-eteläsuuntainen yhteyden kavetessa alle puoleen nykyisestäään. Kyseisessä kohdassa virtaa ekologisesti tärkeä Maunulanpuro. Tilannetta hankaloittaa se, että samassa maastokäytävässä tulee säilyttää tai toteuttaa myös ulkoilureitit. Yhtä haitallisesti kapenee yhteys Pirkkolan uimahallin länsipuolisessa metsässä, jossa risteää runsas ulkoilureitistö. Keskuspuiston viheryhteys itään kapenee Metsäläntien pohjoispuolelle esitetyn rakentamisen takia. Pasilan ja Kivihaan kohdalla Keskuspuistonraittiin rajautuva rakentaminen säilyttää raitin sekä pieneläinten hautausmaan, mutta kaventaa jo muutenkin kapeaa Keskuspuiston metsää. Yleiskaavan luonnosvaiheen jälkeen kyseisistä kohdista poistettiin yksittäisiä rakentamispikseleitä, mutta kaavaehdotus ei ole Keskuspuiston ulkoiluympä-

ristön arvojen, metsäverkoston ja ekologisen yhteyden suhteen juuri-
kaan parempi.

Laakson kohdalla oleva pikaraitiotievaraus katkaisee maantasossa kul-
kiessaan viheryhteyden.

Keskuspuiston rakentamisesta tulee luopua ja säilyttää se edelleen vir-
kistys- ja viheralueena. Keskuspuiston reunan rakentamista on perus-
teltu sillä, että se suojaisi ulkoilualuetta melulta. Sama suojavaikutus
saadaan kriittisiin kohtiin sijoitetuilla melusteilla.

Helsingipuiston muuttamisesta kansalliseksi kaupunkipuistoksi on tehty
useita aloitteita, mutta Helsingin kaupunki on halunnut kehittää puistoa
kaavoituksen keinoin vastaamaan kansallisen kaupunkipuiston kritee-
rejä. Helsingipuiston kehittäminen ja resursointi tarvitsee pikaisesti
tuekseen tarkempaa maankäytön suunnittelua, jottei alue taantuisi
maankäytön päätöksiä odoteltaessa.

Kaupungin kannattaa panostaa erityisesti Vanhankaupunginlahden ym-
päristön kehittämiseen. Alueella on maisemallisesti, ekologisesti ja kult-
tuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ja sen merkitys virkistysalueena
kasvaa. Lahden ympäristöön on rakennettu ja rakennetaan paljon uutta
asutusta.

Helsingipuiston yleissuunnitelmassa Vantaanjoen länsipuolista ranta-
aluetta on esitetty kehitettäväksi rauhallisena, puutarhamaisia kohteita
yhdistävänä reittinä. Vielä rakentamattomana säilyneet Oulunkylän kar-
tanon maat Itsenäisyydenpuiston kohdalla ovat maisemallisesti ja kult-
tuurihistoriallisesti arvokkaita ja niitä voidaan kehittää merkittävänä
puistokohteena. Yleiskaavassa alueelle on kuitenkin merkitty erittäin
paljon rakentamista. Rakentamisen määrää tulee vielä tarkistaa ja su-
pistaa niin, että maisemallisesti arvokas alue paremmin säilyy osana
keskeistä viheralueverkostoa.

Merellinen Helsinki

Saaristo ja Helsingin merellisyys virkistys- ja matkailupalveluineen on
nostettu yleiskaavassa omaksi teemakseen. Erityisen hyvin on osoitet-
tu tarve kehittää saaristoa monipuolisesti muun muassa virkistysaluee-
na, matkailullisena nähtävyytenä, loma-asutusalueena ja jopa pysyvän
asutuksen kehittämiseksi saariston ainutlaatuista luontoa unohta-
matta.

Melkin saari on arvokas virkistysalueena. Sitä ei tule osoittaa rakenta-
miseen.

Saaristoliikenteen lisääminen ja yhteydet eri saariin ovat matkailun ja virkistykseen kannalta tarpeellisia. Pikaraitiotie, niin sanottu saaristoratikka on suuri tulevaisuuden hanke. Mikäli pikaraitiotie rakentuu, muuttaa se ratkaisevasti Vartiosaaren ja Ramsinniemen alueita. Nykyiset pääosin virkistys- ja loma-asutuskäytössä olevat alueet muuttuvat asuin- ja työpaikkavaltaisiksi alueiksi.

Helsingin sisäsaariston vyöhykkeen keskeiset lahdet Iso-Huopalahti, Vanhankaupunginlahti ja Vartiokylänlahti muodostavat kukin omaleimaisen virkistysympäristönsä, joihin Helsingin vihersormet päättyvät. Sisälahtien kehittäminen toiminnallisina ja visuaalisina kokonaisuuksina on kannatettava ajatus. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon merellisten julkisivujen näkymisen lisäksi kunkin lahden ominaispiirteet sekä luonto- ja maisemalliset arvot.

Helsingin kaupungin omistamaa Varsasaarta (Espoon saaristossa) ja osia Granön saaresta (Sipoon saaristossa) ei ole merkitty merelliseen teemakarttaan muualla sijaitsevana virkistysaarena.

Teemakartan selityksiin tulee lisätä huomio arvokkaista saariston kulttuuriympäristöistä esimerkiksi viittaamalla uuteen Kulttuuriympäristöteemakarttaan samaan tapaan kuin luonnonsuojelualueista ja Natura 2000-verkoston kuuluvista alueista Kaupunkiluonto-teemakartalla tehdään.

Santahaminan saari on merkitty puolustusvoimien alueeksi. Määräyksessä todetaan että, jos puolustusvoimien toiminta siirtyy alueelta pois, osoitetaan alue asumisen, kaupan, julkisten palvelujen, toimitilojen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen käyttöön. Santahaminassa on merkittäviä luonto- ja kulttuuriarvoja, joten kaavamerkintään tulee lisätä myös säilytettävät luonnonsuojelu- ja kulttuuriympäristöalueet.

Ranta-alueiden rakentamisen vuoksi kaupungista poistuu useita veneiden talvisäilytysalueita. Niiden korvaamista on syytä tarkastella yleiskaavatasolla.

Käsittely

02.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Pörrö Sahlberg: Lisätään kappaleen (30) "syntyy ongelmia" perään "sekä lisäkustannuksia"

Lisätään kappaleen (34) loppuun seuraava lause:

- "Alue on myös Vanhankaupunginlanden Natura-alueen puskurialuetta ja osa kansainvälisesti arvokkaaksi luokiteltua lintualuetta (IBA). Rakentamisesta on tältä osin syytä luopua."

Lisätään kappaleen (45) loppuun lause:

- "Viheralueiden käyttäjämäärien kasvuun tulee varautua myös siten, että ulkoilureitit saadaan päivitettyä samassa tahdissa väestönkasvun kanssa, jotta arempien metsäalueiden hallitsematonta kulutusta saadaan vähennettyä."

Lisätään kappaleeseen (57) kolmanneksi sanaksi "tulee".

Eriävät mielipiteet

Maria Landén: Katson, että yleiskaavaehdotus tulisi muuttaa Malmin lentokentälle kaavaillun asuinrakentamisen osalta. Mielestäni yleiskaavan suunnittelussa ei ole otettu tarpeeksi huomioon Malmin lentokentän taustoja sekä lentokentän lakkauttamisen merkitystä. En täten yleisten töiden lautakunnan jäsenenä kannata asuinrakentamista Malmin lentokentälle.

Katson myös, että suunnitelma muuttaa Malmin lentokenttä uudeksi asuinalueeksi, on vastoin ison osan niin kaupunkilaisten, kuin muuallakin Suomessa asuvien kansalaisten tahtoa.

"Kaavatyössä on huomioitava, että Malmin lentotoiminnan jatkamista vaatii jo lähes 71 000 kansalaista adressillaan, ja että 6.10.2015 Helsingin kaupungille toimitettu ilmailukäytön jatkoa vaativa kuntalaisaloite oli yli 13 000 helsinkiläisen allekirjoittamana osallistujamäärältään Suomen historian ylivoimaisesti suurin."

Yleiskaavaa suunniteltaessa tulisikin huomioida myös kansalaisten mielipiteet ja toiveet.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Kaisu Ilonen, suunnitteluasiantuntija, puhelin: 310 38638
kaisu.ilonen(a)hel.fi

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Helena Ström, projektinjohtaja, puhelin: 310 38571
helena.strom(a)hel.fi

17.10.2016

Mikko Suominen, projektinjohtaja, puhelin: 310 39232
mikko.suominen(a)hel.fi
Jussi Luomanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 02.02.2016 § 38

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Yleiskaavaehdotuksen mukainen kaupunkirakenteen tiivistäminen ja täydentäminen, raideliikenteen verkostomainen rakenne, kestävien liikemistapojen korostaminen ja pyrkimys laajojen yhtenäisten viheralueiden säilymiseen tarjoaa hyvän lähtökohdan kestäväälle kaupunkikehitykselle.

Ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta yleiskaavaehdotus tukee hyvin seudullista maankäyttöä ja mahdollistaa liikennejärjestelmän kehittämisen vähäpäästöisempään suuntaan. Yleiskaavaehdotuksen mahdollistaman ilmastomyönteisyyden tulee näkyä myös yleiskaavan jälkeisissä suunnitteluratkaisuissa. Kaikilla uusilla rakentamisalueilla tulee tähdätä mahdollisimman suureen energiaomavaraisuuteen ja hiileneutraalisuuteen. Yleiskaavan mahdollistama huomattava täydennysrakentaminen luo edellytyksiä alueellisille energiasaneeraustoimenpiteille ja kaupungin onkin vahvasti tuettava energiatehokkuuden parantamista.

Yleiskaavaehdotus tukee pääosin laajojen yhtenäisten viheralueiden säilymistä, vihersormien ylläpitämistä ja viheryhteyksien vahvistamista. Kuitenkin mukana on myös viheralueille rakentamista. Helsingin viheraluerakenne perustuu pääosin pitkittäisten vihersormien varaan ja siksi erityisesti poikittaisten yhteyksien vahvistaminen on keskeistä. Kaupungin tiivistyessä lähiluonnon ja -virkistysalueiden merkitys korostuu. Näiden turvaaminen jatkosuunnittelussa on tärkeää. Tehdyistä muutoksista huolimatta yleiskaavaehdotus supistaa yhtenäistä Keskuspuistoa ja heikentää sen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Rakentaminen siirtäisi virkistyskäytön painopistettä idemmäs luonnoltaan herkemille alueille. Asukasmäärän voimakas kasvu myös lisää virkistyskäyttöpainetta. Pienemmän pinta-alan tulisi mahdollistaa virkistyskäytön lisääntyminen ja samalla säilyttää tärkeimmät luontoarvot. Ympäristölautakunnan mielestä Keskuspuistoon rakentamisesta tulee luopua.

Kaupungin kasvusta aiheutuvan liikennemäärän lisääntymisen hallinta tulee olemaan haasteellista, vaikka kaavaehdotuksen mukainen liikenne-

nejärjestelmä on kannatettava. Kaupunkibulevardien toteuttaminen tulee edellyttämään joukkoliikenteen tehostustoimien lisäksi voimakkaiden henkilöautoliikennettä vähentävien toimien toteuttamista sekä liikenteellisistä että ympäristöllisistä syistä. Katubulevardien ympäristö-, terveys- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonaisselvitys suunnitteluohjeistusta varten.

Yleiskaavan aikajänne ylittää vuoteen 2050 saakka. Tämä on vaikeuttanut monien vaikutusarviointien tekemistä. Osa keskeisistä ympäristövaikutuksiin ja ympäristön laatuun liittyvistä asioista jää ratkaistavaksi tarkemmassa suunnittelussa. Näitä ovat mm. lähivirkistysalueet ja niiden saavutettavuus ja riittävyys, liikenteen haitat ja ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumiseen liittyvät ratkaisut. Yleiskaavan toteuttamisohjelman rooli tulee olemaan merkittävä. Ympäristönäkökulman tulee olla yhtenä keskeisenä tekijänä toteutusohjelmaa laadittaessa. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että toteuttamisohjelma ja sen yhteydessä tehtävät vaikutusten arvioinnit valmisteltaisiin yhteistyössä hallintokuntien kanssa. Ympäristökeskuksen asiantuntemus on kaupunkisuunnitteluviraston käytettävissä tässä työssä. Kaupungin tulee sallia nykyistä korkeampi kaupunkimainen rakentamisen sekä selvittää uusien merellisten asuinalueiden muodostamisen mahdollisuus. Näin voidaan turvata mahdollisimman paljon ympäröiviä viher- ja virkistysalueita kaupunkiympäristössä sekä luoda uusia viihtyisiä ja houkuttelevia asuinalueita, joilla palvelut, energiatehokkuus ja ympäristöarvot voidaan ottaa huomioon.

Luonto ja virkistys

Yleiskaavan päälinjaukset ovat kannatettavia: ne painottavat jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista ja pääväylien bulevardisointia. Vihersormia pyritään ylläpitämään ja niiden välisiä viheryhteyksiä vahvistamaan. Erityisesti vihersormien väliset poikittaisyhteydet ovat nykyiselläänkin hyvin kapeita ja katkeavat helposti.

Kaavakartan virkistys- ja viheraluemääräykseen on lisätty lause: "Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne." Ympäristölautakunta pitää lisäystä hyvänä. Lisäksi yleiskaavaan liittyvää Kaupunkiluonto-teemakarttaa on täydennetty metsäverkostomerkinnoilla ja suunnitteluohjeilla.

Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet kuten Haltia, Santahamina sekä osa Uutelasta ja Mustavuoren virkistys- ja viheralueista on säilytetty yleiskaavaehdotuksessa.

Helsingin viheraluerakenne perustuu pääosin pitkäikäisten vihersormien varaan ja siksi erityisesti poikittaisten yhteyksien vahvistaminen on kes-

keistä. Monet kehitettävistä metsäyhteyksistä ovat nykyisin hyvin katkonaisia ja koostuvat vaihtelevista ympäristötyypeistä. Kaavaehdotuksen mukaan yksi tällainen metsäyhteys sijoittuu esim. Maunula-Oulunkylä välille.

Ympäristölautakunta ehdottaa, että jatkosuunnittelua varten tehtäisiin eri hallintokuntien yhteistyönä suunnitelma siitä, miten metsäverkoston verkostomainen rakenne voidaan turvata. Metsäverkostoa tulisi siinä tarkastella suhteessa yleiskaavan mukaiseen maankäytön muutokseen. Tämän pohjalta voitaisiin tunnistaa tärkeimmät jatkosuunnittelua vaativat yhteydet. Kaava-aineistoon tulisi liittää ympäristölautakunnan 20.9.2015 hyväksymä Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostaselvitys, joka sisältää täydentävää tietoa jatkosuunnittelua varten.

Kaava-aineiston pohjalta on vaikea hahmottaa viher- ja virkistysalueilla tapahtuvia muutoksia. Kaupungin tiivistyessä lähiluonnon ja -virkistysalueiden merkitys korostuu. Yleiskaavaehdotuksen kerrotaan mahdollistavan lähiviheralueiden säilymisen, mutta kaavan esitystavan yleispiirteisyyden vuoksi merkittävät ratkaisut siirtyvät alemmalle kaavatasolle.

Kaavakarttaan tulee merkitä nykyiset suojelualueet, uudet suojelualuevaraukset sekä muut luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet, kuten tärkeät lintualueet.

Houkuttelevat ja helposti saavutettavat lähivirkistysalueet lisäävät ihmisten lähiliikkumista ja hyvinvointia. Näyttö viheralueiden terveyshyödyistä kasvaa jatkuvasti. Lähivirkistysalueiden saavutettavuudelle tulee asettaa tavoitteita, esimerkiksi 300 metrin etäisyys tai enintään 5–10 minuutin kävelymatka. Lähiviheralueiden riittävyttä suhteessa kasvaavan asukasmäärään ja lisääntyvään virkistyskäyttöpaineeseen on tarpeen arvioida jatkossa ja varmistaa niiden riittävyys.

Kun asukastiheys kasvaa merkittävästi, viherala pienenee ja myös pinnoitetun pinnan osuus kasvaa, tulee kehittää ja rakentaa täydentäviä viherympäristöjä. Viheralueille rakentamista voidaan kompensoida parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita ja / tai luomalla uusia lähiviherympäristöjä. Kasvillisuuden peittämää pinta-alaa voidaan lisätä mm. erilaisin viherkansi-, viherkatto- ja viherseinäratkaisuin. Keinotekoisien ”kaupunkiluonnon” tuottaminen ei laadullisesti korvaa luonto- ja virkistysarvoltaan tärkeiden alueiden supistumista, mutta sen avulla voidaan kuitenkin eräänlaisena kompensationsa lisätä kaupunkivihreän osuutta. Ilmastonmuutoksen vuoksi näiden toimien merkitys kasvaa. Kasvillisuus mm. sitoo hiili-dioksidia, tasaa lämpötiloja helteillä ja toimii osana luonnonmukaista hulevesien hallintaa.

Rakentaminen viheralueille

Yleiskaavaehdotuksen mukaiset Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardiin liittyvät rakentamisalueet kaventavat Keskuspuistoa tehdyistä muutoksista huolimatta. Keskuspuistossa on monien luontoarvojen tihentymiä, mutta Hämeenlinnanväylän tuntumassa metsä on tavanomaisempaa virkistysmetsää. Koko alueen, myös melun rasittaman länsireunan virkistyskäyttö on erittäin runsasta. Vaikutukset Keskuspuistoon ulottuvat rakentamisalueita laajemmalle reunavaikutuksen vuoksi. Rakentamisen takia virkistyskäytön painopiste siirtyisi idemmäs luonnoltaan herkemille alueille. Asukasmäärän voimakas kasvu myös lisää virkistyskäyttöpainetta. Pienemmän pinta-alan tulisi mahdollistaa virkistyskäytön lisääntyminen ja samalla säilyttää tärkeimmät luontoarvot. Ympäristölautakunnan mielestä Keskuspuiston rakentamisesta Hämeenlinnanväylän varrella tulee luopua.

Laakson kohdalla Keskuspuiston läpi on kaavaehdotuksessa osoitettu pikaraitiovaraus. Tätä joukkoliikenteen runkoyhteyttä ei tulisi linjata Keskuspuiston läpi maanpintatasossa, jolloin se katkaisisi keskeisen viheryhdyden.

Talin liikuntapuisto ja siihen liittyvät metsäalueet muodostavat ison virkistysaluekokonaisuuden, joka jatkuu Iso Huopalahden länsirannalle Espoon puolella. Ulvilantien pohjoispuolella on keskimääräistä laajemmaksi rajattu liito-oravareviiri, mikä perustuu lajille sopivan metsäalueen suureen kokoon. Liito-oravat ja niiden tarvitsemat yhteydet eivät ole esteenä monipuoliselle virkistyskäytölle, mutta sopivat huonosti yhteen metsää pirstovan asuntorakentamisen kanssa. Kaksi edelleen metsäalueelle sijoitettavaa asuntovaltaisen alueen ruuturiviä tulee poistaa, jotta alue säilyy sekä virkistyskäytön että ekologisten yhteyksien kannalta yhtenäisenä.

Koillinen vihersormi alueella Vartiosaari-Ramsinniemi-Meri-Rastila tulisi säilyttää pääosin rakentamattomana. Metsäinen yhteys Laajasalosta Meri-Rastilaan ylläpitää vihersormeaa. Laajat metsäalueet tulisi pyrkiä säilyttämään rakentamattomina alueina. Tämä on tärkeää myös, koska virkistyspaine itäisillä virkistysalueilla on jo nyt kova ja tiivistymisen myötä se kasvaa entisestään. Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, mahdollinen rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle raitiotieverkon toteutuksen aikataulussa. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää.

Malmin lentokentän ja Tattarisuon pienteollisuusalueen väliin sijoittuva arvokas Tattarisuon metsäalue tulee säilyttää yhtenäisenä ja rakentamattomana. Metsässä on Helsingin oloissa poikkeuksellisen paljon mo-

nipuolista lehtipuustoa ja sen sisäiset maisemalliset ovat arvot merkittävät. Lisäksi säilyvän metsäalueen pohjoiseen ja etelään suuntautuvat yleiskaavaluonnoksessa olleet viheryhteysmerkinnät on syytä palauttaa yleiskaavaehdotukseen.

Melkin rakentamisen ja siihen liittyvien meritäyttöjen haitat meriluonnolle ja maisemalle ovat saavutettaviin hyötyihin nähden suuria. Melkki tulee varata virkistyskäyttöön.

Tuomarinkylän kartanoa ympäröivälle RKY-alueelle ja Siliuksenmäkeen ehdotettu tehokas asuntorakentaminen ja raideliikenne eivät ole sopu-soinnussa ja yhteensovittavissa alueen valtakunnallisestikin merkittävien kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen kanssa. Ehdotus ei turvaa ratsastus- ja koiratoiminnan jatkumista kuten kaupunginvaltuusto on 12.12.2012 edellyttänyt. Myös alueen virkistyskäyttö heikkenisi.

Rakentamisvaraukset Vanhankaupunginlahden ympäristöstä tulisi poistaa. Erityisen ongelmallista on Viikintien etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevien peltojen rakentaminen. Viikin pellot ovat tärkeitä muuttolintujen ruokailu- ja levähdyspaikkoja ja tukevat siten oleellisesti Natura-alueen arvoja. Lisäksi pellot sijaitsevat kansainvälisesti tärkeän IBA-lintualueen (Important Bird Area) rajauksen sisäpuolella. Kaavan Natura-arvioinnin mukaan peltoala vähenisi kaavan myötä 17 prosenttia.

Myös Pornaistenniemeen, Herttoniemen ja Hallainvuoren metsiin on osoitettu rakentamista, mikä toteutuessaan kaventaisi kahden ensiksi mainitun osalta Natura-alueen puskurivyöhykettä sekä Hallainvuoren osalta tärkeää vihersormea.

Ilmasto

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Yleiskaavan tulee mahdollistaa tavoitteen saavuttaminen niiden teemojen osalta, joihin yleiskaavalla voidaan vaikuttaa.

Yleiskaavaehdotuksen mukainen tiivistyvä ja täydentyvä kestäviin liik-kumistapoihin tukeutuva verkostomainen kaupunkirakenne on hyvä. Yleiskaavaehdotus ei kuitenkaan suoraan ota kantaa kaupungin energijärjestelmän kehittämiseen tai rakentamisen energiatehokkuuteen. Sen kuitenkin kerrotaan mahdollistavan monipuoliset ratkaisut energijärjestelmän kehittämisessä.

Uusilla rakentamisalueilla tulee tähdätä mahdollisimman suureen energiaomavaraisuuteen ja hiilineutraalisuuteen. Jatkosuunnittelussa uusille alueille tulisi laatia aluetason energiataseselvitykset, joissa kartoitetaan ne rakentamisen sekä energiantuotannon ja -käytön ratkaisut, joilla alu-

een energiankulutusta voidaan vähentää ja energiantuotannon päästöt minimoida hiilineutraalisuustavoitteen mukaisesti.

Uudisrakentamisen vuosittainen osuus rakentamisesta on hyvin pieni, joten kaupungin olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen on keskeistä ilmastopäästöjen vähentämisessä. Yleiskaavan mahdollistama huomattava täydennysrakentaminen luo edellytyksiä alueellisille energiasaneeraustoimenpiteille. Jatkossa tulisi kin tunnistaa lupaavimmat alueet energiatehokkuuden parantamiselle, jotta kaupunki voisi aktivoida alueiden kiinteistöjen omistajia ja asukkaita energiatehokkuuden parantamiseen. Myös aluekohtaisten yhteispe-ruskorjaushankkeiden käynnistäminen olisi tärkeää.

Yleiskaavaehdotukseen on lisätty kaavamääräys tulviin varautumisesta ja hulevesien hallinnasta. Kaupunkivihreän merkitys korostuu erityisesti tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Rakennettaessa tehokkaasti, tulee kortteleihin jättää riittävästi viherpinta-alaa esimerkiksi hulevesien imeyttämiseksi ja viivyttämiseksi sekä tulvavesien ohjaukselle. Tiivistämisen yhteydessä on mahdollista lisätä kasvillisuuden peittämää pinta-alaa mm. erilaisin viherkansi-, viherkatto- ja viherseinäratkaisuin. Kasvillisuus sitoo hiilidioksidia, tasaa lämpötiloja helteillä ja hoitaa luonnonmukaisesti hulevesien hallintaa. Ympäristökeskuksen johdolla yhteistyössä keskeisten virastojen kanssa tullaan vuonna 2016 valmistelemaan ilmastomuutoksen sopeutumisen toimintasuunnitelma, jossa sopeutumiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä tarkennetaan myös kaa-voituksen näkökulma huomioiden.

Toteuttamisohjelman valmistelu

Yleiskaavaehdotus ja sen vaikutusten arviointi eivät täysin vastaa siihen, kuinka hyvät edellytykset suunnitelma luo päästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja kaupungin omien ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Ilmastovaikutusten arviointi ja ilmastotietoisten suunnitteluratkaisujen tekeminen siirtyy monilta osin jatko-suunnittelu- ja toteuttamisohjelmavaiheeseen. Toteuttamisohjelman keskeinen sisältö tulee olemaan yleiskaavan sisältämän uuden rakentamispotentiaalin ja liikennehankkeiden toteutumisen ajoittaminen. Tässä työssä ilmastonäkökulma tulee ottaa vahvasti huomioon. Suunniteltavalle kaupunkirakenteelle tuleekin strategiaohjelman mukaisesti asettaa energiatehokkuustavoite.

Ympäristötoimen tehtävänä on johtosäännön mukaan koordinoita energiatehokkuuteen sekä ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvää ohjausta, neuvontaa ja tiedotusta. Luontevia osa-alueita, joissa ympäristökeskus voi tarjota asiantuntija-apua, ovat mm. energia-

tehokkaan kaupunkirakenteen määrittely ja tavoitteen asettelu sekä sen seurannan kehittäminen.

Vuonna 2015 valmistui Helsingin ilmastotiekartta, jossa tarkastellaan Helsingin tietä kohti hiilineutraalia ja ilmastokestävää kaupunkia vuoteen 2050 mennessä. Yleiskaava ja sen toteuttamishjelman linjaukset tullaan ottamaan huomioon ilmastotiekarttaa päivitettäessä.

Liikennejärjestelmä ja liikenteen haitat

Yleiskaavaehdotuksen mukainen raideliikenneverkosto ja siihen tukeutuva tiivistyvä ja täydentyvä kaupunkirakenne on erittäin kunnianhimoinen ja kannatettava kokonaisuus. Kaupungin kasvusta aiheutuvan liikennemäärän lisääntymisen hallinta tulee kuitenkin olemaan haasteellista. On huolehdittava siitä, että kokonaismatkamäärän kasvu ohjataan kokonaisuudessaan kestäviin liikennemuotoihin eikä autoliikenteen matkasuorite kasva. Kaupunkibulevardien toteuttaminen tulee edellyttämään joukkoliikenteen tehostustoimien lisäksi voimakkaita henkilöauto-liikennettä vähentäviä toimia.

Yleiskaavaehdotus ja vaikutusten arvioinnit pohjautuvat oletukseen, että ajoneuvoliikenteen hinnoittelu on otettu käyttöön. Selostuksen mukaan liikennemäärää voidaan vähentää myös kehittämällä liityntäpysäköintiä ja pysäköintipolitiikkaa. Näiden toimien tulisi olla toteutettuina ennen bulevardisoinnin aloittamista. Toimien merkitystä korostetaan myös valmisteilla olevassa kaupungin ilmansuojelusuunnitelmassa.

Yleiskaavaehdotuksen mukaiset julkisen sektorin kalleimmat investoinnit liittyvät liikenteeseen. Tämän vuoksi sekä ehdotuksen mukainen pikaraitiotieverkko että sitä tukeva liityntäpysäköinti ja -liikenne tulisi sisällyttää seuraavaan HLJ-suunnitelmaan. Tällöin bulevardisoinnin ja sitä tukevan pikaraitiotieverkoston toteuttamisedellytysten varmistaminen ja myös muuttuvan liikennejärjestelmän seudulliset vaikutukset voisivat tulla paremmin huomioon otetuksi. Kaupungin taloudellisten resurssien riittävyys sekä HLJ 2015:n vaatimiin investointeihin että kaupungin omaan raitiotieverkkoon herättää suurta huolta. HLJ:n toteutus perustuu ajoneuvoliikenteen hinnoittelun käyttöönottoon ja siihen, että saata- vat varat ohjataan liikennejärjestelmän kehittämiseen.

Bussiliikenteen vähentäminen kantakaupungin alueella on hyvä tavoite. Ympäristöystävällisenä, mutta joustavampana ja edullisempänä joukkoliikennevaihtoehtona sähköbussit lienevät varteenotettava vaihtoehto ainakin pikaraitiotieverkoston väliaikaisratkaisuna.

Yleiskaavaehdotuksen mukaan jalankulku ja pyöräily priorisoidaan ennen kaikkia muita kulkumuotoja, mikä on kannatettavaa. Tämä näkyy ehdotuksessa mm. siten, että baanaverkko on merkitty kaavakartalle.

Baanaverkoston kehittämisen lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota myös muun pyöräilyinfran ja pyörätieverkoston kehittämiseen. Pyörätieverkostoa suunniteltaessa tulisi kuitenkin huomioida pyöräilijöiden altistuminen ilmansaasteille ja melulle siten, että pyöräilylle järjestettäisiin baanayhteyksien lisäksi myös vaihtoehtoisia reittejä kauempana vilkkaimmista liikenneväylistä.

Satamien lisääntyvä liikenne kuormittaa kantakaupungin liikenneverkkoa ja aiheuttaa monenlaisia ympäristöhaittoja. Tavaraliikenne tulisi ohjata mahdollisuuksien mukaan kulkeväksi Vuosaaren sataman kautta. Kaupunkibulevardien ja muun katuverkon jatkosuunnittelussa tulee satamaliikenteeseen ja sen aiheuttamiin haittoihin kiinnittää erityistä huomiota. Citylogistiikan kehittämiseen tulee panostaa, jotta liikenteen ruuhkautuminen ja sen aiheuttamat haitat vähenisivät laajenevan kantakaupungin alueella.

Ilmanlaatu ja melu

Vaikutusten arvioinnin perusteella jää avoimeksi, miten ilmanlaadun ja melun kannalta terveellinen ja turvallinen asuminen ja elinympäristö pystytään varmistamaan tulevien bulevardien varsilla. Kun toteutusohjelman valmistelun yhteydessä arvioidaan bulevardisoinnin toteutusjärjestystä ja aikataulutusta, tulee muiden näkökulmien ohella ottaa huomioon ilmanlaatu ja melu.

Autoliikenteen aiheuttamat ilmanlaatuhaitat ovat vähentyneet ennakoitua hitaammin ja autojen pakokaasujen ominaispäästöt ovat vähentyneet melko hitaasti, joten lähitulevaisuudessa bulevardit eivät ole toteuttamiskelpoisia ilman voimakkaita liikennemääriä vähentäviä toimenpiteitä.

Lähtökohtana sekä ilmanlaatu- että meluhaittojen torjumiselle tulee olla liikennemäärien vähentämiseen ja liikenteen sujuvuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet ja niiden pikainen toteuttaminen.

Yleiskaavan strategisen luonteen vuoksi tarkempi vaikutusten arviointi on monilta osin jätetty jatkosuunnittelussa tehtäväksi. Haittojen arviointi pitkälle tulevaisuuteen on erittäin haastavaa monien liikennejärjestelmän sekä ajoneuvojen ja niiden päästöjen kehittymiseen liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi. On hyvin vaikea ennustaa, mikä vaikutus liikenteeseen ja päästöihin on esim. älykkäillä liikennejärjestelmillä, polttokenno- ja sähköautoilla, itseohjautuvilla ajoneuvoilla, yhteiskäyttöautoilla ja taloustilanteen kehittymisellä sekä toisaalta liikkumistottumusten muutoksilla ja sitä kautta kulkumuotojakaumalla.

Pitkän aikavälin aiheuttamien epävarmuuksien vuoksi haittojen arviointi edellyttää välietappien asettamista esim. vuoteen 2030, jolle kuvataan

liikennejärjestelmän tavoitevaihe ja siihen liittyvät liikennemääräennusteet. Tämän perusteella voidaan arvioida tarkemmin liikenteen haittoja ja kaupunkibulevardien toteutuskelpoisuutta.

Ehdotusvaiheessa tehdyissä kaupunkibulevardiselvityksissä on alustavasti arvioitu bulevardien lisäävän alemman katuverkon liikennettä erittäin merkittävästi sekä lisääntyvän maankäytön että bulevardeilta siirtyvän liikenteen vuoksi. Jatkosuunnittelussa tämän alemmalle katuverkolle ohjautuvan liikenteen määrää tulee pyrkiä hillitsemään. Ilmanlaatu- ja meluvaikutusten arviointi ja haittojen vähentämismahdollisuudet on siten tarpeen tarkastella huolellisesti myös alemmalla katuverkolla, kun liikenteeseen liittyviä arviointeja tehdään.

Ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toiminnot

Yleiskaavaehdotuksen mukaan uusia toimintoja ja asumista suunnitellaan ympäristöhäiriöitä aiheuttavien laitosten ja toimintojen läheisyyteen mm. Konalassa ja Viikinrannassa. Kohteiden selvittäminen ja haittojen arviointi on jätetty jatkosuunnittelun varaan. Ympäristövaikutusten arviointi tulee jatkossa tehdä kullakin muutosalueella mahdollisimman aikaisessa jatkosuunnittelun vaiheessa, jotta haittojen ennaltaehkäisy ja vähentäminen voidaan ottaa huomioon suunnitteluratkaisuissa.

Ehdotuksen mukainen kaupunkirakenteen tiivistäminen ja täydentäminen tekee entistä haastavammaksi löytää tilaa mm. erilaisille rakentamista palveleville massojen välivarastointi-, käsittely-, läjitys- ja hyötykäyttöalueille sekä huoltoalueille. Näistäkin toiminnoista aiheutuu ympäristöhäiriöitä, ja tiivistyvässä rakenteessa niitä on vaikea sovittaa ympäröivään maankäyttöön. Yleiskaavakaudella tarvittavista tilavarauksista tarvitaan kokonaissuunnitelma.

Kaupungin strategiana on tapahtumamyönteisyyden lisääminen. Suurten ulkoilmatapahtumien toimintaedellytykset ovat kuitenkin kaventu-massa jo lähivuosina kaupungin tiivistyessä mm. Suvilahdessa ja Kyläsaassa. Tapahtumakäyttöön soveltuvista alueista olisi tarpeen laatia suunnitelma yhteistyössä tapahtuma-alueita hallinnoivien hallintokuntien kanssa.

Merialuesuunnittelu

Merellinen teema on keskeinen yleiskaavaehdotuksessa ja sitä tukee mm. erillinen Merellinen Helsinki -teemakartta. Jatkossa tarvitaan kokonaisvaltainen tarkastelu Helsingin merialueen nykyisistä ja tulevista toiminnoista mukaan lukien myös mm. laivareitit, läjitystoiminta, jäteveden purkupaikat, kaapelit ja putket sekä vedenalaisen luonnon suojelu. Se on tarkemman merialuesuunnittelun ja toimintojen yhteensovittamisen edellytys. Yleiskaavaehdotuksesta tällainen tarkastelu puuttuu.

Tietopohjan parantaminen vedenalaisen luonnon merkittävistä luon-
toarvoista on myös edellytys merialueiden kehittämiseksi. Vuonna 2016
julkaistaan Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventoin-
tiohjelman (VELMU) tulokset VELMU-karttapalvelussa. Inventointiohjel-
man tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa myös Helsingin merialueiden
suunnittelussa. Arvokkaimmat alueet suojelemalla ja käyttöpaineita oh-
jaamalla voidaan turvata vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden säi-
lyminen.

Käsittely

02.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Päivi Kippo-Edlund: Kpl 9: Lisätään "Mustavuori" jälkeen "pääosin,"

Päivi Kippo-Edlund: Uusi kappale kappaleen 17 jälkeen: Malmin lento-
kentän ja Tattarisuon pienteollisuusalueen väliin sijoittuva arvokas Tat-
tarisuon metsäalue tulee säilyttää yhtenäisenä ja rakentamattomana.
Metsässä on Helsingin oloissa poikkeuksellisen paljon monipuolista
lehtipuustoa ja sen sisäiset maisemalliset arvot merkittävät. Lisäk-
si säilyvän metsäalueen pohjoiseen ja etelään suuntautuvat yleiskaava-
luonnoksessa olleet viheryhteysmerkinnät on syytä palauttaa yleiskaava-
ehdotukseen.

Ympäristölautakunta hyväksyi esittelijän muutoksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Timo Latikka: Lisätään kohtaan (4):

"Malmin lentokenttäalueen kehittäminen nykyisten toimintojen pohjalta
on kaavaehdotusta parempi ratkaisu monimuotoisen kaupungin, ympä-
ristö- ja terveysarvojen, kulttuuri- ja viihtyisyysarvojen ja yhtenäisten
virkistys- ja viheralueiden säilymisen kannalta."

Kannattaja: Sirpa Norvio

Vastaehdotus:

Timo Latikka: Lisätään kohdan (5) loppuun:

"Katubulevardit tulevat lisäämään liikenteen typpi- ja pienhiukkaspääs-
töjen turvalliset raja-arvot ylittävillä alueilla asuvien määrää Helsingissä
merkittävästi, huolimatta joukkoliikenteen tehostustoimista ja voimak-
kaista henkilöautoliikennettä vähentävistä toimista. Lisäksi katubulevar-
dit tuovat liikenteen melun lähemmäs asuntoja. Katubulevardien ympä-
ristö-, terveys- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonais-
selvitys ennen katubulevardisuunnittelun jatkamista."

Kannattaja: Hanna Lähteenmäki

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Lisätään kohdan (5) loppuun:

Katubulevardien ympäristö-, terveysty- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonaisselvitys suunnitteluohjeistusta varten.

Kannattaja: Joonas Haavisto

Vastaehdotus:

Timo Latikka: Lisätään kohdan (6) jälkeen:

"Kaupungin tulee sallia nykyistä korkeampi kaupunkimainen rakentamisen sekä selvittää uusien merellisten asuinalueiden muodostamisen mahdollisuus. Näin voidaan turvata mahdollisimman paljon ympäröiviä viher- ja virkistysalueita kaupunkiympäristössä sekä luoda uusia viihtyisiä ja houkuttelevia asuinalueita, joilla palvelut, energiatehokkuus ja ympäristöarvot voidaan ottaa huomioon."

Kannattaja: Hanna Lähteenmäki

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kohta (kappaleen 9 alussa):

"Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet kuten Haltiala, Uutela, Mustavuori Santahamina ja Villinki on säilytetty yleiskaavaehdotuksessa virkistys- ja viheralueina."

Muotoon:

Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet kuten Haltiala, Santahamina sekä osa Uutelasta ja Mustavuoren virkistys- ja viheralueista on säilytetty yleiskaavaehdotuksessa.

Kannattaja: Anita Vihervaara

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Luonto- ja virkistys –osion kolmanneksi viimeiseksi (kpl 11 jälkeen) kappaleeksi:

"Kaavakarttaan tulee merkitä nykyiset suojelualueet, uudet suojelualuevaraukset sekä muut luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet, kuten tärkeät lintualueet."

Kannattaja: Anita Vihervaara

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Kappaleen 12 kolmas virke muutetaan seuraavaan muotoon:

"Lähivirkistysalueiden saavutettavuudelle tulee asettaa tavoitteita, esimerkiksi 300 metrin etäisyys tai enintään 5–10 minuutin kävelymatka."

Kannattaja: Tuula Palaste-Eerola

Vastaehdotus:

Tuula Palaste-Eerola: Kappaleen 15 toisesta lauseesta otetaan pois "ainakaan".

Kannattaja: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Anita Vihervaara: Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä vastaehdotuksen esityslistan kohtaan 18: Melkki tulee varata virkistyskäyttöön.

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys:

"Tuomarinkylän kartanoa ympäröivälle RKY-alueelle ja Siliuksenmäkeen ehdotettu tehokas asuntorakentaminen ja raideliikenne eivät ole sopusoinnussa ja yhteensovittavissa alueen valtakunnallisestikin merkittävien kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen kanssa. Ehdotus ei turvaa ratsastus- ja koiratoiminnan jatkumista kuten kaupunginvaltuusto on 12.12.2012 edellyttänyt. Myös alueen virkistyskäyttö heikkenisi."

Kannattaja: Anita Vihervaara

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys:

"Rakentamisvaraukset Vanhankaupunginlahden ympäristöstä tulisi poistaa. Erityisen ongelmallista on Viikintien etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevien peltojen rakentaminen. Viikin pellot ovat tärkeitä muuttolintujen ruokailu- ja levähdyspaikkoja ja tukevat siten oleellisesti Natura-alueen arvoja. Lisäksi pellot sijaitsevat kansainvälisesti tärkeän IBA-lintualueen (Important Bird Area) rajauksen sisäpuolella. Kaavan Natura-arvioinnin mukaan peltoala vähenisi kaavan myötä 17 prosenttia."

Kannattaja: Anita Vihervaara

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys:

"Myös Pornaistenniemeen, Herttoniemen ja Hallainvuoren metsiin on osoitettu rakentamista, mikä toteutuessaan kaventaisi kahden ensiksi mainitun osalta Natura-alueen puskurivyöhykettä sekä Hallainvuoren osalta tärkeää vihersormea."

Kannattaja: Anita Vihervaara

Vastaehdotus:

Tuula Palaste-Eerola: Kappaleeseen 32 lisätään ensimmäisen lauseen jälkeen "Tavaraliikenne tulisi ohjata mahdollisuuksien mukaan kulke-
vaksi Vuosaaren sataman kautta."

Kannattaja: Timo Pyhälähti

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohtaan (4):

"Malmin lentokenttäalueen kehittäminen nykyisten toimintojen pohjalta on kaavaehdotusta parempi ratkaisu monimuotoisen kaupungin, ympäristö- ja terveysarvojen, kulttuuri- ja viihtyisyysarvojen ja yhtenäisten virkistys- ja viheralueiden säilymisen kannalta."

Jaa-äännet: 5

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Timo Pyhälähti, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 3

Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola

Tyhjä: 1

Leo Stranius

2 äänestys

JAA-ehdotus: Lisätään kohdan (5) loppuun:

Katubulevardien ympäristö-, terveys- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonaisselvitys suunnitteluohjeistusta varten.

Ei-ehdotus: Lisätään kohdan (5) loppuun:

"Katubulevardit tulevat lisäämään liikenteen typpi- ja pienhiukkaspäästöjen turvalliset raja-arvot ylittäville alueilla asuvien määrää Helsingissä merkittävästi, huolimatta joukkoliikenteen tehostustoimista ja voimakkaista henkilöautoliikennettä vähentävistä toimista. Lisäksi katubulevardit tuovat liikenteen melun lähemmäs asuntoja. Katubulevardien ympäristö-, terveys- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonaisselvitys ennen katubulevardisuunnittelun jatkamista."

Jaa-äännet: 7

Joona Haavisto, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 2

Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lisätään kohdan (5) loppuun:
Katubulevardien ympäristö-, terveys- ja viihtyisyysvaikutuksista tulee tehdä kattava kokonaisselvitys suunnitteluohjeistusta varten.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lisätään kohdan (6) jälkeen:
"Kaupungin tulee sallia nykyistä korkeampi kaupunkimainen rakentamisen sekä selvittää uusien merellisten asuinalueiden muodostamisen mahdollisuus. Näin voidaan turvata mahdollisimman paljon ympäröiviä viher- ja virkistysalueita kaupunkiympäristössä sekä luoda uusia viihtyisiä ja houkuttelevia asuinalueita, joilla palvelut, energiatehokkuus ja ympäristöarvot voidaan ottaa huomioon."

Jaa-äännet: 1

Matti Niemi

Ei-äännet: 7

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1

Sirpa Norvio

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Kohta (kappaleen 9 alussa):
"Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet kuten Haltiala, Uutela, Mustavuori Santahamina ja Villinki on säilytetty yleiskaavaehdotuksessa virkistys- ja viheralueina." Muotoon:
Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet kuten Haltiala, Santahamina sekä osa Uutelasta ja Mustavuoren virkistys- ja viheralueista on säilytetty yleiskaavaehdotuksessa.

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Matti Niemi, Sirpa Norvio

Ei-äännet: 6

Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälahti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Luonto- ja virkistys –osion kolmanneksi viimeiseksi (kpl 11 jälkeen) kappaleeksi: ”Kaavakarttaan tulee merkitä nykyiset suojelualueet, uudet suojelualuevaraukset sekä muut luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet, kuten tärkeät lintualueet.”

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi

Ei-äännet: 5

Timo Latikka, Sirpa Norvio, Timo Pyhälahti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1

Tuula Palaste-Eerola

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 12 kolmas virke muutetaan seuraavaan muotoon:

”Lähivirkistysalueiden saavutettavuudelle tulee asettaa tavoitteita, esimerkiksi 300 metrin etäisyys tai enintään 5–10 minuutin kävelymatka.”

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki

Ei-äännet: 6

Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälahti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

8 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 15 toisesta lauseesta otetaan pois ”ainakaan”.

Jaa-äännet: 1

Joona Haavisto

Ei-äännet: 8

Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälahti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

9 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys: "Tuomarinkylän kartanoa ympäröivälle RKY-alueelle ja Siliuksenmäkeen ehdotettu tehokas asuntorakentaminen ja raideliikenne eivät ole sopusoinnussa ja yhteensovitettavissa alueen valtakunnallisestikin merkittävien kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen kanssa. Ehdotus ei turvaa ratsastus- ja koiratoiminnan jatkumista kuten kaupunginvaltuusto on 12.12.2012 edellyttänyt. Myös alueen virkistyskäyttö heikkenisi."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi

Ei-äännet: 6

Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

10 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys: "Rakentamisvaraukset Vanhankaupunginlahden ympäristöstä tulisi poistaa. Erityisen ongelmallista on Viikintien etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevien peltojen rakentaminen. Viikin pellot ovat tärkeitä muuttolintujen ruokailu- ja levähdyspaikkoja ja tukevat siten oleellisesti Natura-alueen arvoja. Lisäksi pellot sijaitsevat kansainvälisesti tärkeän IBA-lintualueen (Important Bird Area) rajauksen sisäpuolella. Kaavan Natura-arvioinnin mukaan peltoala vähenisi kaavan myötä 17 prosenttia."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi

Ei-äännet: 4

Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 2

Timo Latikka, Sirpa Norvio

11 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Rakentaminen viheralueille osion loppuun omaksi kappaleeksi (kappaleen 18 jälkeen) seuraava lisäys: "Myös Pornaistenniemeen, Herttoniemen ja Hallainvuoren metsiin on osoitettu rakentamista, mikä toteutuessaan kaventaisi kahden ensiksi mainitun osalta Natu-

ra-alueen puskurivyöhykettä sekä Hallainvuoren osalta tärkeää viher-
sormea.”

Jaa-äännet: 4

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi

Ei-äännet: 5

Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita
Vihervaara

12 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleeseen 32 lisätään ensimmäisen lauseen jälkeen
"Tavaraliikenne tulisi ohjata mahdollisuuksien mukaan kulkevaksi Vuo-
saaren sataman kautta."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Matti Niemi, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 6

Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola,
Timo Pyhälähti, Leo Stranius

12.01.2016 Pöydälle

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja (luonto ja virkistys), puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 27.01.2016 § 5

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle
seuraavan lausunnon:

Asuntotuotantotoimikunta on lausunut Helsingin yleiskaavaluonnokses-
ta 4.3.2015. Lausunnossa pidettiin hyvänä sitä, että uuden yleiskaavan
tavoitteena on aiempaa vahvempi strategisuus sekä pyrkimys ottaa
kaavamääräyksiin vain strategisten tavoitteiden kannalta oleellisia

asioita. Helsingin asukasmäärän voimakkaaseen kasvuun varautumista pidettiin kannatettavana ja kunnianhimoisena tavoitteena.

Nyt käsittelyssä olevassa yleiskaavaehdotuksessa tavoitteita on täsmennetty. Ehdotuksessa varaudutaan Helsingin kasvuun noin 865 000 asukkaan kaupungiksi vuoteen 2050 mennessä.

Yleiskaavan tarkoituksena on varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksille. Asuntotuotantotoimikunta pitää tämän tavoitteen turvaamista tärkeänä, sekä myös sitä, että kaupungin nykyisille ja uusille asukkaille turvataan mahdollisuudet saavuttaa helposti viheralueet, meri ja virkistyspalvelut.

Tulevasta rakentamisesta noin kolmasosa on kaupunkibulevardien varrelle rakentamista, noin kolmasosa täydennysrakentamista ja noin kolmasosa uusien rakentamisalueiden rakentamista. Näitä osa-alueita on kommentoitu tarkemmin jo luonnosvaiheessa.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa kantanaan, että yleiskaavaluonnokseen verrattuna kaavaehdotukseen ei ole tehty merkittäviä muutoksia, vaan joitakin yksityiskohtia koskevia täsmennyksiä.

Asuntotuotantotoimikunta on lausunut yleiskaavaluonnoksesta 4.3.2015 seuraavaa:

"Kaupunkibulevardien varrelle rakentaminen

Suuri osa uudesta asuntorakentamisesta mahdollistuisi kaupungin suurten sisäänajovyölylien varsien rakentamisella. Väylien varrella on runsaasti nykyisin rakentamatonta maata, jonka ottaminen asuinkäyttöön osaltaan toisi uutta rakennusmaata Helsinkiin. Väylien varrelle tulisi olla mahdollista tuottaa myös kohtuuhintaista asuntotuotantoa, mikä aiheuttaa haasteita ympäristöstä johtuvien vaatimusten kasvaessa.

Kaupunkibulevardien varrella asumista koskevat samat määräykset kuin muutakin asumista mm. melun, pienhiukkasten ja tärinän osalta. Käytännössä vaikutukset voivat aiheuttaa lisää kustannuksia asuntorakentamisessa ja heikentää etenkin lähimpänä katua sijaitsevien hankkeiden toteutumisedellytyksiä. Tällä olisi taas vaikutusta myös kortteleissa sisemmällä sijaitsevien asuntohankkeiden rakentamiseen.

Lisäkustannuksia voi aiheutua esimerkiksi rajoituksista asuntojen suuntaamisesta tai alimpien kerrosten osoittamisesta muille toiminnoille kuin asumiselle, mikäli aitoa kysyntää esimerkiksi liike- ja toimitiloille ei ole. Asuntoja ei yleensä voida avata yksinomaan kadulle, mikä ohjaa suuriin läpitalon huoneistoihin tai sivukäytäväratkaisuihin, lisäksi parvekkeiden rakentaminen ei ole normaalirakentein mahdollista kadun suun-

taan. Asuntojen avautumiseen katujen varsilla vaikuttavat tällöin ensisijaisesti ympäristön häiriöt eivätkä esimerkiksi asumisen kannalta optimaaliset ilmansuunnat.

Väylien kattaminen tai vieminen tunneleihin on asumisen kannalta kaupunkibulevardiajatuksista miellyttävämpi vaihtoehto mutta erittäin kallista.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen

Asuntorakentamisen lisääminen kaupunkirakennetta tiivistämällä on toinen yleiskaava-alueen tavoite. Asuntotuotantotoimiston kokemuksen mukaan täydennysrakentamisessa suurin yksittäinen hankaluus on usein pysäköintipaikkojen järjestäminen. Ympäristön tiivistäminen vähentää esikaupunkialueilla mahdollisuuksia edulliseen maantopysäköintiin. Täydennysrakentamisessa usein joudutaan rakenteelliseen pysäköintiin, joka koskee sekä uusia että jo aiemmin rakennettuja asuntoja.

Esikaupunkialueilla hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä olevilla täydennysrakentamiskohteilla tulisi tutkia ennakkoluulottomasti mahdollisuuksia laskea oleellisesti nykyisiä vaatimuksia pysäköintipaikkojen määrästä täydennysrakentamisen vauhdittamiseksi. Pienissä hankkeissa (uudet kaavat max noin 1350 km², vanhat kaavat max 1200 km²) voitaisiin harkita mallia, jossa tavanomaisia pysäköintipaikkanoimia ei veloitettaisi ollenkaan noudatettavaksi, vaan paikkojen järjestäminen voitaisiin aina tutkia ja esittää tapauskohtaisesti. Hyvien joukkoliikenneyhteyksien alueilla tulevaisuuden asukkailla ei välttämättä ole edes suunnitelmassa oman auton hankinta. Rakenteellinen pysäköinti on pitkäkestoinen ja kallis investointi autoiluun.

Lisäksi voitaisiin tutkia mallia, jossa tiiviillä alueilla pysäköintiä voitaisiin keskittää jälkepäin yhteiseen pysäköintilaitokseen. Ainakin kaupungin omistamissa olemassa olevissa asuintaloissa pysäköintiä lienee mahdollista järjestellä jossakin määrin uudelleen, mutta rahoituksen osalta pitää tällöin selvittää kokonaisuus järjestelyyn osallistuvien tahojen ja Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskuksen kanssa. Pysäköintilaitoksissa haittapuolena on korkea hintataso ja pysäköinnin kustannusten nousu myös vanhoille taloille. Lisäksi etäisyydet yhteiseen laitokseen voivat muodostua epämiellyttäväksi käyttäjille ja suuret laitoskokoisuudet voivat olla alttiita häiriöille.

Uusia alueita rakentamiseen

Tehokkain tapa lisätä asuntotuotantoa on kokonaan uusien vähintään kohtalaisen laajojen asuinalueiden kaavoittaminen. Etenkin esikaupunkialueilla rakentamiseen tulisi löytyä houkuttelevia paikkoja ainakin, jos samalla halutaan tuoda alueelle myös uutta omistusasumista. Houkut-

televuutta lisäävät hyvät liikenneyhteydet, palvelujen ja virkistysalueiden hyvä saavutettavuus sekä mahdollisten rantojen läheisyys. Uusien alueiden kaavoituksessa kohdataan usein nykyisten asukkaiden vastustusta.

Rakentaminen tarvitsee kaupungilta koordinoitua infran ja rakennuskelpoisuuden valmistumiseksi oikea-aikaisesti. Suuremmissa kokonaisuuksissa se on tehokkaampaa kuin yksittäisissä täydennysrakentamishankkeissa."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Seidi Kivisyryä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyrya(a)att.hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 26.01.2016 § 4

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 20.11.2015

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antoi seuraavan lausunnon:

Yleiskaavan keskeiset tavoitteet:

Yleiskaavaehdotus toteuttaa visiota Helsingistä raideliikenteen verkostokaupunkina, jolla on vahva laajentunut pääkeskus, kantakaupunki.

Kaupunkibulevardien lisäksi yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan merkittäviä maankäyttövarauksia Malmin lentokentälle ja sen nykyiselle lentomelualueelle. Malmin kentän vaikutusalueella varaudutaan noin 25 000 asukkaaseen. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien ja solmukohtien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Kantakaupungin lisäksi esikaupunkien keskustoja kehitetään toiminnoiltaan sekoittuneina, tiiviinä palvelujen, työpaikkojen ja asumisen keskittyminä. Raideliikenteellä hyvin saavutettavat keskustat muodostavat keskenään verkoston ja mahdollistavat siten palvelujen hyvän saavutettavuuden.

Luonnosvaiheen jälkeen joitakin asuntovaltaisia alueita on vähennetty ja samalla on voitu laajentaa viher- ja virkistysaluetta. Toisaalta joillakin alueilla maankäyttöä on vastaavasti tehostettu. Merkittävää on, että luonnosvaiheen jälkeen Mäntymäen, Stadionin ja jäähallin vi-

her- ja virkistysalueen osia on muutettu keskusta-alueeksi sen tehokkaan kehittämisen mahdollistamiseksi.

Kulttuuriympäristöjen huomioon ottaminen yleiskaavaehdotuksessa:

Kaupunginmuseo esitti luonnosvaiheessa, että valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on nostettava yleiskaavassa paremmin esiin. Kaavaehdotuksen liiteaineistoon onkin liitetty mukaan Kulttuuriympäristöt -teemakartta. Kaupunginmuseon johtokunta pitää myönteisenä, että em. teemakartta on oikeusvaikutteinen. Kuitenkin edelleen kulttuuriympäristöt jäävät varsinaisella kaavakartalla näkymättömiin, mikä saattaa heikentää niiden tunnistamista.

Kaavamääräyksellä ”Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava huomioon oikeusvaikutteisina kulttuuriympäristöt -teemakartalta” on pyritty varmistamaan, että asemakaavoitettaessa nämä arvot otetaan huomioon. Lisäksi koko kaava-alueella määrätään, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Koko kaava-aluetta koskee määräys: ”Yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.” Tähän tulee kaupunginmuseon johtokunnan mielestä lisätä myös ”ympäristön arvot ja ominaispiirteet”, MRL:n hengen ja kirjaimen mukaisesti.

Yleiskaavaehdotuksessa Tuomarinkylän kartanon uutta pellolle osoitettua rakennusala on vähennetty luonnosvaiheesta. Kartanoalueen eteläpuolelta asuntovaltaista aluetta on pienennetty ja muutettu virkistys- ja viheralueeksi. Peltoalue säilyy laajempaan, mutta rakennettavalle alueelle tulisi luonnosvaihetta tehokkaampaa rakentamista. Tuomarinkartanon rakennusperinnön ja arvokkaan maisema-alueen keskeisten arvojen säilyminen on siten edelleenkin uhattuna. Kaupunginmuseon johtokunta edellyttää, että RKY-alueeseen liittyvässä suunnittelussa mitoitusta arvioidaan uudelleen niin, että alueen kulttuurihistorialliset arvot otetaan paremmin huomioon.

Yleiskaavaehdotus mahdollistaa Vartiosaaren tehokkaan rakentamisen, mikä on ristiriidassa valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön säilyttämisen kanssa. Yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaaren osalta näkökulmana on ollut, että rakentamisesta huolimatta kulttuuriympäristön arvoja voidaan säästää. Kaupunginmuseon johtokunta ei

puolla Vartiosaaren tehokasta rakentamista vaan korostaa, että alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden piirteiden ja maisemallisten arvojen vaalimisen tulisi ohjata suunnittelua saarella. Vartiosaaren rannan huvilavyöhyke on mahdollista säilyttää, mutta sen yhteys luonnonympäristöön katkeaa peruuttamattomalla tavalla, jos saaren keskiosa rakennetaan tehokkaasti. Huvilarakennukset pihapiireineen jäävät erilliseksi saarekkeeksi saaren mittavan uudisrakentamisen myötä. Samalla menetetään maisemallisesti ja virkistyksellisesti tärkeä alue, joka tarjoaisi mahdollisuudet kokea yhtäaikaisesti saariston huvilakulttuuria ja luonnonympäristöä. Museovirasto on tehnyt Vartiosaaresta rakennussuojeluesityksen.

Malmin lentokenttäalueen jatkosuunnittelussa huomioidaan lentokentälle tyypillisten piirteiden säilyminen osana uutta kaupunkirakennetta. Kaupunginmuseon antamassa lausunnossa Malmin lentokenttäalueen kaavarungosta korostettiin, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon lentokenttärakennusten lisäksi kiitoteiden merkitys osana merkittävää kulttuuriympäristöä. Malmin lentokentän rakentamistehokkuus tulee olla sellainen, että kentän historiallinen todistusvoima rakennuksineen ja kiitoratoinen voidaan säilyttää. Malmin lentokentästä on tehty rakennussuojeluesitys.

Eläintarhan urheilupuisto, Mäntymäki ja -kenttä mukaan lukien on voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 merkitty kaupunkipuistoksi. Eläintarhan alueella on pitkä, edelleen aktiivinen historia kaupunkilaisten liikunta- ja virkistysalueena. Alue kuuluu Olympiarakennusten (Olympiastadion, Uimastadion ja Kisahalli) muodostamaan RKY-alueeseen. Myös Mäntymäen kenttä sisältyy RKY-rajaukseen. Eläintarhan alue yhdistää viheralueena Keskuspuiston Töölönlahden puistokokonaisuuteen. Yleiskaavaehdotuksessa on alueelle Nordenskiöldinkadun ja Mannerheimintien varteen sekä Mäntymäenkentän kohdalle lisätty kantakaupunkimerkintää. Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että alueiden pääkäyttötarkoituksen tulee edelleen olla kokonaisuudessaan virkistys- ja viheralue, sillä mm. asuminen ei ole kuulunut historiallisesti alueen kehittämissuunnitelmaan (urheilullinen kansanpuisto). Tästä huolimatta alueelle voidaan sijoittaa uutta urheilu- ja liikuntapaikkarakentamista.

Arkeologinen perintö

Yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu runsaasti lisärakentamista muinaismuistolain suojelemien muinaisjäännösten kohdille.

Kulttuuriympäristöt teemakartalla näkyvät ainoastaan RKY 2009 liittyvät alueet ja asemakaavoissa suojellut alueet, muut muinaismuistolain suojaamat kohteet siitä puuttuvat. Niiden ulkopuolella olevien 1. maailmansodan linnoitteiden kohdalla viitataan niitä koskevaan yleiskaavan

yhteydessä tehtyyn raporttiin ja sen kohdeluetteloon ja muiden muinaisjäännöstyyppien osalta Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin. Pääkartan kaavamääräyksen mukaan ne tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Muinaisjäännösrekisterin tietoja tulee tarkentaa tarkemmassa kavasuunnittelussa. Teemakartassa määrätään että muinaismuistoja koskevassa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisten kanssa.

Kaupunginmuseon johtokunta korostaa, että muinaisjäännökset ovat automaattisesti muinaismuistolain suojeltavia kohteita, mikä on otettava huomioon maankäyttöä suunniteltaessa.

Yleiskaavan tehokkuus

Edellä mainittujen yksittäisten kulttuuriympäristöjen lisäksi yleiskaavan tehokkuus keskustoissa ja niiden läheisyydessä tulee olemaan uhka kulttuuriympäristön säilymiselle. Rakennettu ympäristö tulisi paremmin huomioon otetuksi, jos määräyksiä täydennetään seuraavasti: Keskusta-alueiden C1-C3 osalta on määrätty, että käyttötarkoituksen muutoksen osalta tulee suorittaa ”alueellinen tarkastelu”. Kaupunginmuseon johtokunta pitää tärkeänä, että tämä tarkastelu laajennetaan myöskin koskemaan täydennysrakentamishakkeita, ei ainoastaan käyttötarkoituksen muutoksia.

Kulttuuriympäristönäkökulmasta on myös tärkeää, että A1-A4 alueiden piirissä huomioidaan paikallisten viheralueiden merkitys yhdyskuntarakenteessa ja kaupunkikuvassa.

Kantakaupunki-teemakartalla on kahden tasoisia merkintöjä kantakaupungin puistoille. On hyvä, että kantakaupungin historialliset puistot säilyvät, mutta samalla muiden arvokkaiden puistoalueiden säilyminen on uhattuna. Merkintä ”Historiallisen keskustan kulttuurihistoriallisesti merkittävät puistot, joiden arvo ja ominaispiirteet säilytetään” vastaa suojelutavoitteita. Sen sijaan merkintä: ”Kantakaupungin muut arvokkaat, ajalleen tyypilliset puistot, urheilu- ja liikuntapuistot, kansanpuistot, kartano- ja huvilapuistot, siirtolapuutarhat ja julkisten rakennusten ympäristöt, hautausmaat sekä muut kulttuurihistoriallisesti ja maisemakulttuurin kannalta erityiset aluekokonaisuudet, joiden arvo ja ominaispiirteet otetaan huomioon asemakaavoituksessa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa” ei takaa puistojen säilymistä. Jos merkintä säilytetään näin, tulee historiallisen keskustan merkittävien puistojen joukkoon ottaa ainakin Lapinlahden sairaalan puisto, Hietaniemen hautausmaa ja Hesperian Esplanadi kokonaisuudessaan. On myös perusteltava, miksi esimerkiksi nuoremmat puistoalueet eivät ole yhtä merkittäviä tai miksi niille voidaan sallia uudisrakentamista. Helsingin kantakaupungin vihe-

ralueet ovat eri-ikäisiä, ja niillä on siten eri aikakausina ollut omat suunnittelulähtökohtansa ja -tavoitteensa.

Kaupunginmuseon johtokunta korostaa, että alueiden ja ympäristöjen tiivistäminen täydennysrakentamalla kohdentuu olemassa olevaan kerrokselliseen ympäristöön. Jotta olemassa olevat keskustat, aluekeskukset ja asuinalueet säilyisivät tunnistettavina ja viihtyisinä kaupunkiympäristöinä, yleiskaavan tehokkuustavoitteita tulee madaltaa siten, että yhteensovittaminen on mahdollista. Pikselimäinen tehokkuuksien merkitseminen ei selkeällä tavalla kerro täydennysrakentamisen määrää ja sen kohdentumista, joten maankäyttötavoitteet jäävät laadullisten tekijöiden ja täydennysrakentamismallien osalta epäselviksi. Kaupunginmuseon johtokunta pitää esitystapaa epämääräisenä ja vaikeaselkoisena.

Yleiskaavaehdotuksen mukainen maankäytön suunnittelu asettaa huomattavia lisäpaineita asemakaavoitukselle, kun ristiriitaisia arvoja ja tavoitteita pyritään sovittamaan yhteen. Tässä sovittamisessa kulttuuriympäristöjen huomioon ottaminen voi jäädä marginaaliseksi. Kaupunginmuseon johtokunnan mielestä uhkana voi myös olla asemakaavaprosessin liiallinen sujuvoittaminen, jotta tehokkuustavoitteisiin päästäisiin. Tuolloin muut arvot voivat jäädä huomioimatta.

Kaupunginmuseon johtokunnalla ei ole muuta huomautettavaa yleiskaavaehdotuksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Eläintarhan johtokunta 21.01.2016 § 11

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Eläintarhan johtokunta antoi seuraavan lausunnon:

Korkeasaari on merkittävä matkailu- ja virkistyskohde Helsingin edustan saarella. Korkeasaari jää uudessa yleiskaavassa virkistys- ja viheralueeksi keskelle kaupunkirakennetta. Tämä on hyvin huomioitu kaavamerkinnöissä. Korkeasaari on kaupunkikaavassa merkitty merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi, mikä sopii hyvin Korkeasaaren toimintoihin. Samalla merkinnällä on varustettu myös Korkeasaaren vie-

reinen Hylkysaari. Hylkysaari sijaitsee aivan Korkeasaaren vieressä ja reitti Hylkysaareen kulkee Korkeasaaren kautta. Hylkysaaren tuleva käyttö virkistys- ja matkailualueena tulee sovittaa yhteen Korkeasaaren toimintojen kanssa ja yhdessä saaret voivat muodostaa entistä houkuttelevamman kohteen.

Pikaraitiotien runkoverkon varaus kulkee Korkeasaaren ali. Toteutusaan tällä voi olla vaikutuksia Korkeasaaren rakentamiseen. Mikäli suunnitelmaa lähdetään toteuttamaan, niin Korkeasaaren toiminnot tulee huomioida. Korkeasaarella ei ole tarvetta uusille liikenneyhteyksille Kruunusiltojen toteutuessa, mutta Korkeasaari ei vastusta runkoverkon reititystä Korkeasaaren ali, kunhan suunnitellussa huomioidaan Korkeasaaren toimintaedellytykset.

Merellinen Helsinki -teemakartassa Korkeasaaren eläintarhan alueeseen kuuluva Palosaari on merkitty virkistys- ja loma-asumiseen. Alueella on eläintarhan luonnonvaraisten eläinten hoitola ja siihen liittyvät ulkotarhat. Koko alue kuuluu eläintarhan alueeseen, jonne on maksullinen sisäänpääsy. Aluetta käytetään tarvittaessa eläintarhan eläinten karanteenialueena, koska se on toiminnallisesti erillinen alue muusta eläintarhasta ja se on rajattu pois yleisöalueesta. Kruunusiltojen suunnittelussa raitovaunureitti kulkee Palosaaren pohjoisreunalla ja kevyen liikenteen reitti kulkee sillan ali ja nousee sillalle Palosaaren kärjessä. Julkinen tila Palosaaren pohjoispuolella ja saaren kärjessä on erotettu aidalla eläintarhan alueesta. Toiminnallisesti ei ole mahdollista sijoittaa alueelle loma-asumista ja kaavamerkintä olisi syytä muuttaa virkistys- ja matkailupalveluiden alueeksi.

Vesiliikenteen yhteyspiste Korkeasaareissa on Merellinen Helsinki -teemakartassa sijoitettu nykyisen vesiliikennesataman kohdalle. Kruunusiltojen toteutuessa vesiliikennesatama saattaa siirtyä Korkeasaaren pohjoisrantaan yleiselle alueelle Mustikkamaan sillan ja tulevan raitioväen läheisyyteen. Tällä hetkellä Korkeasaareen kulkeva vesiliikenne on tarkoitettu eläintarhan vierailijoille, mutta Kruunusiltojen myötä Korkeasaaren pohjoisranta tulee olemaan yleistä virkistysaluetta, joten laajemman reittiliikenteen pysähdyspaikka olisi tervetullut ja sellainen sopisi hyvin merellisen Helsingin kehittämiseen. Yleisen vesiliikenteen yhteyspisteen tulee tässä tapauksessa sijaita yleisellä alueella, eikä eläintarhan alueella.

Korkeasaari on kaupunkiluontokartassa merkitty osaksi vihersormea, jolla on merkittäviä luonto-, kulttuuri ja maisema-arvoja. Tämä vastaa hyvin Korkeasaaren tilannetta ja tulevaisuuden suunnitelmia. Korkeasaareissa on mm. useita suojeltuja ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia useilta eri aikakausilta ja hieno luontoympäristö.

Korkeasaaren tulevaisuuden suunnittelussa on luonnollista huomioida kulttuurihistorialliset ja ympäristölliset arvot. Korkeasaaren uudistumisen kannalta on kuitenkin oleellista, että Korkeasaarella voidaan tulevaisuudessakin toteuttaa uusia rakennushankkeita.

Esittelijä

eläintarhan johtaja
Sanna Hellström

Lisätiedot

Kirsi Pynnönen-Oudman, intendentti, puhelin: 310 37882
kirsi.pynnönen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 19.01.2016 § 9

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Helsingin uudesta yleiskaavaehdotuksesta:

Yleiskaavaehdotuksen jatkosuunnittelussa tulee uusia maankäyttövarauksia asuntorakentamiseen osoittaessa moottoritiemäisten alueiden ympäristöstä ja katettujen kaupunkibulevardien päälle, huomioida pelastusajoneuvojen liikkumismahdollisuudet ja pelastustoiminnan edellytykset.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Kari Virtanen

Lisätiedot

Esko Rantanen, johtava palotarkastaja, puhelin: 310 31232
esko.rantanen(a)hel.fi

HEL 2015-012598 T 10 03 02 00

Helsingin työväenopisto antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavaan lausunnon:

Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma. Kaavalla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Tätä ehdotusta aiempi yleiskaava sai lainvoiman vuonna 2007.

Yleiskaavan luonnoksen johdannossa määritetään, että yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hy-

vän kaupunkielämän edellytykset ja yrittämiselle vahva perusta. Kaa-
vaehdotuksen mukaan kaupunkirakennetta tiivistetään, tukeudutaan
joukkoliikenteeseen ja halutaan säilyttää Helsingin erityispiirteet. Hy-
vään kaupunkielämään liittyy riittävä asuntotuotanto, palvelujen saata-
vuus, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus sekä viihtyisä ja turval-
linen kaupunkiympäristö ja riittävät virkistysalueet.

Yleiskaava määrittää Helsingin kasvun mahdollistamalla laajan asunto-
tuotannon ja yritysten toimintaedellytykset. Yleiskaavaluonnoksessa
varaudutaan 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuonna
2050. Tämä tarkoittaa 250 000 uutta asukasta ja noin 180 000 työpaik-
kaa lisää. Yleiskaavan visiossa Helsinki nähdään verkostokaupunkina,
johon kuuluvat laajentunut kantakaupunki, esikaupunkien keskustat ja
niiden väliset raideliikenteen yhteydet. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla,
erityisesti raideliikenteen asemien, liikenteen solmukohtien, valtaväy-
lien varsien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Yksi suurimpia
uusia rakentamisalueita kaupunkibulevardien varsien lisäksi on Malmin
lentokenttäalue.

Yhteiskunnan koheesion kannalta monipuolinen ja moni rahoitukselli-
nen asuntotuotanto on ensiarvoisen tärkeää. Erityisesti turvapaikanha-
kijoiden oleskeluluvan saaneiden ja maahanmuuttajien kannalta moni-
muotoinen asuminen kantaväestön joukossa on tärkeää, jotta polarisoi-
tuminen voidaan estää arjen keinoin.

Työväenopiston näkökulmasta tiivis rakentaminen on mielekästä, sillä
edellytyksellä, että osakeskusten väliin ja sisään jää riittävästi luontoa
ja muuta virkistysalueita sekä niin, että koko kaupunkiin ulottuu joukko-
liikenne, jolla on riittävän tiheet aikataulut myös iltaisin. Joukkoliikenne
voi olla raide- tai muuta joukkoliikennettä. Työväenopiston kurssitarjon-
nan tavoitteena on olla lähellä asukkaita eri puolilla Helsinkiä niin, että
joukkoliikenne tarjoaa kulkemismahdollisuuden. Osa kaupunkilaisista
tulee pitkänkin matkan päästä kursseille, osalle on tärkeää saada ope-
tusta lähialueellaan, mm. ikäihmiset ja pienten lasten vanhemmat.

Opiston palveluverkkosuunnitelma päivitetään keväällä 2016. Palvelu-
verkkosuunnitelman lähtökohtana on se, että uusille alueille opisto ei
suunnittele uusia omia tiloja.

Opisto toimii yhteistyössä eri hallintokuntien ja mahdollisten muiden yh-
teistyökumppaneiden kanssa niin, että opetustarjontaa on saatavilla
uusilla asuntoalueilla kustannustehokkaasti yhteiskäytöllä muun muas-
sa koulujen tiloissa. Opiston tarpeet voitaneen ottaa huomioon suunnit-
teluvaiheessa.

Työväenopiston toimiminen ja näkyminen esikaupungeissa pitää asuk-
kaita ja alueita elinvoimaisina, turvallisina ja vireinä myös ilta-aikana.

17.10.2016

Opisto luo omalta osaltaan yhteisöllisyyttä ja antaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen koko kaupungin alueella.

Opisto toivoo, että kouluja rakennettaessa opisto ja muut iltakäyttäjät ja niiden tarpeet otettaisiin huomioon tiloja suunniteltaessa. Opisto toivoo myös, että kouluja rakennettaessa uusille asuinalueille voitaisiin luoda suunnittelumalli, jossa otetaan huomioon iltakäytön tarpeet ja rahoitusmahdollisuudet.

Lisätiedot

Hannele Koli-Siiteri, asiakaspalveluosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88521
hannele.koli-siiteri(a)hel.fi

17.10.2016

Kj/4

§ 891

Kaupunginhallituksen edustajan valinta eräisiin lauta- ja johtokuntiin

HEL 2014-012537 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- todeta Terhi Peltokorven luottamustoimen kaupunginhallituksen jäsenenä sekä kaupunginhallituksen edustajana lauta- ja johtokunnissa päättyneen ja
- valita Laura Kolben edustajakseen sosiaali- ja terveyslautakunnan ensimmäiseen jaostoon sekä varaedustajakseen Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen johtokuntaan.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Laura Kolben ehdotuksesta valita Laura Kolben edustajakseen sosiaali- ja terveyslautakunnan ensimmäiseen jaostoon sekä varaedustajakseen Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen johtokuntaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

- todeta Terhi Peltokorven luottamustoimen kaupunginhallituksen jäsenenä sekä kaupunginhallituksen edustajana lauta- ja johtokunnissa päättyneen ja
- valita _____ edustajakseen sosiaali- ja terveyslautakunnan ensimmäiseen jaostoon sekä varaedustajakseen Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen johtokuntaan.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto myönsi 12.10.2016 Terhi Peltokorvelle (261 §) eron kaupunginhallituksen jäsenen luottamustoimesta. Terhi Peltokorpi toimi kaupunginhallituksen edustajana sosiaali- ja terveyslautakunnan ensimmäisessä jaostossa sekä varaedustajana Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen johtokunnassa.

Hallintosäännön 7 §:n mukaan kaupunginhallitus määrää edustajakseen ja varaedustajakseen jäsenensä tai varajäsenensä lautakuntiin ja kaupunginhallituksen alaisiin johtokuntiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Eläintarhan johtokunta
Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen johtokunta
Henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitoksen johtokunta
Liikuntalautakunta
Sosiaali- ja terveyslautakunnan 1. jaosto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/5

§ 892

Valtuutettu Asko-Seljavaaran toivomusponsi Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön vuokralaisten aseman turvaamisesta

HEL 2015-012410 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 4.11.2015 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön lakkauttamista ja toiminnan siirtämistä Helsingin kaupunkikonserniin kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään 400-vuotisjuhlasäätiön lakkauttamisen kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki pyrkii turvaamaan nykyisten vuokralaisten aseman. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua

ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 4.11.2015 hyväksyä Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön lakkauttamisen ja säätiön hallinnoimien vanhusten asuintalojen siirtymisen 1.1.2016 Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle (Heka). Asuntoja on 520 kpl seitsemässä talossa, jotka sijaitsevat Kulosaassa, Maunulassa, Munkkiniemessä, Pohjois-Haagassa, Puotinharjussa ja Roihuvuoressa. Asunnot ovat pääasiassa pieniä yksioita ja kaksioita.

Järjestely turvasi vuokralaisten aseman. 1.1.2016 vuokralaiset siirtyivät Helsingin kaupungin asunnot Oy:n asukkaiksi. Siirtymävaiheessa 1.1.2016 alkaen ja koko vuoden 2016 ajan asunnoista perittiin vanhaa, säätiössä määriteltyä vuokraa. Asuntokanta siirtyy Hekan vuokrantausjärjestelmän piiriin määriteltäessä vuoden 2017 vuokria. Kokonaisjärjestelyn ansiosta asukkaiden vuokrankehitys pystytään pitämään maltillisena ja kiinteistöt järjestämällisen kunnossapidon piirissä.

Asuntojen välitys tapahtuu nykyään kiinteistöviraston asunto-osaston toimesta, kuten muidenkin Helsingin kaupungin asunnot Oy:n asuntojen. Asunto-osaston kautta voi hakea asuntoa erikseen senioreille kohdennetuista taloista. Helsingin 400-vuotikotisäätiön asuntojen siirtymisen jälkeen Hekan omistuksessa on noin 1 000 senioreille kohdennettua asuntoa.

Esittelijä toteaa, että selvitys on laadittu yhteistyössä kaupunginkanslian, kiinteistöviraston ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

17.10.2016

Kj/5

Kaupunginvaltuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/6

§ 893

Avustuksen myöntäminen kaupunginhallituksen käyttövaroista Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiön Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen

HEL 2013-005106 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2016 talousarvion kohdasta 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi (projektirakenneosa 1040200662)

1 000 000 euroa kaupunginkanslialle käytettäväksi Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiön Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen siten, että avustus kohdistetaan ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen ja että avustus myönnetään rakennustöiden edistymisen mukaan.

Päätöksen edellytyksenä on, että valtio tukee hanketta vastaavalla määrällä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepääällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Avustushakemus 26.9.2016
- 2 Liite Kustannusarvio
- 3 Liite Peruskorjaushankkeen valmiusaste
- 4 Liite opetus- ja kulttuuriministeriön päätös

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taiteilijakoti sijaitsee Apollonkatu 13:ssa (Eteläinen Hesperiankatu 14). Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti-säätiö on ylläpitänyt taiteilijakotia

vuodesta 1934 lähtien. Rakennuksen pinta-ala on 8238 br-m² ja siinä on 56 asuinhuoneistoa.

Lallukan taiteilijakodin rakennus on suojeltu rakennussuojelulain perusteella vuonna 2012. Taiteilijakodin toiminnan jatkaminen edellyttää rakennuksen peruskorjausta. Arkkitehtitoimisto Freese Oy:n tekemän hankesuunnitelman 24.10.2014 tarkennetun kustannusarvion mukaan peruskorjauksen kustannukset ovat 11,0 milj. euroa eli noin 1 335 euroa/br-m². Asukkailla ei ole mahdollisuutta vuokrien avulla hoitaa peruskorjauksen aiheuttamia rahoituskuluja. Kohtuuhintainen asuminen vastaa myös säätiön tarkoitusta.

Helsingin kaupungin osuus Lallukan taiteilijakodin peruskorjauksen rahoituksesta on yksi kolmasosa (1/3), joka tarkoittaa tarkennetun kustannusarvion mukaan yhteensä 3,67 milj. euroa jakautuen kolmelle vuodelle 2014–2016. Valtio osallistuu peruskorjauksesta aiheutuviin kustannuksiin kaupungin tavoin 1/3 osalla. Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiö sitoutuu itse huolehtimaan jäljelle jäävästä 1/3 osuuden rahoittamisesta.

Kaupungilta haettava avustus kohdistuu ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen. Kaupunginhallitus on myöntänyt hankkeelle 7.1.2014 § 12 ja 12.10.2015 § 962 yhteensä 2 020 000 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksillään 27.11.2013, 28.11.2014 ja 15.3.2016 myöntänyt peruskorjausta varten yhteensä 3 020 000 euroa.

Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiö esittää anomuksessaan, että Helsingin kaupunki osallistuisi hankkeen rahoitukseen tässä vaiheessa 1 000 000 eurolla. Hankkeen valmiusasteen arvioidaan olevan tällä hetkellä yli 90 %.

Esittelijä toteaa, että vastaavanlaisissa taiteilijakotihankkeissa kaupungin avustuksen myöntämisen edellytyksenä on ollut, että valtio osallistuu hankkeeseen yhtä suurella summalla. Avustuksen tulee kohdistua ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen. Avustukseen tarvittava 1 000 000 euron määräraha tulisi myöntää vuoden 2016 talousarvion kohdasta 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi kaupunginkanslialle, joka maksaa avustukset säätiölle rakennustöiden edistymisen mukaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

17.10.2016

Kj/6

Liitteet

- 1 Avustushakemus 26.9.2016
- 2 Liite Kustannusarvio
- 3 Liite Peruskorjaushankkeen valmiusaste
- 4 Liite opetus- ja kulttuuriministeriön päätös

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiö
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.10.2015 § 962

HEL 2013-005106 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2015 talousarvion kohdasta 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi (projektirakenneosa 1040200662)

1 020 000 euroa kaupunginkanslialle käytettäväksi Juho ja Maria Lallukan taiteilijakotisäätiön Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen siten, että avustus kohdistetaan ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen ja että avustus myönnetään rakennustöiden edistymisen mukaan.

Päätöksen edellytyksenä on, että valtio tukee hanketta vastaavalla määrällä.

07.01.2014 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/7

§ 894

Määrärahan myöntäminen liikuntavirastolle Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamiseen

HEL 2016-009082 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää liikuntavirastolle talousarvion alakohdasta 8 01 02 10, Muu esirakentaminen, Khn käytettäväksi

255 000 euroa Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamista varten.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikuntaviraston määrärahaesitys, 17.8.2016
- 2 Vuosaaren liikuntapuisto toimenpidealue

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Liikuntavirasto on jatkanut Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamista painopenkerein päätettyjen suunnitelmien mukaisesti liikuntapuiston alueella (asemakaava nro 10570 Kvsto 26.11.1999 sekä asemakaava nro 10858, Kvsto 6.4.2001).

Vuonna 2008 alkaneisiin liikuntapuiston esirakentamistöihin on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 3 075 000 euroa. Työt ovat sujuneet suunnitelmien mukaisesti. Esirakentaminen jatkuu vielä tämän jälkeenkkin. Liikuntapuiston esirakentamisessa käytettyjä painopenkereitä puretaan kenttärakentamisen tieltä vuonna 2016. Poistettavia maa-aineksia on noin 30 000 m³, jotka pystytään hyödyntämään kaupungin muissa

17.10.2016

Kj/7

rakennushankkeissa. Maa-ainesten siirtokustannukset ovat noin 255 000 euroa.

Liikuntavirastolla on kenttä nro 3 paikalle vireillä seurojen yhteishankkeena toteutettava tekonurmipintainen jalkapallon ylipainehalli. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa kesällä 2017.

Määrärahaesitys

Liikuntavirasto esittää, että kaupunginhallitus myöntäisi liikuntaviraston käyttöön Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamista varten 255 000 euroa (alv 0). Esiitetty kustannusarvio on arvonlisäveroton ja perustuu saatuihin tarjouksiin.

Esittelijä toteaa, että vuoden 2016 talousarviossa on varauduttu Vuosaaren liikuntapuiston esirakentamiseen. Esirakentamiseen tarvittava 255 000 euron määräraha tulisi myöntää liikuntavirastolle talousarvion alakohdasta 8 01 02 10, Muu esirakentaminen, Khn käytettäväksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikuntaviraston määrärahaesitys, 17.8.2016
- 2 Vuosaaren liikuntapuisto toimenpidealue

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Liikuntavirasto
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 895

Pääkaupunkiseudun kasvupalveluiden järjestämistä koskevan erillISRatkaisun valmistelun käynnistäminen

HEL 2016-011244 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti vireillä oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon ja aluehallinnon uudistuksiin liittyen seuraavaa:

Kaupunginhallitus päätti todeta pääkaupunkiseudun kaupunkien erillISRatkaisua koskevan esityksen käsittelyn päättyneeksi hallituksen ilmoitettua 1.10.2016, ettei erillISRatkaisulle ole edellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Samalla kaupunginhallitus päätti osaltaan käynnistää pääkaupunkiseudun kasvupalveluiden järjestämistä ja niihin kytkeytyvää tehtäväkokonaisuutta koskevan erillISRatkaisun valmistelun.

Edelleen kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kaupunginjohtajan käymään neuvottelut valtioneuvostoa edustavien tahojen ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa ja kehottaa huolehtimaan asian edellyttämästä valmistelusta ja sen organisoinnista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Pääministeri Sipilän hallituksen 5.4.2016 hyväksymien sosiaali- ja terveydenhuollon ja aluehallintouudistuksen linjausten mukaan hallitus on ollut valmis arvioimaan lakiin otettavaa pääkaupunkiseudun erillISRatkaisua, mikäli seudun kaupungit tekevät seudun erityispiirteiden huomioimiseksi yhteisen ehdotuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi pääkaupunkiseudun erillisratkaisuesityksen 5.9.2016 (§753).

Pääkaupunkiseudun kaupunkien tekemässä erillisratkaisuesityksessä keskeisenä sisältönä ja tavoitteena oli esitys sote- ja aluehallintouudistusten toteuttamisen valmistelusta pääkaupunkiseudun erityispiirteistä ja omista lähtökohdista käsin. Lisäksi kaupungit ilmoittivat esityksessä mm., että niillä on valmius ottaa järjestämis- ja tuottamisvastuulleen osa nykyisistä valtion aluehallinnon (Ely, TE) tehtävistä.

Erillisratkaisuesitys tehtiin valtioneuvostolle, jonka myönteinen kanta oli edellytys jatkovalmistelun käynnistämiseksi. Hallitus ilmoitti 1.10.2016, ettei pääkaupunkiseudun erillisratkaisulle sosiaali- ja terveydenhuollossa ole edellytyksiä. Pääkaupunkiseudun erillisratkaisun jatkovalmistelu ei siten käynnisty kaupunkien esityksen pohjalta.

Hallitus ilmoitti 1.10.2016 ”valmiutensa neuvotella pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa mahdollisesta pääkaupunkiseudun kasvupalveluja koskevasta erillisratkaisusta. Kasvupalveluihin kuuluvat nykyiset työ- ja elinkeinopalvelut ja yrityspalvelut sekä myös kotouttamisen ja maahanmuuttajien palvelut. Neuvotteluissa voidaan käsitellä maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan MAL-menettelyn kehittämistä yhteistyössä Uudenmaan maakuntatason toimijoiden kanssa. Tässä yhteydessä voidaan tarkastella myös väestönkasvun ja talouden kasvun edellytysten kannalta tarvittavien investointien rahoituskysymyksiä.

Pääkaupunkiseutu on kansantalouden kasvun ja työllisyyden kannalta merkittävässä asemassa. Alueella on muuta maata selvästi enemmän myös maahanmuuttajataustaista väestöä. Alueen asunto- ja maankäyttökysymykset vaikuttavat koko kansantalouden kehitysnäkymiin. Siksi pääkaupunkiseudulle tarvitaan alueelliseen yhteistyöhön perustuva ratkaisu, jolla vahvistetaan kasvua, kilpailukykyä, innovaatiotoimintaa, työllisyyttä ja maahanmuuttajien kotoutumista.”

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä laaja lainsäädäntöuudistusten valmistelu on vireillä siten, että uudet maakunnat voivat aloittaa toimintansa vuoden 2019 alussa.

Uudet kasvupalvelut kootaan nykyisistä yrityspalveluista ja TE-palveluista mukaan lukien maahanmuuttajien kotouttaminen. Valtio vastaa edelleen valtakunnallisista kasvupalveluista kuten yritysten kansainvälistymisen tukemisesta. Hallituksen linjausten mukaan kasvupalveluja koskevat alueelliset tehtävät kuuluvat pääsääntöisesti uusien maakuntien järjestämisvastuulle kuntien vastatessa mm. paikallisesta elinkeinopolitiikasta. Kasvupalvelu-uudistuksessa tavoitellaan asiakkaille parempia palveluja ja valinnanvapautta kilpailullisella monituottajamallilla ja markkinoita avaamalla.

17.10.2016

Kj/8

Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisuehdotusta on tarkoitus valmistella yhteistyössä valtionhallinnon kanssa tavoitteena, että kaupunginjohtajien yhteinen esitys kaupunginhallitusten käsiteltäväksi valmistuu marraskuun 2016 loppuun mennessä. Tällöin mahdollinen erillISRatkaisuehdotus voi edetä samanaikaisesti valtakunnallisen kasvupalveluja koskevan lainsäädännön kanssa lausuntokierrokselle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kj/9

§ 896

Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä

HEL 2016-009848 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ja Maahanmuuttoviraston välisen sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä (liite 1) sekä oikeuttaa kaupunginkanslian elinkeinojohtajan allekirjoittamaan sopimuksen.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskusta päättämään sopimuksessa kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen järjestämisen tavoista.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kaupunginkanslian sopimaan vastaanottokeskuksen toiminnan pysyvistä tai tilapäisistä laajentamisista ja supistamisista sopimuksessa määriteltujen paikkamäärien rajoissa.

Sopimus korvaa voimaan tullessaan sopijaosapuolten 12.9.2012 (Khs 18.6.2012, 750 §) allekirjoittaman sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anna-Maija Aalto, palvelupäällikkö, puhelin: 310 36369
annamaija.aalto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä 28.9.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Migri

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin ylläpitämä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottotoiminta perustuu toistaiseksi voimassaolevaan Helsingin kaupungin ja Maahanmuuttoviraston 12.9.2012 allekirjoittamaan sopimukseen kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönnoton järjestämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti 28.9.2015 (Khs 28.9.2015, 918 §) Helsingin vastaanottokeskuksen toiminnan tilapäisestä laajentamisesta. Kaupunginhallitus päätti laajentaa Helsingin vastaanottotoiminnan järjestämistä vuoden 2016 loppuun asti Koskelan vanhan sairaalan kiinteistöön sekä Metsälän Kaukokiidon motelli-kiinteistöön.

Samalla kaupunginhallitus päätti, että Helsingin kaupungin ylläpitämän vastaanottotoiminnan majoituspalveluita lisätään enintään 1286 vastaanottopaikkaan sekä 40 säilöönottopaikkaan. Lisäksi kaupunginhallitus valtuutti 28.9.2015 päätöksessään kaupunginkanslian yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa tekemään uuden yhteistyösopimuksen Maahanmuuttoviraston kanssa.

Vastaanottokeskustoiminnan tarve muuttuu turvapaikanhakijoiden määrän mukaisesti jatkuvasti. Maahanmuuttovirasto pyrkii malliin, jossa vastaanottokeskuskapasiteettia pystytään muuttamaan hyvin nopeasti tarpeen muuttuessa. Helsingin kaupungin vastaanottotoiminta on tarkoitettu transit-toiminnaksi, jossa turvapaikanhakijat siirtyvät turvapaikakupuhuttelun jälkeen pois Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksista. Sopimuksella turvataan transit-vaiheen kapasiteetti Helsingissä. Kapasiteetti on neuvoteltu Maahanmuuttoviraston kanssa ja perustuu heidän tarpeisiinsa.

Helsingin kaupunki ja Maahanmuuttovirasto muuttavat aiempaa sopimusta siten, että majoituskapasiteettia vähennetään ja sopimuksesta tehdään määräaikainen. Vastaanoton majoituspalvelut järjestetään vastaanottokeskustoimintana samanaikaisesti enintään 446 turvapaikanhakijalle 31.5.2019 saakka ja 246 turvapaikanhakijalle ajalla 1.6.2019–24.10.2021. Helsingin kaupunki tuottaa vastaanottopalvelut Kaarlenkadun toimipisteessä 31.5.2019 saakka ja Uudenmaankadun toimipisteessä 24.10.2021 saakka.

Määräaikainen sopimus perustuu vastaanottokeskustoiminnan vuokrasopimusten määräaikaisuuksiin.

Äkillisessä kriisitilanteessa sopimuksessa mainittu kiintiö voidaan ylittää sopimuksen puitteissa enintään 100 henkilöllä 31.5.2019 saakka ja enintään 50 henkilöllä ajalla 1.6.2019–24.10.2021.

Metsäläntien toimipiste ja sen palvelut enintään 500 turvapaikanhakijalle päättyvät Helsingin kaupungin operoimana 31.12.2016 mennessä.

Helsingin kaupungin tuottamat säilöönottopalvelut siirretään Maahanmuuttovirastolle vuoden 2017 aikana. Siirto Maahanmuuttovirastolle edellyttää, että säilöönoton määrärahat hyväksytään valtion talousarviossa Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin. Siirtymäaikataulu sovitetaan tämän sopimuksen osapuolien kanssa erikseen, kuitenkin niin että Helsingin kaupungin tuottamat säilöönottopalvelut päättyvät viimeistään 31.12.2017. Siirron toteutuessa myös Niittylänpolun 46-paikaisen vastaanottokeskuksen toiminta kaupungin ylläpitämänä päättyy.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anna-Maija Aalto, palvelupäällikkö, puhelin: 310 36369
annamaija.aalto(a)hel.fi

Liitteet

1 Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä 28.9.2016

Oheismateriaali

1 Sopimus kansainvälistä suojelua hakevien vastaanoton ja säilöönoton järjestämisestä 21.9.2012

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Migri

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

17.10.2016

Kj/9

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.10.2016 § 872

HEL 2016-009848 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.10.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anna-Maija Aalto, palvelupäällikkö, puhelin: 310 36369
annamaija.aalto(a)hel.fi

17.10.2016

Kj/10

§ 897

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja 10.10.2016

jaostot

- konserni 10.10.2016

- johtamisen 10.10.2016

- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava

- sivistystointa johtava

- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

- sosiaali- ja terveystointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö

- elinkeinojohtaja

- hallintojohtaja

- henkilöstöjohtaja

- kaupunginlakimies

- rahoitusjohtaja

- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja

- tietotekniikkapäällikkö

- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

17.10.2016

Kj/10

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Kj/11

§ 898

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Ryj/1

§ 899

Valtuutettu Dan Koivulaakson toivomusponsi kokonaisuutensa laatimisesta bussiliikenteen kilpailutuksesta

HEL 2015-011909 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 21.10.2015 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle (Dan Koivulaakso) sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Loppuraportti 4.10.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Päätöksessään 21.10.2015 antaa ennakkosuostumuksen Helsingin Bussiliikenne Oy:n koko liiketoiminnan myyntiin, kaupunginvaltuusto samalla hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

”Hyväksyessään päätösesityksen kaupunginvaltuusto edellyttää kattavan kokonaisuutensa laatimisesta bussiliikenteen kilpailutuksen 2005–2015 vaikutuksista kaupunkikonsernin talouteen, henkilöstön työehtoihin ja ympäristöystävällisempien vähäpäästöisempien bussien käyttöönottoon. Selvityksessä on huomioitava paitsi liikennöinnin hinta

myös itse kilpailutusprosessin kustannukset sekä muut yhteiskuntataloudelliset seikat kuten (, mutta ei rajoittuen näihin) kielteinen vaikutus bussikuljettajien terveyteen (Kangasniemi & Lehto Talous & Yhteiskunta 3/2015), verovaikutukset ja kaupungin tappiot liiketoiminnasta.” (Dan Koivulaakso)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspönnien johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pönnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Kaupunginkanslia on teettänyt selvityksen kaupunginvaltuuston hyväksymässä pönnessä esitetyistä asioista. Selvitys tilattiin Triar Consulting Oy:ltä 27 500 euron arvonlisäverottomaan hintaan. Liitteenä oleva loppuraportti valmistui 4.10.2016.

Selvityksessä arvioitiin linja-autoliikenteen kilpailuttamisen vaikutuksia käyttäen vertailukohtana liikennöinnin toteuttamista sopimusliikenteenä ilman kilpailutusta. Selvityksen mukaan kaupungin kilpailuttamisella saavuttamat kumulatiiviset nettohyödyt tarkastelukaudella 1995–2015 ovat olleet yhteensä noin 470 miljoonaa euroa. Nettohyödyissä on otettu huomioon paitsi kilpailuttamisella saavutetut säästöt myös kilpailuttamisesta aiheutuneet kustannukset sekä kaupungin linja-autoyksiköiden tappiot.

Selvityksessä on tarkasteltu myös kilpailutuksen vaikutuksia linja-autonkuljettajien terveyteen asiasta tehtyjen tutkimusten perusteella. Tutkimuksissa kuljettajien todettiin kokevan stressin lisääntyneen kilpailuttamisen myötä ensisijaisesti työpaikan säilyvyyteen liittyvän epävarmuuden ja/tai työskentelyyn liittyvien muutosten vuoksi. Sen sijaan kuljettajat eivät erityisesti kokeneet, että aikataulut olisivat liian kireitä tai että kiire lisäisi sairauspoissaoloja. Tutkimuksissa ei ollut viittauksia kilpailutuksesta johtuviin todennettuihin terveysvaikutuksiin.

Linja-autokaluston ympäristöystävällisyyden osalta selvityksessä ei tullut esiin seikkoja, jotka viittaisivat siihen, että kilpailuttamattomassa liikenteessä olisi edistetty vähäpäästöisten linja-autojen käyttöä toteutunutta kehitystä paremmin. Tilaajataho on määrittänyt kilpailutuksissa kalustoon liittyvät vaatimukset, ja kilpailutuksissa on käytetty pisteytysjärjestelmää, joka on edistänyt ympäristöystävällisen linja-autokaluston käyttöä.

Selvityksen mukaan kaupungin verotulokertymä olisi saattanut olla ilman kilpailutusta jonkin verran suurempi. Kaupungin talouden näkökulmasta muutos olisi kuitenkin ollut marginaalinen, eikä vaikuta merkittävästi kilpailuttamalla saavutettuihin nettohyötyihin.

17.10.2016

Ryj/1

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Loppuraportti 4.10.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

17.10.2016

Ryj/2

§ 900

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

pelastuslautakunta	11.10.2016
yleisten töiden lautakunta	11.10.2016
ympäristölautakunta	11.10.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Sj/1

§ 901

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta 11.10.2016
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta 11.10.2016
taidemuseon johtokunta 11.10.2016
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta
Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta 12.10.2016
eläintarhan johtaja
museujohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- rehtori
- apulaisrehtori
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämispalvelut
- toimitusjohtaja
Työterveys Helsinki

17.10.2016

Sj/1

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 902

Linnunlaulun eräiden puisto-, rautatie- ja katualueiden rakennuskiellon pidentäminen (nro 12412)

HEL 2016-008736 T 10 03 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti pidentää 11. kaupunginosassa (Kallio) ns. Linnunlaulun eräiden puisto-, rautatie- ja katualueiden rakennuskieltoa kahdella vuodella 15.1.2019 saakka maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla (piirustus numero 12412, päivätty 20.9.2016).

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se tulee kuuluttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12412/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Alue

Nykyinen rakennuskielto on voimassa 15.1.2017 saakka Helsingin kaupungin 11. kaupunginosan (Kallio) ns. Linnunlaulun alueella eräillä puisto-, rautatie- ja katualueilla.

Taustaa

Kaupunginvaltuusto päätti 15.1.1997 (15 §), että Linnunlaulun alueen asemakaavaa muutetaan. Samalla kaupunginvaltuusto päätti määrätä alueen rakennuskieltoon. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Tokoinrannan asemakaavan muutoksen (nro 11885) 5.5.2010, jolloin se poistui rakennuskieltoalueelta. Kaupunginhallitus on pidentänyt rakennuskieltoa viimeksi 10.11.2014 (1303 §) siten, että se on voimassa 15.1.2017 asti.

Suunnittelutilanne

Linnunlaulu ja sen vesialue ovat valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Museovirasto RKY-luettelo 2009, Eläintarhan huvilat ja yleishyödylliset laitokset).

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue on kaupunkipuistoa sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (kaupunkisuunnittelulautakunta 14.6.2016) alue on osoitettu virkistys- ja viheralueeksi ja yleiskaavaehdotuksen kulttuuriympäristöt teemakartalla valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Linnunlaulun huviloiden kohdalla radan itäpuolella ja osin rautatiealueella on voimassa asemakaava nro 5958. Radan länsipuolella ja osin rautatiealueella on voimassa asemakaava nro 447. Lisäksi rata-alueen osissa on voimassa asemakaavat nro 463, 475 ja 2310.

Radan itäpuoli on kaupungin omistamaa puistoaluetta. Rata-alue on Ratahallintokeskuksen omistamaa aluetta. Radan länsipuolen puistoalue on Ratahallintokeskuksen omistamaa aluetta, joka on kaupungin hallinnassa.

Huvilat ovat yksityisessä omistuksessa ja kaupunki on tehnyt maanvuokrasopimukset huviloiden omistajien kanssa. Linnunlaulun kaakkososassa oleva huvila numero 14 on kaupungin omistama.

Asemakaavan muutostyö on vireillä. Linnunlaulun alueen ympäristöhistoriallinen selvitys asemakaavatyön pohjaksi valmistui vuonna 2015. Asemakaavanmuutoksen on arvioitu tulevan kaupunginvaltuuston päätettäväksi vuonna 2018.

Rakennuskiellon pidentäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

17.10.2016

Kaj/1

Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi tulisi rakennuskieltoa pidentää kahdella vuodella maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut rakennuskieltoalueesta 20.9.2016 päivätyn piirustuksen numero 12412.

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12412/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kaupunginmuseo
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Kiinteistövirasto
Rakennuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.09.2016 § 289

HEL 2016-008736 T 10 03 05

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Kaj/1

Ksv 2822_5

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että 11. kaupunginosassa (Kallio) liitteenä olevasta piirustuksesta nro 12412 ilmenevän alueen rakennuskieltoa pidennetään maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla 15.1.2019 saakka.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Anne Karppinen, arkkitehti, puhelin: 310 37200
anne.karppinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 903

Lauttasaaren koillisosan kortteleiden eräiden tonttien rakennuskiellon pidentäminen (nro 12418)

HEL 2016-009045 T 10 03 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti pidentää 31. kaupunginosan (Lauttasaari) alueella olevaa rakennuskieltoa kahdella vuodella 14.12.2018 saakka maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla (piirustus nro 12418, päivätty 20.9.2016).

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se tulee kuuluttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12418/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Alue

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Nykyinen rakennuskielto on voimassa 14.12.2016 saakka 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin 31003 tontit 1 - 8 ja 10 - 14, korttelin 31005 tontit 1 - 7, 9 ja 13, korttelin 31007 tontit 1 - 3 ja 5 - 8, korttelin 31009 tontit 2, 4 - 6 ja 10 - 15, korttelin 31010 tontit 5, 6 ja 10 - 16 sekä korttelin 31014 tontit 1 - 3 ja 8 - 10 (yhteensä 54 tonttia). Tontit ovat yksityisessä omistuksessa.

Taustaa

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.1988 muuttaa 31. kaupunginosan asemakaavaa piirustuksen nro 9545 osoittamilla alueilla. Päätöksen perusteella ko. alueille tuli voimaan rakennuskielto rakennuslain 42 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella. Rakennuskieltoa on ympäristöministeriön ja kaupunginhallituksen (viimeksi 1.12.2014, 1279 §) päätöksillä pidennetty kaksi vuotta kerrallaan rakennuslain 42 §:n 3 momentin ja vuoden 2000 alusta maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella.

Asemakaavaa päätettiin muuttaa, sillä monissa Lauttasaaren pohjoisosassa voimassa olevissa kaavoissa ei ollut määrätty asuin- ja liiketilan suhdetta asuin- ja liikerakennusten tonteilla. Asuinhuoneistojen käyttötarkoituksen muutoshakemukset liike- ja toimistokäyttöön antoivat aiheen epäillä, että muutosprosessi vapaasti jatkuessaan saattaisi paisua epätoivottuihin mittasuhteisiin ja uhata Lauttasaaren luonnetta asuin-kaupunginosana.

Asemakaavamerkinnot ja -määräykset ovat muutoinkin puutteellisia ja vanhentuneita erityisesti suojelun osalta. Alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi luokiteltuja rakennuksia.

Suunnittelutilanne

Vuonna 1988 rakennuskieltoon määrättyä aluetta on kaavoitettu kuudessa osassa. Viidelle osa-alueelle on hyväksytty asemakaavan muutokset, jotka ovat saaneet lainvoiman ja joiden osalta rakennuskielto on siten päättynyt.

Rakennuskieltoalueella on voimassa 12 asemakaavaa, jotka on vahvistettu vuosina 1951 - 1974. Voimassa olevilla asemakaavoilla ei pystytä säätelemään liiketilojen määrää ja sijaintia eikä turvaamaan kulttuurihistoriallisten ja rakennustaiteellisten arvojen säilymistä. Asemakaavat ovat suurelta osin vanhentuneita.

Uudelleenkaavoitustyö on kuudennella, viimeisellä osa-alueella keskeytynyt kiireellisten kaavoitustehtävien (mm. Länsimetro) takia.

Työ sisältyy kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelmaan. Alueen asemakaavan muutosluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2004 sekä kesäkuussa 2010 ja muutosehdotus pyritään esittelemään kaupunkisuunnittelulautakunnalle loppuvuodesta 2018. Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata suojeluarvojen säilyminen mm. rakennuksia peruskorjattaessa.

Rakennuskiellon pidentäminen

Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi tulisi rakennuskieltoa pidentää kahdella vuodella maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella.

Kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosasto on laatinut rakennuskieltoalueesta 20.9.2016 päivätyn piirustuksen nro 12418.

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12418/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistölautakunta
Kiinteistövirasto
Kaupunginmuseo

17.10.2016

Kaj/2

Rakennuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.09.2016 § 291

HEL 2016-009045 T 10 03 05

Ksv 2861_5

Eesitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että 31. kaupunginosan (Lauttasaari) liitteenä olevasta piirustuksesta nro 12418 ilmenevällä alueella olevaa rakennuskieltoa pidennetään maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla 14.12.2018 saakka.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Jukka Kähkönen, arkkitehti, puhelin: 310 37260
jukka.e.kahkonen(a)hel.fi

17.10.2016

Kaj/3

§ 904

Lauttasaaren tontin 31099/3 rakennuskiellon pidentäminen (nro 12417)

HEL 2016-009035 T 10 03 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti pidentää 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin 31099 tontin 3 rakennuskieltoa kahdella vuodella 18.11.2018 saakka maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla (piirustus nro 12417, päivätty 20.9.2016).

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se tulee kuuluttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12417/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Alue

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Nykyinen rakennuskielto on voimassa 18.11.2016 saakka 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin 31099 tontilla 3. Tontti on yksityisessä omistuksessa.

Taustaa

Voimassa olevan asemakaavan määräykset ja -merkinnät eivät nykyisten tulkintojen ja tarpeiden johdosta sekä muuttuneiden muiden säännösten vuoksi vastaa tarkoitustaan. Rakennusoikeus on ilmaistu tavalla, joka aiheuttaa tulkintavaikeuksia. Täydennysrakentaminen vajaan rakennetulla tontilla on muidenkin määräysten johdosta hankalaa ja saattaa johtaa käyttökelpoisen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan purkamiseen. Tontilla on vuonna 1940 rakennettu omakotitalo. Rakennusoikeudesta on käytetty noin 25 %. Voimassa oleva kaava ei sisällä rakennusten suojeluun tähtäviä määräyksiä, ja se onkin suurelta osin vanhentunut.

Helsingin kaupunginmuseon tekemässä Lauttasaaren rakennusinventoinnissa (Helsingin kaupunginmuseon tutkimuksia ja raportteja 2/2003) rakennus on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Perusteina on todettu, että rakennuksen arkkitehtuuri on harkittua ja viimeistelyä. Rakennukseen liittyy merkittäviä paikallishistoriallisia arvoja. Rakennus on hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan tai tehdyt muutokset on onnistuneesti sopeutettu olemassa olevaan rakennukseen.

Suunnittelutilanne

Alueella on voimassa asemakaava nro 2948 (vahvistettu 9.1.1951). Asemakaavan mukaan tontti on kaksikerroksisten asuinrakennusten korttelialuetta. Voimassa olevalla asemakaavalla ei pystytä turvaamaan kulttuurihistoriallisten ja rakennustaiteellisten arvojen säilymistä. Asemakaava on suurelta osin vanhentunut.

Tontti 31099/3 sijaitsee pientaloalueella, joka on suurimmaksi osaksi rakennuskiellossa. Alueen asemakaavamerkinnot ja -määräykset ovat puutteellisia ja vanhentuneita erityisesti suojelun osalta. Vanhentuneiden asemakaavojen uusimista jatketaan kiireellisyysjärjestyksessä, kun alueella ilmaantuu rakennushankkeita. Alueelle tullaan tekemään asemakaavan muutos, jossa alueen ja rakennusten suojelu otetaan huomioon. Myös asemakaavamerkinnot ja määräykset ajantasaistetaan. Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata suojeluarvojen säilyminen mm. rakennuksia peruskorjattaessa.

Rakennuskiellon pidentäminen

Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi tulisi rakennuskieltoa pidentää kahdella vuodella maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin perusteella.

Kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosasto on laatinut rakennuskieltoalueesta 20.9.2016 päivätyyn piirustuksen nro 12417.

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12417/20.9.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Esitysteksti
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistölautakunta
Kiinteistövirasto
Rakennuslautakunta
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.09.2016 § 290

HEL 2016-009035 T 10 03 05

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Ksv 2662_8

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin 31099 tontin 3 rakennuskieltoa pidennetään maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 2 momentin nojalla 18.11.2018 saakka (piirustus nro 12417, päivätty 20.9.2016).

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Jukka Kähkönen, arkkitehti, puhelin: 310 37260
jukka.e.kahkonen(a)hel.fi

§ 905

Maankäyttösopimus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa (asemakaava nro 12341, Katajanokka)

HEL 2016-010487 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan maankäyttösopimuksen, jonka kiinteistölautakunta on ehdollisesti tehnyt Helsingin kaupungin 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin nro 147 tonttien nro 9 ja 11 omistajan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa, sekä päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Suomen evankelis-luterilainen
kirkko

Otteen liitteet

Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Katajanokalle on omistajan aloitteesta laadittu asemakaavan muutos-
ehdotus, joka mahdollistaa kirkkohallituksen toimistokäytössä olleiden
tilojen muuttamisen asuinnoiksi ja lähetystön käyttöön.

Muutosehdotus korottaa tonttien arvoa merkittävästi, joten omistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut.

Tontinomistajan kanssa esitetään tehtäväksi sopimus, jonka mukaan tämä suorittaa osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin kaupungille 3 300 000 euron suuruisen rahakorvauksen.

Esittelijän perustelut

Nykytilanne

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Katajanokalla Tove Janssonin puiston laidalla osoitteissa Satamakatu 9 ja 11 sekä Luotsikatu 1 ja 1a. Alue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009, Katajanokan vanha osa).

Voimassa olevassa asemakaavassa nro 8340 (vahvistettu 18.6.1984) tontit 8147/9 ja 11 ovat kirkollisten hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta (YKH). Tonteilla sijaitsee nykyisin tyhjiällä olevia rakennuksia, jotka ovat olleet kirkkohallituksen omistuksessa ja toimistokäytössä. Rakennukset ovat valmistuneet vuosina 1937-1938.

Asemakaavan muutosehdotus nro 12341

Asemakaavan muutosehdotuksessa tontinomistajan omistamista YKH-tonteista 8147/9 ja 11 muodostetaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan lähetystörakennusten korttelialueen (YH/s) tontti 8147/12 ja kaksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaan asuinkerrostalojen korttelialueen (AK/s) tonttia 8147/11 ja 13.

Lähetystötontille on kaavassa osoitettu rakennusoikeutta 1 490 k-m², minkä lisäksi ullakolle saa rakentaa 140 k-m² käyttötarkoituksen mukaisia tiloja. Asuinkerrostalojen korttelialueen tonteille 8147/11 ja 13 on osoitettu asuinrakennusoikeutta yhteensä 9 780 k-m², minkä lisäksi ullakoille saa rakentaa 730 k-m². Kadun varteen tontille 8147/13 tulee rakentaa kivijalkoihin liike-, myymälä- tai toimistotilaa yhteensä 85 k-m². Uudet autopaikat sijoitetaan Satamakadun alle pysäköintilaitokseen tai muuhun ulkopuoliseen pysäköintilaitokseen.

Kiinteistölautakunta on 2.6.2016 (253 §) jatkanut tontinomistajan katualuevarausta kaavamuutoksen edellyttämää Satamakadun maanlaisen pysäköintilaitoksen suunnittelua varten 30.6.2017 saakka.

Asemakaavan muutoksen seurauksena tonttien arvo nousee merkittävästi, joten tontinomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu ja ehdollisesti allekirjoitettu liitteenä 1 oleva sopimus.

Maankäytösopimus

Sopimuksen mukaan tontinomistaja sitoutuu suorittamaan osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin kaupungille maankäyttökorvausta 3 300 000 euroa.

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asema-kaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kahdella prosentilla vuodessa.

Hyväksyttäväksi esitetty sopimus on kaupunginhallituksen päätöksen ja noudatetun käytännön mukainen ja sellaisenaan hyväksyttävä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12341 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Suomen evankelis-luterilainen
kirkko

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

17.10.2016

Kiinteistölautakunta 06.10.2016 § 406

HEL 2016-010487 T 10 01 00

Kiinteistökartta 63/672 497, Satamakatu 7-11

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään Helsingin kaupungin 8. kaupunginosan (Katajanokka) korttelin 147 tonttien 9 ja 11 (kiinteistötunnukset 91-8-147-9 ja 91-8-147-11) omistajan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon (jäljempänä tontinomistaja) kanssa liitteen nro 4 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

(MA108-1)

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kirsi Federley, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 09 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

17.10.2016

Kaj/5

§ 906

Maankäyttösopimus Asunto Oy Helsingin Lopinkulman kanssa (asemakaava nro 12396, Vanha Munkkiniemi)

HEL 2016-010475 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään Helsingin kaupungin 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30057 tontin 14 omistajan Asunto Oy Helsingin Lopinkulman kanssa liitteen 1 mukaisen sopimuksen sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12396 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

As Oy Helsingin Lopinkulma

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Munkkiniemeen on tontinomistajan aloitteesta laadittu asemakaavan muutos, joka mahdollistaa asuin- ja liikerakennusten tontin 30057/14 täydennysrakentamisen.

Muutosehdotus korottaa tontin arvoa merkittävästi, joten tontinomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut.

Tontinomistajan kanssa esitetään tehtäväksi sopimus, jonka mukaan tämä suorittaa osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin kaupungille 700 000 euron suuruisen rahakorvauksen.

Esittelijän perustelut

Nykytilanne ja maanomistus

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Munkkiniemen 1930-1970 -luvuilla rakennetulla asuinalueella Laajalahdentien ja Huopalahdentien välisellä alueella.

Voimassa olevassa asemakaavassa nro 5662 (vahvistettu 29.9.1965) tontti 30057/14 on merkitty kuulumaan yhdistettyjen liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueeseen (ALK). Tontin rakennusoikeus on 3 872 k-m² ja kerrosluku kuusi.

Tontilla sijaitsee kaksi vuonna 1967 valmistunutta asuin- ja liikerakennusta (3 964 k-m²).

Tontin omistaa Asunto Oy Helsingin Lopinkulma (Kaatuneiden muistosäätiö).

Asemakaavan muutosehdotus nro 12396

Asemakaavan muutosehdotuksessa tontille 30057/14 on osoitettu asuinkerrosalaa yhteensä 6 200 k-m², josta uutta on noin 2 330 k-m². Maantasokerrokseen on osoitettu 110 k-m² ravintola-, liike-, toimisto- tai työtilakäyttöön. Piharakennusten rakennusoikeus on 80 k-m². Asemakaavaehdotuksen kartta on liitteenä 2.

Asemakaavan muutoksen seurauksena tontin arvo nousee merkittävästi, joten tontinomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut. Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 1 oleva sopimus.

Maankäytösopimus

Sopimuksen mukaan tontinomistaja sitoutuu suorittamaan osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin kaupungille 700 000 euron suuruisen rahakorvauksen.

17.10.2016

Kaj/5

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asema-kaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kahdella prosentilla vuodessa.

Lopuksi

Hyväksyttäväksi esitetty sopimus on kaupungin päättämien linjausten ja noudatetun käytännön mukainen.

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12396 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

As Oy Helsingin Lopinkulma

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 06.10.2016 § 404

HEL 2016-010475 T 10 01 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

17.10.2016

Kiinteistökartta 87/676 493, Lokkalantie 14

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään Helsingin kaupungin 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30057 tontin 14 (kiinteistötunnus 91-30-057-14) omistajan Asunto Oy Helsingin Lopinkulman (jäljempänä tontinomistaja) kanssa liitteen nro 3 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

(MA130-8)

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kirsi Federley, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 09 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

17.10.2016

Kaj/6

§ 907

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 40 ja 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunkisuunnittelulautakunta	11.10.2016
kiinteistölautakunta	6.10.2016
asuntotuotantotoimisto - toimitusjohtaja	11. ja 12.10.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

Stj/1

§ 908

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 41 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta

11.10.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.10.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 892, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 907 ja 908 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 891, 893, 894, 905 ja 906 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusanajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

17.10.2016

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 902, 903 ja 904 §:t.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

17.10.2016

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Nähtäville asettamispäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä päivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos

17.10.2016

valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, joko alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 250 euron oikeudenkäyntimaksun.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: 09 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13

Puhelinnumero: 09 310 13701

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

17.10.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Marcus Rantala

Laura Rissanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 02.11.2016.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566